

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI**

KONKORDATONUN TASDİKİ ŞARTLARI

Tezli Yüksek Lisans Tezi

Mert İNAN

Ankara, 2021

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI**

KONKORDATONUN TASDİKİ ŞARTLARI

Tezli Yüksek Lisans Tezi

Mert İNAN

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Emel HANAĞASI**

Ankara, 2021

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI**

KONKORDATONUN TASDİKİ ŞARTLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı Doç. Dr. Emel HANAĞASI

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ

Adı ve Soyadı

İmzası

1- Doç. Dr. Emel HANAĞASI

2- Dr. Öğr. Üyesi İsmet MAZLUM

3- Dr. Öğr. Üyesi Vehbi Umut Erkan

Tez Savunması Tarihi

14/07/2021

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Doç. Dr. Emel HANAĞASI danışmanlığında hazırladığım “Konkordatonun Tasdiki Şartları (Ankara.2021)” adlı yüksek lisans tezimdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallarına uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

Mert İNAN

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	I
KISALTMALAR.....	IV
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KONKORDATO HAKKINDA GENEL BİLGİLER

§ 1. TANIMI VE AMACI.....	5
§ 2. KONKORDATONUN HUKUKİ NİTELİĞİ	10
I. Genel Olarak	10
II. Konkordatonun Hukukî Niteliğine İlişkin Görüşler	11
A. Sözleşme Görüşü	11
B. Mahkeme Hükümü (Yargı Tasarrufu) Görüşü	13
C. Kanunî İşlem Görüşü.....	16
D. Usul (Prosedür) Görüşü.....	17
E. Görüşümüz	19
§ 3. KONKORDATONUN ÇEŞİTLERİ	20
I. Genel Olarak	20
II. Mahkeme Dışı Konkordato (Özel Konkordato)	20
III. Mahkeme İçi Konkordato (Adli Konkordato)	24
A. Genel Olarak	24
B. Türleri.....	26
1. Düzenleniş Biçimine Göre	26
a. Adî (Alelade) Konkordato	26
b. Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato	27
2. Yapıldığı Zamana Göre	31
a. İflas Dışı Konkordato	31
aa. Genel Olarak.....	31
bb. Prosedür	33
b. İflas İçi Konkordato	40
aa. Genel Olarak.....	40
bb. Prosedür	41
3. İçeriğine Göre	50
a. Yüzde (Tenzilat) Konkordatosu	51
b. Vade (Mühlet) Konkordatosu.....	53
c. Bileşik (Karma) Konkordato.....	55
d. Terditli (Kademeli) Konkordato	56

İKİNCİ BÖLÜM

ADÎ (İFLÂS DIŞI) KONKORDATO VE İFLÂS İÇİ KONKORDATO BAKIMINDAN KONKORDATONUN TASDİKİ ŞARTLARI

§ 4. ADÎ KONKORDATO BAKIMINDAN TASDİK ŞARTLARI.....	57
---	----

I. Genel Olarak	57
II. Teklif Edilen Tutarın, Borçlunun İflâsı Halinde Alacaklıların Eline Geçebilecek Muhtemel Miktardan Fazla Olması.....	59
III. Teklif Edilen Tutarın, Borçlunun Kaynakları İle Orantılı Olması.....	66
A. Genel Olarak.....	66
B. Orantılılık Şartının Tespiti ve Bu Tespitin Yapılmasında Göz Önünde Bulundurulması Gereken Hususlar.....	68
C. Beklenen Haklar.....	74
C. Orantılılık Şartı Çerçevesinde Tenzilat Konkordatosuna Yönelik Farklı Yaklaşımlar	79
1. Genel Olarak.....	79
2. Tenzilat Konkordatosu Yapılamaz Görüşü	82
3. Tenzilat Konkordatosu Yapılabilir Görüşü	86
4. Görüşümüz.....	88
IV. Konkordato Projesinin Kanunda Öngörülen Çoğunlukla Kabul Edilmiş Olması Şartı.....	91
A. Genel Olarak.....	91
B. Alacaklıların Alacaklarını Bildirmeye Davet Edilmesi.....	93
1. İlânın Yapılması.....	93
2. Alacakların Bildirilmesi	95
a. Genel Olarak	95
b. Bazı Alacakların Bildirilmesinde Özellik Arz Eden Hususlar	97
aa. Bilançoda Yer Alan Alacaklar.....	97
bb. İmtiyazlı Alacaklar	99
cc. Yabancı Para Alacakları.....	103
dd. Konkordato Mühleti İçinde Doğan Alacaklar.....	109
c. Alacağın Hiç Yahut Süresinde Bildirilmemesinin Yaptırımı	112
d. Alacakların Komisere Bildirilme Şekli	116
3. Alacaklar Hakkında Borçlunun Beyana Daveti.....	119
a. Genel Olarak	119
b. Çekişmeli Alacaklar	121
C. Çoğunluk Hesabında Dikkate Alınan ve Alınmayan Alacak Grupları	123
1. Genel Olarak.....	123
2. Alacak Grupları.....	124
a. Borçlu Yakınlarına Ait Alacaklar	124
b. İmtiyazlı Alacaklar.....	125
c. Rehinli Alacaklar.....	126
e. Geciktirici Şarta Bağlı Yahut Belirli Olmayan Bir Vadeye Tâbi Alacaklar	139
f. Kamu Alacakları.....	139
1. Faiz Alacakları.....	140
i. İlâma Bağlı Alacaklar.....	140
3. Çoğunluk Hesaplaması Yapılırken Karşılaşılması Muhtemel Özel Durumlar	141
4. Konkordatoyu Kabul ve Red Beyanının Ne Şekilde Olacağı ve İltihak Süresine İlişkin Özellik Arz Eden Durumlar	147
V. Teminat Şartı	152
A. Genel Olarak.....	152
B. Teminata Tâbi Alacaklar	153
C. Teminattan Vazgeçme	166
D. Teminatın Niteliği ve Türü	170

E. Teminat Gösterme Usulü	181
F. Teminatın Gösterilme Zamanı	187
G. Tasdik Talebinin Kabulüne Yahut Reddine İlişkin Kararın Teminat Üzerindeki Etkisi	195
VI. Yargılama Giderleri ile Harçların Ödenmiş Olması Şartı.....	199
A. Genel Olarak	199
B. Yargılama Giderleri	200
C. İlâm Harçları	202
D. Ödenme Zamanı	204
VII. Dürüstlük Şartı	208
A. Genel olarak	208
B. 4949 Sayılı Kanun'dan Önceki Dönemde	209
C. 4949 Sayılı Kanun Döneminde	213
D. 7101 Sayılı Kanun Döneminde	219
VIII. Mahkemenin Projede Gerekli Gördüğü Düzeltmeleri Yaptırması	227
§ 5. İFLÂS İÇİ KONKORDATO BAKIMINDAN TASDİK ŞARTLARI.....	229
I. Genel Olarak	229
II. Çoğunluk Şartı.....	230
A. Genel Olarak	230
B. Çoğunluğunun Belirlenmesi	231
1. Uygulanacak Kriter	231
2. Dikkate Alınacak Alacaklar	232
a. Genel Olarak	232
b. Sıra Cetveline Kabul Edilen ve Müflis Tarafından Doğrulan Alacaklar	233
c. Sıra Cetveline Kabul Edilmeyen ve Fakat Müflis Tarafından Doğrulan Alacaklar	234
d. Mahkeme Kararına Göre Hesaplamaya Dahil Edilecek Alacaklar	235
3. Kapsam Dışı Tutulacak Alacaklar	236
a. Borçlu Yakınlarına Ait Alacaklar ile İmtiyazlı Alacaklar	236
b. Rehinli Alacaklar	237
c. Masa Alacakları	238
4. Özellik Arz Eden Durumlar	238
III. Teminat Şartı.....	239
A. Genel Olarak	239
B. Teminata Tabî Alacaklar	240
1. Genel Olarak	240
2. Sıra Cetveline Kabul Edilen ve Müflis Tarafından Doğrulan İmtiyazlı Alacaklar	242
3. Sıra Cetveline Kabul Edilmeyen ve Fakat Müflis Tarafından Doğrulan Alacaklar	242
4. Sıra Cetveli Düzenlenmesinden Sonra Bildirilen ve Müflis Tarafından Doğrulan Alacaklar	243
5. Mahkeme Kararına Göre Teminat Gösterilmesi Gereken İmtiyazlı Alacaklar	244
C. Müflisin Teminat Şartını Nasıl Yerine Getireceği	245
SONUÇ	247
KAYNAKÇA	258

KISALTMALAR

AC	: Adliye Ceridesi
aşa.	: aşağıda
AÜHFD	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
ATM	: Asliye Ticaret Mahkemesi
B.	: Bası veya Baskı
BAM	: Bölge Adliye Mahkemesi
BATİDER	: Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi
BD	: Bankacılar Dergisi
bkz.	: bakınız
BÜHFD	: Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi
C.	: Cilt
dn.	: dipnot
E.	: Esas
E-Uyar	: E-Uyar Online İctihat Programı
GÜHFD	: Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
HD.	: Hukuk Dairesi
HGK	: Hukuk Genel Kurulu
HMK	: Hukuk Muhakemeleri Kanunu
İBD	: İstanbul Barosu Dergisi
İİD	: İcra ve İflâs Dairesi
İİK	: İcra ve İflâs Kanunu
İMÜHFD	: İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
İNÜHFD	: İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
İHSGHD	: İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi

K.	: Karar
Karş.	: Karşılaştırınız
KİBB	: Kazancı İçtihat Bilgi Bankası
LegalBank	: Legal Bank Elektronik Hukuk Bankası
m.	: madde
MaÜHFD	: Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
MİHBİR	: Türk Medeni Usul ve İcra İflas Hukukçuları Birliği
s.	: sayfa
S.	: Sayı
SÜHFD	: Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
T.	: Tarih
TBBD	: Türkiye Barolar Birliği Dergisi
TBK	: Türk Borçlar Kanunu
THD	: Terazi Hukuk Dergisi
TMK	: Türk Medeni Kanunu
vd.	: ve devamı
Y.	: Yargıtay
YD	: Yargıtay Dergisi
YHD	: Yasa Hukuk Dergisi
yuk.	: yukarıda
YYY	: Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Yönetmelik

GİRİŞ

Bir borçlunun faaliyetlerini sürdürürken, şu veya bu vesileyle, ödeme güçlüğü içine düşmesi ticarî hayatta karşılaşılmaması muhtemel bir sonuçtur. Bununla birlikte, ödeme güçlüğü, borçlunun hukukî ve ekonomik kimliğini yitirmesine yol açacak dereceye varmışsa, artık ortada, kayıtsız kalınmaması gereken bir durum vardır. Zira, işleri rast gitmeyen ve malî durumu bozulan borçlunun iflâs yahut çok sayıda icra takibi neticesinde ticarî hayattan silinmesi, etkin ve verimli bir ekonomi için istenmeyen bir sonuçtur. Özellikle, büyük işletmelerin ülke ekonomisine olan katkısı göz önüne alındığında, böyle bir sonucun kamu menfaatini de ne denli olumsuz etkileyeceği ortadadır. İşte, kanun koyucuları, borçluları içine düştükleri ödeme güçlüğünden kurtaracak ve onlara âdeta rahat bir nefes alma imkânı sağlayacak araçlar ihdas etmeye sevk eden neden budur. Konkordato da bu amaçla ortaya konan araçlardan biridir.

İcra ve İflâs Kanunu'muzun ilk hâlinde beri hukukumuzda yer alan konkordato, 30.07.2003 tarihli ve 4949 sayılı Kanun değişikliğine kadar uygulamada sık karşılaşılan bir kurum olmuştur. Ancak, anılan değişiklik neticesinde tabiri caizse rafa kaldırılmış; kâğıt üzerinde var olan ve fakat uygulamada rastlanmayan bir kurum hâlini almıştır. Gerçekten, 4949 sayılı Kanun'la getirilen değişiklikler, konkordatonun işlevini yitirmesine neden olmuştur. Bu çerçevede, zaten kısa olan konkordato mühletinin daha da kısaltılması ve borçlunun sırtında ağır bir yük oluşturan teminat şartının kapsamında bir sınırlamaya gidilmemesi, konkordatoyu, derde deva olmakta çaresiz bırakmıştır. Buna karşılık, iflâsın ertelenmesine yönelik değişiklikler, bu kurumu daha tercihe şayan kılınca, malî durumu bozulan borçluların elinde, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma gibi ağır ve masraflı bir imkânı saymazsak, iflâsın ertelenmesi kurumuna başvurmaktan başka çare kalmamıştır.

Gelgelelim, bu tarihten sonra hukukumuzda yoğun rağbet gören iflâsın ertelenmesi kurumu, zaman içinde ihdas ediliş amacından sapmıştır. Sürecin tamamen

borçlu ile mahkeme arasında yürümesi ve alacaklıların herhangi bir söz hakkına sahip olmaması, kurumun kötüye kullanılmasına davetiye çıkarmıştır. Bu bağlamda, borçlular, alacaklılarının meşru taleplerini karşılıksız bırakmak için, iflâsın ertelenmesi kurumunu, arkasına sığındıkları bir kalkan olarak kullanmışlardır. Nihayet, 2018 yılına gelindiğinde, kanun koyucu, 7101 sayılı Kanun değişikliği ile iflâsın ertelenmesi kurumunu yürürlükten kaldırmıştır.

Ancak, anılan Kanun değişikliğinin konumuz bakımından asıl önemli sonucu, işlevsiz kılınan konkordatoyu tekrar canlandırmasıdır. Gerçekten, 28.02.2018 tarihli ve 7101 sayılı Kanun değişikliği ile konkordato, köklü değişikliklere maruz kalarak, yürürlükten kaldırılan iflâsın ertelenmesi kurumu yerine ikame edilmeye çalışılmıştır¹. İşte, bu tarihten sonra uygulamada daha sık rastlanır olan konkordato, halihazırda malî durumu bozulan borçluları içine düştükleri ekonomik krizden kurtarabilecek en etkin araç niteliğindedir.

Biz de, “Konkordatonun Tasdiki Şartları” adını verdiğimiz bu çalışmada, konkordato prosedürü içinde önemli bir yeri olan tasdik şartlarını inceleyeceğiz. Özellikle, konkordatonun hüküm ve sonuçlarını, ancak mahkemenin tasdik kararıyla

¹ Gerekçe’de bu husus, şu şekilde ifade edilmiştir: “Tasarıda yer alan en önemli değişiklik bünyesinde pek çok sorunu barındıran iflâs erteleme kurumunun yürürlükten kaldırılması ve konkordato kurumunun etkin ve işlevsel bir yapıya kavuşturulmasıdır. – Ülkemizde 2003 yılından bu yana uygulanan iflâsın ertelenmesi kurumu, ihdas amacının gerçekleştirilmesi konusunda isteneni verememiştir. Bu sebeple 15 Temmuz 2016 tarihinde kabul edilen 6728 sayılı Kanunla iflâsın ertelenmesi kurumu revize edilmiştir. İflâsın ertelenmesi kurumunda alacaklıların herhangi bir şekilde söz sahibi olmaması, sürecin borçlu ve mahkeme arasında yürütülmesi ve yaşanan yargılama sorunları birlikte değerlendirildiğinde bu kurumun tamamıyla yürürlükten kaldırılması bunun yerine alacaklılar ile borçlunun bir müzakere sonucunda anlaşmaları ve bu anlaşmanın mahkemece tasdiki esasına dayanan konkordato kurumunun daha etkin ve aktif bir şekilde kullanılması ticari ve sosyal hayat bakımından bir ihtiyaç olarak görülmüştür.” (7101 sayılı Kanun’un genel gerekçesi).

doğurduğu dikkate alındığında, konunun önemi daha net anlaşılmaktadır. Öte yandan, konkordato kurumuna yönelik reformist müdahale, tasdik şartlarını da doğrudan etkilemiştir. Bu bağlamda, konkordatonun tasdiki şartları, 7101 sayılı Kanun değişiklikleri göz önünde bulundurularak açıklanacaktır. Bununla birlikte, yeri geldiğinde, konkordatoya ilişkin eski düzenlemelerle mukayese yapılmak suretiyle, konunun daha iyi ortaya konulmasına çalışılacaktır. Öte yandan, çalışmada, gerek Yargıtay kararlarına, gerek 2018 yılından sonraki yerel mahkeme ve Bölge Adliye Mahkemeleri'nin kararlarına mümkün olduğunca yer vermekten imtina edilmemiştir.

Konkordatonun tasdiki şartları, çalışmada, iki bölüm hâlinde incelenmiştir. İlk bölümde, konkordato hakkında genel bilgilere yer verilmiştir. Bu bağlamda, konkordatonun amacı, özellikle kuruma yönelik yeni yaklaşımlar çerçevesinde incelenmeye çalışılmıştır. Ayrıca, öğretilerdeki tartışmalar da dikkate alınarak konkordatonun hukukî niteliği ortaya konulmak istenmiş ve çeşitli ayrımlara göre konkordatonun türlerine yer verilmiştir. Bununla birlikte, konkordatonun tasdiki şartları adî (iflâs dışı) konkordato ile iflâs içi konkordato bakımından incelendiği için, bu konkordato türlerinin tanımları verilmekle yetinilmemiş, tasdik aşamasına gelinceye kadar, her iki konkordato türü bakımından işleyecek prosedür de açıklanmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın ikinci bölümünü, asıl inceleme konumuz olan konkordatonun tasdiki şartları oluşturmaktadır. Bu çerçevede, konkordatonun tasdik edilebilmesi için varlığı gerekli şartlar üzerinde tek tek durularak, bunların genel çerçevesi ve uygulamaya ne şekilde yansıdığı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bunun yanı sıra, çalışmada, konkordatonun tasdiki şartlarına ilişkin sorunlara ve çözüm önerilerine de değinilmiştir. Ayrıca, tasdik şartları, esas itibarıyla adî konkordato bakımından incelenmiş; iflâs içi konkordatonun tasdiki şartları ise, sadece özellik arz eden ve farklılaşan yönleri dikkate alınarak açıklanmıştır.

Çalışma, konkordatonun tasdiki şartlarına ilişkin genel bir değerlendirmenin yapıldığı sonuç bölümü ile tamamlanmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KONKORDATO HAKKINDA GENEL BİLGİLER

§ 1. TANIMI VE AMACI

Konkordato, herhangi bir borçlunun² veya iflâs talebinde bulunabilecek alacaklıların ödeme projesinin, alacaklılar tarafından kanunda öngörülen çoğunlukla kabul edilmesi ve yetkili makamın tasdiki ile gerçekleşen ve borçlunun borçlarının bir kesiminden kurtulmasını veya ödeme koşullarının borçlu lehine değişmesini sağlayan, iflâsa nazaran yumuşatılmış, alacaklıların eşit tatminine yönelik kolektif bir cebri icra kurumudur³.

² “İİK m. 285, I ‘...herhangi bir borçlu, ... konkordato talep edebilir.’ demek suretiyle iki hususu ortaya koymuştur. Bunlardan birincisi, konkordato borçlu tarafından talep edilebilir; ikincisi, borçlu sıfatı bakımından özel bir şart aranmamıştır. Konkordato bakımından tacir olup olmamak veya ticaret şirketi olup olmamak, bu çerçevede iflâsa tâbi olup olmamak önemli değildir. Ancak, Kanun’daki düzenleme ve tecrübeler göstermiştir ki, diğer borçlular bakımından bir engel olmasa da, konkordato kural olarak iflâsa tâbi kişiler bakımından gerçekçi, yararlı ve uygulanabilir bir kurumdur.” (Özekes, M.: Konkordatoya Başvuru ve Geçici Mühlet Kararı, (7101 Sayılı Kanun’la Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler, Editör: Prof. Dr. Muhammet Özekes, 1. B., İstanbul 2018, s. 43-83), s. 52.

³ Altay, S./Eskiocak, A.: Konkordato ve Yeniden Yapılandırma Hukuku, 5. B., İstanbul 2019, s. 15; Öğretide yer alan diğer tanımlar için bkz. Öztekin, S.: Yeni Konkordato Hukuku, (Yeni Konkordato Hukuku 7101 sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m.285-309 Şerhi, Editör: Selçuk Öztekin, Ankara 2019), s. 140; Uyar, T.: Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri, 2. B., Ankara 2019, s. 3; Kuru, B.: İflâs ve Konkordato Hukuku, 2. B. (Tıpkı basım), İstanbul 1988, s. 404-405; Kuru, B.: İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, Tamamen Yeniden Yazılmış ve Genişletilmiş İkinci Baskı, 2013, s. 1444; Kuru, B.: İcra ve İflâs Hukuku, C. IV, 3. B., İstanbul 1997, s. 3585; Tanrıver, S.: Konkordato Komiseri, Ankara 1998, s. 3; Tanrıver, S./Deynekli, A.: Konkordatonun Tasdiki, Ankara 1996, s. 29; Postacıoğlu, İ. E.: Konkordato, İstanbul 1965, s. 12; Arslan, R./Yılmaz, E./Taşpınar Ayvaz, S./Hanağası, E.: İcra ve İflâs

17.07.2003 tarihli ve 4949 sayılı Kanun ile İcra ve İflâs Kanunu'nda yapılan değişikliğe kadar konkordatoya ilişkin mevcut düzenlemelerimizin altında yatan anlayış, bu kurumun alacaklılardan ziyade, borçlunun menfaatini sağlamaya yönelik olduğuydu. Nitekim, kanun koyucu, alacaklılara konkordato teklifinde bulunabilme yetkisi tanımamış; bu imkândan yararlanabilme yetkisini, sadece borçluya münhasır kılmıştı. Öğretide de konkordato, her şeyden önce borçlunun menfaatini korumaya yönelmiş olmakla, borçluya tanınmış bir “hukukî lütuf” sayılıyor; alacaklıların menfaatinin ikincil planda kaldığı ifade ediliyordu⁴. Gelgelelim, ekonomide meydana gelen değişikliklerin kaçınılmazlığı ve konkordato kurumunun ekonomi üzerindeki etkisi, tarihsel süreç içerisinde konkordatoya ilişkin bu yaklaşımın değişmesine neden oldu. Gerçekten,

Hukuku, 5. B., Ankara 2019, s. 544; **Pekcanıtez, H./Atalay, O./Sungurtekin Özkan, M./Özekes, M.:** İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, 6. B., İstanbul 2019, s. 465; **Berkin, N.:** İflâs Hukuku, 4. Bası, İstanbul 1972, s. 521; **Berkin, N.:** İflâs Hukukunda Konkordato, İstanbul 1949, s. 9, 28; **Ulukapı, Ö.:** Konkordatonun Feshi, Konya 1998, s. 7; **Ulukapı, Ö.:** İcra ve İflâs Hukuku, 1. B., Konya 2015, s. 519; **Ercan, İ.:** İcra ve İflâs Hukukunda Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato, Konya 2008, s. 43; **Gürdoğan, B.:** İflâs Hukuku Dersleri, Ankara 1966, s. 155; **Buruloğlu, E./Reyna, Y.:** Konkordato Hukuku ve Tatbikatı, 1968, s. 3; **Atalı, M./Ermenek, İ.:** İcra ve İflâs Hukuku (Takip Hukuku I – Takip Hukuku II), Güncellenmiş 3. Baskı, Ankara 2020, s. 324; **Ercan, İ.:** Uygulamacılar İçin İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, 6. Baskı, Ankara 2020, s. 1135; **Bilgen, M.:** Konkordato İflâs ve Yargılama Usûlü, 3. Baskı, Ankara 2020, s. 59 vd; **Belgesay, M. R.:** İcra ve İflâs Hukuku, I. Sentetik Bölüm, C. II, Konkordato-İflâs-İptal Davası-Tahliye, 2. Bası, İstanbul 1953, s. 10.

⁴ **Namlı, M.:** Türk Ve İsviçre Hukuku'nda Gerçekleştirilen Reformların Konkordato Hukuku Bakımından Getirdiği Değişiklikler, (YD/2018/44/4, s. 1479-1552), s. 1487 ve orada dn. 33. Nitekim, bkz. **Tanrıver,** s. 4-5; **Gürdoğan,** s. 155; **Berkin, N.:** Konkordato Akti ve Konkordatonun Hukukî Mahiyeti (İBD/1949/23/4, s. 193-213), s. 194; **Olgaç, S.:** İçtihatlarla Tatbikatımızda İcra ve İflâs Kanunu, C. II, İstanbul 1974, s. 1567; **Uyar, T.:** Gerekçeli-İçtihatlı İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, İzmir 1975, s. 2503. Zira, o dönem içerisinde ifade edilen bir görüşe göre, konkordato borçlu ile alacaklıların menfaatlerini eşit şekilde korumuş olsaydı, pozitif hukuk düzenlemelerinde alacaklılara konkordato teklifinde bulunma imkânının tanınması gerekirdi (**Ulukapı,** 9-11; **Tanrıver/Deynekli,** s. 31).

konkordatonun gerek alacaklıları iflâstan daha iyi bir düzeyde tatmin etmesi, gerek işletmelerin varlığını sürdürmesine imkân sağlayarak milli ekonominin korunmasında ciddi potansiyel ihtiva etmesi, konkordatoya ilişkin eski anlayışı büyük ölçüde değiştirdi. Son kertede konkordato, sadece borçluyu değil, aynı zamanda ve hatta ondan önce, alacaklılar ile ülke ekonomisinin yararını gözetten bir yeniden yapılandırma kurumu olarak telakki edildi. Bu anlayışın bir sonucu olarak, gerek 4949 sayılı Kanun gerek 7101 sayılı Kanun ile alacaklılara da konkordato talep edebilme olanağı tanınarak⁵, konkordato, borçluya tanınmış bir hukukî lütuf olmaktan çıkartıldı⁶.

İşte, âdeta bir yeniden yapılandırma kimliğine bürünen konkordato, her şeyden önce, işletmelerin istihdam kabiliyetlerini sürdürmelerini, diğer deyişle, verimli bir şekilde çalışmalarını sağlayarak millî ekonominin zarar görmesini önlemeyi amaçlar. Bir başka anlatımla, konkordato ile arzu edilen, üretime katkıda bulunan işletmelerin içine düştükleri mali kriz nedeniyle üretimde bulunamamaları ve borçlarını ödeyememeleri karşısında, iflâs ya da çok miktardaki icra takibi sonucunda çaresizlik içerisinde tasfiyeye maruz bırakılmaları sebebiyle hukukî ve ekonomik varlıklarını yitirmelerinin önüne geçmek⁷ ve dolayısıyla kamu menfaatinin korunmasını sağlamaktır. Zira, ekonomik açıdan varlığını devam ettirebilecek (yaşayabilecek) bir durumda bulunan ve ticarî ilişkiler ile finansal sistemin etkinlik ve verimlilik kazanmasında hayatî önem taşıyan

⁵ 4949 sayılı Kanun'un konkordatoya ilişkin getirmiş olduğu değişiklikler hakkında ayrıntılı bilgi için bkz.

Tanrıver, S.: 4949 Sayılı İcra ve İflas Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Adı Konkordato İle İlgili Hükümlerde Getirmiş Olduğu Değişikliklerin Tespiti ve Değerlendirilmesi, (TBBD/2004/51, s. 67-90), s. 67 vd; **Taşpınar, S.:** Adi Konkordato Hakkında İcra ve İflâs Kanunu'nda Yapılan Değişiklikler, (BATİDER/2003/XXII/2, s. 49-92), s. 49 vd; **Yılmaz, E.:** Dünden Bugüne İcra ve İflâs Kanunumuz, (SÜHFD/2003/11/3-4, s. 9-45), s. 30 vd.

⁶ Bu konuda detaylı bilgi için bkz. **Altay/Eskiocak**, s. 3 vd.

⁷ **Ulukapı**, s. 12-13; **Tanrıver**, s. 5; **Atalay, O.:** Konkordato Talebi Üzerine İcra Takiplerinin İhtiyati Tedbirle Durdurulması, (LGD/2013/11/125, s. 23-34), s. 31-32.

girişimci yahut şletmelerin, malî açıdan içine düşmüş oldukları sıkıntı nedeniyle iflâs yoluyla tasfiye edilmek suretiyle hukukî ve ekonomik varlıklarının sona ermesi, hem üretim kaybına ve dolayısıyla milli ekonominin zarar görmesine hem de ülkenin istihdam kapasitesinin daralmasına yol açarak birçok insanın işsiz kalmasına neden olabilir⁸. İstihdama katkıda bulunan çok miktardaki işletmelerin ekonomik kimliğini kaybetmesi ve dolayısıyla bu işletmelerde istihdam edilen birçok insanın işsiz kalması, sosyal barışı ve güvenliği bozabilecek ya da tehdit edebilecek tutum ve davranışların ortaya çıkması riskini beraberinde getirebileceği gibi, Devlet'in malî yüklerinin de artması sonucunu doğurabilir⁹. Bu açıdan bakıldığında, konkordatonun borçluyu korumaktan ziyade, toplumsal barışa katkıda bulunan yanı ön plana çıkmaktadır¹⁰.

Konkordato, işletmelerin devamını sağlamanın yanında, alacaklıların menfaatine de hizmet etme amacı güden bir kurumdur. Her şeyden evvel, herhangi bir alacaklının alacağına kavuşmak maksadıyla başlatacağı icra takibi yahut iflâs tasfiyesinin hem uzun

⁸ **Tanrıver**, s. 5; **Tanrıver/Deynekli**, s. 31; **Tanrıver, S.:** Konkordatonun Islahı İle İlgili Bazı Düşünceler, (AÜHFD/2001/50/3, s. 1-9), s. 1; **Altay/Eskiocak**, s. 7; **Atalay**, Tedbir, s. 32; **Yılmaz, E.:** İflâs ve Konkordato Uygulamasıyla İlgili Bazı Sorunlar Üzerine Düşünceler, (TBBB/1995/1, s. 92-109), s. 99. *“Sosyal ve ekonomik koşullardaki değişiklikler nedeniyle, aslında ekonomik hayatlarını devam ettirmesi mümkün olan bazı ticarî işletmeler, borçlarını ödeyemedikleri veya malvarlıkları borçlarını karşılayamadığı için, ekonomik varlıklarını yitirmek tehlikesi ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu tehlike borçluları olduğu kadar, alacağını tahsil edememek durumuyla karşı karşıya kalan alacaklıları ve işini kaybetmek riskine maruz kalan işçileri de tehdit etmekte; bu tehdit sonuçta bölgesel veya milli ekonomiyi de etkilemektedir. Bu gibi durumlarda, ekonomik varlığını devam ettirebilme ihtimali olan işletmelerin malvarlığını koruyucu önlemler almak veya yeniden yapılandırılmalarını sağlamak, alacaklıların ve borçluların karşılıklı hak ve yükümlülüklerini düzenlemek herkesin yararınadır.”* (4949 sayılı Kanun'un Genel Gereğesinden).

⁹ **Tanrıver**, s. 5; **Ulukapı**, s. 13; **Taşpınar Ayvaz, S.:** İcra-İflâs Hukukunda Yeniden Yapılandırma, Ankara 2005, s. 237. Aynı yönde, bkz **Atalay**, Tedbir, s. 32.

¹⁰ **Yılmaz**, Düşünceler, s. 102.

bir sürece yayılması hem de hayli masraflı olması kuvvetle muhtemeldir. Öte yandan, söz konusu tasfiye neticesinde borçluya ait aktif değerlerin düşük meblağdan satılmasıyla elde edilen meblağ, alacaklıları konkordatoda teklif edilen miktar kadar bile tatmin etmeyebilir¹¹. Oysa konkordato, borçlunun işletmesiyle ilgili faaliyetlerini hiçbir kesintiye uğramadan devam ettirerek, alacaklılarına, iflâs yoluna gidilmiş olursa idi elde edebilecekleri miktardan daha fazla oranda ödemelerde bulunabilmesini sağlayarak, alacaklılara daha avantajlı bir imkân sunabilir¹². Nitekim İcra ve İflâs Kanunu'muzun 305. maddesinin birinci fıkrasının a ve b bentlerinde, teklif edilen tutarın, borçlunun iflâsı halinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktardan fazla olması ve borçlunun kaynakları ile orantılı olması hususlarının konkordatonun tasdiki şartı olarak düzenlenmesi, konkordato ile alacaklıların da korunmasına yönelik bir maksadın göstergeleridir. Kanun koyucu, böylece, konkordato sayesinde alacaklıların iflâsa nazaran daha iyi bir düzeyde tatmin edilmelerini istemiştir.

Her ne kadar konkordato, ülke ekonomisinin ve alacaklıların yararını gözeterek yeni bir anlayışla formüle edilse de, bu, konkordatonun borçlunun menfaatini hiçbir şekilde göz önünde tutmadığı anlamına gelmemelidir. Konkordato, güncel anlayışın bir sonucu olarak ülke ekonomisinin ve alacaklıların yararını gözetmenin yanı sıra, öncesinde olduğu gibi, malî yönden zayıflamış borçluyu, içinde bulunduğu ödeme güçlüğünden kurtarmayı da amaçlar¹³. Bu bağlamda, malî yönden zayıflamış borçluya,

¹¹ **Berkin**, Konkordato, s. 28; **Berkin**, s. 523; **Berkin**, Hukukî Mahiyet, s. 193; **Muşul**, s. 375; **Postacıoğlu**, s. 14; **Gürdoğan**, s. 155; **Altay/Eskiocak**, s. 10-11; **Ulukapı**, İcra ve İflâs, s. 520; **Buruloğlu/Reyna**, s. 3; **Kuru**, C. IV, s. 3589; **Kuru**, s. 408; **Olgaç**, s. 1567; **Sarisözen, S.:** İcra – İflâs ve Konkordato Hukukundaki Yapılan Yenilikler, Genişletilmiş 3. B., Ankara 2019, s. 87-88.

¹² **Altay/Eskiocak**, s. 10-11; **Ulukapı**, s. 11; **Ulukapı**, İcra ve İflâs, s. 520; **Tanrıver**, s. 4-5; **Atalı/Ermenek**, s. 324; **Sarisözen**, s. 88; **Postacıoğlu**, s. 14; **Belgesay**, s. 10.

¹³ **Altay/Eskiocak**, s. 3-4; **Taşpınar Ayvaz**, s. 237; **Pekcanitez, H./Erdönmez, G.:** 7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, İstanbul 2018, s. 6, 9; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s.

haciz ve iflâs takibi altında kalmadan borçlarını ödeme imkânı sağlamakla, onu borcundan tamamen kurtarır ve böylece borçlu, ekonomik varlığını ve bütünlüğünü sürdürür. Diğer yandan, olası bir iflâs hâlinde, borçlunun maruz kalabileceği iflâsın kamu hukuku bakımından ağır sonuçlarına da engel olur. Dolayısıyla borçlu, ekonomik düzen içerisindeki ticari itibar ve kredibilitesini, ciddi bir zedelenmeye uğramaksızın devam ettirir¹⁴.

Sonuç olarak, konkordato, borçlu ile alacaklıların menfaatlerini gözetmenin yanında, esas itibariyle kamu ekonomisinin zarar görmesini önlemeye yönelik bir yeniden yapılandırma kurumu olarak nitelendirilebilir.

§ 2. KONKORDATONUN HUKUKÎ NİTELİĞİ¹⁵

I. Genel Olarak

Konkordato, bir yandan belli bir alacaklı çoğunluğunun rızası ve mahkemenin tasdiki ile meydana gelip, öte yandan konkordatoya rıza göstermeyen alacaklıları dahi

465; **Muşul**, s. 375; **Coşkun, M.**: Konkordato ve İflas, 2. B., Ankara 2019, s. 35-36; **Berkin**, Hukukî Mahiyet, s. 194; **Berkin**, Konkordato, s. 28; **Gürdoğan**, s. 155; **Üstündağ, S.**: İflâs Hukuku (İflâs – Konkordato – İptal Davaları), 8. Bası, İstanbul 2009, s. 227; **Kuru**, C. IV, s. 3583; **Kuru**, s. 403; **Kuru**, El Kitabı, s. 1443; **Sarısözen**, s. 88; **Ansay, S. Ş.**: Konkordato, (AC/1940/1/3, s. 158-178), s. 159; **Tanrıver/Deynekli**, s. 30; **Buruloğlu/Reyna**, s. 3.

¹⁴ **Tanrıver**, s. 4; **Ulukapı**, s. 9; **Albayrak, H.**: İflâs Dışı Adi Konkordatoda Konkordato Mühletinin Sözleşmeler Bakımından Sonuçları, Ankara 2020, s. 36; **Altay/Eskiocak**, s. 10; **Berkin**, s. 523; **Berkin, N.**: Konkordatonun Hükümleri, (İBD/1949/23/11, s. 641-671), s. 666; **Postacıoğlu**, s. 14-15; **Uyar**, Şerh, s. 2503.

¹⁵ Bu başlık altında konkordatonun hukukî niteliğine ilişkin yapacağımız açıklamalar, mahkeme içi konkordato bakımından geçerlidir; mahkeme dışı konkordato, bir özel hukuk sözleşmesi olması

bağlamasıyla, hukukî niteliği konusunda çeşitli tartışmaların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bir başka deyişle, konkordatonun komplike yapısı, onun hukukî niteliğinin saptanmasında öğretide görüş birliğinin oluşmasına engel olmuştur. Bu görüşleri sırasıyla, sözleşme görüşü, mahkeme hükmü (yargısal tasarruf) görüşü, kanuni işlem görüşü ve usul (prosedür) görüşü şeklinde ifade etmek mümkündür.

II. Konkordatonun Hukukî Niteliğine İlişkin Görüşler

A. Sözleşme Görüşü

Konkordatonun hukukî niteliği konusunda ileri sürülen görüşlerden biri sözleşme görüşüdür. Bu görüşün taraftarlarına göre konkordato, borçlu ile alacaklılarının çoğunluğu arasında yapılan bir sözleşmedir¹⁶. Bu sözleşmenin meydana gelebilmesi için, tıpkı borçlar hukukundaki diğer sözleşmeler gibi, konkordatoda da, borçlunun yapmış olduğu önerinin alacaklıların belli bir çoğunluğu tarafından kabul edilmesi gerekir¹⁷. Burada, yetkili makamın konkordatoyu tasdik kararı, sözleşmenin etkisini gösterebilmesi

hasebiyle, onun hukukî niteliğine ilişkin tartışmalar, sözleşmeler hukuku çerçevesinde yapılmıştır. Bu tartışmalar hakkında detaylı bilgi için bkz. **Ulukapı**, s. 52 dn. 385.

¹⁶ **Öztek**, s. 139; **Altay/Eskiocak**, s. 19; **Albayrak**, s. 38; **Kale, S.:** Sorularla Konkordato (İflas Dışı Ve İflas İçin Adi Konkordato), 1. B., İstanbul 2017, s. 1; **Akil, C.:** Sorularla Adi Konkordato, 1. B., Ankara 2019, s. 38; **Berkin**, Hukukî Mahiyet, s. 206-207; **Berkin**, Konkordato, s. 42; **Ercan**, s. 157; **Tanrıver**, s. 6; **Tanrıver/Deynekli**, s. 32; **Arar, K.:** İcra ve İflâs Hükümleri, C. 2, İflâs, Ankara 1945, s. 258; **Arat A./Ercan Özler M.:** Konkordato-İbra İlişkisi Çerçevesinde Konkordatonun Bir Tür İbra Olup Olmadığı Sorunu, (THD/2018/12/145, s. 14-28), s. 20.

¹⁷ **Ercan**, s. 157; **Berkin**, Hukukî Mahiyet, s. 207; **Ulukapı**, İcra ve İflâs, s. 520; **Altay/Eskiocak**, s. 19; **Berkin**, Konkordato, s. 42.

içindir; yoksa, kurucu bir niteliği haiz değildir. Bu nedenle, yetkili makamın tasdiki, konkordatonun bir sözleşme olduğu gerçeğini değiştirmez¹⁸.

Görüldüğü üzere, bu görüş çoğunluk unsurunu, konkordatonun meydana gelmesi bakımından asıl unsur kabul etmektedir. Yani, bu görüşe ayırt edici özelliğini veren, konkordatoda önemli bir işlevi üstlenmiş olan çoğunluk unsurudur¹⁹. Gelgelelim, konkordatonun prosedüre katılmayan veya karşı çıkan alacaklılar bakımından da bağlayıcı olmasını tatmin edici bir şekilde açıklayamamış olması, bu görüşün en zayıf noktasını oluşturmaktadır²⁰. Öte yandan, konkordato, bir sözleşme olarak kabul edilirse, kanunda hüküm bulunmayan sorunların çözümü için sözleşmeler hukukuna ait hükümlerin uygulanması gerekecektir²¹. Oysa, konkordato, İcra ve İflâs Kanunu'nda düzenlenmiş bulunan bir kurum olup, şartları, hükümleri ve sona ermesi tamamen bu düzenlemelere bağlıdır. Bu nedenle, İcra ve İflâs Kanunu'nda konkordatoya ilişkin boşluk bulunan noktaların, borçlar hukukunun sözleşmeler hakkındaki hükümlerinin kıyas yoluyla uygulanarak çözümlenmesine imkân yoktur²².

Bu görüşün, eleştiriye maruz kaldığı bir diğer nokta da, tasdik makamı olan mahkemenin fonksiyonunu göz önünde bulundurmamasıdır²³. Halbuki, konkordatonun

¹⁸ **Ulukapı**, s. 56; **Ercan**, s. 157; **Arar**, s. 258.

¹⁹ **Altay/Eskiocak**, s. 19. Bu görüşün kendi içerisinde ayrıldığı değişik kısımlara ilişkin bkz. **Ulukapı**, s. 55 vd.

²⁰ **Altay/Eskiocak**, s. 19; **Sarısözen**, s. 88; **Tanrıver**, s. 6; **Tanrıver/Deynekli**, s. 32; **Ulukapı**, s. 57 vd; **Albayrak**, s. 38; **Ercan**, s. 157; **Ulukapı**, İcra ve İflâs, s. 520; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 1; **Berkin**, s. 522; **Berkin**, Konkordato, s. 42; **Berkin**, Hukukî Mahiyet, s. 207; **Gürdoğan**, s. 155-156; **Önen, E.:** İflâstan Sonra Konkordato (BATİDER/1976/VIII/3, s. 77-100), s. 80; **Arat/Ercan Özler**, s. 20.

²¹ **Uyar**, s. 18; **Uyar**, Şerh, s. 2505; **Postacıoğlu**, s. 13; **Berkin**, s. 523; **Önen**, s. 81; **Albayrak**, s. 38.

²² **Altay/Eskiocak**, s. 19; **Ulukapı**, s. 57; **Arat/Ercan Özler**, s. 20.

²³ **Altay/Eskiocak**, s. 19; **Ulukapı**, s. 60; **Arat/Ercan Özler**, s. 20.

kanunun öngördüğü kurucu unsurları bünyesinde taşıyıp, mahkeme onayından geçmesi gerekir. Zira, ancak bu halde, geçerli bir konkordatodan bahsedilebilir.

Sözleşme görüşünden esinlendiği ve onunla yakın ilişkisi bulunduğu için bu başlık altında değinmeyi uygun gördüğümüz bir görüş de, cebri sulh sözleşmesi görüşüdür. Bu görüşe göre, konkordato, alacaklıların oyları ve mahkemenin tasdiki ile gerçekleşen cebri bir sulh sözleşmesidir²⁴. Karşılıklı fedakarlıklarda bulunmak suretiyle gerçekleştirildiğinden, sulh sözleşmesinin özel bir türü olarak nitelendirilmiştir olsa da, vade konkordatosunda²⁵ alacaklıların bir feragati ve bu feragatin konkordatoyu kabul etmeyen alacaklılara da dayatılması söz konusu olmadığından bu görüş eleştirilebilir²⁶. Öte yandan, öğretide, “cebir” kavramı ile tarafların özgür iradelerine dayanan sözleşme müessesesinin birbirleriyle uyum sağlamadıkları ileri sürülmüştür. Bu eleştiriye göre, her ne kadar konkordatonun onu kabul etmeyenler bakımında da bağlayıcı ve zorunlu olduğunu açıklayabilmek için kullanılmış olsa da, birbirine zıt olan bu iki kavramın bir araya getirilmesi suretiyle ortaya çıkarılan “cebrî sözleşme” deyimini, konkordatonun hukukî niteliğini açıklama kabiliyetinden yoksundur²⁷.

B. Mahkeme Hükmü (Yargı Tasarrufu) Görüşü

Konkordatonun hukukî niteliğinin açıklanmasında ileri sürülen diğer bir görüş de, mahkeme hükmü görüşüdür²⁸. Bu görüşe göre, konkordato, esas itibariyle bir sözleşme

²⁴ **Buruloğlu/Reyna**, s. 3; ayrıca bkz. **Yılmaz**, Düşünceler, s. 102;

²⁵ Bu konuda bkz. aça. § 3, III, B, 3, b.

²⁶ **Öztek**, s. 139 dn. 10; nitekim, bkz. **Kuru**, C. IV, s. 3586.

²⁷ **Altay/Eskiocak**, s. 22; **Ulukapı**, İcra ve İflâs, s. 520. Karş. **Arat/Ercan Özler**, s. 21.

²⁸ Alman hukuku öğretisinde *Schultze* tarafından ortaya atılan bu görüş hakkında bkz. **Umar, B.**: İcra ve İflâs Hukuku’nun Tarihi Gelişmesi ve Genel Teorisi, İzmir 1973, s. 24-25.

değil, bir yargısal tasarruftur²⁹. Bu nedenle, konkordatonun meydana gelmesinde asıl unsuru, borçlu ile alacaklı çoğunluğunun beyanları değil, mahkemenin kararı teşkil eder³⁰. Konkordatonun ona muvafakat etmeyen alacaklılar bakımından bağlayıcı etkisi, çoğunluktaki alacaklıların azınlıkta kalan alacaklılar üzerindeki iradesi ile değil; aksine, konkordatoda yetkili makam konumunda bulunan mahkemenin hükmü ile oluşmaktadır³¹. Burada, çoğunluğun irade açıklaması, bir sözleşme yapma iradesi olarak kabul edilmemektedir; o sadece, mahkeme hükmünün dayanağını teşkil etmektedir³².

Mahkeme hükmü görüşü, kendi içerisinde, yargısal kararın niteliği konusunda görüş ayrılığı yaşamıştır. Şöyle ki, konkordatonun tasdikine ilişkin karar, bu görüşü savunan yazarların bir kısmına göre tespit hükmü niteliğinde iken, bir kısım yazarlara göre ise, inşai hüküm niteliğindedir³³.

Bu görüşün maruz kaldığı eleştirilere gelince, ilk olarak, konkordatonun meydana gelmesini sadece mahkeme hükmüne dayandırıp, kurucu unsurlardan biri olan alacaklı çoğunluğunu göz ardı etmesi, bu görüşe yönelik en temel eleştiridir³⁴.

²⁹ **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 1; **Namlı**, s. 1491 dn. 57; **Ulukapı**, İcra ve İflâs, s. 520-521; **Ulukapı**, s. 62; **Arat/Ercan Özler**, s. 21.

³⁰ **Altay/Eskiocak**, s. 20; **Ercan**, s. 158; **Akil**, Konkordato, s. 38; **Arar**, s. 257; **Ansay**, Konkordato, s. 160.

³¹ **Namlı**, s. 1491 dn. 55; **Berkin**, Konkordato, s. 43; **Tanrıver**, s. 6; **Tanrıver/Deynekli**, s. 33.

³² **Namlı**, s. 1491 dn. 55; **Ercan**, s. 158; **Ulukapı**, s. 62.

³³ Bu konuda bkz. **Ulukapı**, s. 63 vd.

³⁴ **Altay/Eskiocak**, s. 21; **Sarısözen**, s. 88; **Tanrıver**, s. 6; **Tanrıver/Deynekli**, s. 33; **Gürdoğan**, s. 156; **Ercan**, s. 158; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 1; **Arat/Ercan Özler**, s. 21; **Berkin**, Hukukî Mahiyet, s. 208; **Berkin**, Konkordato, s. 43; **Ulukapı**, İcra ve İflâs, s. 521; **Önen**, s. 80. Oysa *Umar*, alacaklı çoğunluğunun muvafakatinin mahkemece verilecek olan “tasdik kararının” bir ön şartı olduğunu söylemekle, bu eleştirinin isabetsiz olduğu yönünde bir kanaat belirtmiştir (**Umar** s. 25).

Sonra, konkordatonun şartlarına uyulmaması halinde feshinin mümkün olması da, onun bir mahkeme hükmü olarak nitelendirilmesine engel olur. Zira, bir mahkeme hükmünün, ifa yokluğu sebebiyle feshi mümkün değildir³⁵.

Son olarak, yetkili makamın konkordatonun tasdikine ilişkin yapacağı faaliyet, bir çekişmesiz yargı işidir. Nitekim bu husus, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'muzun 382. maddesinin 2. fıkrasının f bendinde, konkordatonun tasdiki açıkça çekişmesiz yargı işleri arasında sayılmak suretiyle kanuni dayanak altına alınmıştır³⁶. Tam da bu noktada, *ULUKAPI*, çekişmesiz yargıda maddi anlamda kesin hüküm söz konusu olmadığından ve dolayısıyla hukukî ilişki kesin olarak tespit edilemeyeceğinden, yetkili makamın tasdik kararının tespit hükmü olduğunu öngören görüşün de mesnetsiz olduğunu iddia etmiştir³⁷.

³⁵ **Gürdoğan**, s. 156; **Tanrıver**, s. 6; **Tanrıver/Deynekli**, s. 33; **Altay/Eskiocak**, s. 21; **Arat/Ercan Özler**, s. 21; **Ercan**, s. 158; **Sarısözen**, s. 88; **Arar**, s. 257. Öğretide *Umar*, konkordatonun tasdiki kararının, borcun muhtevasını borçlu lehine değiştiren inşai bir karar olduğunu, konkordato hükümlerine uymayan borçlunun sadece muhtevası değişen borcu ifa etmemiş sayılacağını, yoksa bunun mahkeme kararını ifa etmemek anlamına gelmeyeceğini, konkordatonun feshinin de, daha önce borçlu lehine değiştirilen borcun muhtevasının, yeni bir inşai kararla ortadan kaldırılması imkânı olduğunu ifade ederek, bu eleştirinin yerinde olmadığını dile getirmiştir (**Umar**, Genel Teori, s. 25). Konkordatonun tasdiki kararının inşai karar olarak kabul edilmeyeceğine ilişkin ise bkz. **Berkin**, Konkordato, s. 102-103.

³⁶ Henüz söz konusu düzenleme mevcut değilken bile, öğretide yer alan bir görüş, konkordatonun tasdikini bir çekişmesiz yargı işi olarak nitelendirmekteydi (**Tanrıver/Deynekli**, s. 75; **Eriş, G.:** Uygulamalı İflâs ve Konkordato Hukuku, Açıklamalar ve İçtihatlar, Ankara 1991, s. 837; **Üstündağ**, İflâs, s. 250; **Önen, E.:** İnşai Dâva, Ankara 1981, s. 158; **Budak, A. C.:** Türk Hukukunda Çekişmesiz Yargı, (Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukçuları Toplantısı IV, Ankara 30 Eylül – 1 Ekim 2005, s. 128-187), s. 142; **Arslan, R.:** Medeni Usul Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi, Ankara 1977, s. 68). Çekişmesiz yargı işine benzer bir iş nitelmesi için ise, bkz. **Kuru**, C. IV, s. 3712; **Kuru**, s. 460; **Kuru, B.:** Konkordato, (Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'nün Düzenlediği İcra ve İflâs Kanunu Değişiklik Tasarısı Hakkında Seminer, Ankara 1963, s. 117-154), s. 154. Bugün dahi, **Altay/Eskiocak**, çekişmesiz yargı işine benzer iş nitelemesinin daha isabetli olduğu kanaatindedir (**Altay/Eskiocak**, s. 334).

³⁷ **Ulukapi**, s. 64.

C. Kanunî İşlem Görüşü

Kanuni işlem görüşü, ilk iki görüşten farklı olarak, konkordatonun hukukî niteliğini ne sözleşmeye (tarafların iradesine) ne de mahkeme hükmüne dayandırır. Bu görüşe göre konkordato, aynı önem derecesine sahip üç ayrı unsurun birleşmesiyle meydana gelen bir kanunî işlemdir. Bu unsurlar, borçlunun konkordato talebi, alacaklı çoğunluğunun kabulü ve mahkemenin tasdikidir³⁸. Konkordatonun, prosedüre katılmayan veya ona muvafakat etmeyen azınlık alacaklıları yönünden bağlayıcılık kabiliyeti de, doğrudan bir kanun hükmünden kaynaklanır³⁹. Bu yönüyle bakıldığında, azınlık alacaklılarını konkordato ile bağımlı kılan, kanundan doğan borç nedeniyledir⁴⁰.

Kanuni işlem görüşü, her ne kadar, konkordatonun azınlık alacaklıları bakımından bağlayıcılık etkisini kanundan doğan borç kavramıyla açıklayıp sözleşme görüşünün en zayıf noktasını aşmış gibi gözükse de⁴¹, konkordatonun karakteristik özelliklerini yansıtmakta yetersiz kaldığından bahisle öğretilde eleştirilmiştir⁴². Her şeyden önce, alacaklı çoğunluğunun kabul beyanı, konkordatonun kurucu unsurlarından olup, gerçekleşmediği takdirde, mahkemece tasdik kararı verilememektedir. Bu nedenle, konkordatonun etkilerini meydana getirmesi, bir yandan alacaklıların çoğunluk iradesine, diğer yandan mahkemenin tasdik kararına sıkı sıkıya bağlıdır. Hal böyle iken,

³⁸ **Berkin**, Konkordato, s. 44; **Ercan**, s. 158-159; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 2. Mahkemenin konkordatonun tasdikine ilişkin vereceği karar, açıklayıcı ve idari nitelikte bir karardır (**Ulukapı**, s. 65).

³⁹ **Tanrıver**, s. 7; **Akil**, Konkordato, s. 38; **Berkin**, Konkordato, s. 44; **Namlı**, s. 1491, dn. 57; **Arat/Ercan Özler**, s. 21.

⁴⁰ **Tanrıver**, s. 7; **Tanrıver/Deynekli**, s. 33; **Ulukapı**, s. 66; **Akil**, Konkordato, s. 38.

⁴¹ Konkordatonun kaynağını kanuna bağlamakla da, mahkeme hükmü görüşünden ayrılmıştır (**Ulukapı**, s. 66).

⁴² **Altay/Eskiocak**, s. 21; **Tanrıver**, s. 7; **Tanrıver/Deynekli**, s. 33; **Arat/Ercan Özler**, s. 21; **Berkin**, Konkordato, s. 44. **Berkin**, Hukukî Mahiyet, s. 209.

alacaklıların iradeleri ile mahkeme kararının ihmal edilip, konkordatonun sadece kanuna dayandırılarak açıklanması, bu görüşün eleştirildiği temel noktadır.

Öte yandan, bu görüşe yönelik diğer bir eleştiri de, konkordatoya uyma zorunluluğunu kanundan doğan borç kavramıyla izah etmeye çalışmasından kaynaklanmıştır. Zira, bu yaklaşım tarzının, konkordatoda esaslı unsur olan taraf iradelerini bertaraf etmek anlamına geleceği ifade edilmiştir⁴³.

D. Usul (Prosedür) Görüşü

Türk hukuk öğretisindeki baskın görüş olan usul (prosedür) görüşüne göre, konkordato, şartlarının gerçekleşmesi halinde klasik cibrî icra usullerinin yerini alan, iflâsa yaklaşan ve fakat ona nazaran özel ve daha yumuşak bir rejim öngören bir kolektif cibrî icra kurumudur⁴⁴. Bu görüş taraftarlarından *TANRIVER*, gerek borçlu teklifinin

⁴³ **Ulukapı**, s. 66-67; **Arat/Ercan Özler**, s. 21.

⁴⁴ **Tanriver**, s. 7; **Ansay, S. Ş.:** Hukuk İcra ve İflâs Usulleri, 4. B., Ankara 1956, s. 338; **Önen**, s. 80; **Ulukapı**, .76, 81; **Ansay**, Konkordato, s. 159-160; **Ulukapı, Ö.:** Konkordatonun Sonuçları, (SÜHFD/2000/8/1-2, s. 9-61), s. 9; **Altay/Eskiocak**, s. 22; **Tanriver/Deynekli**, s. 33-34; **Öztek**, s. 140; **Postacioğlu**, s. 13; **Gürdoğan**, s. 156; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 4-5; **Arsan/Yılmaz/Taşpınar** **Ayvaz/Hanağası**, s. 544; **Taşpınar Ayvaz**, s. 239; **Uyar**, s. 18; **Berkin**, Hukukî Mahiyet, s. 203; **Sarısozen**, s. 89; **Namlı**, s. 1494; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 2; **Coşkun**, s.36; **Bilgen**, s. 61; **Doğan, E.:** Konkordatonun Tasdiki Yargılaması, Ankara 2020, s. 16; **Arat/Ercan Özler**, s. 21; **Işıktaç, M. Ş.:** Konkordato (İBD/2018/92/3, s.15-34), s.15; **Uyanık, A.:** Konkordato, 1. B., Ankara 2018, s.22; **Ercan**, El Kitabı, s. 1136; **Çukacı, Y. C.:** Konkordato, Ankara 2019, s. 10; **Saldırım, M.:** İflastan Önce Konkordatonun Tasdikinin Hüküm ve Sonuçları, (ABD/2000/4, s. 229-271), s. 233. Öğretide kabul gören ve fakat azınlıkta kalan görüş ise, cibrî sözleşme görüşüdür (**Kuru**, s. 404; **Eriş**, s. 792). Bu görüş taraftarlarından *KURU*, konkordatonun hukuki niteliğini cibri sözleşme olarak açıklasa da, onun bir cibri icra kurumu olduğunu ifade etmekten imtina etmemiştir (**Kuru**, C. IV, s. 3586). Konkordatonun kanunî bir işlem olduğu görüşü de öğretide *AKİL* tarafından savunulmaktadır (bkz. **Akil**, Konkordato, s. 38).

alacaklılar tarafından kanunda varlığı aranan nitelikli çoğunlukla kabul edilmiş olmasının, gerek mahkemenin tasdik kararının, konkordatonun hukukî niteliğinin saptanmasında tek başına yeterli bir etkiye sahip olmadığını ifade etmiştir. Zira, her ikisi de, konkordatonun meydana gelebilmesi için aslî şartlardandır ve ancak birlikte gerçekleştirildikleri takdirde, konkordatodan söz edilebilecektir. Bu durumda, konkordatonun hukukî nitelik itibarıyla hem borçlunun ve alacaklıların hem de kamunun menfaatlerini adil bir şekilde dengelemek üzere oluşturulmuş bulunan, iflâsın yerini alan ve ondan daha yumuşak bir rejim öngören özel bir cebrî icra kurumu olduğu sonucuna varılması daha doğru olacaktır⁴⁵.

Ayrıca, konkordatonun prosedüre katılmayan veya olumsuz oy kullanan alacaklılar için bağlayıcılık taşıması ve resmî makamların katılımı aracılığıyla gerçekleşmesi, onun özgün bir cebrî icra kurumu olduğunun somut delilleridir⁴⁶. Öte yandan, konkordatonun hükümsüzlüğünün Türk Borçlar Kanunu'na göre değil, İcra ve İflâs Kanunu'nun hükümlerine dayalı olarak gerçekleştirilmesi de, onun bir cebrî icra kurumu olduğu görüşünü destekler niteliktedir⁴⁷.

Tüm bunların yanı sıra, konkordatonun “hafifletilmiş cebrî icra” olarak nitelendirilmesinin, onun bir yeniden yapılandırma kurumu halini alması nedeniyle, daha isabetli olacağı öğretide haklı olarak ifade edilmiştir. Zira, konkordatonun yumuşatılmış cebrî icra niteliği, onun yeniden yapılandırma olgusunu gerçekleştirmesine hizmet edecek hukukî ve iktisadî bir ortamın oluşmasını sağlamaya yönelik etken rolü yerine getirmektedir⁴⁸.

⁴⁵ Tanrıver, s. 7; Tanrıver/Deynekli, s. 34.

⁴⁶ Ansay, Konkordato, s. 159; Tanrıver, s. 7; Arat/Ercan Özler, s. 21.

⁴⁷ Önen, s. 80, dn. 18; Tanrıver/Deynekli, s. 34; Arat/Ercan Özler, s. 21. Ayrıca bkz. Ansay, Konkordato, s. 159.

⁴⁸ Altay/Eskiocak, s. 23.

E. Görüşümüz

Her şeyden evvel, konkordatoyu ne bir sözleşme ne de bir mahkeme hükmü olarak nitelendirmek gerekir. Sözleşme olarak nitelendirilmemelidir, çünkü bu takdirde konkordatonun azınlıkta kalan alacaklıları da bağlayıcı oluşu tatmin edici bir şekilde açıklanmamış olur. Ayrıca, bu hâlde, önemli bir görev üstlenen tasdik yargılaması da göz ardı edilir. Oysa, tasdik talebi reddedilmiş bir konkordato, kuşkusuz geçerlilik kazanmaz. Kaldı ki, konkordatonun zaman içerisinde revizyona uğrayarak yeniden yapılandırma aracı haline gelip, kamu ekonomisini korumaya yönelmiş olması, onun bir özel hukuk sözleşmesi olarak kabul edilmemesi için de geçerli nedendir. Diğer yandan mahkeme hükmü olarak da nitelendirilmemelidir, çünkü bu takdirde konkordatonun meydana geliş bakımından borçlu ve alacaklı beyanlarının kurucu rolü ihmâl edilmiş olur.

Kanunî işlem görüşü ise, her ne kadar konkordatonun meydana gelmesinde borçlu talebine, alacaklı çoğunluğunun kabulüne ve mahkemenin tasdikine gerekli önemi vermiş gibi gözükse de, onun hukukî niteliğini sadece kanun hükmüne dayandırmakla, konkordatonun hukukî nitelik ve özelliklerini yansıtmakta yetersiz kalmıştır.

Bizce, konkordato kurumunun günden güne bir iyileştirme politikası aracına dönüşmüş olması karşısında, onu, olağan cebrî icra usullerinin yerini alan ve iflâsa nazaran hafifletilmiş bir cebrî icra kurumu şeklinde nitelendirmek, daha isabetli olacaktır. Zira konkordato, ekonomik kamu menfaatlerinin korunmasına hizmet eden bir kurumdur. Öte yandan, konkordatonun meydana gelişinde aslî unsur sayılabilecek alacaklı çoğunluğunun kabul beyanı ve mahkemenin tasdik kararı, bu şekildeki bir nitelendirme neticesinde ihmâl edilmemiş olur. Zira, ancak bu unsurların (ve tabii Kanun'da yer alan belirli şartların) birlikte bulunması halinde geçerli bir konkordatodan bahsedilebilir. Ayrıca, konkordatonun bir cebrî icra kurumu olması, onun azınlıkta kalan alacaklılar bakımından da bağlayıcılık taşımasını diğer görüşlere nazaran daha tatmin edici düzeyde izah etmektedir.

§ 3. KONKORDATONUN ÇEŞİTLERİ

I. Genel Olarak

Konkordato, resmî makamların iştirakinin olup olmamasına göre “mahkeme dışı konkordato” ve “mahkeme içi konkordato” şeklinde ayrıldıktan sonra, mahkeme içi konkordato da kendi içerisinde çeşitli ayrımlara tâbi tutulabilir. Buna göre, mahkeme içi konkordato, yapıldığı zaman itibariyle “iflâs dışı konkordato” ya da “iflâs içi konkordato”; düzenleniş biçimi itibariyle “adî konkordato” ya da “malvarlığının terki suretiyle konkordato”; içeriği itibariyle ise “yüzde konkordatosu”, “vade konkordatosu” ya da “bileşik konkordato” şeklinde sınıflandırılabilir⁴⁹.

II. Mahkeme Dışı Konkordato (Özel Konkordato)

Borçlunun, konkordato prosedürü içerisinde görev yapan herhangi bir resmî makamın katılımı olmaksızın, doğrudan doğruya alacaklıları ile anlaşmak suretiyle gerçekleştirdiği konkordato, mahkeme dışı konkordatodur⁵⁰. Bu tür konkordato, niteliği

⁴⁹ **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 3; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 467-468; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 6; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 545; **Arat/Ercan Özler**, s. 21; **Berkin**, s. 524; **Kuru/Arslan/Yılmaz**, s. 626-627; **Kuru**, El Kitabı, s. 1445; **Kuru**, s. 405-406 ve dn. 4; **Altay/Eskiocak**, s. 31; **Öztek**, s. 135; **Atalı/Ermenek**, s. 325; **Akil**, Konkordato, s. 32-33; **Ercan**, El Kitabı, s. 1139-1140; **Duran, B.**: Hukuki Ve Mali Yönleriyle Konkordato, Ankara 2019, s. 22-24; **Tanrıver**, s. 8 vd; **Tanrıver/Deynekli**, s. 38 vd; **Eriş**, s. 793; **Önen**, s. 79; **Postacıoğlu**, s. 15; **Albayrak, H.**: İflasın Kaldırılması, Ankara 2007, s. 82; **Işıқтаç**, s. 16; **Uyanık**, s. 22.

⁵⁰ **Tanrıver**, s. 8; **Tanrıver/Deynekli**, s. 37-38 **Altay/Eskiocak**, s. 30; **Berkin**, Konkordato, s. 117; **Berkin**, 533-534; **Önen**, s. 78; **Bilgen**, s. 62; **Ulukapı**, s. 13-14; **Ulukapı**, İcra ve İflâs, s. 523; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 466; **Pekcanitez, H.**: Yargıtay Kararları Işığında Yabancı Para Alacaklarının Tahsili, (Makaleler, C. 1, İstanbul 2016, s. 245-292), s. 285 dn. 103;

itibariyle, bir özel hukuk (borçlar hukuku) sözleşmesidir ve dolayısıyla, meydana gelmesi, geçerliliği, içeriğinin belirlenmesi ve hükümleri bakımından Türk Borçlar Kanunu'na tâbidir⁵¹. Bir özel hukuk sözleşmesi olması, meydana gelebilmesinde, tarafların (borçlu ile alacaklılarının) karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanlarının bulunmasını gerektirir⁵². Tamamen sözleşme özgürlüğü ilkesi çerçevesinde içeriğinin belirlenmesi mümkün olan bu tür konkordato, herhangi bir geçerlilik şekline tâbi değildir⁵³. Ancak, sonradan ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkların ispatı açısından, belli bir şekilde (en azından yazılı) yapılması daha doğru olur⁵⁴.

Atalı/Ermenek, s. 325; **Üstündağ**, İflâs, s. 227-228; **Yılmaz**, Düşünceler, s. 99 dn. 10; **Ansay**, s. 337 dn. 446; **Ansay**, Konkordato, s. 160; **Buruloğlu/Reyna**, s. 5; **Muşul**, s. 376-377; **Ercan**, El Kitabı, s. 1138; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 2-3; **Öztek**, s. 134; **Ercan**, s. 44; **Uyar**, T.: Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri, (İBD/2018/92/4, s. 15-102), s. 27; **Uyar**, s. 20; **Güneysu-Güngör**, G.: Milletlerarası Özel Hukukta İflas İçin Konkordato (AÜHFD/1995/44/1, s. 293-312). s. 294; **Akil**, Konkordato, s. 33; **Albayrak**, İflâs, s. 79; **Albayrak**, s. 39; **Arat/Ercan Özler**, s. 22; **Sarısozen**, s. 89.

⁵¹ **Tanrıver**, s. 8-9; **Tanrıver/Deynekli**, s. 36; **Altay/Eskiocak**, s. 30; **Kuru**, s. 406; **Kuru**, El Kitabı, s. 1445; **Kuru**, C. IV, s. 3588; **Erdem**, M.: Mahkeme Dışı Konkordato (MaÜHFD/2005/1, s. 225-240), s. 235; **Kuru**, B./**Arslan**, R./**Yılmaz**, E.: İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, Gözden Geçirilmiş, 6352 sayılı Kanunla Getirilen Yenilikler ve Yapılan Değişiklikler İşlenip Değerlendirilmiş 28. Baskı (Tıpkı Basım), Ankara 2014, s. 626; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 466; **Pekcanitez**, Yabancı Para, s. 285; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 545; **Atalı/Ermenek**, s. 325; **Üstündağ**, İflâs, s. 227-228; **Ansay**, s. 337 dn. 446; **Buruloğlu/Reyna**, s. 5; **Albayrak**, İflâs, s. 79; **Muşul**, s. 376-377; **Ercan**, El Kitabı, s. 1138; **Öztek**, s. 134; **Berkin**, s. 525; **Berkin**, s. 653; **Berkin**, Konkordato, s. 117; **Ercan**, s. 44; **Uyar**, s. 20; **Uyar**, İlkeler, s. 27; **Uyar**, Şerh, s. 2505; **Güneysu-Güngör**, s. 294; **Akil**, Konkordato, s. 33; **Aydemir**, E.: Konkordato ve Yeniden Yapılandırma, Ankara 2019, s. 21; **Postacıoğlu**, s. 154; **Gürdoğan**, s. 157; **Eriş**, s. 793 dn. 12.

⁵² **Ulukapı**, s. 15; **Tanrıver**, s. 9; **Tanrıver/Deynekli**, s. 35; **Erdem**, s. 238; **Altay/Eskiocak**, s. 30.

⁵³ **Berkin**, Konkordato, s. 118; **Berkin**, Hüküm, s. 654; **Tanrıver**, s. 10; **Tanrıver/Deynekli**, s. 37; **Ercan**, El Kitabı, s. 1138; **Arar**, s. 336.

⁵⁴ **Berkin**, Konkordato, s. 118; **Berkin**, Hüküm, s. 654; **Tanrıver/Deynekli**, s. 38; **Ulukapı**, s. 16.

Mahkeme dışı konkordato, bir özel hukuk sözleşmesi olmasının doğal ve zorunlu sonucu olarak, mahkeme içi konkordatonun hükümlerini meydana getirmez⁵⁵. Bu bağlamda, sadece onu kabul eden alacaklılar bakımından bağlayıcılık taşır⁵⁶. Mahkeme dışı konkordatoya muvafakat vermeyen alacaklılar, sözleşmenin bir yandan kendileri bakımından mecburî olmaması, diğer yandan takiplere herhangi bir etkisinin bulunmaması nedeniyle, yeni takipler yaparak ya da daha önceden başlattıkları takibe devam ederek (özellikle, borçlunun iflâsını sağlayarak)⁵⁷, alacaklarına kavuşabilirler. Öte yandan, İcra ve İflâs Kanunu'nun mahkeme içi konkordato bakımından öngördüğü, gerek konkordatonun başarıya ulaşma ihtimali gerekse m. 305'te düzenlenen konkordatonun tasdiki şartları, bu çeşit konkordatoda aranmaz⁵⁸. Bu nedenle, teklif edilen tutarın iflâs halinde alacaklıların eline geçecek miktardan fazla ve borçlunun kaynaklarıyla orantılı olması, kanunda öngörülen çoğunlukla kabul edilmesi, teminat gösterilmesi ve yargılama

⁵⁵ **Kuru**, s. 406; **Kuru**, El Kitabı, s. 1445; **Kuru**, C. IV, s. 3588; **Ercan**, s. 45; **Tanrıver**, s. 10; **Tanrıver/Deynekli**, s. 38; **Ercan**, El Kitabı, s. 1138; **Kuru/Arslan/Yılmaz**, s. 626; **Berkin**, Hüküm, s. 654; **Berkin**, Konkordato, s. 117-118.

⁵⁶ **Buruloğlu/Reyna**, s. 5; **Ansay**, Konkordato, s. 160; **Altay/Eskiocak**, s. 30; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 466; **Kuru**, s. 406; **Kuru**, El Kitabı, s. 1445; **Kuru**, C. IV, s. 3588; **Kuru/Arslan/Yılmaz**, s. 626; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 545; **Önen**, s. 78; **Tanrıver/Deynekli**, s. 35; **Ercan**, El Kitabı, s. 1138; **Öztek**, s. 134; **Uyar**, s. 20; **Uyar**, İlkeler, s. 27; **Uyar**, Şerh, s. 2505; **Yeşilirmak, A.:** Uluslararası Hukukta İflâs, 1. B., İstanbul 2011, s. 224; **Berkin**, s. 525; **Berkin**, Hüküm, s. 654; **Berkin**, Konkordato, s. 118; **Berkin, N.:** Konkordatonun Mahkemede Tasdiki ve Tasdik Şartları, (İBD/1949//23/7, s. 385-415) s. 386 dn. 3; **Ulukapı**, İcra ve İflâs, s. 523; **Arar**, s. 251, 336; **Ercan**, s. 44; **Güneysu-Güngör**, s. 294; **Albayrak**, İflâs, s. 79; **Akil**, Konkordato, s. 33; **Postacioğlu**, s. 154; **Sarısözen**, s. 89; **Saldırım**, s. 230.

⁵⁷ **Tanrıver**, s. 8; **Tanrıver/Deynekli**, s. 35; **Öztek**, s. 134; **Uyar**, s. 20; **Ercan**, s. 44-45; **Ercan**, El Kitabı, s. 1138; **Berkin**, s. 525; **Berkin**, Hüküm, s. 654; **Berkin**, Konkordato, s. 118; **Arar**, s. 251, 336; **Uyar**, İlkeler, s. 27.

⁵⁸ **Ansay**, s. 337 dn. 446; **Ulukapı**, s. 15-16; **Güneysu-Güngör**, s. 294; **Ercan**, El Kitabı, s. 1138.

harç ve masraflarının yatırılmasına ilişkin şartların aranması, mahkeme dışı konkordatoda söz konusu olmaz. Bu konkordato da, yüzde veya vade konkordatosu şeklinde yapılabileceği gibi, malvarlığının terki suretiyle konkordato şeklinde de yapılabilir⁵⁹.

Mahkeme dışı konkordato, ulaşılmak istenen sonuç bakımından, mahkeme içi konkordatoya benzerlik arz eder. Diğer bir deyişle, her iki konkordato türü arasında, esas itibariyle, güdülen amaç bakımından bir fark yoktur⁶⁰. Nitekim, ödeme güçlüğü içerisinde bulunan borçlunun aktifinin iflâs gibi cebri icra müessesesi neticesinde yok olması ve iflâsın ağır neticelerine maruz kalarak ekonomik yıkıma uğraması, mahkeme dışı konkordatonun da önlemek istediği neticedir⁶¹. Gelgelelim, mahkeme dışı konkordato onu kabul etmeyen alacaklılar bakımından bağlayıcı olmadığından, sözü edilen amacın hasıl olabilmesi, borçlunun, bütün alacaklıları ile anlaşmak suretiyle bu konkordatoyu gerçekleştirmiş olmasına bağlıdır. Zira, ancak bu hâlde yapılan konkordato tüm alacaklılar için bağlayıcılık taşıyacak, icra takiplerinin önüne geçilebilecek ve borçluya malvarlığında bir iyileştirme sağlamaya yönelik faaliyetlerde bulunabilme imkânı verecektir⁶². Ancak, tam da burada ifade edilmelidir ki, ciddi bir alacaklı sayısına erişmiş borçlunun, tüm alacaklılarıyla mahkeme dışı konkordato akdedebilmesi, imkânsız değilse bile, hayli zordur. Dolayısıyla, bu konkordato türünün, ancak alacaklı sayısının sınırlı olduğu ilişkilerde uygulanma kabiliyetinin bulunması, onun olumsuz yönünü oluşturur⁶³.

⁵⁹ **Kuru**, s. 406; **Kuru**, El Kitabı, s. 1444-1445; **Kuru**, C. IV, s. 3588; **Tanrıver**, s. 9; **Tanrıver/Deynekli**, s. 37-38; **Erdem**, s. 238; **Kuru/Arslan/Yılmaz**, s. 626; **Uyar**, Şerh, s. 2505; **Albayrak**, İflâs, s. 80.

⁶⁰ **Tanrıver**, s. 8; **Tanrıver/Deynekli**, s. 36; **Ulukapı**, s. 14; **Erdem**, s. 238; **Ansay**, s. 337 dn. 446.

⁶¹ **Ulukapı**, s. 14; **Ansay**, s. 337 dn. 446; **Arar**, s. 337.

⁶² **Tanrıver**, s. 8; **Tanrıver/Deynekli**, s. 35; **Ulukapı**, s. 18; **Ercan**, s. 46; **Arar**, s. 251.

⁶³ **Ercan**, s. 46; **Ulukapı**, s. 15; **Tanrıver**, s. 10. Nitekim, belirli alacaklı çevresi haricinde, mahkeme dışı konkordatonun ülkemizde hemen hiç başvurulmayan bir yol olduğu ifade edilmiştir (**Öztek, S.:** Türk Hukukunda ve Uygulamasında Ödeme Güçlüğü İçindeki İşletmelerin Rehabilitasyonu: İmkânlar, Aksaklıklar ve Çözüm Önerileri, (Türk, İngiliz ve ABD Hukukunda İşletmelerin Ödeme Güçlüğü

Buna karşılık, tarafların sözleşme serbestisi içerisinde konkordato yapabilmeleri, belli şartlara ve prosedürlere tâbi olmayışı, az masraf gerektirmesi ve kamuoyuna duyurulma zorunluluğunu bulunmaması, mahkeme dışı konkordatonun mahkeme içi konkordatoya nazaran olumlu yönlerini teşkil eder⁶⁴.

Mahkeme dışı konkordatoda, borçlunun alacaklılarından bazılarına diğerlerine nazaran daha fazla menfaat sağlamış olması, konkordato hükümlerine hâlel getirmez. Nitekim, bu konkordato türünün meydana gelebilmesi için borçlunun alacaklılarına eşit sonuç doğuracak şekilde davranması gerekmez⁶⁵. Bu bağlamda, sözgelimi, tutarı belli bir miktarın altında bulunan alacaklıların alacaklarının tam olarak; buna karşılık, tutarları çok büyük meblağlara ulaşan alacaklıların alacaklarının ise, belli bir yüzde oranında ödenmesi, mahkeme dışı konkordatoda kararlaştırılabilir. Ancak, borçlu, alacaklılarından bazılarına konkordato şartları dışında, dürüstlük kuralına ve ahlaka aykırı olarak özel yararlar sağlarsa, diğer alacaklılar, konkordatonun feshini, İcra ve İflâs Kanunu hükümlerine göre olmasa da, Türk Borçlar Kanunu'nun ilgili hükümlerine (m. 27 vd.) istinaden isteyebilir⁶⁶.

III. Mahkeme İçi Konkordato (Adli Konkordato)

A. Genel Olarak

Mahkeme dışı konkordatonun aksine, sadece borçlu ve alacaklıların anlaşmalarının yeterli olmayıp, ayrıca resmî makamların da iştirakine gerek duyulan ve

Sorunları ve Banka İlişkileri Sempozyumu, Şirket Kurtarma Hukuku ve Banka Alacaklarının Cebri İcra Yoluyla Tahsili, Yayına Hazırlayan: Ali Cem Budak, İstanbul 1993, s. 240-248), s. 241.

⁶⁴ Tanrıver, s. 10; Tanrıver/Deynekli, s. 38; Ercan, s. 45-46; Ulukapı, s. 14.

⁶⁵ Berkin, s. 525; Tanrıver, s. 9; Tanrıver/Deynekli, s. 37; Ulukapı, s. 18, 19 ve orada dn. 102.

⁶⁶ Ulukapı, s. 19; Tanrıver, s. 10; Berkin, Konkordato, s. 118; Berkin, Hüküm, s. 654; Arar, s. 337.

İcra ve İflâs Kanunu'nda öngörülen usul ve esaslar çerçevesinde gerçekleştirilen konkordato türü, mahkeme içi konkordatodur⁶⁷. “Resmî konkordato” ya da “adli konkordato” olarak da adlandırılan bu konkordato türü, İcra ve İflâs Kanunu'nun 285 ve devamındaki maddeleriyle düzenlenmiş bir cebri icra hukuku kurumudur⁶⁸. Bu nedenle, mahkeme içi konkordato, meydana gelmesi, geçerliliği ve hükümleri bakımından İcra ve İflâs Kanunu düzenlemelerine bağlıdır⁶⁹.

İnceleme konumuz olan konkordatonun tasdiki şartları bakımından önem teşkil eden konkordato türü de, mahkeme içi konkordatodur. Zira, bu konkordatonun içeriği ve şekli, mahkeme dışı konkordatodan farklı olarak, tarafların özgür iradesine bırakılmamış; Kanun'un öngördüğü şartlara tâbi kılınmıştır. Bu bağlamda, mahkeme içi konkordatonun meydana gelebilmesi için İcra ve İflâs Kanunu'nda aranan şartları (m. 305) taşıması gerekir⁷⁰. Bu şekilde meydana gelen konkordato, prosedüre katılmayan veya kabul etmeyen azınlık alacaklıları için de bağlayıcı ve mecburî bir nitelik arz eder⁷¹.

⁶⁷ **Tanrıver**, s. 10-11; **Ercan**, s. 46-47; **Altay/Eskiocak**, s. 30; **Atalı/Ermenek**, s. 326; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 545; **Uyar**, s. 20; **Uyar**, İlkeler, s. 27; **Ercan**, El Kitabı, s. 1138; **Albayrak**, s. 39; **Albayrak**, İflâs, 79; **Arar**, s. 252.

⁶⁸ **Altay/Eskiocak**, s. 30; **Ulukapı**, s. 20; **Albayrak**, s. 40; **Öztek**, s. 134.

⁶⁹ **Tanrıver**, s. 11; **Ulukapı**, s. 20; **Albayrak**, s. 40; **Gürdoğan**, s. 157.

⁷⁰ **Ercan**, s. 57; **Buruloğlu/Reyna**, s. 5; **Ulukapı**, s. 20.

⁷¹ **Altay/Eskiocak**, s. 30; **Sarısozen**, s. 89; **Albayrak**, s. 40; **Üstündağ**, İflâs, s. 228; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 545; **Ulukapı**, İcra ve İflâs, s. 523; **Tanrıver**, s. 11; **Tanrıver/Deynekli**, s. 38; **Uyar**, İlkeler, s. 27; **Uyar**, s. 20; **Buruloğlu/Reyna**, s. 5; **Berkin**, Konkordatonun Tasdiki, s. 385; **Berkin, N.:** Konkordato ve İflâs, (İBD/1949/23/3, s. 129-147), s. 129-130; **Berkin**, Hüküm, s. 666; **Arar**, s. 252; **Güneysu-Güngör**, s. 295.

B. Türleri

1. Düzenleniş Biçimine Göre

a. Adî (Alelade) Konkordato

Adî konkordato, öğretide “*mahkeme dışı konkordato ile mevcudun terki suretiyle konkordato dışında kalan ve hakkında pozitif düzenleme bulunan konkordato türü*”⁷² şeklinde tanımlanmış olsa da, bu tanım, 4949 sayılı Kanun değişikliğinden sonra, bir ölçüde isabetini yitirdi. Zira, 2003 yılında, 4949 sayılı Kanun’un 84. maddesiyle malvarlığının terki suretiyle konkordato kurumu, İcra ve İflâs Kanunu’na 309/a ilâ 309/l maddeleri arasında eklenerek pozitif düzenlemeye kavuştu. Bu çerçevede, adî konkordatonun, mahkeme dışı konkordato ile malvarlığının terki suretiyle konkordato dışında kalan ve İcra ve İflâs Kanunu’nun 285 ilâ 309. maddeleriyle hakkında hüküm sevk edilen konkordato türünü ifade ettiği söylemek, daha isabetli olacaktır.

İcra ve İflâs Kanunu’nda yer almamakla birlikte, öğretide genellikle kabul edilen ayrıma göre, adî konkordato, yüzde veya vade konkordatosu şeklinde ortaya çıkabileceği gibi, bu ikisinin birleşimiyle de ortaya çıkabilir. Yine, söz konusu konkordato, zaman itibariyle iflâstan önce olabileceği gibi, sonra da olabilir⁷³.

⁷² Tanrıver, s. 18; Tanrıver/Deynekli, s. 44; Ulukapı, s. 21; Gürdoğan, s. 158.

⁷³ Tanrıver/Deynekli, s. 44; Muşul, s. 376; Uyar, s. 16. Ancak, bu son ayırımın aksine, İcra ve İflâs Kanunu, “I. Adî Konkordato” başlığı altında konkordatoya ilişkin genel hükümler öngördükten sonra, ikinci başlıkta iflâs içi konkordatoyu, üçüncü başlıkta da malvarlığının terki suretiyle konkordatoyu düzenlemiştir. Bu düzenlemeden çıkan sonuç şudur ki, kanun koyucu adî konkordatoyu iflâs dışı konkordatoya eş tutmuştur. Biz de Kanun’daki ayrıma sadık kalmak adına, tasdik şartlarını “adî konkordato” ve “iflâs içi konkordato” şeklinde ayırmak suretiyle incelemeye çalıştık.

b. Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato

2003 yılında yapılan 4949 sayılı Kanun değişikliğine kadar, malvarlığının terki suretiyle konkordato, hukukumuzda ayrı bir konkordato türü olarak düzenlenmiş değildi. Buna rağmen, bu konkordato türünün uygulamada akdedilebilmesinin imkân dahilinde olduğu, o dönem içerisinde öğretilde ifade edilmiş olsa da⁷⁴, yaygın kanaat, var olan hukuk (*de lege lata*) açısından bunun mümkün olmadığına yönelikti⁷⁵. Nihayet, 4949 sayılı Kanun ile İcra ve İflâs Kanunu’nun 309/a ilâ 309/l maddeleri arasında malvarlığının terki suretiyle konkordato düzenlenmek suretiyle, Türk hukukunda bu kurum, pozitif bir düzenlemeye kavuşmuş oldu.

Malvarlığının terki suretiyle konkordato, borçluya, malvarlığının aktifleri üzerindeki tasarruf yetkisini tamamen veya kısmen alacaklılara devrederek, bu malların

⁷⁴ **Postacıoğlu**, s. 159-160 **Ansay**, s. 337; **Arar**, s. 339; **Belgesay, M. R.:** İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, 4. Bası, C. II, İstanbul 1954, s. 495. **Buruloğlu/Reyna**, iflâstan önce malvarlığının terki suretiyle konkordatonun akdedilemeyeceği fikrindeyse de, iflâstan sonraki süreç bakımından bu fikri benimseyenlerden ayrılmaktadır. Şöyle ki, yazarlara göre, iflâs ile malvarlığının terki suretiyle konkordato, borçlunun malvarlığını tasfiye etmeye yönelmiş olmakla, amaç bakımından birbirleriyle örtüşmektedir. O hâlde, iflâstan sonra malvarlığının terki suretiyle konkordato akdedilmek suretiyle, aynı amaca, daha süratli ve pratik bir yoldan ulaşabilmek mümkün görülmelidir (**Buruloğlu/Reyna**, s. 148-149).

⁷⁵ **Kuru**, s. 536-537; **Kuru**, C. IV, s. 3892; **Tanrıver**, s. 22 vd; **Tanrıver/Deynekli**, s. 50; **Pekcanitez, H.:** İcra-İflâs Hukukunda Şikâyet, Ankara 1986, s. 57; **Ulukapı**, s. 27 vd; **Zabunoğlu, Y.:** Konkordato İle İlgili Görüşmeler, (Banka ve Ticaret Enstitüsünün Düzenlediği İcra ve İflâs Kanunu Değişiklik Tasarısı Hakkında Seminer, Ankara 1963, s. 149-154), s. 150; **Atalay, O.:** Konkordato Hukukundaki Değişiklikler, (BD/2003/47, s. 99-106), s. 104; **Altay, S.:** Teorik ve Pratik Konkordato Hukuku, 1993, s. 504; **Başözen, A./Üçer, M.:** “Cessio Bonorum” Ya Da Bilinen İsmiyle “Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato”, (EÜHFD/2008/XXII/3-4, s. 209-266), s. 213. Bu tartışmalara ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. **Ercan**, s. 69 vd.

paraya çevrilmesinden elde edilecek gelirin aralarında paylaşılması veya aktiflerinin üçüncü bir kimseye devredilmesi ve satış bedelinin paylaşılması suretiyle, borçlarından kurtulma imkânı veren, alacaklıların belli bir çoğunluğu tarafından kabul ve mahkemece tasdik edilmesiyle hüküm ve sonuç doğuran bir konkordato türüdür⁷⁶.

Bu konkordato türünün temelindeki düşünce, adî konkordatodaki gibi borçlunun ekonomik varlığının ve işletmesinin düzeltilmesi değil; aksine, onun ekonomik bütünlüğünü (mevcudunu) tasfiye etmek suretiyle alacaklıların alacaklarına kavuşmalarını sağlamaktır⁷⁷. Bu yönüyle bakıldığında, malvarlığının terki suretiyle konkordatoda alacaklıların menfaati ön plana çıkmaktadır. Zira alacaklılar bu konkordato sayesinde, bir yandan iflâsın ağır işleyen prosedüründen kurtulma imkânı elde etmekte, diğer yandan borçlunun malvarlığının tasfiyesi sonucunda, iflâsa nazaran daha fazla pay

⁷⁶ **Ercan**, s. 103; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 519; **Arsan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 568; **Deliduman, S.:** Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato, (İBD/2004/78/3, s. 1032-1058), s. 1039; **Sarısözen, S.:** Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato, (LHD/2006/4/40, s. 1037-1051), s. 1039.

⁷⁷ **Taşpınar Ayvaz**, s. 256; **Tanrıver**, s. 197; **Tanrıver/Deynekli**, s. 45; **Tanrıver, S.:** İflâs Dışı Adi Konkordatoya İlişkin Güncel Sorunlar Ve Bazı Değerlendirmeler, (Makalelerim II (2006-2010), Ankara 2011, s. 259-282), s. 259; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 6; **Erdönmez, G.:** Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordatoda Alacaklılar Kurulunun Görev ve Yetkileri, (GÜHFD/2003/1, s. 199-222), s. 201; **Ansay**, Konkordato, s. 161; **Akil, C.:** Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordatoda Konkordato Tasfiye Memuru (AÜHFD/2012/3, s. 819-858), s. 820 dn. 2; **Uyar**, s. 25. Bu itibarla, malvarlığının terki suretiyle konkordato, nitelik itibarıyla, adî konkordatoya değil; iflâs yaklaşan bir kurumdur (**Arsan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 569; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 519; **Buruloğlu/Reyna**, s. 6; **Kuru**, El Kitabı, s. 1545; **Sarısözen**, Malvarlığının Terki, s. 1040). Yine, öğretide, malvarlığının terki suretiyle konkordatonun bu amacından hareketle onun bir yeniden yapılandırma veya iyileştirme aracı olmadığı ifade edilmiştir (**Taşpınar Ayvaz**, s. 256-257; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 519; **Erdönmez**, s. 201; **Atalay**, s. 104).

alabilecek duruma gelebilmektedir⁷⁸. Nitekim, malvarlığının terki suretiyle konkordato, ancak paraya çevirme hâlinde elde edilen hasılat veya üçüncü kişi tarafından teklif edilen tutarın iflâs yoluyla tasfiye hâlinde elde edilebilecek bedelden fazla olacağının anlaşılması hâlinde mahkemece tasdik edilebilmektedir (İİK m. 305, I-a).

Bununla birlikte, malvarlığının terki suretiyle konkordato yapılmasında borçlunun da menfaati bulunmaktadır. Şöyle ki, bu konkordato sayesinde borçluya ait mevcudun cebrî icraya konu olmasının önüne geçilmiş olur. Böylece borçlu, iflâsa ve iflâsın kamu hukuku bakımından doğuracağı olumsuz ve ağır sonuçlara maruz kalmadan ekonomik kimliğini devam ettirme imkânı elde eder⁷⁹.

Malvarlığının terki suretiyle konkordatoda borçlu, kural olarak, alacaklılara belli bir miktar para ödemeyi teklif etmez; aktif malvarlığının, kendilerine terk edilmek suretiyle, alacaklılar tarafından tasfiye edilmesini ister⁸⁰. Bu teklif alacaklılarca kabul edilip, konkordato hakkında mahkemece verilen tasdik kararı kesinleştiği takdirde, borçlunun aktif (mevcudu) üzerindeki tasarruf yetkisi alacaklılara geçer. Alacaklılar da

⁷⁸ **Tanrıver**, s. 20; **Tanrıver/Dey nekli**, s. 46; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 568-569; **Ulukapı**, s. 22; **Kuru**, Seminer, s. 132-133; **Berkin**, Hüküm, s. 655. “*Malvarlığının terki suretiyle konkordatoda tasfiye tamamen alacaklılara ve onların seçeceği ehil konkordato tasfiye memurlarına bırakılmış olduğundan, alacaklılar borçlunun mevcudunu en uygun şartlarla paraya çevirip alacaklarını mümkün olduğu kadar yüksek bir oranda tahsil edebilmek için gayret göstereceklerdir. Oysa, bilindiği üzere, iflâs tasfiyesinde iflâs alacaklıları tasfiyeye yabancılaşmakta, onun için müflisin malları çok kere düşük fiyatla satılmakta ve bundan hem alacaklılar hem de müflis zarar görmektedir.*” (4949 sayılı Kanun hükümet gerekçesi, m. 85).

⁷⁹ **Tanrıver**, s. 20; **Ulukapı**, s. 22; **Akil, C.:** Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordatoda Konkordato Tasfiye Memuru (AÜHFD/2012/3, s. 819-858), s. 822.

⁸⁰ **Kuru**, El Kitabı, s. 1542; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 520; **Sarısözen**, Malvarlığının Terki, s. 1039-1040; **Börü, L.:** Adi Konkordatoda Alacaklılar Kurulu, (İnÜHFD/2018/9/2, s. 341-371), s. 349. Böyle olmakla birlikte, borçlunun, alacaklılara hem belli bir miktar ödeme yapmayı, hem de malvarlığının belli bir kısmını terk etmeyi teklif etmesi de mümkündür (**Taşpınar Ayvaz**, s. 257).

bu tasarruf yetkisini, seçecekleri tasfiye memurları aracılığıyla kullanırlar. Konkordato tasfiye memurları, borçlunun mallarını iflâs tasfiyesine benzer bir şekilde tasfiye ederler ve elde edilen parayı alacaklılara dağıtırlar⁸¹. Bundan başka, Kanun'da, malvarlığının terki suretiyle konkordatonun farklı bir şekilde de ortaya çıkabileceği öngörülmüştür. Bu türde, borçlunun aktif malvarlığı kısmen ya da tamamen üçüncü bir kişiye devredilmektedir (İİK m. 309/a). Devredilen malvarlığı için üçüncü kişi tarafından ödenen bedel, konkordato masasına girmekte ve tasfiye memurlarınca alacaklılara dağıtılmaktadır⁸². Tasfiye anlaşması şeklindeki malvarlığının terki suretiyle konkordatoda, borçlunun aktif üzerinde tasarrufta bulunma yetkisi alacaklılara geçmesine rağmen, tasfiye sonuçlanana kadar malları üzerindeki mülkiyet hakkı devam eder. Buna karşılık, malvarlığının üçüncü kişiye devri suretiyle konkordato, sadece tasarruf yetkisinin değil, aynı zamanda bu mallar üzerindeki mülkiyet hakkının da üçüncü kişiye devredilmesi suretiyle cereyan eder⁸³. Bu nedenle, bu konkordato türünde borçlu, devredilen mallar üzerindeki malik sıfatını yitirmiş olur.

Kanun'da açıkça düzenlenmemekle beraber, hem gerekçede ifade edilen⁸⁴, hem de akdedilebileceğinden öğretide kuşku duyulmayan diğer bir şekil ise, yeni şirket

⁸¹ **Taşpınar Ayvaz**, s. 255-256; **Kuru**, El Kitabı, s. 1543; **Kuru/Arslan/Yılmaz**, s. 651; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 568; **Sarısözen**, Malvarlığının Terki, s. 1040; **Tanrıver/Deynekli**, s. 45; **Tanrıver**, s. 19; **Ulukapı**, İcra ve İflâs, s. 524; **Börü**, s. 349; **Uyar**, s. 17; **Akil**, s. 821.

⁸² **Ercan**, s. 121; **Taşpınar Ayvaz**, s. 259.

⁸³ **Ercan**, s. 122; **İyilikli, A. C.**: Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordatonun Lex Commisoria Yasağına Aykırılık Teşkil Edip Etmemesi Üzerine Bir İnceleme, (LHD/2004/18, s. 1541-1546), s. 1542.

⁸⁴ “... Fakat, malvarlığının alacaklılara terki ile üçüncü kişiye devri arasında, durumun özelliklerine göre yürürlüğe sokulabilecek çeşitli seçenekler mevcuttur; örneğin borçlunun malvarlığının kurulacak bir şirkete devredilerek alacaklılara bu şirketin hisselerinin verilmesi gibi.” (4949 sayılı Kanun hükümet gerekçesi, m. 85)

kurulması yoluyla malvarlığının terki suretiyle konkordatodur. Bu şekildeki konkordato, borçlunun aktifleri paraya çevrilmez; bu nedenle, alacaklıların nakdi anlamda bir tatmini söz konusu olmaz. Bu konkordato, borçluya ait aktiflerle yeni bir şirket kurulması ve kurulan bu şirketten alacaklılara hisse verilmesi şeklinde ortaya çıkar⁸⁵.

2. Yapıldığı Zamana Göre

Mahkeme içi konkordato, yapılış zamanına göre, iflâstan önce ya da iflâstan sonra ortaya çıkabilir. Genel itibariyle, iflâstan önce yapılan konkordatoya, “iflâs dışı konkordato”; iflâstan sonra yapılan konkordatoya ise, “iflâs içi konkordato” adı verilmektedir. Çalışmamızın esasını teşkil eden konkordatonun tasdiki şartlarının daha iyi bir şekilde ortaya koyulabilmesi için, bu konkordato türlerinin sadece tanımlarını vermekle yetinmeyecek, ayrıca, tasdik aşamasına gelinceye kadar, her iki konkordato türü bakımından işleyecek prosedürü de 28.02.2018 günlü ve 7101 sayılı Kanun değişiklikleri çerçevesinde incelemeye çalışacağız.

a. İflas Dışı Konkordato

aa. Genel Olarak

İflâsa tâbi olsun ya da olmasın, her gerçek veya tüzel kişinin başvurabileceği ve İcra ve İflâs Kanunu’nun 285 vd. hükümleriyle düzenleme altına aldığı konkordato, iflâs dışı konkordatodur. İflâsa tâbi borçlu, mali durumu bozulmuş ise, bu şekilde

⁸⁵ Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 568; Taşpınar Ayvaz, s. 257-258; Ercan, s. 139; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 520.

konkordatoya başvurmak suretiyle iflâs etmekten kurtulur⁸⁶. Bu nedenle, iflâs dışı konkordatoya “ıflâsı önleyen konkordato”⁸⁷ adı da verilmektedir. Gelgelelim, iflâsa tâbi olmayan borçlular da iflâs dışı konkordatodan yararlanabileceklerinden, bu konkordato türü için “ıflâsı önleyen konkordato” tabirinin kullanılmasının doğru olmadığı ifade edilmiştir⁸⁸. Gerçekten, borç yükü altında ezilip alacaklılarının haciz tehdidine maruz kalan ve iflâsa tâbi olmayan kimseler de, konkordato yapmak suretiyle, borçlarından kurtulup rahat bir nefes alma imkânı yakalayabilirler⁸⁹.

İflâs dışı konkordato, iflâsa tâbi borçlular bakımından iflâsa nazaran daha avantajlı bir koruma sağlar. Zira, borçlu, malvarlığının başında bulunarak ticari faaliyetlerini sürdürebilme imkânı elde etmiş olur. Her ne kadar, konkordato mühleti ile borçlunun 7101 sayılı Kanun ile değişik İcra ve İflas Kanunu’nun 297. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca belirli işlemler bakımından tasarruf yetkisi kısıtlansa da, bu kısıtlama, borçlunun faaliyetlerini sürdürebilmesini baltalamayı değil, alacaklıları korumayı amaçlar. Bu nedenle, borçlu, iflâstaki mutlak kısıtlamanın aksine, ticari faaliyetlerini

⁸⁶ **Kuru**, El Kitabı, s. 1445; **Kuru**, s. 408; **Kuru**, C. IV, s. 3588; **Kuru/Arslan/Yılmaz**, s. 626; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 545; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 467; **Pekcanitez**, Yabancı Para, s. 285; **Tanriver/Deynekli**, s. 42; **Tanriver**, s. 14; **Yılmaz**, Düşünceler, s. 99; **Ercan**, s. 50; **Ulukapı**, İcra ve İflâs, s. 525; **Ulukapı**, s. 32-33; **Üstündağ**, s. 230; **Önen**, s. 79; **Albayrak**, s. 42; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 4; **Uyar**, s. 21.

⁸⁷ **Postacıoğlu**, s. 154; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 545; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 468; **Sarısözen**, Malvarlığının Terki, s. 1038.

⁸⁸ **Berkin**, s. 524, dn. 9; **Kuru**, s. 406, dn. 5; **Kuru**, El Kitabı, s. 1445; **Kuru/Arslan/Yılmaz**, s. 627; **Tanriver**, s. 14; **Tanriver/Deynekli**, s. 42-43; **Ercan**, s. 50-51. Bununla birlikte, iflâs dışı konkordato prosedürüne genellikle iflâsa tâbi borçluların başvurdukları, bu gerçek karşısında “ıflâsı önleyen konkordato” söyleminin çok da isabetsiz olmadığı ileri sürülebilir (**Altay/Eskiocak**, s. 422. Karş. **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 469).

⁸⁹ **Tanriver/Deynekli**, s. 42; **Ercan**, s. 50; **Albayrak**, s. 42. Ayrıca bkz. **Altay/Eskiocak**, s. 31; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 4.

sürdürmeye devam eder⁹⁰. Öte yandan, iflâs dışı konkordato, iflâsın borçlu için kamu hukuku bakımından doğuracağı ağır sonuçların ortaya çıkmasını önlemiş olur⁹¹.

İflâs dışı konkordato, borçlunun yanı sıra, alacaklıların da menfaatinedir. Zira, borçlu iflâs ettiği takdirde, iflâs tasfiyesinin uzun sürmesi, tasfiye masraflarının çokluğu ve nihayet tasfiyeye tâbi malvarlığının gerçek değeri altında satılması durumunda, alacaklıların daha az oranda alacaklarına kavuşma ihtimali bulunmaktadır⁹². Kaldı ki, konkordato, iflâs tasfiyesine nazaran daha yumuşak ve esnek bir ortam sağlamanın⁹³ yanı sıra, ancak borçlunun teklif ettiği tutarın, iflâsı halinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktardan fazla olacağının anlaşılması halinde tasdik edilebildiğinden, alacaklıların iflâstan daha kötü bir duruma düşmelerine mâni olur. Bu sebeple, borçlunun teklif ettiği konkordatoyu kabul etmek veya iflâsını talep edebileceği borçlusunu hakkında konkordato işlemlerinin yapılmasını istemek (İİK m. 285, II), alacaklıların yararına olacaktır.

bb. Prosedür

İflâs dışı konkordato süreci, İcra ve İflâs Kanunu'nun 285. maddesi uyarınca, borçlarını ödeyebilmek veya muhtemel bir iflâstan kurtulmak isteyen herhangi bir

⁹⁰ **Ulukapı**, s. 33; **Taşpınar Ayvaz**, s. 237; **Uyar**, s. 9; **Berkin**, İflâs, s. 134; **Ansay**, Konkordato, s. 166; **Akil**, Konkordato, s. 39.

⁹¹ **Tanrıver**, s. 14; **Coşkun**, s. 41; **Altay/Eskiocak**, s. 31; **Arar**, s. 252; **Uyar**, s. 9; **Uyar**, Şerh, s. 2504; **Albayrak**, s. 36; **Berkin**, s. 523; **Berkin**, Hüküm, s. 666.

⁹² **Kuru**, s. 408; **Ulukapı**, s. 33; **Tanrıver**, s. 14; **Tanrıver/Deynekli**, s. 43; **Coşkun**, s. 41; **Postacıoğlu**, s. 14-15.

⁹³ **Tanrıver/Deynekli**, s. 43; **Coşkun**, s. 41;

borçlunun asliye ticaret mahkemesinden⁹⁴ konkordato talep etmesiyle başlar. Konkordato talep eden borçlu, başvuru dilekçesine ön proje, ayrıntılı bilanço, gelir tablosu ve 286. maddede belirtilen diğer belgeleri de ekleyerek hakkında geçici mühlet kararı verilmesini ister⁹⁵. Konkordato, borçlunun yanı sıra, alacaklılar tarafından da talep edilebilir (İİK m. 285, II). Ne var ki, konkordato, iflâsa tâbi olsun olmasın her borçlu tarafından istenebiliyor iken, alacaklı bakımından bu hak, sadece iflâsa tâbi borçlunun alacaklılarına

⁹⁴ 7101 sayılı Kanun değişikliğinden önceki mevcut düzenleme, konkordato talebinin icra mahkemesine yapılacağını öngörmekte idi. Ancak, konkordatonun tasdiki incelemesi ise asliye ticaret mahkemesi tarafından yapıldığından, süreç içerisinde farklı mahkemeler görev almaktaydı. Yapılan değişiklikle, başvurunun yapıldığı tarihten konkordatonun tasdikine kadar olan süreçte asliye ticaret mahkemesi görevli kılınmıştır. Süreç boyunca aynı mahkemenin görevli olması ve süreçle ilgili itiraz ve şikayetleri değerlendirmesi, daha isabetli ve hızlı kararlar verilmesini sağlayacağından, yapılan değişikliğin yerinde olduğu söylenebilir (**Pekcanitez/Erdönmez**, s. 14). Yetkili mahkeme, iflâsa tâbi borçlu için muamele merkezinin bulunduğu yerdeki, iflâsa tâbi olmayan borçlu için ise, yerleşim yerindeki asliye ticaret mahkemesidir (İİK m. 285, III). Bu yetki, kamu düzenine ilişkin olup kesindir; aksine yetki sözleşmesi yapılamaz (**Öztek**, s. 174. Ayrıca bkz. **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 14; **Kuru**, s. 409 dn. 4; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 45). “İİK’nun 285/3 maddesi ile yetkili ve görevli mahkemenin iflâsa tâbi borçlu için 154. maddenin birinci veya ikinci fıkrasında yazılı yerdeki, iflâsa tâbi olmayan borçlu için yerleşim yerindeki Asliye Ticaret Mahkemesi olduğu hüküm altına alınmıştır. Bu yetki kamu düzenine ilişkin olup kesindir...” (Bakırköy 2. ATM., 14.02.2019, 2019/105, 2019/123: **Akil**, Konkordato, s. 47).

⁹⁵ **Altay/Eskiocak**, s. 44. Bundan başka, konkordato talebinde bulunulurken, konkordato gider avansının da yatırılması zorunludur (İİK m. 285, IV). Bu halde, HMK m. 114 ve 115 kıyasen uygulanır. İlgili atf nedeniyle bu avans dava şartı niteliğindeyse de, konkordato bir dava olmadığından bunu talep ve yargılama şartı olarak kabul etmek gerekir (**Özekes**, s. 57). Konkordato gider avansı, kendiliğinden dikkate alınır; yatırılmamış yahut eksik yatırılmış avans kesin süreye rağmen tamamlanmaz ise, konkordato talebi usulden reddedilir (**Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 548).

tanınmıştır⁹⁶. Bu nedenle, ancak borçlusu hakkında iflâs talebinde bulunabilecek alacaklılar konkordato talebinde bulunabilir.

Asliye ticaret mahkemesi, başvuru belgelerinin eksiksiz olarak mevcut olduğunu belirlediği takdirde⁹⁷, borçluya derhal üç aylık bir geçici mühlet verir (İİK m. 287)⁹⁸ ve

⁹⁶ Sarısizen, s. 96; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 545; Pekcanitez/Erdönmez, s. 8; Akil, Konkordato, s. 45; Özekes, s. 53 Altay/Eskiocak, s. 128; Öztekin, s. 145; Muşul, s. 406.

⁹⁷ Başvuru belgelerinde eksiklik olması durumunda, bir görüşe göre, eksikliğin giderilmesi hususunda borçluya kısa bir süre verilmesi gerekir (Pekcanitez/Erdönmez, s. 22; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 549; Özekes, s. 67; Sarısözen, s. 123; Sarısözen, S.: Geçici ve Kesin Mühlet Kararı, (7101 sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, MİHBİR 16. Antalya Toplantısı, 5-6 Ekim 2018, s.41-73), s. 49; Kale, Sorularla Konkordato, s. 13). Bununla birlikte, borçlu ciddiyetten yoksun, asgarî şekilde dahi belge eklememişse, belge eksikliğinin tamamlanmasının uzun zaman alacağı anlaşılmaktaysa ve bu konuda borçlunun kasıtlı bir davranışı ya da açık ihmali varsa, süre verilmesine gerek olmaksızın talebin reddedilmesi gerektiği haklı olarak ifade edilmektedir (Özekes, s. 67; Akil, Konkordato, s. 60. Aksi yönde, bkz. Sarısözen, Mühlet, s. 49). “... İİK’nun 7101 sayılı yasanın 15. maddesi ile değişik 287. maddesi gereğince, ilk derece mahkemesi, konkordato talebi üzerine İİK’nun 286. maddesinde belirtilen belgelerin eksiksiz olarak sunulduğunun tespiti halinde geçici mühlet kararı vererek 297/2. maddesindeki haller de dahil olmak üzere, borçlunun malvarlığının muhafazası için gerekli gördüğü bütün tedbirleri alır. Buna göre, davacı tarafından İİK’nun 286. maddesinde belirtilen ve dilekçe ekinde sunulması dava şartı olan belgeleri tamamlaması için HMK. m. 115/2’ye göre kesin süre verilerek konkordato ön projesinde bulunmayan mühlet ile ilgili açıklama yaptırılarak, belgelerin de tamamlanması istenmeli ve kesin süre sonunda hâsıl olan sonuca göre karar verilmesi gerekirken, belgeleri tamamlaması projedeki eksikliğin (mühlet) açıklattırılıp giderilme imkanı tanınmadan (süre verilmeden) talebin yazılı gerekçeyle reddine karar verilmesi doğru olmadığından istinaf talebinin kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına...” (İstanbul 3. ATM, 18.09.2018, 816/834; Muşul, s. 411 dn. 385).

⁹⁸ Kanun’un lafzından çıkan sonuç şudur ki, geçici mühlet kararı verirken mahkemenin yapması gereken, belgelerin eksiksiz olup olmadığını şeklen incelemekten ibarettir. Başka bir anlatımla, belgelerin eksik olmadığı bir konkordato başvurusunu, mahkeme, başkaca işleme gerek kalmaksızın kabul etmelidir. Ne var ki, öğretide Pekcanitez/Erdönmez, bu durumun geçici mühlet kurumunun ihdas ediliş amacıyla örtüşmediği kanaatindedir. Yazarlara göre, geçici mühlet kararı verilirken yapılacak şekli bir denetim,

aslında iyileşme ihtimali olmayan veya teklifi hiçbir şekilde tasdik edilmeyecek borçluların da Kanun'daki bu imkândan yararlanabileceği anlamına gelmektedir. Bu nedenle, başvuru belgelerinde borçluya ait hiçbir aktif değer kalmadığı anlaşıyorsa, teklif tamamen afaki ve iflâs hâlinde daha iyi para elde edileceğine dair en ufak bir emare yoksa, salt Kanun'da sayılan belgelerin eksiksiz olduğu gerekçesiyle borçluya geçici mühlet verilmemelidir. Zira bu durum, alacaklılar ile borçlu arasındaki menfaat dengesinin borçlu lehine bozulmasına neden olur. O hâlde, geçici mühlet kararının verilebilmesi için başvuru belgelerinin eksiksiz olması tek başına yeterli değildir; ayrıca borçlu, mali durumunu iyileştirme ihtimali bulunduğunu, gerekli tedbirleri aldığını ve konkordato tasdik edildiği takdirde içinde bulunduğu ekonomik krizden çıkabileceğini ortaya koymalı ve bunu gerekçelendirmelidir (**Pekcanitez/Erdönmez**, s. 23-25. Aynı yönde, bkz. **Namlı**, s. 1504). Bizce, İİK m. 287'nin açık lafzı karşısında borçluyu böyle bir yükümlülük ile sorumlu tutmak mümkün görünmemektedir. Kaldı ki, kanun koyucunun bu düzenleme ile amaçladığı, bir an önce bu yönde karar verilmesini sağlamaktır. Konkordatonun başarıya ulaşma ihtimaline ilişkin yapılacak yakından incelemeyi ise, geçici mühlet kararıyla birlikte görevlendirilen konkordato komiseri yapacaktır (İİK m. 287, III). Ancak, burada *Pekcanitez/Erdönmez*'in haklı olarak işaret ettiği üzere, komiser incelemiş olduğu ön projenin hiçbir şekilde tasdik edilmeyeceğini öngörüyor ve borçlunun mali durumunun düzeleceğine ilişkin bir gelecek görmüyorsa, geçici mühlet süresinin sona ermesini beklemeden, derhal mahkemeye bir ara rapor yazarak geçici mühletin kaldırılmasını istemelidir (**Pekcanitez/Erdönmez**, s. 26). Nitekim *Atalay* da, komiserin ilk ay sonunda vereceği rapor üzerine bu durumun anlaşılacak geçici mühletin kaldırılabilmesine işaret etmektedir (**Atalay, O.:** Konkordato Reformu Hakkında Değerlendirmeler, (7101 sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler, Editör: Prof. Dr. Muhammet Özkes, İstanbul 2018, s. 111-134), s. 126). Öğretideki genel kanı, mahkemenin yapacağı incelemenin, belgelerin eksiksiz sunulup sunulmadığı hususuyla sınırlı şekli bir inceleme olduğu yönündedir (Nitekim, bkz. **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 549; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özkes**, s. 473; **Özkes**, s. 72; **Budak, A. C./Tunç Yücel, M.:** m. 287-293, (Yeni Konkordato Hukuku, 7101 sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m.285-309 Şerhi, Editör: Selçuk Özbek, Ankara 2019, s. 239-324), s. 243-244; **Atalay**, Değerlendirmeler, s. 126; **Özkes**, s. 73; **Doğan**, s. 58-59; **Sarısözen**, s. 122-123; **Sarısözen**, Mühlet, s. 48; **Altay/Eskiocak**, s. 145; **Atalı, M.:** Konkordatoda Kesin Mühlet ve Sonuçları, (7101 sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler, Editör: Prof. Dr. Muhammet Özkes, İstanbul 2018, s. 85-110), s. 87; **Karakaş, C. F.:** Konkordato Başvurusu ve Başvuruya Eklenicecek Belgeler, (7101 sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato,

borçlunun geçici mühlet içerisindeki faaliyetlerini denetlemesi için konkordato komiseri tayin eder. Borçlunun faaliyetlerinin denetlendiği bu dönem içerisinde mahkeme, konkordatonun başarıya ulaşma ihtimalinin mümkün olduğu kanısına varırsa, borçluya bir yıllık kesin mühlet verilir⁹⁹. Burada, konkordatonun başarıya ulaşması ile kastedilen husus, 7101 sayılı Kanun değişikliğinin hükümet gerekçesinde “*konkordato talebinde bulunanın mali durumunun düzelmesinin mümkün olup olmadığı veya konkordato teklifinin tasdiki şartlarının yerine gelip gelmeyeceğidir*” şeklinde açıklanmıştır¹⁰⁰. Bu

MİHBİR 16. Toplantı, 5-6 Ekim 2018 / Antalya, s.29-40), s. 40). İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi de, vermiş olduğu bir kararında bu hususa şöyle dikkat çekmiştir: “*İlk derece mahkemesi, geçici mühlet talebini değerlendirirken, borçlunun İİK’nun 286. maddesinde sayılan belgeleri eksiksiz olarak sunup sunmadığını incelemek ve denetlemekle yetinmelidir. Konkordato projesinin uygulanabilirliğini denetleyerek konkordato talep edenin iyi niyetli olmadığı ya da projenin gerçeği yansıtmadığı gerekçesi ile geçici mühlet talebinin reddi yasal düzenlemeler karşısında usul ve yasaya uygun olmamıştır. İİK’nun 287/1 maddesinde; ‘Konkordato talebi üzerine mahkeme, 286. maddede belirtilen belgelerin eksiksiz olarak mevcut olduğunu tespit ettiğinde derhal geçici mühlet kararı verir ve 297. maddenin 2. fıkrasındaki haller de dahil olmak üzere, borçlunun malvarlığının muhafazası için gerekli tüm tedbirleri alır.’ Bu yasal düzenleme karşısında konkordato talep edenin yasa da belirtilen belgeleri sunması halinde ilk derece mahkemesi geçici mühlet kararı vererek geçici konkordato komiseri görevlendirmesi yasal bir zorunluluktur. Bu yasal zorunluluğa aykırı şekilde verilen karar dosya içeriğine uygun düşmemiştir.*” (İstanbul BAM, 17. HD., 13.12.2018, 2680/2187: **Muşul**, s. 423 dn. 393).

⁹⁹ Hâkimin borçluya kesin mühlet vermesi için, tarafların ya da konkordato komiserinin talepte bulunmasına gerek yoktur (**Pekcanıtez/Erdönmez**, s. 43; **Sarisözen**, s. 137; **Budak/Tunç Yücel**, s. 272; **Atalı**, Kesin Mühlet, s. 86-87; **Tunç Yücel, M.**: Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları, İstanbul 2020, s. 27). Yeri gelmişken şunu da ifade edelim ki, 7101 sayılı Kanun’un kabulünden önce konkordato süreci içerisinde geçici ve kesin mühlet ayrımı yoktu. Değişiklik öncesi dönemde, icra mahkemesi talebi uygun görürse borçluya üç aylık bir mühlet vermekteydi (4949 sayılı Kanun ile değişik m. 287, II).

¹⁰⁰ Bu nedenle, geçici mühletin aksine, kesin mühlet kararının verilebilmesi için mahkemenin esaslı ve ayrıntılı bir inceleme yapması gerekecektir (**Sarisözen**, s. 137; **Atalı**, Kesin Mühlet, s. 87; **Akil**,

hususun, yaklaşık ispat ölçüsünde ortaya konulması, kesin mühletin verilebilmesi için yeterlidir¹⁰¹.

Kesin mühlet kararı akabinde konkordato komiseri, yapacağı ilanla alacaklıları, ilan tarihinden itibaren on beş gün içerisinde alacaklarını bildirmeye davet eder. İlanda, alacaklarını bildirmeyen alacaklıların bilançoda kayıtlı olmadıkça konkordato projesinin müzakerelerine kabul edilmeyecekleri ihtarı da yazılır (İİK m. 299)¹⁰².

Konkordato komiseri, alacakların bildirilmesinden sonra, yapacağı yeni bir ilanla alacaklıları, konkordato projesini müzakere etmek üzere toplanmaya davet eder (İİK m. 301). Alacaklılar, bu ilanda bildirilen yer, gün ve saatte toplanarak borçlunun konkordato teklifini görüşürler. Bu toplantıya, konkordato komiseri başkanlık eder¹⁰³.

Konkordato, s. 82). Yine, geçici mühlet kararı verilmesinden farklı olarak, kesin mühlet hakkında verilecek kararın duruşmalı yapılması gerekir (**Sarısözen**, Mühlet, s. 64; **Atalı**, Kesin Mühlet, s. 89).

¹⁰¹ **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 49; **Sarısözen**, Mühlet, s. 57. *Budak/Tunç Yücel*'e göre, borçlu hem mali durumunun düzelmeye ihtimalini hem de konkordatonun tasdik edilebileceğini, yaklaşık olarak ispat etmelidir (**Budak/Tunç Yücel**, s. 275). *Atalı* 'ya göre ise, ispat ancak geçmişteki bir vakıya yönelik olabilir. Bu itibarla, geleceğe ilişkin bir hususun ispatından değil, olsa olsa tahmininden (öngörülmesinden) söz edilebilir (**Atalı**, Kesin Mühlet, s. 89). “... *İİK.nun 289/3.maddesinde belirtilen, konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olmasının anlaşılmasından maksat yaklaşık ispat kuralı olup, taşınmazların üzerinde ipotek ve çok sayıda haczin bulunması nedeniyle piyasadaki ekonomik koşullara göre alıcı bulunmasındaki güçlük de kesin mühlet talebinin reddi için gerekçe olamaz...*” (İstanbul BAM, 17. HD., 10.1.2019, E. 2018/3010, K. 2019/25: **LEXPERA**).

¹⁰² Şu hâlde, alacağın ilanda belirtilen sürede bildirilmemiş olması, konkordatonun tasdiki şartlarından olan çoğunluğun tespitinde dikkate alınmamasına neden olacaktır; meğer ki alacak, borçlunun göstermiş olduğu bilançoda yer almış olsun.

¹⁰³ **Arslan/Yılmaz/Taşpınar** **Ayvaz/Hanağası**, s. 548; **Tanrıver/Deynekli**, s. 56; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 497; **Öztek, S./Tunç Yücel, M.:** m. 302, (Yeni Konkordato Hukuku 7101 sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m.285-309 Şerhi, Editör: Selçuk Öztek, Ankara 2019, s. 489-507), s. 497; **Doğan**, s. 78; **Atalı/Ermenek**, s. 344; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 109; **Gürdoğan**, s. 181; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 39; **Kuru**, s. 451; **Buruloğlu/Reyna**, s. 47.

Konkordatonun kabulü için gerek alacak gerek alacaklı bakımından 7101 sayılı Kanun ile değişik İcra ve İflâs Kanunu'nun 302. maddesinde öngörülen çoğunluğun gerçekleşmesi gerekir. İcra ve İflâs Kanunu'nun 302. maddesinin dördüncü fıkrasında oylamadan söz edilmişse de, alacaklılar toplantısında herhangi bir oylama yapılmaz; sadece, toplantının sonunda, bir konkordato tutanağı düzenlenir¹⁰⁴. Bu tutanak, o anda konkordatoyu kabul etmek isteyen alacaklılar ve konkordato komiseri tarafından imzalanır. Ancak, konkordatoyu kabul etmek isteyen alacaklıların, konkordato tutanağını hemen imza etmeleri şart değildir¹⁰⁵. Alacaklılar, önceki düzenlemeden farklı olarak¹⁰⁶, toplantının bitimini izleyen yedi gün içerisinde de konkordatoyu kabul edebilirler (İİK m. 302, VII).

Konkordato komiseri, söz konusu yedi günlük iltihak süresinin bitmesinden itibaren en geç yedi gün içinde konkordatoya ilişkin bütün belgeleri, konkordatonun alacaklılar tarafından kanunda öngörülen çoğunlukla kabul edilip edilmediğine ve tasdikinin uygun olup olmadığına dair gerekçeli raporunu doğrudan, tasdik incelemesini yapacak asliye ticaret mahkemesine tevdi eder.

¹⁰⁴ **Öztek/Tunç Yücel**, m. 302, s. 500; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 497; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 39; **Kuru**, s. 451; **Kuru**, El Kitabı, s. 1479.

¹⁰⁵ **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 497; **Tanrıver/Deynekli**, s. 57; **Gürdoğan**, s. 187; **Postacıoğlu**, s. 88; **Kuru**, s. 452; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 548; **Altay/Eskiocak**, s. 272.

¹⁰⁶ 7101 sayılı Kanun değişikliğinden evvel iltihak süresi on gün olarak belirlenmişti (bkz. mülga m. 294, III).

b. İflas İçi Konkordato

aa. Genel Olarak

İflâs kararı verildikten sonra, iflâs tasfiye süreci içerisinde teklif edilen konkordatoya da, “ıflâs içi (Kanun’un deyimi ile, iflâstan sonra) konkordato” denir. İflâstan sonra olmasının doğal sonucu olarak, iflâs dışı konkordatonun aksine, sadece iflâsa tâbi borçlu (müflis) tarafından talep edilebilir. Müflis, konkordato teklif etmekle, hakkında verilmiş olan iflâs kararının kaldırılmasını amaçlar¹⁰⁷. Zira, bu konkordato sayesinde, iflâsın ağır sonuçlarından kurtularak ödeme teklifi çerçevesinde borçlarını bizzat ödemek ve malvarlığı üzerinde yeniden tasarruf etmek olanağı elde eder¹⁰⁸. Öte yandan, iflâs tasfiyesi neticesinde yapılanın aksine, burada alacaklılara borç ödemedenden aciz belgesi de verilmez¹⁰⁹.

İflâs içi konkordatoya başvurulmasında müflisin yanı sıra, alacaklıların da menfaati vardır. Özellikle, iflâs tasfiyesi sonucunda alacaklıların eline geçecek tutar ile konkordatonun kabulü üzerine ödenecek tutar arasında alacaklılar lehine bir fark varsa,

¹⁰⁷ **Önen**, s. 79; **Öztek, S./Tunç Yücel, M.:** m. 309, (Yeni Konkordato Hukuku 7101 sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m.285-309 Şerhi, Editör: Selçuk Öztek, Ankara 2019, s. 699-723), s. 700; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 545; **Pekcanıtez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 515 **Kuru**, El Kitabı, s. 1530; **Kuru**, C. IV, s. 3849; **Kuru**, Seminer, s. 146; **Kuru/Arslan/Yılmaz**, s. 647; **Altay/Eskiocak**, s. 422-423; **Postacıoğlu**, s. 154; **Arar**, s. 252; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 4; **Sarısözen**, s. 266; **Uyanık**, s. 267; **Coşkun**, s. 41; **Muşul**, s. 547-548; **Üstündağ**, s. 264; **Akyürek, A./Akyürek, R.:** Konkordato Hukuku, Ankara 2019, s. 555.

¹⁰⁸ **Altay/Eskiocak**, s. 32; **Tanrıver**, s. 15; **Öztek/Tunç Yücel**, s. 700; **Ercan**, s. 51; **Ulukapı**, s. 34; **Berkin**, Konkordato, s. 117; **Berkin**, Hüküm, s. 653; **Sarısözen**, s. 90; **Arar**, s. 332.

¹⁰⁹ **Postacıoğlu**, s. 154; **Ulukapı**, s. 34-35; **Berkin**, Konkordato, s. 117; **Berkin**, Hüküm, s. 653; **Uyar**, s. 9.

ıflâs içi konkordatonun kabul edilmesinde alacaklıların menfaatinin olduğu açıktır¹¹⁰. Bu sebeple, 7101 sayılı Kanun ile İcra ve İflâs Kanunu'nda yapılan değışiklikle alacaklılara da ıflâs içi konkordato talebinde bulunabilme hakkı tanınmıştır.

Kanun koyucu, ıflâs içi konkordatoyu ayrıntılarıyla düzenlenmek yerine, sadece İcra ve İflâs Kanunu'nun 309. maddesinde özelliklerini belirtmekle yetinmiş; geri kalan hususlarda ise, ıflâs dışı konkordato hükümlerine atıfta bulunmuştur.

bb. Prosedür

İflâs içi konkordato, müflisin¹¹¹ (ya da alacaklının) yapacağı bir konkordato teklifi ile başlar. Bu konkordato türünde teklif, ticaret mahkemesine değil, ıflâs idaresine yapılır¹¹². Bu teklifin, ıflâsın açılmasından paraların kesin dağıtımı arasındaki süreçte

¹¹⁰ **Öztek/Tunç Yücel**, s. 701; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 175; **Sarisözen**, s. 268; **Akil**, Konkordato, s. 260.

¹¹¹ Müflis kendi ıflâsını istemiş olsa bile, konkordato teklif edebilir (**Kuru**, s. 514, dn. 6; **Kuru**, El Kitabı, s. 1532; **Kuru**, C. IV, s. 3853; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 175). Teklif, vekil aracılığı ile de istenebilir. Ancak bu halde, vekâletnamede özel yetki (HMK m. 74) bulunması gerekir (**Kuru**, s. 514 dn. 6; **Kuru**, El Kitabı, s. 1532; **Altay/Eskiocak**, s. 428; **Akil**, Konkordato, s. 264; **Coşkun**, s. 286). Diğer yandan, ıflâstan önce verilmiş bir vekâletname söz konusu ise, ilgili vekâletnamede temsil yetkisinin ıflâstan sonra da geçerli olacağı kararlaştırılmadığı takdirde, müflisin yeni bir vekâletname vermesi zorunludur (**Altay/Eskiocak**, s. 428; **Kuru**, s. 514 dn. 6). **Buruloğlu/Reyna** ise, müflisin vekil aracılığı ile teklif yapmasına imkân bulunmadığı kanaatindedir. Zira, masanın (müflise ait malvarlığının) kanunî temsilcisi ıflâs idaresidir. Konkordato da, müflisin malvarlığı ile ilgili olduğundan, bu konuda yetkili temsilci ıflâs idaresidir. Bu nedenle, müflisin masaya karşı vekil tayin etme yetkisi yoktur; konkordato teklifini müflis, bizzat yapmak zorundadır (**Buruloğlu/Reyna**, s. 107 ve orada dn. 6).

¹¹² **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 175; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayyaz/Hanağası**, s. 566; **Kuru**, El Kitabı, s. 1532; **Kuru**, C. IV, s. 3853; **Kuru/Arslan/Yılmaz**, s. 648; **Öztek/Tunç Yücel**, s. 702; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 96; **Berkin**, Hüküm, s. 652; **Arar**, s. 333; **Sarisözen**, s. 266; **Altay/Eskiocak**, s. 428; **Muşul**, s. 548; **Albayrak**, İflâs, s. 84; **Akil**, Konkordato, s. 260, 264; **Aydemir**, s. 123; **Üstündağ**, s.

yapılması gerekir; kesin dağıtımdan sonra iflâs içi konkordato teklifi yapılamaz¹¹³. İflâs dışı konkordatoda olduğu gibi, müflis burada da somut bir konkordato projesi hazırlamak ve bunu konkordato teklifiyle beraber iflâs idaresine vermek zorundadır. Ancak, iflâs dışı konkordatonun aksine, müflis burada konkordato teklifine bilanço ve defter tutmaya tâbi şahıslardan olsa bile, defterlerinin durumunu gösterir bir cetveli eklemek zorunda değildir. Zira, bütün bu belgeler açılmış olan iflâs nedeniyle iflâs idaresinin tasarrufu altındadır¹¹⁴.

İflâs içi konkordatoda, iflâs dışı konkordatodan farklı olarak, konkordatoda mühleti olmadığı gibi, konkordato komiseri de tayin edilmez. Zira, iflâsın açılmasıyla beraber müflis tasarruf yetkisini yitirmekte; ona ait malvarlığı iflâs idaresi tarafından yönetilmektedir. Yine, iflâsın açılmasıyla birlikte müflis aleyhine takip başlatılamadığı

265; **Güner, A.:** Konkordato, (AD/1952/2, s. 277-310), s. 288. Şayet iflâs idaresi birinci alacaklılar toplanmasının henüz toplanmamış olması nedeniyle seçilememişse, konkordato teklifi iflâs dairesine verilir. Basit iflâs tasfiyesinin yapıyor olması da, teklifin iflâs dairesine verilmesini gerektirir (**Önen**, s. 82; **Kuru**, s. 514, dn. 8; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 515; **Coşkun**, s. 286; **Akyürek/Akyürek**, s. 555-556).

¹¹³ **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 515; **Kuru**, El Kitabı, s. 1532; **Kuru**, 514 dn. 9; **Kuru**, C. IV, s. 3853-3854; **Buruloğlu/Reyna**, s. 110; **Berkin**, Hüküm, s. 652; **Berkin**, Konkordato, s. 116; **Arar**, s. 333; **Ulukapı**, s. 35 dn. 243; **Uyar, T.:** İflâstan Sonra Konkordato, (BÜHFD/2010/69-70, s. 242-247), s. 243; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 95; **Tanrıver**, s. 16; **Önen**, s. 83; **Akil**, Konkordato, s. 264-265. İflâs içi konkordato, iflâs tasfiyesi içinde ancak bir defa istenebilir (İİK m. 309, VI). Bunun sebebi, birden fazla konkordato talebi ile iflâs tasfiyesinin sürekli olarak geciktirilerek sekteye uğratılmasının önüne geçilmesini sağlamaktır (7101 sayılı Kanun'un hükümet gerekçesi, m. 37).

¹¹⁴ **Önen**, s. 83; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 517; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 175; **Ulukapı**, s. 36; **Kuru**, s. 514 dn. 7; **Kuru**, El Kitabı, s. 1532; **Kuru**, C. IV, s. 3853; **Arar**, s. 333; **Tanrıver**, s. 16; **Buruloğlu/Reyna**, s. 108; **Sarısözen**, s. 267; **Akil**, Konkordato, s. 260; **Albayrak**, İflâs, s. 85; **Doğan**, s. 29-30; **Aydemir**, s. 124; **Hatipoğlu, Y.:** Konkordatonun Tasdik Şartları ve Usule İlişkin Hükümleri, (AD/2001/92/7, s. 171-199), s. 173; **Ansay**, s. 352; **Güner**, s. 289.

gibi, mevcut takipler iflâsın kesinleşmesiyle düşmektedir. İflâsın açılmasıyla birlikte konkordato mühleti verilmesinin sonuçları olan tasarruf yetkisinin kısıtlanması ve takip yasağı zaten gerçekleştiğine göre, borçluya bir de konkordato mühleti verilmesine gerek yoktur¹¹⁵. Öte yandan, konkordato komiseri tayin edilmez. Zira, ona ait görevler tasfiyeyi gerçekleştirmekle yükümlü iflâs idaresi tarafından yerine getirilmektedir¹¹⁶. Nitekim bu husus, İcra ve İflâs Kanunu'nun 309. maddesinin ikinci fıkrasında hüküm altına alınmıştır.

İflâs idaresi, görüşüyle beraber, ikinci alacaklılar toplantısına ya da daha sonra müzakere edilmek üzere alacaklılara müflisin konkordato teklifini bildirir (İİK m. 309, I)¹¹⁷. İcra ve İflâs Kanunu'nun 237. maddesinin üçüncü fıkrası, her ne kadar iflâs içi

¹¹⁵ Tanrıver, s. 16; Öztekin/Tunç Yücel, s. 707; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 565-566; Sarısözen, s. 267; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 516; Önen, s. 84-85; Kuru/Arslan/Yılmaz, s. 648; Kuru, s. 515; Kuru, El Kitabı, s. 1532; Kuru, C. IV, s. 3855; Pekcanitez/Erdönmez, s. 177; Postacıoğlu, s. 155; Altay/Eskiocak, s. 431-432; Albayrak, İflâs, s. 85; Akil, Konkordato, s. 260-261; Berkin, Konkordato, s. 117; Berkin, Hüküm, s. 653; Arar, s. 334; Coşkun, s. 41; Akyürek/Akyürek, s. 557.

¹¹⁶ Altay/Eskiocak, s. 424, 431-432; Ulukapı, s. 36; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 566; Sarısözen, s. 267; Sarısözen, Malvarlığının Terki, s. 1039; Pekcanitez/Erdönmez, s. 177; Pekcanitez, Şikâyet, s. 56; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 516; Kuru, s. 515; Kuru, El Kitabı, s. 1533; Kuru, C. IV, s. 3856; Kuru, Seminer, s. 146; Berkin, Konkordato, s. 116; Berkin, Hüküm, s. 652; Albayrak, s. 42; Albayrak, İflâs, s. 85; Arar, s. 333; Tunç Yücel, M.: İflâs İçerisinde Konkordato Konusunda Uygulamada Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (BÜHFD/2013/8/107-108, s. 25-38), s. 31; Coşkun, s. 287; Akil, Konkordato, s. 261; Muşul, s. 548; Doğan, s. 30; Aydemir, s. 124; Güner, s. 289; Üstündağ, s. 265; Gürdoğan, s. 208; Ansay, s. 352.

¹¹⁷ “İİK. nun 309 uncu maddesinde belirtildiği gibi, iflâstan sonra talep edilen konkordatoya iflâsa tekaddüm eden konkordato talebine ilişkin bilumum hükümlerin uygulanmasında mahal yoktur. Adı geçen maddede, iflâsına hükmedilmiş olan bir borçlu, konkordato teklif ederse iflâs idaresinin, kendi mütalâasıyla beraber ikinci alacaklılar toplantısında veya daha sonra müzakere edilmek üzere bu teklifi

konkordato teklifinin ancak ikinci alacaklılar toplantısında incelenebileceği hükmünü amir ise de, teklif ikinci alacaklılar toplantısından sonra yapılmış ise, alacaklılar sırf bu teklifi görüşmek için özel olarak toplanabilirler¹¹⁸. Öte yandan, konkordato teklifi birinci alacaklılar toplantısından önce yahut toplantı sırasında yapılmış ise, birinci alacaklılar toplantısı iflâs tasfiyesini ikinci alacaklılar toplantısına kadar tatil edebilir (İİK m. 224, II)¹¹⁹. Burada, “iflâs tasfiyesi” ifadesinden ne anlaşılması gerektiği üzerinde durmak gerekir. Öğretide ağırlıklı görüş, İcra ve İflâs Kanunu’nun 224. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan bu ifadenin, “paraya çevirme” olarak anlaşılması gerektiği kanaatindedir. Bu nedenle, birinci alacaklılar toplantısı sadece paraya çevirme işlemi tatil edebilir; iflâs idaresinin alacakları incelemesi ve sıra cetveli düzenlemesi gibi diğer tasfiye işlemlerinin yürütülmesini durduramaz¹²⁰.

İkinci alacaklılar toplantısı, iflâs idaresince ilan edilen yer, gün ve saatte yapılır¹²¹. Konkordato incelemesi, iflâs dışı konkordatodaki gibi yapılırken, toplantıya kimin

alacaklılara bildireceği, ... konkordato komiserine ait vazifelerin iflâs dairesince yapılacağı yazılıdır.” (İİD., T. 28.12.1962, 14452/15463: Eriş, s. 920).

¹¹⁸ **Berkin**, Hüküm, s. 652; **Berkin**, Konkordato, s. 116; **Kuru**, s. 516; **Kuru**, El Kitabı, s. 1533; **Kuru**, C. IV, s. 3857; **Kuru/Arslan/Yılmaz**, s. 648-649; **Tanrıver**, s. 17; **Üstündağ**, s. 265; **Önen**, s. 87; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 517; **Albayrak**, İflâs, s. 86; **Öztek/Tunç Yücel**, s. 715; **Postacıoğlu**, s. 155-156; **Arar**, s. 334.

¹¹⁹ **Kuru**, s. 515 dn. 11; **Kuru**, El Kitabı, s. 1533; **Kuru**, C. IV, s. 3859; **Kuru/Arslan/Yılmaz**, s. 649 dn. 3; **Kuru**, Seminer, s. 146; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 516; **Altay/Eskiocak**, s. 429; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 98; **Berkin**, Hüküm, s. 652; **Gürdoğan**, s. 208; **Ansay**, s. 352; **Akil**, Konkordato, s. 265; **Tanrıver**, s. 243 dn. 451.

¹²⁰ **Kuru**, s. 515 dn. 11; **Kuru**, C. IV, s. 3856; **Kuru**, El Kitabı, 1533; **Önen**, s. 87; **Üstündağ**, s. 148; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 99; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 516; **Altay/Eskiocak**, s. 429; **Tanrıver**, s. 17 dn. 90; **Öztek/Tunç Yücel**, s. 715; **Tunç Yücel**, s. 27-28; **Doğan**, s. 31.

¹²¹ İkinci alacaklılar toplantısı için toplanma ve karar yeter sayısı aranıyor (İİK m. 237, IV; İİK m. 221, II ve III) ise de, gündem arasında konkordato teklifi de olduğunda, toplanma yeter sayısı sağlanmadığında

başkanlık edeceği meselesi tartışmalıdır. Bir görüşe göre, ikinci alacaklılar toplantısına iflâs idaresi başkanlık eder. Şu sebeple ki, İcra ve İflâs Kanunu'nun 302. maddesinin ilk fıkrası, iflâs dışı konkordatoda alacaklılar toplantısına başkanlık edecek kişinin konkordato komiseri olduğunu belirtmiştir. Ayrıca Kanun'un iflâs içi konkordatoyu düzenleyen 309. maddesinin ikinci fıkrası da, hem 302. maddeye atıf yaparak ilgili hükmün iflâs içi konkordatoda da uygulanacağını öngörmüş, hem de komiser ait görevlerin iflâs idaresi tarafından yerine getirileceğini ifade etmiştir. O hâlde, iflâs içi konkordato türünde komiser ait görevleri yerine getiren iflâs idaresinin, alacaklılar toplantısına da başkanlık etmesi, kanunun özüne daha uygun düşecektir¹²². Diğer görüşe göre ise, iflâs içi konkordato teklifinin görüşüleceği ikinci alacaklılar toplantısına iflâs memuru ya da yardımcısı başkanlık etmelidir. Zira, İcra ve İflâs Kanunu'nun 237. maddesinin dördüncü fıkrası, ilgili kişilerin ikinci alacaklılar toplantısına başkanlık edeceğini açıkça ortaya koymuştur¹²³. Bizce, kabule şayan olan, ilk görüştür. İflâs tasfiye süreci içerisinde alacaklılar toplantısına iflâs memuru ya da yardımcısı başkanlık etse de, iflâs içi konkordato bakımından, kanun koyucunun yapmış olduğu ilgili atıf nedeniyle

dahi, konkordato teklifi bakımından toplantıya devam edilmeli ve konkordato teklifi görüşülmelidir. Zira, iflâstakinin aksine, konkordatoda alacaklılar toplantısı için bir toplanma yeter sayısı aranmamaktadır. Öte yandan, konkordatoya, toplantıdan sonra dahi belli bir süre içerisinde iltihak etmek mümkündür (**Kuru**, s. 517; **Kuru**, El Kitabı, s. 1534; **Önen**, s. 86; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 177; **Yılmaz, E.**: İflâs İdaresi, Ankara 1976, s. 158; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 515; **Coşkun**, s. 287; **Aydemir**, s. 126).

¹²² **Tanrıver**, s. 243 dn. 452; **Önen**, s. 85 ve orada dn. 54; **Yılmaz**, İdare, s. 158; **Karayazgan, G./Varol, B.**: Tatbiki İcra ve İflâs Hukuku ve En Son İçtihatlar, İstanbul 1971, s. 134; **Doğan**, s. 31 dn. 69; **Albayrak**, İflâs, s. 85-86 dn. 99. Alacaklılar toplantısının en azından konkordato teklifinin görüşüleceği kısmına iflâs idaresinin başkanlık etmesi gerektiğine ilişkin bkz. **Öztek/Tunç Yücel**, s. 709.

¹²³ **Kuru**, El Kitabı, s. 1534; **Kuru**, s. 517; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 517; **Buruloğlu/Reyna**, s. 114; **Aydemir**, s. 126; **Hatipoğlu**, s. 174; **Coşkun**, s. 287; **Uyar**, Konkordato, s. 244.

iflâs idaresinin komiserine ait görevleri üstlenerek ikinci alacaklılar toplantısına başkanlık etmesi gerekir. Öte yandan, bu yöndeki bir kabul tarzının, İcra ve İflâs Kanunu'nun 302 ve 309. maddelerinin, 237. maddeye nazaran özel nitelikte bir hüküm olması karşısında, daha isabetli olacağı kanısındayız¹²⁴.

Konkordatonun kabulü için, iflâs dışı konkordatoda olduğu gibi, gerek alacak gerek alacaklı bakımından 7101 sayılı Kanun ile değişik İcra ve İflâs Kanunu'nun 302. maddesinde öngörülen çoğunluğun bu konkordatoda türünde de bulunması gerekir. Toplantıda herhangi bir oylama yapılmaz; sadece bir konkordato tutanağı düzenlenir. Konkordatoyu kabul etmek isteyen alacaklılar, bu tutanağı hemen imzalayabileceği gibi, dilerlerse, konkordatoya toplantıyı izleyen yedi gün içinde de iltihak edebilirler (İİK m. 309, II; m. 302, VII)¹²⁵.

Konkordato teklifi, alacaklılar toplantısında görüşülüp kabul edildiği takdirde, müflisin mallarının paraya çevrilmesi, konkordatonun mahkemece tasdik edildiği tarihe kadar durmaktadır. Bu süre altı ayı geçemez (İİK m. 309, III)¹²⁶.

¹²⁴ Aynı yönde, bkz. **Doğan**, s. 31 dn 69.

¹²⁵ **Öztek/Tunç Yücel**, s. 708; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 566; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 517; **Kuru/Arslan/Yılmaz**, s. 649; **Tanrıver/Deynekli**, s. 58; **Sarısözen**, s. 268; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 177; **Akil**, Konkordato, s. 261; **Coşkun**, s. 288; **Aydemir**, s. 127.

¹²⁶ “Üçüncü fıkra hükmüyle alacaklılarca kabul edilmiş konkordatonun halen devam etmekte olan iflâs tasfiyesine olan etkisi düzenlenmektedir. Bir yandan uygulamada karşılaşılan ve özellikle iflâs tasfiyesini akamete uğratmak için yapılan iflâs içi konkordato tekliflerinin önüne geçilmek istenirken, öte yandan alacaklılarca da kabul edilmiş ve iflâs tasfiyesinden ayrılan konkordato projesinin hayata geçirilebilmesi için uygun ortamın sağlanmasına çalışılmaktadır. Kabul edilmiş projeye rağmen iflâsın tasfiyesinin devam edecek olması, pek çok kez projenin işletilememesi sonucunu doğurur. Bu kapsamda malların paraya çevrilmesinin durması, alacaklılarca projenin kabulünden başlamak üzere mahkemenin tasdik kararına kadar ve her halde altı ayla sınırlı olarak kabul edilmektedir” (7101 sayılı Kanun’un hükûmet gerekçesi, m. 37). Mahkemenin bu süre içerisinde tasdik kararını verememesi

İflâs idaresi, toplantıyı izleyen yedi günlük iltihak süresinin bitmesinden itibaren en geç yedi gün içinde, konkordatoya ilişkin bütün belgeleri, konkordato projesinin kabul edilip edilmediğine ve tasdikinin uygun olup olmadığına dair gerekçeli raporunu, konkordatoyu tasdiğe yetkili makam olan asliye ticaret mahkemesine sunar (İİK m. 302, VIII).

Asliye ticaret mahkemesinin konkordatoyu tasdik edebilmesi için, iflâs dışı konkordatoda öngörülen tasdik şartları (İİK m. 305), bu konkordato türünde de aranır. Ancak, bu tasdik şartlarının bazısı, yeri geldiğinde ayrıntılarıyla inceleneceği üzere, bu konkordato türünde farklılık arz eder. İşte, bu farklı noktaları da dikkate alarak tasdik incelemesi yapan asliye ticaret mahkemesi, şartların varlığı halinde konkordatonun tasdikine, aksi takdirde, tasdik isteminin reddine karar verir. Tasdik kararının iflâs idaresine bildirilmesi (İİK m. 309, IV) üzerine, iflâs idaresi tasdik kararı kesinleşinceye kadar iflâs tasfiye işlemlerini durdurmalıdır¹²⁷. Tasdik kararı kesinleştiği takdirde ise, iflâs idaresinin yapması gereken iflâsa hükmeden mahkemeden iflâsın kaldırılmasını

durumunda ne olacağına ilişkin Kanun'da bir açıklık bulunmamaktadır. *Öztek/Tunç Yücel*, İcra ve İflâs Kanunu'nun 304. maddesinin ikinci fıkrasındaki kesin mühletin en fazla altı ay daha uzatılabileceğine ilişkin hükmün, kıyasen burada da uygulama alanı bulabileceğini; böylece, süresinde tasdik kararı verilemediği takdirde paraya çevirmenin en fazla altı aylık bir süre kadar tekrar durdurulabileceğini savunmaktadır (*Öztek/Tunç Yücel*, s. 714). *Pekcanitez/Erdönmez*'in iflâs dışı konkordatoda kesin mühletin altı ay daha uzatılabilmesi imkânına rağmen, iflâs içi konkordatoda mahkemenin altı ay süreyle bağlı olup satışı erteleyemeyeceğinden bahsetmesinden, aksi görüşte olduğu anlaşılmaktadır (bkz. *Pekcanitez/Erdönmez*, s. 176). Bizce, ilk görüşün kabulünde bir sakınca bulunmamaktadır. İİK m. 309, II, 304. maddeye de atıf yaptığından, süresi içerisinde tasdik kararı verilemediği takdirde, satış işlemleri İİK m. 304, II'ye istinaden altı ay kadar tekrar durdurulabilmelidir.

¹²⁷ **Kuru**, s. 520 dn. 29; **Kuru**, El Kitabı, s. 1537-1538; **Kuru**, C. IV, s. 3866; **Buruloğlu/Reyna**, s. 143; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 110; **Tanrıver/Deynekli**, s. 144 dn. 19; **Önen**, s. 91; **Altay/Eskiocak**, s. 449; *Öztek/Tunç Yücel*, s. 716.

istemek olmalıdır (İİK m. 309, V)¹²⁸. Zira, tek başına konkordatonun tasdiki kararı, kendiliğinden iflâsın kaldırılması neticesini doğurmaz¹²⁹. Konkordatonun tasdiki

¹²⁸ “Yazıcı iflâs idaresi, müflis ...’nın teklif ettiği konkordatonun kabul edilerek tasdik edildiğini ve kesinleştiğini belirterek iflâsın kaldırılmasını talep etmiştir. – Mahkemece, İİK. nun 309/son maddesi gereğince müflis ...’nın iflâs kararının, konkordatonun tasdik edildiği ve kesinleştiği anlaşılma ile iflâsın kaldırılmasına karar verilmiştir. Kararı alacaklı SSK vekili temyiz etmiştir.- Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle geciktirici sebeplere ve delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre alacaklı SSK vekilinin bütün temyiz itirazları yerinde değildir.” (11. HD., 19.12.1988, 9259/7737: **Eriş**, s. 923); “Müflis .. A. Ş. iflâs idaresi memurları mahkemeye verdikleri 18.8.1989 tarihli dilekçeleri ile iflâsına karar verilen şirketin konkordato isteminin kabul edildiğini ve verilen bu kararın kesinleştiğini belirterek, müflis şirketin iflâsının kaldırılmasına karar verilmesini talep ve dava etmişlerdir. – Müflis şirket yönetim kurulu üyeleri, dosyaya ibraz ettikleri 9.10.1989 tarihli dilekçeleri ile, alacaklılardan Kartal Vergi Dairesi ile borcun ödenmesi konusundaki görüşmelerin devam ettiğini, bu itibarla, bu görüşmeler sonuçlanıncaya kadar iflâsın kaldırılması talebinin ertelenmesini istemişlerdir. – Mahkemece müflis şirket tarafından istenen konkordato talebinin kabul edildiği ve bu kararın derecattan geçerek kesinleştiği sonucuna varılarak İİK.nun 309/5 maddesi gereğince iflâsın kaldırılmasına karar verilmiştir. Kararı, iflâsın kaldırılmasına karar verilen şirket temsilcisi temyiz etmiştir. – Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle geciktirici sebeplere göre iflâsın kaldırılmasına karar verilen şirket temsilcisinin bütün temyiz itirazları yerinde değildir.” (11. HD., 15.03.1990, 161/1813: **Eriş**, 453-454). İflâs idaresinin bu işlemi yapmakta ihmalkârlık göstermesi hâlinde borçlu, şikâyet yoluna başvurabilir (**Pekcanitez/Erdönmez**, s. 179 dn. 396; **Pekcanitez, H.:** İflâsın Kaldırılması, (Makaleler, C. I, İstanbul 2016, s. 95-123), s. 114-115; **Oruç, Y.:** İflâs İdaresi, Ankara 2019, 1. B., s. 269; **Hatipoğlu**, s. 195). Burada bir hakkın yerine getirilmemesi söz konusu olduğundan, şikâyet süreye tâbi değildir (**Gürdoğan**, s. 64; **Kuru**, s. 359 dn. 13; **Tanrıver/Deynekli**, s. 144; **Oruç**, s. 269). Öte yandan, mahkemenin tasdik kararını iflâs idaresine bildirmesi üzerine iflâs idaresinin aynı mahkemeden bu sefer iflâsın kaldırılmasını istemesinin gereksiz bir formalite olduğu, öğretide ifade edilmiştir. Zira, Türk hukuk sisteminde konkordatoyu tasdik eden makam ile iflâsa karar veren makam aynıdır. Buna göre, iflâs idaresinin bu gereksiz formaliteye mahal vermemek adına, asliye ticaret mahkemesinden konkordatonun tasdiki ile birlikte iflâsın kaldırılmasını da istemesi, daha uygun olacaktır (**Kuru**, s. 521 dn. 31; **Pekcanitez**, İflâs, s. 114 dn. 82; **Önen**, s. 92; **Belgesay**, s. 35).

reddedilirse, bu karar da iflâs idaresine bildirilir ve iflâs idaresi kaldığı yerden tasfiyeye devam eder. Bunun için konkordato talebinin reddi kararının kesinleşmesine gerek yoktur¹³⁰.

Kanun'da konkordatonun tasdiki talebinin reddi kararının ilanına ilişkin 308. maddeye, iflâs içi konkordatoyu düzenleyen 309. madde, herhangi bir atıfta bulunmamıştır. Bu nedenle, iflâs dışı konkordatodan farklı olarak, tasdik talebinin reddi kararının ilan edilmeyeceğinde kuşku yoktur. Tasdik kararının ilanına ilişkin ise, öğretideki baskın görüş, bu kararın da ilanına gerek olmadığı; zira iflâsın kaldırıldığına ilişkin ilanın (İİK m. 182, III), tasdik kararı ilanının yerini tutacağı yönündedir¹³¹. Bizim de katıldığımız azınlık görüşü ise, tasdik kararının ilan edilmesi gerektiğini ifade etmektedir¹³². Şu sebeple ki, İcra ve İflâs Kanunu'nun 309. maddesinin ikinci fıkrasında atıf yapılan maddeler arasında, tasdik kararının ilan edileceğine ilişkin düzenlemeyi içeren 306. madde de yer almaktadır. O hâlde, tasdik kararı mahkemece, 288. madde uyarınca ilan edilmeli ve ilgili yerlere bildirilmelidir. İlk görüşün kabulü, usul ekonomisi

¹²⁹ “... İflas içi konkordatonun tasdik edilmiş olması, iflasın kaldırılmasını gerektirse de, iflasın kaldırılması sonucunu doğurmaz. Diğer bir anlatımla iflas içi konkordatonun tasdiki kararı iflâs kendiliğinden kalkmaz, bu yönde mahkemenin karar vermesi gerekir.” (19. HD. 25.03.1999, E. 1998/1854, K. 1999/2062: YHD/2000/19/2, s. 1007).

¹³⁰ **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 180; **Gürdoğan**, s. 208; **Kuru**, s. 521 dn. 33; **Önen**, s. 92; **Yılmaz**, İdare, s. 159; **Uyar**, Konkordato, s. 246; **Altay/Eskiocak**, s. 449; **Öztek/Tunç Yücel**, s. 716; **Aydemir**, s. 130; **Akil**, Konkordato, s. 270. *Buruloğlu/Reyna* ise, ancak kıymeti düşecek ya da muhafazası masraflı olacak malların satışı halinde kararın kesinleşmesini beklemeye gerek olmadığı kanaatindedir. Aksi hâlde, tasfiye işlemlerine devam edebilmek için kararın kesinleşmesini beklemek gerekir (**Buruloğlu/Reyna**, s. 134, 138).

¹³¹ **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 518; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 566; **Sarısözen**, s. 270 **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 179 dn. 397; **Akil**, Konkordato, s. 270; **Coşkun**, s. 290.

¹³² **Öztek/Tunç Yücel**, s. 718-719; **Muşul**, s. 550.

bakımından daha isabetli görünse de, Kanun'un söz konusu atfı karşısında buna imkân bulunmadığı kanaatindeyiz.

3. İçeriğine Göre

Konkordato, içeriğine göre, yüzde (tenzilat) konkordatosu, vade (mühlet) konkordatosu ya da bileşik (karma) konkordato şeklinde bir ayrıma tabi tutulabilir. İcra ve İflâs Kanunu'nda bu ayırım yer almamakla birlikte¹³³, yakın zamana kadar konkordatoya ilişkin hükümler, daha çok yüzde (tenzilat) konkordatosu göz önünde bulundurularak sevk edilmiş idi¹³⁴. 2018 yılında yapılan 7101 sayılı Kanun değişikliği ile, 4949 sayılı Kanun ile değişik 285. maddenin birinci fıkrasında yer alan “*Konkordato hükümlerinden yararlanmak isteyen herhangi bir borçlu*” ifadesi, konkordatonun adı geçen türlerini de kapsayacak şekilde genişletilerek “*Borçlarını, vadesi geldiği halde ödeyemeyen veya vadesinde ödeyememe tehlikesi altında bulunan herhangi bir borçlu, vade verilmek veya tenzilat yapılmak suretiyle borçlarını ödeyebilmek veya muhtemel bir iflâstan kurtulmak için konkordato talep edebilir*” şeklinde düzenlenmiştir¹³⁵. Kanunda açık bir şekilde düzenlenmeyen vade konkordatosunun, yapılan bu değişiklikle beraber,

¹³³ “Bilindiği gibi, konkordato; vade konkordatosu ve tenzilât konkordatosu olarak ikiye ayrılmaktadır. Bu ayırım İcra ve İflâs Kanununda yer almamakla birlikte öğretide genel olarak kabul edilen bir ayırımdır. Tenzilât konkordatosunda alacaklılar, borçluya karşı, alacaklarının belirli bir yüzdesini tahsil etmekten vazgeçerler ve borçlu borçlarının konkordatoda kabul edilen kısmını (yüzdesini) ödemek suretiyle borçlarının tamamından kurtulur. Vade konkordatosunda ise borçlu borcunun tamamını ödemek için alacaklılarından bir vade ister veya borçlarını taksitlendirir.” (7101 sayılı Kanun’un hükümet gerekçesi, m. 12).

¹³⁴ Ercan, s. 48. Ayrıca bkz. Kuru, s. 405 dn. 4; Tanrıver, s. 12; Önen, s. 78 dn. 4.

¹³⁵ Sarısözen, s. 93.

bir konkordato türü olarak İcra ve İflâs Kanunu'nda yer aldığını söylemek mümkün hale gelmiştir¹³⁶.

a. Yüzde (Tenzilat) Konkordatosu

Elinde olmayan nedenlerle mali açıdan güç durumda bulunan borçlunun, içine düştüğü bu durumdan kurtulabilmesi, ona verilecek yeni bir ödeme süresiyle sağlanamadığında, alacaklıların birtakım şeylere katlanmalarını (göğüs germelerini) gerektirebilir. İşte, yüzde konkordatosu da, esas itibariyle, alacaklıların vereceği ödünle yakından ilgilidir. Şöyle ki, bu konkordato türünde, bir yandan borçlu alacaklılarına belli bir yüzde oranında ödemede bulunmayı garanti ederken, diğer yandan alacaklılar bu yüzdenin kapsamı dışında kalan alacak kesimlerinden feragat ederler¹³⁷. Bu durumda, yüzde konkordatosu, borçlunun, alacaklılarının çoğunluğu ile yaptığı ve asliye ticaret mahkemesinin tasdiki ile hüküm ifade eden; konkordato şartları çerçevesinde borcun belli bir yüzdesini ödemesi karşılığında, alacaklıların da alacağın belli bir kısmından feragat ettikleri konkordato türü olarak tanımlanabilir¹³⁸.

¹³⁶ **Öztek**, s. 135 dn. 3. **Bülbül, D.:** Hukuki ve Mali Yönleriyle Konkordato, Ankara, 2019, s. 22.

¹³⁷ **Tanrıver**, s. 12; **Tanrıver/Deynekli**, s. 40; **Öztek**, s. 135 dn. 2; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 545; **Albayrak**, s. 40; **Önen**, s. 78 dn. 4; **Altay/Eskiocak**, s. 61.

¹³⁸ **Tanrıver**, s. 12; **Öztek**, s. 133 dn. 2; **Pekcanıtez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 467; **Pekcanıtez/Erdönmez**, s. 6; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 545; **Atalı/Ermenek**, s. 325; **Ulukapı**, İcra ve İflâs, s. 524; **Başözen, A.:** İcra ve İflâs Hukuku, Ders Notu & Soru Bankası, Genişletilmiş ve Güncellenmiş 3. Baskı, Ankara 2019, s. 307; **Tanrıver/Deynekli**, s. 40; **Kuru/Arslan/Yılmaz**, s. 625; **Kuru**, s. 405 dn. 4; **Kuru**, El Kitabı, s. 1444; **Kuru**, C. IV, s. 3587; **Ercan**, El Kitabı, s. 1139; **Coşkun**, s. 38-39; **Ercan**, s. 48; **Ulukapı**, s. 29; **Aydemir**, s. 22; **Arat/Ercan Özler**, s. 23; **Arar**, s. 252.

Konkordatonun tasdik edilmesi neticesinde, indirimli olarak ödenmesi öngörülen borçlar ifa edildiği takdirde, kapsam dışında kalan alacak miktarından alacaklılar feragat etmiş sayılacaklarından, borçlu, o nispette borçtan kurtulmuş olur¹³⁹. Yüzde

¹³⁹ **Altay/Eskiocak**, s. 62; **Ulukapı**, s. 30; **Öztek**, s. 135 dn. 2; **Güneysu-Güngör**, s. 294. Konkordatonun kapsamı dışında kalan borcun hukukî niteliğinin ne olduğu ise, öğretide tartışmalıdır. Bir görüşe göre, kapsam dışı kalan borç kesimi, eksik borç olarak kabul edilmelidir (**Eren, F.:** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 23. B., Ankara 2018, s. 95; **Andreas, T.:** Borçlar Hukukunun umumi Kısmı, C. 1-2, (Çeviren: Cevat Edege), Ankara 1983, s. 37-38; **Tunçomağ, K.:** Türk Borçlar Hukuku, C. I., Genel Hükümler, 6. B., İstanbul 1976, s. 46; **Tekinay, S./Akman, S./Burcuoğlu, H./Altop, A.:** Borçlar Hukuku, C. I., 5. B., İstanbul 1985, s. 32; **Kuru**, s. 489; **Albayrak**, s. 40 dn. 28; **Coşkun**, s. 39; **Arat/Ercan Özler**, s. 24). Bu nedenle, borçlu bu borcu öderse, geri isteyemez. Ayrıca yapılan bu ödeme, bir bağışlama da sayılmaz. Aynı şekilde alacaklı da kapsam dışında kalan alacağını dava edemez (**Eren**, s. 95; Aynı yönde: **Tunçoğmak**, s. 47). Buna karşılık, bizim de katıldığımız ikinci görüşe göre ise, kapsam dışı kalan borç, eksik borca dönüşmez; tamamen ortadan kalkmış olur (**Postacıoğlu**, s. 123, 128; **Tanrıver/Deynekli**, s. 40 dn. 69; **Tanrıver**, s. 12, dn. 70; **Altay/Eskiocak**, s. 391-393; **Berkin**, s. 573; **Gürdoğan**, s. 202-203; **Olgaç**, s. 65 ve orada dn. 2). Dolayısıyla konkordato çerçevesinde ödenmesi gerekmeyen borç kesimi, bir vesileyle borçlu tarafından alacaklıya ödenmiş ise, bu fazladan ödeme, sebepsiz zenginleşme yahut istirdat davası ile geri istenebilir (**Altay/Eskiocak**, s. 392). Yargıtay da vermiş olduğu bir kararında, borçlunun, kesinleşen takip neticesinde ödemek zorunda kaldığı borcun, konkordato kapsamı dışında kalan kısmını istirdat davasına konu edebileceğini belirtmek suretiyle, ikinci görüşü benimsemiştir (İİD., T. 18.2.1965, E. 1886, K. 1982: **Buruloğlu/Reyna**, s. 213). *Üstündağ* ise, 4949 sayılı Kanun ile değişik İİK m. 303'te yer alan “*Konkordatonun tasdiki kararında alacaklıların hangi ölçüde alacaklarından vazgeçtiği [...] belirtilir*” ifadelerinden yola çıkarak, bu konuda artık ikinci görüşün tercih edildiğini ifade etmiştir (**Üstündağ**, İflâs, s. 261). Aynı hüküm, 7101 sayılı Kanun ile değişik İİK m. 306'da da varlığını devam ettirmektedir. Ne var ki, bu ifadedен yola çıkarak kanun koyucunun ikinci görüşü tercih ettiğine dair bir sonuç çıkarmak, kanaatimizce müşküldür. Zira, konkordato henüz tasdik edilmeden dahi, kararlaştırılan yüzde konkordatosunda alacaklılar alacaklarının belli bir kesiminden feragat etmektedirler. Tasdik kararında bu hususun belirtilmesi, esasen yüzde konkordatosunda feragat edilen alacak kesiminin sarahaten ortaya

konkordatosu, alacaklıların borcun sadece belli bir yüzdesiyle yetinmelerini gerektirse bile, onların menfaatine de hizmet eder. Zira, alacaklılar, iflâs yolu ile edebilecekleri meblağdan daha fazlasına kavuşma imkânı kazanırlar¹⁴⁰. Öte yandan, mevcudu borçlarını ödemeye yeten borçlu, genel kabule göre, yüzde konkordatosu teklifinde bulunamaz¹⁴¹ ise de, konu tartışmalıdır. Buna ilişkin açıklamalarımızı, “teklif edilen tutarın borçlunun kaynaklarıyla orantılı olması (İİK m. 305, I-n)” tasdik şartını incelerken¹⁴² yapacağımızdan, şimdilik, bu kadarını belirtmekle yetiniyoruz.

b. Vade (Mühlet) Konkordatosu

Kimi hallerde borçlu, borçlarını ödemeye elverişli bir potansiyele sahip olsa bile, mevcudunun paraya çevrilmesinde sıkıntı bulunması nedeniyle, vadesi dolmuş borçlarını ödeyecek durumda bulunmayabilir. Şu hâlde, alacaklıların alacaklarının belli bir yüzdesinden feragat etmeleri, borçlu için çare olmaz; onun ihtiyaç duyduğu asıl şey, geçici bir süre için söz konusu olan ödeme güçlüğüne giderilmesidir. Ayrıca, nakit

konulmasından başka bir şey değildir. Ayrıca, alacaklıların alacaklarının bir kısmından feragat etmeleri başka, feragat edilen alacak kesiminin hukuki niteliğinin ne olduğu konusu ise başka şeydir.

¹⁴⁰ **Ulukapı**, s. 30; **Atalı/Ermenek**, s. 324; **Altay/Eskiocak**, s. 10-11; **Tanrıver**, s. 4-5; **Sarısözen**, *Malvarlığının Terki*, s. 1038; **Sarısözen**, s. 88; **Postacıoğlu**, s. 14.

¹⁴¹ **Coşkun**, s. 39; **Oğuz, Ö.:** Konkordatonun İş Sözleşmelerine Etkisi, (LHD/2019/17/195/, s. 1123-1140), s. 1126. “... mevcudu borçlarının tamamını ödeyebilecek durumda olan bir borçlunun mallarını o anda satarak vadesi gelmiş bütün borçlarını ödemesi mümkün değilse, o zaman borçlu borçlarını yüzde yüz, yani tamamen ödeme taahhüdünde bulunarak alacaklılarından kendisine bir mühlet verilmesini isteyebilir (vade konkordatosu). Bu durumdaki bir borçlunun normal olarak tenzilat konkordatosu isteyebilmesi mümkün olmamak gerekir, zira böyle bir teklif, ödenmesi “teklif edilen meblağın borçlunun kaynaklarıyla orantılı olması” şartına uygun düşmez.” (7101 sayılı Kanun’un hükümet gerekçesi, m. 12).

¹⁴² Bu konuda bkz. aşı. § 4, III.

sıkıntısı yaşayan borçluya karşı sabırsız alacaklıların yapacağı olası takipler de, onun mahvına sebep olabilir. Bu durumda, borçlu için uygun olan, alacaklıları ile vade konkordatosu yapmaktır¹⁴³; zira, bu konkordato türünde, borçlar, tam olarak ödenmek üzere ya ileri bir tarihe ertelenmekte ya da taksitlere bağlanmaktadır. O halde, vade konkordatosu, borçlu ile alacaklılarının kanunda öngörülen çoğunluğu arasında yapılan, yetkili makamın tasdiki ile hüküm ifade eden ve borçluya, borçlarını tam olarak ödemesi için, makul bir ödeme süresi verilmesini ya da mevcut borçlarının yine tam olarak ödenmesi kaydıyla taksitlere bağlanmasını öngören konkordato türü şeklinde tanımlanabilir¹⁴⁴.

Görüldüğü üzere, borçlunun varlığını süratle paraya çevirerek borçlarını kısa zamanda tümüyle ödemesinin mümkün olmadığı hâllerde, vade konkordatosu, can simidi rolü üstlenerek borçluyu içinde bulunduğu güç durumdan kurtarır. O hâlde, denebilir ki, borçlu, mevcudunu kısa sürede paraya çevirme imkânına sahip olduğu takdirde, vade konkordatosundan yararlandırılmamalıdır¹⁴⁵.

Son olarak, yukarıda da ifade ettiğimiz üzere, 2018 yılına kadar İcra ve İflâs Kanunu'muzda düzenlenmeyen bu konkordato türü, 7101 sayılı Kanun değişikliği ile açıkça Kanun'da yer almıştır.

¹⁴³ Altay/Eskiocak, s. 62; Ulukapı, s. 31; Tanrıver, s. 12; Ercan, s. 48; Kuru, s. 405, dn. 4.

¹⁴⁴ Tanrıver, s. 11-12; Tanrıver/Deynekli, s. 39; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 467; Pekcanitez/Erdönmez, s. 6; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 545; Atalı/Ermenek, s. 325; Kuru, s. 405 dn. 4; Kuru, C. IV, s. 3587; Kuru, El Kitabı, s. 1444; Öztekin, s. 135 dn. 3; Albayrak, s. 41; Arat/Ercan Özler, s. 22 dn. 110; Buruloğlu/Reyna, s. 4; Ercan, El Kitabı, s. 1138; Coşkun, s. 39; Aydemir, s. 22; Oğuz, s. 1126.

¹⁴⁵ Altay/Eskiocak, s. 63.

c. Bileşik (Karma) Konkordato

Borçlunun, bir taraftan alacağın belli bir kısmından feragat edilmesini, diğer taraftan ödenecek alacağın vadeye bağlanmasını teklif etmek suretiyle alacaklıların kanunda öngörülen çoğunluğu ile yapmış olduğu ve yetkili makam tarafından tasdik edilerek hüküm ifade eden konkordato türü, bileşik (karma) konkordato olarak adlandırılabilir¹⁴⁶. Bu bağlamda, borçluya, borçlarının tamamını ödemek üzere vade tanınmasının yanı sıra, bu borca ilişkin belli bir tarihten itibaren faiz de ödenmeyeceği hususunun öngörüldüğü konkordato, hem vade hem de tenzilat konkordatosu (bileşik konkordato) olarak nitelendirilebilir¹⁴⁷. Bileşik (karma) konkordato, sadece vade konkordatosu ile tenzilat konkordatosunun birleşiminden değil, başka kombinasyonlarla da meydana gelebilir. Bu çerçevede, borçlunun borçlarında bir miktar indirim yapılmasına karşılık, malvarlığının bir kısmını alacaklılara terk etmesinde, yüzde konkordatosu ile malvarlığının terki suretiyle konkordatonun birleşiminden meydana gelen bir bileşik (karma) konkordato söz konusu olur¹⁴⁸. Ülkemizde genellikle tercih ve

¹⁴⁶ **Ulukapı**, s. 31-32; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 467; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 6; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 545; **Atalı/Ermenek**, s. 325; **Altay/Eskiocak**, s. 63; **Öztek**, s. 136; **Pekcanitez**, Yabancı Para, s. 286; **Tanrıver/Deynekli**, s. 41; **Uyar**, s. 26; **Buruloğlu/Reyna**, s. 5; **Ercan**, El Kitabı, s. 1138; **Eriş**, s. 793; **Aydemir**, s. 22; **Coşkun**, s. 40; **Bülbül**, s. 22; **Kuru/Arslan/Yılmaz**, s. 626; **Kuru**, El Kitabı, s. 1444; **Kuru**, C. IV, s. 3587; **Albayrak**, s. 41; **Oğuz**, s. 1126.

¹⁴⁷ **Kuru**, s. 405, dn. 4; **Öztek**, s. 135 dn. 3; **Tanrıver**, s. 13; **Tanrıver/Deynekli**, s. 41; **Coşkun**, s. 40; **Ulukapı**, s. 32; **Arat/Ercan Özler**, s. 22 dn. 112; Karş. **Işıktaç**, s. 15.

¹⁴⁸ **Ercan**, s. 49-50; **Atalay**, s. 105; **Ulukapı**, s. 32. **Taşpınar Ayvaz**, böyle bir kombinasyon halinde, adi konkordato hükümlerinin söz konusu olacağını belirtmektedir (**Taşpınar Ayvaz**, s. 257).

teklif edilen konkordato, vade ve yüzde konkordatosunun birleşimi şeklinde ortaya çıkan bileşik (karma) konkordatodur¹⁴⁹.

d. Terditli (Kademeli) Konkordato

Borçlunun alacaklılarına farklı iki konkordato projesi teklif edip, asıl konkordato teklifinin kabul edilmemesine bağlı olarak ikinci (yardımcı) konkordato teklifinde bulunması hâlinde, terditli ya da kademeli konkordatodan bahsedilir¹⁵⁰. Burada borçlu, birden fazla konkordato talebini, aralarında aslilik-ferîlik ilişkisi kurmak suretiyle alacaklılarının tercihiine sunmaktadır.

Öğretide, terditli konkordatonun yapılabilmesinin mümkün olup olmadığı ihtilaflıdır. Bir görüş, bu konkordato türünün düzenlenebileceğini ifade etse de¹⁵¹, aksi görüşe göre, borçlu, hangi konkordato türünü seçtiğini dilekçede ve ön projede açıkça belirtmelidir. Zira bu, İcra ve İflâs Kanunu'nun 285 ve 286. maddelerinin lafzından doğan zorunlu sonuçtur. Öte yandan, konkordato türünün terditli olması, gerek mahkeme gerekse de alacaklılar nezdinde tereddüte mahal verebilir. Zaten, terditli konkordato teklif edemeyen borçlu, alacaklılar toplantısında, alacaklıların projedeki tenzilat veya vadeyi kabul etmemesi halinde alternatif üretilen alacaklıları ikna etmeye çalışabilir¹⁵².

¹⁴⁹ **Öztek**, s. 136; **Ercan**, s. 50; **Pekcanıtez**, Yabancı Para, s. 286; **Tanrıver/Deynekli**, s. 41. “Ülkemiz uygulamasında çok kere borçlu alacaklılarından hem vade hem de tenzilat istemekte ve böylece karma konkordato teklif etmektedir.” (7101 sayılı Kanun’un hükümet gerekçesi, m. 12).

¹⁵⁰ **Ulukapı**, s. 32; **Ulukapı**, İcra ve İflâs, s. 525; **Ercan**, s. 49; **Albayrak**, s. 41; **Arat/Ercan Özler**, s. 22 dn. 113; **Sarısözen**, s. 91; **Deliduman**, s. 1038.

¹⁵¹ **Ulukapı**, s. 32; **Altay/Eskiocak**, s. 63.

¹⁵² **Eroğlu O.**, Uygulamada Konkordato, 2. B., Ankara 2019, s. 40 dn. 35.

İKİNCİ BÖLÜM

ADÎ (İFLÂS DIŞI) KONKORDATO VE İFLÂS İÇİ KONKORDATO BAKIMINDAN KONKORDATONUN TASDİKİ ŞARTLARI

§ 4. ADÎ KONKORDATO BAKIMINDAN TASDİK ŞARTLARI

I. Genel Olarak

7101 sayılı Kanun ile getirilen değişiklik öncesi, konkordatonun tasdiki şartları, İcra ve İflâs Kanunu'nun mülga 298. maddesinde düzenlenmekteydi. Ancak, söz konusu değişiklik neticesinde tasdik şartları, artık, aynı Kanun'un 305. maddesinde hüküm altına alınmıştır. Başlığıyla beraber bütünüyle yenilenen bu madde ile beraber, öncekinden farklı olarak, tasdik şartlarında birtakım değişikliklere de gidilmiştir. Ancak, tasdik şartlarının detaylıca incelenmesinden evvel, tasdik prosedürüne ilişkin genel açıklamalar yapmak yerinde olacaktır.

Her şeyden önce şunu ifade etmek gerekir ki, konkordatonun tasdiki prosedürü, sadece mahkeme içi konkordato bakımından uygulama alanı bulacak bir yol ve yöntemi ifade eder. Buna karşılık, mahkeme dışı konkordato bir özel hukuk sözleşmesi olduğundan İcra ve İflâs Kanunu hükümlerine değil, Türk Borçlar Kanunu hükümlerine tâbidir. Bu sebeple tasdik prosedürünün, mahkeme dışı konkordato bakımından işlerlik kazanması imkânı bulunmamaktadır¹⁵³.

Bundan başka, mahkemenin konkordatonun tasdikine karar verebilmesi için İcra ve İflâs Kanunu'nun 305. maddesinde öngörülen şartların birlikte mevcut olması gerekir. Bu şartlardan herhangi birinin mevcut olmaması, konkordatonun tasdik edilmemesi için

¹⁵³ Tanrıver/Deynekli, s. 76; Sarısözen, s. 216.

yeterlidir. Bu nedenle, konkordatonun tasdiki şartlarından bir tanesi dahi eksik ise, mahkeme, tasdik talebini reddetmek zorundadır¹⁵⁴. Öte yandan, konkordato birden fazla borçlu tarafından teklif edilirse, tasdik şartları yine birlikte ve fakat her borçlu için ayrı ayrı mevcut olmalıdır¹⁵⁵. Bu bağlamda, örneğin, borçlunun kaynaklarıyla teklifi arasındaki oran belirlenirken konkordato talep eden borçlulara ait aktif ve pasiflerin, bir bütün hâlinde hesaba katılarak anılan şartın yerine gelip gelmediği, ortaya konulamaz¹⁵⁶.

Konkordatonun tasdikine ilişkin kanunda aranan şartlar kamu düzeni ile ilgilidir. Dolayısıyla mahkeme, tasdik şartlarının somut olayda gerçekleşip gerçekleşmediğinin

¹⁵⁴ **Kuru**, s. 474, dn. 213; **Budak, A. C./Kale, S.:** m. 304-308, (Yeni Konkordato Hukuku 7101 sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m.285-309 Şerhi, Editör: Selçuk Öztekin, Ankara 2019, s. 515-564), s. 527; **Sarısozen**, s. 216; **Coşkun**, s. 195; **Uyar, T.:** Konkordatonun Tasdiki, (Ali Güneren'e Armağan, İstanbul 2010, s. 121-129), s. 121; **Atalı/Ermenek**, s. 347; “*Konkordatonun tasdik için gerekli koşulların hepsinin birarada bulunması zorunlu olup bir koşulun daha gerçekleşmemesi tasdik talebinin reddini gerektirir.*” (19.HD. T. 28.10.2004, 11319/10740: **KİBB**).

¹⁵⁵ “... Belirtilen şartların hepsinin mevcut olması halinde konkordatonun tasdikine karar verilebilir. Konkordato komiserinin raporundan sonra davaya bakacak Ticaret Mahkemesince konkordato talebinin ilan edilmesi, ilanda öngörülen sürede talebe itiraz edenler varsa itirazlar yönünden bilirkişi incelemesi yaptırılması gerekir. Oysa somut olayda talebin ilanı ile birlikte dosya bilirkişiye verilmiş, bilirkişi raporuna karşı ileri sürülen itirazlar yönünden ek rapor alınmamıştır. Mahkemece, bu yönün gözetilmemesi isabetsiz olup bozmayı gerektirmiştir. - Diğer taraftan konkordatonun tasdikini birden fazla borçlunun talep etmesi halinde yukarıda anılan koşulların hepsinin konkordato talebinde bulunan her borçlu için ayrı ayrı saptanması gerekir.” (19. HD., E. 2002/3518, K. 2002/4625, T. 13.06.2002: **LegalBank**); “... tüzel ve gerçek kişilerin konkordato taleplerini aynı dilekçede birleştirilmesi mümkün olmakla birlikte, konkordatonun tasdiki için gerekli koşulların her bir borçlunun şahsında gerçekleşmesi gerekir.” (İstanbul BAM., 17. HD., T. 20.02.2020, E. 2019/1282, K. 2020/519: **LEXPERA**).

¹⁵⁶ “Birden fazla şahısların borçları veya mevcudları hep birlikte mütalâa edilmek suretile konkordato hükümlerinin uygulanması yasaya aykırıdır.” (İİD., 14.12.1968, 10428/11902: **Olgaç**, s. 1615 dn. 67).

incelemesini, re'sen araştırma ilkesinin bir sonucu olarak kendiliğinden yapacaktır¹⁵⁷. Her ne kadar, bu incelemenin yapılmasında konkordato komiserinin raporu dikkate alınacak olsa da, mahkemenin sunulan bu raporda yer alan bilgi ve değerlendirmelerle bağlı olmadığını belirtmekte yarar vardır¹⁵⁸.

II. Teklif Edilen Tutarın, Borçlunun İflâsı Halinde Alacaklıların Eline Geçebilecek Muhtemel Miktardan Fazla Olması

İcra ve İflâs Kanunu'nun 7101 sayılı Kanun ile değişik 305. maddesinin birinci fıkrasının a bendine göre, konkordatonun tasdik edilebilmesi için, teklif edilen tutarın borçlunun iflâsı halinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktardan fazla olması gerekir. Mevzuatı İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'nda bu şart, 1994 yılında yapılan Kanun değişikliği ile malvarlığının terki suretiyle konkordato bakımından sevk edilmiş idi¹⁵⁹. Ülkemizde de, malvarlığının terki suretiyle konkordatoya ilişkin hükümler, 4949 sayılı Kanun değişikliği ile İsviçre hukukundan aktarıldığından, 7101 sayılı Kanun değişikliğine kadar bu şart, sadece malvarlığının terki suretiyle konkordato bakımından aranmakta idi.

İsviçre hukukunda malvarlığının terki suretiyle konkordato bakımından bu şartın öngörülmesindeki amaç, alacaklıların zarar görmelerini engellemeye çalışmaktır. Zira, malvarlığının terki suretiyle konkordatoda, iflâs tasfiyesinin aksine borçlunun bütün

¹⁵⁷ **Kuru**, s. 464; **Tanrıver/Deynekli**, s. 74-75; **Budak/Kale**, s. 527; **Coşkun**, s. 203; “*Konkordatonun tasdiki için (...) şartların varlığı mahkemece re'sen incelenir.*” (19.HD. T. 13.3.2008, E. 2007/9122, K. 2384: E-Uyar).

¹⁵⁸ **Tanrıver**, s. 74;

¹⁵⁹ Bu değişiklik yapılmadan önce de, uygulamada, malvarlığının terki suretiyle konkordato için bu şart aranmakta idi (**Ercan**, s. 237; **Tanrıver**, s. 22; **Tanrıver/Deynekli**, s. 77; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 128 dn. 265).

malvarlığı değil, sadece alacaklılar lehine terk ettiği malvarlığı tasfiye edilmektedir. Bu ise, malvarlığının terki suretiyle konkordato akdederek alacaklarına kavuşmak isteyen alacaklıların, iflâs tasfiyesine göre daha olumsuz bir duruma düşmeleri riskini beraberinde getirmektedir. İşte, bu nedenle, paraya çevrilme neticesinde elde edilen meblağın, iflâs tasfiyesinden daha az olmaması gerektiği belirtilerek, alacaklıların zarar görmelerine mâni olunmak istenmiştir¹⁶⁰. Öte yandan, böyle bir şart öngörülme suretiyle, konkordatoya muhalif kalmış azınlık alacaklılarının korunması da amaçlanmıştır¹⁶¹. Zira, bu şart öngörülmemiş olsa idi, konkordatoya olumsuz oy vermiş olmasına rağmen onun hükümleriyle bağlı kalan alacaklılar, iflâs tasfiyesine nazaran daha az oranda tatmin edilebilirdi. Mahkeme, muhtemel bir iflâs neticesinde elde edilecek tutar veya üçüncü bir kişinin teklif ettiği para ile malvarlığının terki suretiyle konkordato neticesinde alacaklılara düşecek muhtemel tutarı karşılaştırmak suretiyle, bu şartın gerçekleşip gerçekleşmediğini tespit etmeye çalışacaktır. Ne var ki, bu yöndeki bir karşılaştırma, genelde varsayımlar üzerinden yapılacağından, kolay olmayacak; malvarlığının terki suretiyle konkordato ile elde edilecek tutarın, iflâs tasfiyesi sonucunda elde edilecek tutardan daha fazla olacağı hususu, kesin surette tespit edilemeyecektir. Bu nedenle, bu şartın gerçekleşip gerçekleşmediğinin tespitinde, en azından malvarlığının terki suretiyle konkordato neticesinde alacaklıların iflâs tasfiyesine göre daha kötü duruma düşecekleri konusunda olumsuz bir kanaatin oluşmaması önemlidir¹⁶².

¹⁶⁰ **Ercan**, s. 237; **Pekcanıtez/Erdönmez**, s. 128.

¹⁶¹ **Ercan**, s. 237; **Kumkale, R.**: Konkordato, 4. B., Ankara 2019, s. 121.

¹⁶² **Ercan**, s. 237-238. Bu nedenden olsa gerek, İsviçre hukukunda bu şart 2013 yılında yapılan Kanun değişikliği ile kaldırılmıştır (**Pekcanıtez/Erdönmez**, s. 128). *Namlı*, kanun koyucunun bu şartı “orantılılık ilkesi” içerisinde değerlendirdiğini ve orantılılık ilkesinin, bu şartla aynı neticeyi doğurduğunu gerekçe göstererek, bu şartın madde metninden çıkartıldığını ifade etmiştir (**Namlı**, s. 1538).

İsviçre hukukunda, 2013 yılında yapılan Kanun değişikliği ile malvarlığının terki suretiyle konkordato bakımından öngörülen bu şart kaldırılmış iken, Türk hukukunda tam aksine, 7101 sayılı Kanun değişikliği ile sadece malvarlığının terki suretiyle konkordato için değil, aynı zamanda adî konkordato bakımından da aranır hâle gelmiştir¹⁶³. Bu ise, haklı olarak, öğretide bazı eleştirilerin doğmasına neden olmuştur. Zira, adî konkordato bakımından Kanun’da yer alan “*teklif edilen tutarın borçlunun kaynakları ile orantılı olması*” şartının (m. 305, I-b), borçlunun iflâsı hâlinde elde edilecek muhtemel tutar ile konkordato neticesinde alacaklıların elde edeceği muhtemel tutarın karşılaştırılması suretiyle tespit edileceği, öteden beri ifade edilmektedir¹⁶⁴. Buna göre, alacaklıların konkordato ile elde edecekleri tutarın, borçlu iflâs etmiş olsaydı iflâs masasından elde edebilecekleri tutardan fazla olacağı anlaşılır ise, borçlunun konkordato teklifinin, kaynakları ile orantılı olduğu kabul edilir. İşte, bu noktadan hareketle, öğretide bir görüş, borçlunun kaynaklarıyla orantılılık şartının alacaklıları korumaya yettiğini, hâl böyle iken, birbirinden farklı hüküm ve sonuçları bulunan malvarlığının terki suretiyle konkordato ile adî konkordatonun aynı şarta tâbi tutulmasının isabetli olmadığını ifade

¹⁶³ “Değişiklikten önce sadece malvarlığının terki suretiyle konkordato için aranan karşılaştırmalı tablo, bundan böyle adî konkordato bakımından da tasdik şartı olarak aranacaktır. Bu bakımdan birinci fıkranın a bendinde, teklif edilen tutarın, borçlunun iflâsı halinde her bir alacaklının eline geçebilecek muhtemel miktardan fazla olacağının anlaşılması, tasdik şartı olarak düzenlenmektedir. Gerek adî konkordato bakımından getirilen bu şart, gerekse malvarlığının terki suretiyle konkordatoda var olan bu şart, borçlunun gerçekte iflâsa tâbi bir kimse olmasını gerektirmeyip, varsayımsal olarak, borçlu iflâs etseydi, alacaklıların elde edeceği payın hangi miktarda olacağını tespiti yöneliktir.” (7101 sayılı Kanun’un hükümet gerekçesi, m. 32).

¹⁶⁴ Nitekim, bkz. **Postacıoğlu**, s. 24; **Berkin**, s. 531; **Berkin**, Konkordato, s. 86; **Tanrıver/Deynekli**, s. 93; **Tanrıver**, s. 46; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 49; **Taşpınar**, s. 77; **Ulukapı**, s. 153; **Belgesay**, s. 13; **Arar**, s. 265.

etmiştir¹⁶⁵. Öte yandan, konkordato kurumuna başvuran borçlular, her zaman iflâsa tâbi kimselerden olmak zorunda değildir. İflâsa tâbi olmayan borçlular bakımından böyle bir şartın aranması abesle iştigal olduğu gibi, onlar bakımından gerçekleşip gerçekleşmediğinin tespiti de hayli zor olacaktır¹⁶⁶. İflâsa tâbi olmayan borçlular bakımından bu şartın değerlendirilmesi, ayrıca, İcra ve İflâs Kanunu’nun 286. maddesinin birinci fıkrasının d bendi uyarınca konkordato talebine eklenecek belgeler arasında sayılan “konkordato başarısını gösteren tablo” ekseninde de yapılmalıdır. Bilindiği üzere, bu tablo, teklif edilen tutar ile borçlunun iflâsı hâlinde alacaklıların elde edeceği muhtemel payın karşılaştırılmasından ibarettir. Bu belge, söz konusu şartın tespiti bakımından mahkemece için yol gösterici nitelikte olsa da, konkordatodan iflâsa tâbi olmayan borçluların da yararlandığı düşünüldüğünde, iflâsa tâbi olmayan bir borçludan bu tabloyu hazırlamasını beklemek oldukça anlamsız olacaktır¹⁶⁷.

Malvarlığının terki suretiyle konkordato için aranan bu şartın, adî konkordatoyu da kapsayacak şekilde genişletilmesine yönelik diğer bir eleştiri ise, *ATALAY* tarafından yapılmıştır. Yazara göre, bu şart, adî konkordatonun niteliği ile bağdaşmamaktadır. Her şeyden önce, malvarlığının terki suretiyle konkordato ile iflâs, borçlunun malvarlığının tasfiyesini gerçekleştirmek suretiyle, alacaklıların tatmin edilmesine yönelik bir amaca matuftur. Bu benzer amaç nedeniyle, malvarlığının terki suretiyle konkordatoda bu şartın aranması izah edilebilir. Oysa, adî konkordatoda, bu amaçtan ziyade, “borçlunun kaynaklarıyla orantılı” bir ödeme planı çerçevesinde “borçların tasfiyesi” amaçlanmaktadır. Bu nedenle, alacaklıların Kanun’da öngörülen çoğunluğu sağlamak

¹⁶⁵ **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 128; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 500. Ayrıca bkz.

Namlı, s. 1538.

¹⁶⁶ **Atalay**, Değerlendirmeler, s. 122; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 500;

Pekcanitez/Erdönmez, s. 128.

¹⁶⁷ **Özekes**, s. 64.

suretiyle konkordatoyu kabul etmelerinden sonra, sırf iflâsa nazaran daha az bir oranda tatmin edileceklerinden bahisle konkordato yapabilmeleri engellenmemelidir. Zira, konkordato, alacaklıların kanunda aranan çoğunluğunun iradesinin hâkim olduğu bir usuldür. Bu nedenle, iflâsa tâbi borçluların iflâs etmelerini mümkün olduğunca engellemeye yönelik bir kurum için, alacaklıların iradesine bırakmadan, iflasa nazaran daha fazla tatmin etme şartı koyulması, adî konkordatonun amacıyla bağdaşmamaktadır¹⁶⁸.

Bunların yanı sıra, konkordato başarısını gösteren tablonun (İİK m. 286, I-d) konkordato talebine eklenmesi suretiyle, alacaklılar iflâsa nazaran daha fazla pay elde edip edemeyecekleri hususunda bir değerlendirme yapma imkânına sahip olmaktadır. Bu belgenin müspet neticesine rağmen konkordatoya olumsuz oy vermiş alacaklının, konkordatoyla bağımlı kılınması, iflâsa nazaran daha fazla pay elde edebileceği bir teklifi reddetmekte haklı olmadığı düşüncesine dayanır¹⁶⁹. Ancak, azınlık alacaklılarını korumaya matuf bir nedenle, bu belgede yer alan ve alacaklıların değerlendirmesine sunulan bir hususun konkordatonun tasdik edilebilmesi için bir şart hâline getirilmesinin, azınlık alacaklıları ile konkordatoya muvafakat veren çoğunluk alacaklıları arasındaki dengeyi, azınlık alacaklıları lehine bozduğu söylenebilir¹⁷⁰. Oysa, adî konkordato bakımından olması gereken, çoğunluk alacaklılarının iradesine hâlel getirmeden, aradaki hassas dengeyi korumaya çalışmak olmalıdır. Gelgelelim, bu hâliyle azınlık alacaklıları lehine bozulan denge, bir taraftan çoğunluk iradesinin yok sayılmasına, diğer taraftan ekonomik varlığını kaybetme tehlikesiyle karşılaşan bir borçlunun bu tehlikeyi bertaraf etme imkânından mahrum bırakılmasına neden olabilir. Öte yandan, sırf alacaklıları, hele ki azınlık alacaklılarını, iflâstan daha az bir oranda tatmin edeceği gerekçesiyle

¹⁶⁸ **Atalay**, Değerlendirmeler, s. 121-122.

¹⁶⁹ **Taşpınar Ayvaz**, s. 396.

¹⁷⁰ **Doğan**, s. 88.

konkordatonun reddi, bir yeniden yapılandırma (iyileştirme) kurumu niteliği kazanan konkordatonun işlevselliğini yitirmesi riskini de beraberinde getirebilir. Zira, adı konkordato, her şeyden önce, borçlunun ekonomik varlığının ve işletmesinin düzeltilmesini hedefler.

Bu şartın gerçekleşip gerçekleşmediğinin tespitinde nasıl bir yol izleneceğine gelince, mahkemenin, ilk olarak, konkordato komiserince sunulan rapordan yararlanacağı açıktır. Ancak, komiser tarafından hazırlanan bu raporda, böylesine uzmanlık gerektiren bir konuda yeterli bilgi ve açıklık bulunmaması muhtemeldir. İşin gerektirdiği titizlik nedeniyle, raporda yapılan karşılaştırma isabetli de olmayabilir. Bu nedenle, mahkeme, uzman bilirkişilerden yararlanmak suretiyle bir neticeye varmak isteyebilir¹⁷¹. Bundan başka, mahkeme, isabetli bir kaniya varmak için İcra ve İflâs Kanunu'nun 309/o maddesi çerçevesinde sermaye şirketleri ve kooperatiflerin uzlaşma suretiyle yeniden yapılandırılması kurumu için öngörülen iflâs analiz raporu da sunulmasını isteyebilir¹⁷². İflâs analiz raporu, borçlunun iflâsı hâlinde, tasfiyenin ne kadar süreceği, malların değerinde meydana gelecek değişimler, alacak miktarının faiziyle ulaşacağı tutar, yabancı para söz konusu ise, dövizdeki dalgalanmalar nedeniyle miktarın ne kadar olacağı gibi hususlar dikkate alınarak, alacaklıların, olası bir iflâs tasfiyesinde alacaklarına kavuşabilecekleri oranın tahmin edilmesine yarar¹⁷³. Bu rapor, Sermaye

¹⁷¹ Ercan, s. 238; Sarısözen, s. 218; Atalay, 101-102; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 500. Bilirkişi incelemesi ise, gereksiz masraf ve zaman kaybına neden olacaktır (Pekcanitez/Erdönmez, s. 129). “... Davacı vekilinin konkordato istemin İstanbul 4. İcra Tetkik Mercince gerekli işlemler yapıldıktan sonra dosya konkordatonun tasdiki için mahkemeye gönderilmiştir. – Mahkemece incelenen dosya, belgeler, konkordato komiseri raporu, bilirkişi raporu gereğince şartları oluşmuş bulunan konkordatonun tasdikine karar verilmiştir.” (11. HD., 27.02.1989 T., 9652/1139: Altay/Eskiocak, s. 1151).

¹⁷² Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 500; Pekcanitez/Erdönmez, s. 129; Atalay, s. 101.

¹⁷³ Atalay, s. 101; Doğan, s. 90 dn. 210.

Şirketleri ve Kooperatiflerin Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Yönetmeliğin 9. maddesine göre, bağımsız bir denetim kuruluştan tarafından hazırlanır. Ancak, hemen belirtilmelidir ki, sermaye şirketleri ile kooperatiflerin yeniden yapılandırılması kurumunda olduğu gibi (YYY m. 7/c) mahkeme için bağlayıcı bir ölçüt getirmek uygun değildir. Bu itibarla, diğer delillerin yanı sıra, bağımsız bir denetim kuruluştan tarafından hazırlanacak bir iflâs analiz raporuna ihtiyaç duyup duymadığına, mahkeme kendisi karar verecektir. Şüphesiz bu rapor, malvarlığı büyük olan borçlular bakımından bir anlam ifade edecek, küçük çaplı işletmeler için mali müşavirin yahut konkordato komiserinin raporu yeterli olacaktır¹⁷⁴.

Bu şartın tespitine yönelik söz konusu güçlükler nedeniyle, öğretide yer alan bir görüş, bu şartın kural olarak mevcut olduğunun kabul edilmesi gerektiğini savunmaktadır. Bu görüşün taraftarlarına göre, iflas tasfiyesi sonucunda alacaklıların eline geçmesi muhtemel değeri belirlemek çok kolay olmadığı gibi, tasfiyenin uzun sürecek olması, borçluya ait aktif değerlerin değer kaybına uğramasına ve satışın hangi rakamlar üzerinden yapılacağının belirlenememesine neden olacağından konkordato sonucunda alacaklıların eline geçecek tutarın, iflâs neticesinde elde edilecek meblağdan daha fazla olacağının kural olarak kabul edilmesi gerekir. Bu durumda, herhangi bir alacaklı aksini iddia ettiği takdirde, iddiasını, yani iflâsın alacaklılar bakımından daha avantajlı ve tercihe şayan olduğunu ispat etmelidir¹⁷⁵. Kanaatimizce, her ne kadar muhtemel bir iflâs ile alacaklıların elde edeceği meblağın tespiti zor olsa da, madde metninde bu husus, ispat yükünün alacaklıya düştüğü bir karine olarak düzenlenmemiştir.

¹⁷⁴ **Ercan**, s. 238. *Atalay*, bu şartın tespiti bakımından iflâs analiz raporu hazırlamanın elzem olduğunu ve fakat aşırı masraf da gerektirdiğini, bu nedenle, söz konusu masrafa kimin katlanacağına ve bilirkişi ücretinin nasıl tayin edileceğine ilişkin sorunların da ortaya çıkabileceğini ifade etmektedir (**Atalay**, s. 102).

¹⁷⁵ **Budak/Kale**, s. 530.

Bu nedenle, konkordato talebinde bulunan, alacaklıların iflâsa nazara daha fazla pay elde edeceklerini açıkça ortaya koymalıdır. Kaldı ki, aksini iddia eden alacaklının bu hususu ispat etmesi istendiğinde bile, anılan şartın tespitindeki zorlukta bir değişiklik olmamaktadır.

III. Teklif Edilen Tutarın, Borçlunun Kaynakları İle Orantılı Olması

A. Genel Olarak

Konkordatonun tasdik edilebilmesi için varlığı zorunlu şartlardan biri de, borçlunun teklif ettiği tutarın kaynaklarıyla orantılı olması gerektiğidir (İİK. m. 305, I-b). 4949 sayılı Kanun değişikliğinden önce, bu şart, “*teklif olunan para borçlunun serveti ile mütenasip bulunmak*” şeklinde ifade edilmekte idi¹⁷⁶. Kanun’un “servet” sözcüğünü kullanmış olmasından hareketle, burada, borçlunun teklif ettiği tutarın, onun sadece aktif malvarlığı ile orantılı olmasından bahsedilmekteydi¹⁷⁷. 4949 sayılı Kanun değişikliğinden sonra ise, “... *borçlunun kaynakları ile orantılı olması*” denilmek suretiyle¹⁷⁸, “servet” sözcüğü yerine “kaynak” nitelemesi tercih edildi. Öğretide de, ilgili

¹⁷⁶ Gerek konkordato mühleti verilebilmesi (mülga m. 286, I), gerek konkordatonun tasdik edilebilmesi (mülga m. 298, II) için eski İİK’da aranan bu şart, mühlet için “*borçlunun mevcudıyla mütenasip*”, tasdik için “*borçlunun serveti ile mütenasip*” deyimleri kullanılarak ifade edilmişti. O dönemde *Kuru*, iki sözcüğün de aynı anlamda kullanıldığını, bu itibarla aralarında bir fark bulunmadığını ifade ederken (*Kuru*, C. IV, s. 3732 dn. 570), *Buruloğlu/Reyna*, servet’in mevcud’a nazaran daha geniş bir kavram olduğundan bahisle, karşı bir görüş benimsemişti (*Buruloğlu/ Reyna*, s. 67-68).

¹⁷⁷ *Ercan*, s. 235; *Taşpınar*, s. 77; *Eroğlu, E. C.*: 4949 ve 5092 sayılı İcra ve İflâs Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunlar’ın Adi Konkordato İle İlgili Hükümlerde Getirmiş Oldukları Değişikliklerin Tespiti ve Değerlendirilmesi, (ABD/2005/3, s.85-120), s. 107.

¹⁷⁸ “*Maddeyle konkordatonun tasdiki için; teklif edilen meblağın borçlunun kaynakları ile orantılı olması; malvarlığının terki suretiyle konkordato da paraya çevirme hâlinde elde edilen hasılatın veya üçüncü*

tercihin önceki sözcükten daha geniş bir kavram olduğu ifade edilerek, konkordato teklifinin, sadece borçlunun aktif malvarlığıyla değil, bütün kaynaklarıyla karşılaştırılması gerektiğinden bahsedilmeye başlandı¹⁷⁹. Gerçekten, kaynak, ödeme araçları ve temin edilebilecek her türlü finansal kaynağı ifade etmekle¹⁸⁰, aktif malvarlığını da içinde barındıran daha geniş bir kavram niteliğini haizdir. Kanun'daki bu tercihten maksat, borçluya borcunu ödeyebilme noktasında geniş bir imkân dairesi sunmak ve böylece alacaklıların tatmin edilebilme ihtimalini arttırmak olsa gerektir.

7101 sayılı Kanun değişikliğinden sonra da, ilgili kavrama yönelik kanun koyucunun tercihi, aynen korunmuştur. Bu çerçevede, sadece ilgili kavramla sınırlı kalarak, söz konusu tasdik şartında bir değişiklik yapılmadığı söylenebilir. Ancak, 4949 sayılı Kanun değişikliğinden farklı olarak, bu şartın değerlendirilmesinde göz önünde bulundurulması gereken “*borçluya intikal edecek mallar*” deyimini yerine, 7101 sayılı Kanun değişikliğinden sonra “*beklenen haklar*” deyimini tercih edilmiştir¹⁸¹.

kişi tarafından teklif olunan meblağın, iflâs yoluyla tasfiye hâlinde elde edilebilecek bedelden fazla olacağının öngörülmesi; konkordato işlemlerinin yerine getirilmesini, alacakları kabul edilmiş olan imtiyazlı alacakların tamamen ödenmesini ve mühlet sırasında komiserin onayıyla akdedilmiş borçların ifasını sağlamak için, bu alacaklılardan biri özel olarak ve açıkça kendi alacağı bakımından vazgeçmedikçe, yeterli teminatın gösterilmesi şartlarının aranacağı belirtilmiştir.” (4949 sayılı Kanun’un hükümet gerekçesi, m. 78).

¹⁷⁹ Ercan, s. 235; Taşpınar, s. 78.

¹⁸⁰ Pekcanıtez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 501; Atalay, Değerlendirmeler, s. 121; Akil, Konkordato, s. 199; Uyar, Tasdik, s. 122; Bilgen, s. 243.

¹⁸¹ “... Fıkranın b bendinde mevcut Kanunda olduğu gibi, teklif edilen meblağın, borçlunun kaynaklarıyla orantılı olması ilkesi korunmakta, ancak Kanundaki “*borçluya intikal edebilecek mallar*” ibaresi yerine, daha kapsamlı ve geniş olması nedeniyle “*borçlunun beklenen hakları*”nın dikkate alınabileceği ifade edilmektedir.” (7101 sayılı Kanun’un hükümet gerekçesi, m. 32).

Kanun koyucunun bu şartı öngörmekle güttüğü amaç, borçlunun, kaynakları ile orantılı olmayan tekliflerle alacaklıları zarara uğratmasına mâni olmaktır¹⁸². Zira, kaynakları ile teklifi arasında açık ve büyük orantısızlığın bulunduğu borçluyu konkordatodan yararlandırmak, alacaklıları, borçlunun haciz veya iflâsı neticesinde ulaşacakları daha iyi menfaatten yoksun bırakmak anlamına gelebilir. Öte yandan, tasdik edilen konkordato, ona muhalif kalmış alacaklıları da bağladığından, orantılılık şartı sevk edilmek suretiyle, bu kimselerin menfaatlerinin zedelenmesinin önüne geçilmek istenmiştir¹⁸³.

B. Orantılılık Şartının Tespiti ve Bu Tespitin Yapılmasında Göz Önünde Bulundurulması Gereken Hususlar

Teklif edilen tutarın, borçlunun kaynaklarıyla orantılı olup olmadığının tespiti, uygulamada, borçluya ait aktif ve pasifin gözetilmesi suretiyle yapılmaktadır. Söz konusu şartın gerçekleşip gerçekleşmediği hususu “aktif-pasif dengesi” şeklinde ifade edilmektedir. Bu dengenin oluşup oluşmadığı ise, aktifin pasife bölünmesi neticesinde ortaya çıkan orana göre anlaşılmaktadır¹⁸⁴. İşte, borçlunun, tüm aktif ve pasiflerini

¹⁸² **Ulukapı**, s. 153; **Atalay**, s. 85; **Akil**, Konkordato, s. 199.

¹⁸³ **Yıldırım, K./Deren-Yıldırım, N.:** İcra ve İflâs Hukuku, 7. B., İstanbul 2016, s. 534; **Akil**, Konkordato, s. 199.

¹⁸⁴ **Altay/Eskiocak**, s. 238; **Sarisözen**, s. 219. “*Davacıların sundukları ön projedeki teklifleri vade ve tenzilat konkordatosu olup, borçların % 70’inin 36 aylık vadede ödeyecekleri yönündedir. Projeye göre 5.000.000,00.-TL sermaye artışı, 47.142.000,00.-TL maden kiralari, 8.537.000,00.-TL net kâr olmak üzere 60.679.000,00.-TL nakit girişi öngörülmüştür. Davacı şirketlerin toplam borcunun 84.101.902,37.-TL, toplam varlığının ise 59.570.717,85.-TL olduğu, aktiflerin pasifleri karşılama oranının % 70 olduğu, bu oranın projedeki teklifle uyumlu olduğu alacaklıların iflâsa nazaran daha*

eksiksiz bir şekilde asliye ticaret mahkemesine sunduğu konkordato talebine ilişkin dilekçesinin ekinde yer alan ayrıntılı bilançosunda göstermek zorunda olması¹⁸⁵, bu yüzden olsa gerektir. Zira, bu bilanço sayesinde ki, borçluya ait tüm aktif ve pasifler eksiksiz bir biçimde yansıtılmış olur¹⁸⁶.

Gerçekten borçlu, tüm aktifini, çekişmeli dahi olsa, konkordato talebinde bulunurken asliye ticaret mahkemesine sunacağı ayrıntılı bilançosunda tek tek ve eksiksiz bir şekilde göstermek zorundadır¹⁸⁷. Borçlunun malvarlığının aktif kesimini, taşınır ve taşınmaz malları ile paraya çevrilmesi mümkün olan tüm hak ve alacakları teşkil eder. Bu, borçlunun brüt aktifidir. Oysa, konkordato bakımından gözetilmesi gereken aktif ise, brüt aktif olmayıp, konkordatoya tâbi borçları karşılamaya tahsis edilmesi mümkün olan konkordatonun net aktifidir. Bu bağlamda, konkordatoya tâbi olmayıp, tamamen ödenmesi gereken rehinli, imtiyazlı ve kamu alacaklarının, borçlunun brüt aktif olarak ifade edilen tüm aktifinden indirilmek suretiyle, göz önünde tutulması gereken net aktife ulaşılması gerekmektedir¹⁸⁸. Aynı şekilde borçlu, sunacağı ayrıntılı bilançoda pasifini de göstermiş olmalıdır. Tıpkı aktifte olduğu gibi, borçlunun tüm pasifleri de konkordatoya tâbi değildir. Bu nedenle, konkordatoya tâbi olmaksızın tam olarak ödenmesi gereken borçlar, borçlunun pasifine dahil edilmez; bunların aktiften indirilmesi gerekir. Bu

kötü duruma düşmeyecekleri anlaşılmaktadır.” (İstanbul BAM., T. 09.05.2019, 602/881: **KİBB**).

Ayrıca, bkz. 19. HD., T. 18.04.1996, 1615/4003: **Kuru**, El Kitabı, s. 1539.

¹⁸⁵ **Altay/Eskiocak**, s. 215-216; **Budak/Kale**, s. 530-531; **Ulukapı**, s. 156.

¹⁸⁶ **Altay/Eskiocak**, s. 67; **Güner**, s. 282-283.

¹⁸⁷ **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 50; **Altay/Eskiocak**, s. 216; **Ulukapı**, s. 156; **Tanrıver**, s. 171 dn. 55; **Üstündağ**, s. 232.

¹⁸⁸ **Altay/Eskiocak**, s. 215-216; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 50; **Budak/Kale**, s. 531; **Coşkun**, s. 197. *Altay/Eskiocak*, bir örnek üzerinden meseleyi şu şekilde somutlaştırmaktadır: “Borçlunun 100 bin TL değerinde bir taşınmazı olup, bu taşınmaz üzerinde 80 bin TL’lik bir ipotek bulunduğu takdirde, bu taşınmaz konkordato aktifine 20 bin TL’lik değerle yansıtılacaktır.” (**Altay/Eskiocak**, s. 215).

çerçevede, konkordatonun pasifini, borçlunun ödeme projesinde öngörülen şartlar çerçevesinde ödenmesi gereken tüm adî borçları oluşturmaktadır¹⁸⁹.

Borçlunun bilançosunda açıkladığı pasifler, kanun gereği kendiliğinden pasife dahil olduğundan (İİK m. 299; m. 300), ayrıca irdelenmeye medar bir nitelik arz etmektedir. Gerçekten, borçlunun bilançosunda açıkladığı veya kabul ettiği alacaklar, ister maddi gerçeği yansıtın ister yansıtmayın, konkordato nisabının ve pasiflerinin belirlenmesinde konkordato komiseri yahut bilirkişilerce dikkate alınmak zorundadır¹⁹⁰. Oysa borçlu, gerek oy çoğunluğunu sağlamak gerek teklif ettiği tutar ile kaynakları arasındaki dengeyi lehine etkilemek amacıyla, yapay alacaklar üretmiş olabilir¹⁹¹. O hâlde, bilançoda belirtilen pasiflerin maddi ve hukukî gerçeği yansıtıp yansıtmadığı üzerinde titizlikle durulmalıdır. Her ne kadar, konkordato komiseri, borçlunun kabul ettiği alacakları pasife dahil edip etmemekte takdir yetkisine sahip değilse de, bu alacakların mevcudiyeti hakkında borçlunun sunmuş olduğu defter ve belgeler üzerinde gerekli incelemelerde bulunabilir (İİK m. 300). Bu incelemeler neticesinde yahut başka vesileyle, pasifin yapay alacakları da içerecek şekilde teşekkül ettiğini tespit ettiği takdirde, durumu, hem alacaklılar toplantısına hem de asliye ticaret mahkemesine sunacağı raporunda belirtmelidir (İİK m. 302; m. 304)¹⁹².

Teklif edilen tutarın, borçlunun kaynaklarıyla orantılı olup olmadığının tespitinde, gerekirse, malvarlığının paraya çevrilmesindeki güçlük veya kolaylık göz önünde

¹⁸⁹ Altay/Eskiocak, s. 229; Ulukapı, s. 156.

¹⁹⁰ Budak/Kale, s. 532; Poestacioğlu, s. 75.

¹⁹¹ Kale, Sorularla Konkordato, s. 50; Altay/Eskiocak, s. 258-259; Doğan, s. 93.

¹⁹² Altay/Eskiocak, s. 239; Akil, Konkordato, s. 200 dn. 788. Ayrıca, bkz. Kale, Sorularla Konkordato, s. 50. Alacaklılar da, tasdik aşamasında mahkemeye itiraz serdederek, pasifin gerçeğe aykırı şekilde kabartıldığından bahisle konkordatonun reddini isteyebilirler (Postacioğlu, s. 93).

bulundurulmalıdır¹⁹³. Öte yandan, bu şartın takdirinde, varsa, borçluya ait yurt dışında bulunan mallar da dikkate alınmalıdır¹⁹⁴.

Somut olay bakımından orantılılık şartının ne derece tahakkuk ettiği belirlenirken, borçlunun hangi kaynak ve araçlarla borcunu ifa etmeye muktedir olduğunu sağlam kanıtlarla ortaya koyup koymadığına bakılmalıdır; yoksa onun, “*kaynaklarını seferber ettiği*”, “*tüm malvarlığını buna adadığı*” veya “*mevcudunun tamamını ortaya koymaya hazır olduğu*” şeklindeki soyut ifadelerine itibar edilmemelidir¹⁹⁵.

Sermaye şirketlerinde teklif olunan paranın borçlunun kaynakları ile orantılı olup olmadığı belirlenirken, ortakların ya da yöneticilerin malvarlığı nazara alınmaz. Zira ortaklar sadece ortaklığa koydukları sermaye ile sorumludurlar¹⁹⁶. Buna karşılık, konkordato teklif eden şirketin şahıs şirketi olması hâlinde durum farklıdır. Şayet, konkordato kolektif şirket tarafından teklif edilmiş ise, ortakların kişisel malvarlıklarının da dikkate alınması gerekir. Aynı şekilde, komandit şirketin konkordato teklifinde de, komanditerin olmasa bile, komandite ortağın kişisel malvarlığı değerlendirmeye

¹⁹³ **Berkin**, s. 531; **Gürdoğan**, s. 165; **Tanrıver/Deyneli**, s. 93-94; **Arar**, s. 303-304.

¹⁹⁴ **Kuru**, C. IV, s. 3732; **Tanrıver/Deynekli**, s. 94; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 130; **Akil**, Konkordato, s. 199; **Uyar**, Tasdik, s. 122; ticari işletmelerin şubelerine ait malvarlıkları da hesaba katılmak zorundadır (**Altay/Eskiocak**, s. 216 dn. 29).

¹⁹⁵ **Doğan**, s. 99; **Altay/Eskiocak**, s. 130; **Bilgen**, s. 243. Nitekim Yargıtay, “*Teklif edilen konkordatonun borçlunun kaynakları ile orantılı olması tasdik koşulları arasında yer almasına rağmen bu konuda bir açıklama yapılmaksızın ‘borçlu kaynaklarını seferber etmiştir’ şeklinde soyut bir ifadeyle yetinilmesi,*” sebebiyle, yerel mahkemece verilmiş konkordatonun tasdiki kararını bozmuştur. Bu karar için bkz. 19. HD., 05.05.2010, E. 2010/535, K. 2010/5511: **LEXPERA**.

¹⁹⁶ **Kuru**, El Kitabı, s. 1491; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 130; **Akil**, Konkordato, s. 200; **Sarısözen**, s. 216; **Ercan**, El Kitabı, s. 1192. “*Anonim şirket tarafından talep edilen konkordatoda şirketin sahip olduğu malvarlığı dışında ortaklara ait taşınmazların şirket aktifi olarak hesaba katılması yanlıştır...*” (19. HD., 30.11.1993, 8245/8152: **Coşkun**, s. 196 dn. 140; **Bilgen**, s. 255).

alınmalıdır¹⁹⁷. Adi şirket bakımından, her ortak ayrı ayrı konkordato teklif edebildiğinden, ortaklardan yalnız birinin kendisi bakımından konkordato teklif etmesi hâlinde, hem kişisel malvarlığının hem de şirketteki hissesinin dikkate alınarak, teklifin kaynaklarıyla orantılı olup olmadığı incelenmelidir¹⁹⁸.

Teklif edilen tutarın, borçlunun kaynaklarıyla orantılı olup olmadığının tespitinde, konkordato komiserince mahkemeye sunulacak rapor (İİK m. 302), önemli bir işlevi haizdir. Zira, bu şartın tespitinin tayininde bu rapor bir temel teşkil etmektedir. Bu çerçevede, konkordato komiseri raporunda, alacaklılarca onaylanan projede öngörülen tutarı, borçlunun tasdik aşamasındaki mevcudu ile kıyaslamak suretiyle, ödenmesi teklif edilen tutarın borçlunun kaynaklarıyla orantılı olup olmadığını belirleyecektir¹⁹⁹. Burada, söz konusu oranın isabetli bir şekilde tespit edilebilmesi için, borçlunun mühlet zamanındaki değil, konkordatonun tasdiki aşamasındaki mevcut kaynaklarına dikkat kesilmek önemlidir. Zira, konkordato mühletinden sonra borçlu kaynaklarında nispi

¹⁹⁷ **Ulukapı**, s. 156 dn. 337; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 130; **Kuru**, El Kitabı, s. 1491; **Sarısözen**, s. 216; **Akil**, Konkordato, s. 200.

¹⁹⁸ **Doğan**, s. 92; “*Konkordato talep eden Yaşar ve Yalçın için, İcra Tetkik Merciiince mühlet kararı verilmiş ve konkordato komiseri tayin edilmiştir. Komiserin incelemesi aşamasında talep edenlerden Yalçın konkordato isteminden vazgeçmiştir. Bu durumda, konkordatonun Yaşar yönünden incelenmesi gerekir.* - Konkordato talep edenlerin adi ortaklık borçları, şahısları yönünden müteselsilen sorumluluklarında olmakla davacı Yaşar ortaklık borcunun tamamından sorumludur. Bu husus gözetilerek konkordato isteyen Yaşar'ın borçları tutarı bulunup, kendi mal varlığı ile varsa ortaklığın mal varlığının 1/2'si saptanıp buna göre İİK'nun 298. Maddesindeki [7101 sayılı Kanun'dan sonra: m. 305] konkordato koşullarının gerçekleşip gerçekleşmediği incelenmelidir. Oysa, konkordato komiserliğince düzenlenen raporda ortaklık mallarının ve diğer ortağın şahsi mallarının tamamı konkordato isteyen borçlunun aktifinde yer alması ve nisabın bu şekilde sağlanması yanlıştır.” (19. HD., 20.10.1993, E. 1993/7181, K. 1993/6809: **Muşul**, s. 509 dn. 474).

¹⁹⁹ **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 130; **Doğan**, s. 93; **Tanrıver/Deynekli**, s. 94; **Tanrıver**, s. 228; **Akil**, Konkordato, s. 200.

değer artışları olabileceği gibi, azalmalar da olabilir²⁰⁰. Kuşkusuz mahkeme, komiserin sunmuş olduğu bu rapor ile bağlı değildir. Bu çerçevede, mahkeme, raporda yer alan bilgileri eksik ya da yetersiz bulursa, komiserden ek rapor isteyebileceği gibi, bilirkişi incelemesi de yaptırabilir²⁰¹. Nitekim, bu şartın somut olayda mevcut olup olmadığı, genelde, yapılacak bilirkişi incelemeleri neticesinde ortaya çıkmaktadır²⁰². Mahkeme, somut olayın koşullarını da gözeterek yapacağı inceleme ve değerlendirmeler sonucunda, diğer tasdik şartları bakımından olduğu gibi, ödenmesi teklif edilen tutarın borçlunun kaynaklarıyla orantılı olup olmadığını da kendisi takdir edecektir²⁰³.

Konkordato komiserince yahut bilirkişilerce hazırlanan raporda yapılan incelemeler neticesinde, borçlunun ödeme teklifinin kaynaklarıyla orantılı olmadığı sonucuna ulaşıldığı takdirde, diğer tasdik şartlarını incelemeye gerek olmaksızın, konkordatonun tasdiki talebi sırf bu nedenle reddedilmelidir. Gelgelelim, tasdik prosedürü esnasında borçlu, teklifini kaynaklarıyla uyumlu hale getirme noktasında herhangi bir irade beyanında bulunursa, teklifin, İcra ve İflâs Kanunu'nun 305.

²⁰⁰ **Ulukapı**, s. 157; **Kuru**, El Kitabı, s. 1491.

²⁰¹ **Tanrıver**, Değerlendirmeler, s. 262; **Tanrıver**, s. 47; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 130; **Kuru**, s. 417; **Eriş**, s. 858; **Uyar**, Tasdik, s. 121; **Coşkun**, s. 196. Re'sen araştırma prensibinin bir gereği olarak, mahkeme, bu konuda talebe gerek duymaksızın karar verebilir (**Altay/Eskiocak**, s. 235). “*Olayın özelliği itibariyle de, konkordato komiserinin müsbet raporundan sonra mahkemece yaptırılan bilirkişi incelemesi sonucu konkordato isteyen mal varlığının ancak borçlarının % 34,2'sinin karşıladığı ve bu nedenle istemin zaten esastan reddedileceğini (İİK. 285/4) anlıyan istek sahibinin bu bilirkişi raporundan sonra isteminden feragat ederek reddin sonuçlarından kurtulmaya çalışması ve buna imkan tanınması hukuken terviç edilemez.*” (11. HD., 24.12.1990, E. 1990/7962, K. 1990/8310: **LEXPERA**).

²⁰² **Kuru**, Seminer s. 120; **Altay/Eskiocak**, s. 132; **Ulukapı**, s. 157; **Doğan**, s. 94.

²⁰³ **Tanrıver/Deynekli**, s. 95; **Eriş**, s. 858.

maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu doğrultuda değiştirilmesine müsaade edilmelidir²⁰⁴.

C. Beklenen Haklar

İcra ve İflâs Kanunu'nun 305. maddesinin birinci fıkrasının b bendi, teklif edilen tutarın borçlunun kaynakları ile orantılı olup olmadığının tespitinde, borçlunun beklenen haklarının dikkate alınıp alınmayacağı, alınacaksa ne oranda alınacağı hususunun mahkemece takdir edileceğini belirtmektedir²⁰⁵. Bu düzenlemenin kabul ediliş amacı, borçlunun gerçekleşmesi kuvvetle muhtemel ve pek uzak olmayan bir zamanda elde edeceği haklardan, alacaklıları mahrum bırakmamaya çalışmaktır²⁰⁶.

Beklenen hak kavramına ilişkin, öğretide doğrudan bir tanım yapılmış değildir. Ancak, bu kavramın ifade ettiği anlamı ve hangi durumlarda orantılılık şartının tespitinde göz önünde bulundurulacağını daha iyi ortaya koyabilmek için “beklenen alacak” kavramından bahsetmekte yarar vardır. Ancak, hatırdan çıkarılmamalıdır ki, beklenen hak kavramı, beklenen alacak kavramından daha geniş bir niteliği haizdir. Bu bağlamda, konkordato borçlusu bakımından ileride doğacak bir alacaktan söz edilebileceği gibi, duruma göre, alacak dışında bir şahsi hak, hatta aynî hak da söz konusu olabilir. Burada, beklenen alacak kavramından bahsetmeye çalışmamızın nedeni, sadece, beklenen hakkın çerçevesinin ortaya konulmasında bize yarar sağlayacağı düşüncesidir.

²⁰⁴ **Ulukapı**, s. 157-158; **Altay/Eskiocak**, s. 241. Karş. **Buruloğlu/Reyna**, s. 68; **Kuru**, s. 415 dn 25.

²⁰⁵ Madde metninde bu husus, parantez içerisinde yer almış, bu ise, öğretide haklı olarak eleştirilmiştir. Bu şekilde parantez içerisindeki açıklamaların, kanun yapma tekniği açısından doğru olmadığı (**Pekcanitez/Erdönmez**, s. 129 dn. 270), ileride doğması muhtemel tartışmaları önlemek adına, parantez içerisinde gösterilmeyip, doğrudan metne eklenmesi gerektiği ifade edilmiştir (**Sarısözen**, s. 217).

²⁰⁶ **Arar**, s. 304; **Doğan**, s. 102.

Beklenen alacak, taraflar arasında mevcut olan bir hukukî ilişkiye (temele) dayanan, henüz doğmamış olmakla beraber, ileride doğmasına kesin gözüyle bakılan alacaklara denir²⁰⁷. Görüldüğü üzere, beklenen alacaktan söz edebilmek için, temelinde hukukî bir ilişkinin yatıyor olması gerekir. O hâlde, sırf ümit ve ihtimale dayanan, yani henüz hukukî bir ilişki zemininde kurulmayan alacakları²⁰⁸, beklenen alacaklarla karıştırmamak gerekir.

Görüldüğü üzere, beklenen alacak, bünyesinde iki unsur taşımaktadır. Bunlardan ilki, hukukî bir ilişkiye dayanıyor olması, diğeri ise, doğmasına kesin gözüyle bakılıyor (kuvvetle muhtemel) olmasıdır. İşte, bu unsurları taşıyan, yani sırf ümit ve ihtimale dayanmayan gelecekteki alacakların haczi kural olarak mümkündür²⁰⁹. Bu noktadan

²⁰⁷ **Kuru, B.:** Bankalardaki Mevduatın Ve Diğer Alacakların Haczi, 2. B., Mayıs-2002, s. 127; **Kuru, B.:** İcra ve İflâs Kanunu'nun 89. Maddesinde Yapılan Değişiklikler, (BD/2003/47, s. 59-829), s. 76; **Kuru/Arslan/Yılmaz**, s. 264; **Kuru**, El Kitabı, s. 491; **Arslan, R.:** Borçlunun Üçüncü Kişide Bulunan Alacağının Haczi, Haczin Üçüncü Kişiyi Bildirilmesi ve Sonuçları, (AÜHFD/2016/65/4, s. 3217-3242), s. 3220; **Deynekli, A./Kısa, S.:** Hacizde ve İflasta Sıra Cetveli, İstanbul 1996, s. 45; **İyilikli, A. C.:** Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Mal, Hak ve Alacaklarının Haczi, (<https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/34054/tez.pdf>, (E. T. 15.03.2021), Ankara 2011), s. 209; **Er, G.:** Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Mal ve Alacaklarının Haczi, (<https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/29735/6100.pdf>, (E. T. 15.03.2021), Ankara 2009), s. 99; **Bayar, A.:** Beklenen Mal ve Hakların Haczi, Konya 2013, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi: acikerisimarsiv.selcuk.edu.tr), s. 22.

²⁰⁸ **Üstündağ, S.:** İcra Hukukunun Esasları, 6. B., İstanbul 1995, s. 239 dn. 613; **Kuru**, Haciz, s. 127; **Kuru**, Değişiklikler, s. 76; **İyilikli**, Haciz, s. 212; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 266; **Deynekli/Kısa**, s. 45.

²⁰⁹ **Üstündağ**, İcra, s. 239 dn. 613; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 266; **Kuru/Arslan/Yılmaz**, s. 264; **Arslan**, Haciz, s. 3226; **Deynekli/Kısa**, s. 45; **Bayar**, s. 48; “... kural olarak iki kişi arasında mevcut olan bir hukuki ilişkiye (temele) dayanan, henüz doğmamış olmakla birlikte ileride doğması muhtemel bulunan alacaklara müstakbel alacak denir. Müstakbel (beklenen) yada doğacak alacaklar için haciz ihbarı yada haciz yazısı gönderilebilmesi, üçüncü kişi ile borçlu

hareketle, bir cibrî icra kurumu olan konkordatoda da, beklenen hakların orantılık şartı kapsamında değerlendirilebileceğinin kabulü gayet yerinde olsa gerektir. Ancak, beklenen hakların orantılılık şartı bakımından dikkate alınıp alınmayacağı, mümkün mertebe, yukarıdaki unsurlar çerçevesinde değerlendirilmelidir. Bu bağlamda, hukukî bir ilişki temeline dayanmayan bir beklenen hakkın, borçlunun kaynakları içerisinde değerlendirilip orantılılık şartının yerine geldiğinden bahsedilemez. Örneğin, konkordato borçlusuna ait kiralanmamış bir meskenin kira alacağı yahut henüz emeklilik işlemleri başlatılmamasına rağmen kazanılacak emeklilik ikramiyesi, sırf doğması muhtemel diye, orantılılık şartı bakımından dikkate alınamaz. Öte yandan, doğmasına kesin gözüyle bakılıyor olanın, hakkın bizatihi kendisinin olduğu, bu nedenle, hukukî ilişkinin gerçekleşmesinin kuvvetle muhtemel olmasının bu anlatılanlar kapsamına girmediği unutulmamalıdır. Daha açık bir anlatımla, hukukî ilişkinin değil, hakkın doğumuna kesin gözüyle bakılıyor olması gerekir. Burada, hukukî ilişkinin (temelin) mevcudiyeti, kuşkusuz, hakkın doğum ihtimali bakımından kuvvetlendirici bir etken rolündedir. Bu çerçevede, kanaatimizce, konkordato borçlusunun herhangi bir yakınının yakın zamanda öleceğine kesin gözüyle bakılıyor olması, bu kimseden borçluya düşecek miras payının, sırf bu nedenle, onun kaynakları arasında değerlendirilmesine imkân yoktur. Bu nedenle,

arasında süregelen bir hukuki ilişkinin varlığına bağlıdır. Hukuki münasebetin varlığı ve bu ilişki nedeniyle borçluya ödenecek ve devamlılık arzeden bir alacağın bulunduğu hallerde, üçüncü kişiye haciz yazısı gönderilebilir. Müstakbel (beklenen) bir alacaktan bahsedilebilmesi için, bir hukuki ilişkinin (temelin) mevcut olması, bu hukuki ilişkiden doğacak alacağın cinsinin ve borçlunun (olayda borçlunun çalıştığı kurumun) belli olması yeterlidir. Alacağın miktarının belli olup olmaması veya böyle bir alacağın doğmama ihtimalinin bulunması önemli değildir.” (12. HD., T. 2.7.2012, E. 2012/5726, K. 2012/23253: LEXPERA).

miras bırakanın ölümünden önceki dönem içerisinde bir beklenen hakkın varlığından söz edilemez²¹⁰.

Demek ki, şartların elverişli olması hâlinde, borçluya miras yoluyla düşebilecek malların da orantılılık şartının tespitinde dikkate alınması mümkündür. Hatta öyle ki, 4949 sayılı Kanun ile değişiklik yapılmadan önce, eski düzenleme “*miras yolile borçluya düşebilecek mallar*” deyimini kullanmayı tercih etmişti. 4949 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikten sonra bu deyim yerini “*intikal edebilecek mallar*”a, nihayet 7101 sayılı Kanun ile de “*beklenen haklar*”a bıraktı. Borçluya miras yoluyla düşebilecek mallar bakımından, *BERKİN*, konkordatonun tasdiki kararının miras payının düşeceği ana kadar ertelenmesi gerektiğini ifade etmiştir. Ancak yazara göre, bu erteleme, alacaklıların menfaatini örseleyecek derecede olmaması önemlidir. Bu çerçevede, mahkeme, borçlu ile alacaklıların menfaati arasında doğru dengeyi kuracak adilane bir sürede kararını vermeli; vereceği kararı, uzun zaman muallakta bırakmaktan kaçınmalıdır. Bu nedenle, borçluya düşmesine ihtimal verilen pek uzun bir gelecekteki miras payı için tasdik kararının ertelenmesi uygun olmaz²¹¹. Kuşkusuz, bu anlatılanlar, sadece intikal etmesi muhtemel miras payına değil, diğer beklenen haklara da teşmil edilebilir. Bu bakımdan, örneğin, aynî hakkı zedelenen konkordato borçlusuna yolsuz tescilin düzeltilmesi davası açmış ise, tasdik makamı, bu davanın uygun bir zamanda sonuçlanacağını öngörülmesi hâlinde²¹², tasdik kararını bir müddet ertelemelidir.

²¹⁰ Nitekim, bkz. “*Yasal veya iradi mirasçının miras bırakanın sağlığında hukuken korunmuş güvenceli, sağlam bir beklenen hakkı yoktur. Onun, olsa olsa, yalın bir umudu, sıradan bir beklentisi vardır. Üzerinde tasarruf etmeye elverişli olmayan bir miras kazanma şansdır bu; ne haczedilebilir, ne mirasçılara geçebilir, ne tapuya şerh edilebilir, ne ihtiyati tedbir ne de tespit davasına konu yapılabilir.*” (Serozan, R.: Medeni Hukuk Genel Bölüm Kişiler Hukuku, 5. B., İstanbul 2014, s. 228).

²¹¹ **Berkin**, Konkordato, s. 87-88.

²¹² Bu noktada mahkeme, çeşitli ihtimalleri hesaba katmak zorunda kalacaktır. Sözgelimi, kararın, konkordato borçlusuna lehine hükmedilme ihtimalinin, lehe karar çıkmış olsa bile, kesinleşmeden icra

Öte yandan, beklenen hakların tespiti noktasında, İcra ve İflâs Kanunu'nun 277 ve devamı maddeleri anlamında iptale tâbi tasarruflara konu olan hakların da dikkate alınması gerekir²¹³. Bundan başka, boşanması hâlinde borçluya düşmesi muhtemel nafaka gibi ekonomik değeri haiz unsurlar da beklenen hak kapsamında değerlendirilmelidir²¹⁴. Yine, her türlü piyango, süper-loto ya da spor-toto da, borçlunun malvarlığını artıran bir unsur olması nedeniyle bu kapsamda dikkate alınmalıdır²¹⁵. Ayrıca, borçlunun uhdesine geçmesi için bir onaya yahut tescile ihtiyaç duyulan durumlar da beklenen hak kapsamında değerlendirilebilir²¹⁶. Bu çerçevede, cebri satışla elde ettiği ancak henüz tapuda adına tescil ettirmediği taşınmazı ya da zilyedi olduğu taşınmazın olağanüstü zamanaşımı ile iktisabını (tescilini) isteme hakkı beklenen hak kapsamında sayılabilir²¹⁷.

Ancak, böyle olmakla birlikte, beklenen hakların gerçekleşip gerçekleşmediğinin veya miktarının ne olacağının tespiti oldukça zordur²¹⁸. Örneğin, miras bırakanın sağlığında tasarruf nisabında ne suretle tasarrufta bulunduğu hemen ve isabetle tespit edilmesi güç olduğundan, beklenen hak kapsamında değerlendirilecek olası bir miras payı, isabetle tayin edilmemiş olabilir. Bu nedenle, borçluya düşmesi muhtemel miras

edilebilme kabiliyetinin bulunup bulunmadığının veya istinaf yahut temyiz yoluna gidilmesi hâlinde ortaya çıkması muhtemel diğer ihtimallerin birlikte göz önünde bulundurulması gerekebilir. Mesela, istinaf başvurusu esastan reddedilmişse, bu karara karşı temyiz yolunun açık olup olmamasına bakılıp, ona göre bir karar verilmesi icap edebilir (**Doğan**, s. 105).

²¹³ **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 501; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 130; **Tanrıver**, s. 46; **Tanrıver/Deynekli**, s. 93; **Akil**, Konkordato, s. 199; **Uyar**, Tasdik, s. 122.

²¹⁴ **Akil**, Konkordato, s. 199.

²¹⁵ **Eriş**, s. 859.

²¹⁶ **Doğan**, s. 104; **Budak/Kale**, s. 531.

²¹⁷ **Doğan**, s. 104.

²¹⁸ **Budak/Kale**, s. 531; **Arar**, s. 304; **Kuru**, s. 466 dn. 195. Sırf bu nedenle, konkordato uygulamasında bu hususun göz ardı edildiği ifade edilmektedir (**Altay/Eskiocak**, s. 216; **Ulukapı**, s. 155; **Tanrıver/Deynekli**, s. 93 dn. 144).

payının, onun saklı payı miktarından ibaret olduğu farz edilerek orantılılıkta dikkate alınması daha isabetli bir çözüm olabilir²¹⁹.

Son olarak, vurgulamakta yarar var ki, mahkeme, beklenen haklar hususunda geniş bir takdir yetkisine sahip olup, bu hakların dikkate alınıp alınmayacağı yanında, bunların ne oranda dikkate alınacağını da takdir eder. Böylece mahkeme, somut olaya göre, beklenen hakları hiç dikkate almayacağı gibi, tamamen veya kısmen de dikkate alabilir²²⁰.

C. Orantılılık Şartı Çerçevesinde Tenzilat Konkordatosuna Yönelik Farklı Yaklaşımlar

1. Genel Olarak

He şeyden önce, şunu belirtmek gerekir ki, orantılılık şartı çerçevesinde tenzilat konkordatosuna yönelik farklı yaklaşımların daha açık ve net ortaya konulabilmesi için, bu yaklaşımların hangi sebepten farklılaştığını ortaya koymak faydalı olacaktır. Bu ise, borçlunun hangi hâllerde konkordato teklif edebileceği meselesi üzerine eğilmemizi zorunlu kılmaktadır.

İcra ve İflâs Kanunu'muzun 7101 sayılı Kanun ile değişik 285. maddesinin birinci fıkrası *“Borçlarını, vadesi geldiği hâlde ödeyemeyen veya vadesinde ödeyememe tehlikesi altında bulunan herhangi bir borçlu, vade verilmek veya tenzilat yapılmak suretiyle borçlarını ödeyebilmek veya muhtemel bir iflâstan kurtulmak için konkordato talep edebilir.”* hükmünü amirdir. Madde metninde geçen *“vadesi geldiği hâlde ödeyemeyen veya vadesinde ödeyememe tehlikesi altında bulunan”* ifadesinden, borca

²¹⁹ Berkin, s. 87.

²²⁰ 7101 sayılı Kanun'un hükümet gerekçesi, m. 32.

batık olan yahut borca batık olmamakla birlikte aciz hâlinde bulunan borçluların konkordato talep edebileceği anlaşılmaktadır²²¹. Borca batık olma, borçlunun malvarlığının borçlarını karşılamaya yetmemesi, diğer deyişle, pasiflerinin aktiflerinden çok olması durumudur²²². Borç ödemedi aciz hâli ise, borçlunun ödeme araçlarından devamlı yoksunluğu sebebiyle muaccel borçlarını ifa etme hususunda yaşadığı güçsüzlüğü ifade eder. Burada, pasiflerin aktiflerden daha fazla olması gerekmez; borçlu, borçlarını ödemeye yetecek miktardaki aktiflerini paraya çevirmekte sıkıntı yaşıyorsa, aciz hâlinde bulunuyor demektir²²³. O hâlde, borca batık bulunan, diğer deyişle, pasifleri

²²¹ **Öztek**, s. 159; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 9. Karş. **Atalay**, Değerlendirmeler, s. 115. **Özekes**, daha ileri giderek, borca batık olma veya aciz hâlinde bulunma şartlarını dâhi aramadan, borçlarını vadesinde ödeyememiş borçluların konkordato talep edebileceğini ileri sürmektedir. Yani, henüz aciz hâlinde bulunma aşamasına gelmemiş bir borçlu dâhi, sırf “ödeme güçlüğü” içerisinde bulunması nedeniyle, konkordato talep edebilmelidir (**Özekes**, s. 58-59). Bizce, madde metnini, borçluyu konkordatodan bu denli yararlandıracak derecede geniş yorumlamakta isabet bulunmamaktadır. Zira bu durum, her “ödeme güçlüğü” içerisinde bulunan borçlunun konkordatoya başvurarak, kurumun kötüye kullanılması ihtimâlini artırabilir. Burada, **Pekcanitez/Erdönmez**’in isabetle işaret ettiği üzere, başvuru tarihinde borçlunun en azından iflâs tehdidi altında bulunması gerekir (**Pekcanitez/Erdönmez**, s. 11. Aynı yönde, bkz. **Öztek**, s. 159 dn. 59). İflâsa tabi olmayan borçlu bakımından bunu icra tehdidi olarak anlamak gerekir. Borçlunun konkordato talep edebilmesi için borca batık ya da aciz hâlinde bulunduğunu yaklaşık olarak ispat etmesi yeterlidir (**Pekcanitez/Erdönmez**, s. 9; **Karakas**, s. 784; **Öztek**, s. 161).

²²² **Üstündağ**, s. 8 dn. 3; **Umar, B.**: Aciz Hâli – Borca Batıklık Kavramlarının Farkı Ve Bu Yönden Yeni MK Metninin Düşüğü Bir Yanlışlık, (YÜHFD/2004/1, s. 317-324), s. 317; **Gürdoğan**, s. 58; **Akdeniz, M./Kayıhan, Ş.**: İflasın Ertelenmesi ve Hukuki Sonuçları, İstanbul 2014, s. 60; **Aydemir**, s. 160; **Özekes, M.**: İflasın Ertelenmesi, (Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukçuları Toplantısı II-III, Eskişehir 3-5 Ekim 2003 ve 1-2 Ekim 2004, s. 453-504), s. 454.

²²³ **Üstündağ**, s. 8 dn. 1c; **Budak, A. C.**: Ödeme Güçlüğü Veya Ödeme Aczi İçindeki İşletmelerin Kurtarılması Ve Türk Konkordato Hukuku, (Türk, İngiliz ve ABD Hukukunda İşletmelerin Ödeme Güçlüğü Sorunları ve Banka İlişkileri Sempozyumu, Şirket Kurtarma Hukuku ve Banka Alacaklarının

aktiflerini aşan bir borçlunun, tenzilat konkordatosu talep edebileceğinde kuşku bulunmamak gerekir. Zira, bu hâldeki bir borçlunun tenzilat konkordatosu akdetmiş olması, teklif edilen tutarın hem “*borçlunun iflâsı hâlinde alacaklıların elinde geçecek muhtemel tutarı aşması*” (m. 305, I-a) hem de “*borçlunun kaynaklarıyla orantılı olması*” (m. 305, I-b) şartına uygun düşmektedir. Nitekim gerek mahkeme kararlarında gerek öğretide, bu konuya ilişkin bir anlaşmazlığa rastlanmamaktadır. Problem, borca batık bulunmamakla birlikte aciz hâlindeki borçlunun tenzilat konkordatosu akdetmiş olmasının, söz konusu tasdik şartlarını ihlâl edip etmediği noktasında toplanmaktadır.

Ancak, bu tartışmalara geçmeden önce, borçlunun ne suretle borca batık olduğunun tespiti yapıldığından da bahsetmek gerekir. Bu noktada, “bilanço” denilen malî durum tablosu, önemli bir işleve sahiptir. Bilindiği üzere bilanço, borçlunun belli bir tarihteki sahip olduğu varlıkları ve bu varlıkların değerlerini gösteren mali bir tablodur²²⁴. Bu malî tabloda, konkordato talebinde bulunulduğu zamanda, borçluya ait aktif ve pasiflerin bir listesi yer alır. Borçlu, bu bilançonun hem işletmenin devamlılığı esasına göre, hem de aktiflerin muhtemel satış fiyatları üzerinden hazırlanan suretlerini konkordato talebine eklemek zorundadır (İİK m. 286, I-b). Görüldüğü üzere, iki şekilde hazırlanmış bilanço söz konusu olmaktadır. Uygulamada, işletmenin devamlılığı esasına göre hazırlanan bilançoya, “kaydi değerli bilanço”; aktiflerin muhtemel satış fiyatları üzerinden hazırlanan bilançoya ise “rayiç değerli bilanço” denilmektedir²²⁵. Bu iki bilanço, aynı esaslara göre hazırlanmadığından, ortaya çıkardıkları sonuç itibarıyla

Cebri İcra Yoluyla Tahsili, Yayına Hazırlayan: Ali Cem Budak, İstanbul 1993, s. 69-88), s. 70; Umar, s. 320.

²²⁴ Deliduman, S.: İflâsın Ertelenmesinin Etkileri, Kocaeli 2008, s. 37; Buruloğlu/Reyna, s. 14; Atalay, O.: Borca Batıklık ve İflasın Ertelenmesi, İzmir 2007, s. 30 vd.

²²⁵ Atalay, Değerlendirmeler, s. 119; Atalay, O.: Konkordato Projesinin Hazırlanması, (7101 sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, MİHBİR 16. Toplantı, 5-6 Ekim 2018 / Antalya, s. 93-105), s. 97.

birbirlerinden farklı olabilmektedir. O hâlde, borca batıklığın tespitinde hangi bilanço esas alınacaktır? Bu konuda, aktiflerin muhtemel satış fiyatları üzerinden hazırlanan, yani rayiç değerli bilançoya bakmak gerekir²²⁶.

2. Tenzilat Konkordatosu Yapılamaz Görüşü

Öğretide yer alan bir görüşe göre, borca batık olmadığı anlaşılan, yâni malvarlığı borçlarının tamamını karşılayabilecek değerde olan bir borçlu, tenzilat konkordatosundan yararlandırılamamalıdır. Zira, bu hâldeki bir borçlunun konkordato teklifinin, kaynaklarıyla orantılı olduğundan bahsedilemez. Burada, borçluya düşen, malvarlığından karşılamak suretiyle alacaklılarını tatmin etmeye yönelmek olmalıdır. Borca batık bulunmayan borçluya, borçlarında belli bir indirim yapmak suretiyle borçlarından kurtulma imkânı tanımak alacaklıların aleyhinedir. Bununla birlikte, bu görüşe göre, borçlunun malvarlığını kısa sürede paraya çevirmesi ve muaccel borçlarını ödemesi

²²⁶ **Arzova, S. B./Yavaş, M./Küçük, B.:** Hukuki ve Mali Yönden İflasın Ertelenmesi ve Borca Batıklık Bilançosu, Güncellenmiş 3. B., Ankara 2016, s. 58-58; **Atalay,** Proje, s. 97; **Atalay,** Borca Batıklık, s. 31. Bu hususa, İİK m. 179’da “... aktiflerin muhtemel satış fiyatları üzerinden düzenlenen ara bilançoya göre borca batık olduğu” denilmek suretiyle de işaret edilmiştir (**Karakaş, C. F.:** Borca Batık Olmayan Borçlunun Tenzilat Konkordatosu İstemi ve Seçenekli Konkordato Projesi, (MİHDER/2020/16/47, s. 767-802), s. 781). “... Borca batıklık halinin tespiti için tüm aktiflerin paraya çevirme değerleri, yani piyasadaki satış sırasında gerçekleşebilecek fiyattan bilançoya geçirilmelidir.” (19. HD., T. 10.3.2005, E. 2004/9014, K. 2005/2429: **KİBB**). Yargıtay’ın bu bilançoya, doğrudan “borca batıklık bilançosu” dediği de vakidir: “... Anonim şirketin borca batıklık bildirimi üzerine mahkemece bu durumun varlığı re’sen araştırılacaktır. Zira borca batıklık bilançosunun anonim şirketin gerçek mal varlığı değerlerini yansıtması gerekir. Bunun için tüm aktiflerin paraya çevirme değerleri yani piyasadaki satış sırasında gerçekleşebilecek fiyattan bilançoya geçirilmelidir.” (19. HD., T. 30.12.2004, E. 2004/7170, K. 2004/13440: **KİBB**).

mümkün değil ise, en azından vade konkordatosundan yararlandırılması gerekir²²⁷⁻²²⁸. Görüldüğü üzere, bu görüş, borçluyu tenzilat konkordatosu yapmaya layık görmese de,

²²⁷ Altay/Eskiocak, s. 130; Öztekin, s. 161 vd; Kuru, C. IV, s. 3603; Berkin, s. 529; Ulukapı, s. 154; Uyar, s. 20-21; Kale, s. 49; Coşkun, s. 198; Sarısözen, s. 94. Bu görüş Gerekçe’de de yer bulmuş ve şu şekilde ifade edilmiştir: “*Borca batık olmamakla birlikte borç ödemededen aciz hâlinde bulunan bir borçlunun vade konkordatosu istemesi mümkündür. Diğer bir deyişle, mevcudu borçlarının tamamını ödeyebilecek durumda olan bir borçlunun mallarını o anda satarak vadesi gelmiş bütün borçlarını ödemesi mümkün değilse, o zaman borçlu borçlarını yüzde yüz, yani tamamen ödeme taahhüdünde bulunarak alacaklılarından kendisine bir mühlet verilmesini isteyebilir (vade konkordatosu). Bu durumdaki bir borçlunun normal olarak tenzilat konkordatosu isteyebilmesi mümkün olmamak gerekir; zira böyle bir teklif, ödenmesi “teklif edilen meblağın borçlunun kaynakları ile orantılı olması” şartına uygun düşmez.*” (7101 sayılı Kanun’un hükümet gerekçesi, m. 12). Muşul, sadece gerekçeye atıf yapmakla bu görüşte olduğu izlenimi vermektedir (Muşul, s. 377 dn. 324).

²²⁸ İstanbul Anadolu 2. Asliye Ticaret Mahkemesi de vermiş olduğu şu güncel kararında, bu görüşle birebir örtüşen bir tavır sergilemiştir: “*Borca batık olmamakla birlikte borç ödemededen aciz halinde bulunan bir borçlunun vade konkordatosu istemesi mümkündür. Diğer bir deyişle mevcudu borçlarının tamamını ödeyebilecek durumda olan bir borçlunun mallarını o anda satarak vadesi gelmiş bütün borçlarını ödemesi mümkün değilse, o zaman borçlu borçlarını %100 yani tamamen ödeme taahhüdünde bulunarak alacaklılarından kendisine bir mühlet verilmesini isteyebilir (----- konkordatosu) - Bu durumdaki bir borçlunun normal olarak tenzilat konkordatosu isteyebilmesi mümkün değildir. Zira böyle bir teklif ödenmesi “teklif edilen meblağın borçlunun kaynakları ile orantılı olması” şartına uygun düşmez. - Nitekim İcra İflas Kanunu Konkordatonun tasdiki şartlarını içeren 305.maddenin a bendinde adi konkordato da teklif edilen tutarın, borçlunun iflası halinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktardan fazla olacağının anlaşılması mal varlığının terki suretiyle konkordato da paraya çevirme halinde elde edilen hasılat veya üçüncü kişi tarafından teklif edilen tutarın iflas yoluyla tasfiye halinde elde edilebilecek bedelden fazla olacağının anlaşılması, b bendinde teklif edilen tutarın borçlunun kaynakları ile orantılı olması tasdik şartları içerisinde gösterilmiştir. - 7101 sayılı kanun ile değişik 285.maddenin hükümet gerekçesi de bu yöndedir. - Davacı şirket için atanan komiser heyetinin raporlarında davacı şirketin borca batık olmadığı bildirilmiştir. - Tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; mevcudu borçlarının tamamını ödeyebilecek*

aciz hâli nedeniyle onun en azından vade konkordatosu yapabilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Yani, borca batık olmamakla birlikte, aciz hâlinde bulunan bir borçlunun teklif ettiği vade konkordatosunda, teklif edilen tutarın, onun kaynaklarıyla orantılı olmadığından bahsedilemez.

Bu görüş taraftarlarından *ALTAY/ESKİOCAK*, aktifi pasifini birkaç kez katlayacak derecede yüksek olan borçlular bakımından, onların vade konkordatosu yoluyla da olsa uzun yıllar faizden kurtulmasını sağlayacak şekilde konkordatodan yararlanabilmelerini mümkün kılmamak gerektiğini ifade etmiştir. Bu şekilde konkordato teklif eden borçlular, mallarını tasfiye etmeyi değil, aksine, faaliyetlerine devam ederek borçlarını ödemeyi amaçlamaktadırlar. Özellikle, hayli yüksek meblağlara ulaşan borçları içeren konkordatoda, borçlunun çalışarak borcunu ödemesi uzun yıllara yayılacaktır. Bu uzun dönem içerisinde ise, bir yandan borçluya ait aktiflerin değeri artacak iken, diğer taraftan yüksek enflasyon rakamlarına rağmen alacaklılar alacaklarına faizsiz şekilde kavuşacaklardır. O hâlde, borca batık bulunmayan borçlunun vade konkordatosundan

durumda olan davacı borçlunun düzenlemiş olduğu konkordato projesinde belirtildiği üzere teminatlı banka borçlarını ve kamu borçlarının tenzilat yapılmaksızın vadeli olarak, teminatsız banka borçlarını % 5 ve cari borçlarını % 15 tenzilat yapılarak ödemeyi taahhüt ettiği, bu hali ile davacı şirketin hem vade hem de tenzilat konkordatosu isteminde bulunduğu, komiser heyeti raporuna göre borca batık olmadığı, borca batık olmayan davacının tenzilat istemesinin teklif edilen tutar ile borçlunun kaynakları ile orantılı olması şartını yerine getirmediği, mevcudu borçlarının tamamını ödeyebilecek durumda olan davacı borçlunun tenzilat konkordatosu isteyemeyeceği ve davanın koşullarının oluşmadığı ve reddi gerektiği yönünde oluşan tam ve bağımsız vicdani kanaat ile aşağıdaki gibi hüküm kurulmuştur.

- HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle; - 1-Koşulları oluşmayan DAVANIN REDDİNE, ...”

(İstanbul Anadolu 2. ATM., 26.12.2018, E. 2018/1127, K. 2018/1351: **LEXPRA**).

yararlandırılması mümkün ise de, uzun ödeme süresi içeren faizsiz ödeme tekliflerinde, bu mümkün olmamak gerekir²²⁹.

Bu görüş taraftarlarından *ÖZTEK*, borca batık olmamakla birlikte, mutlaka borçlarında indirim yapılmasını isteyen borçlunun, bir sermaye şirketi veya kooperatif olması kaydıyla, borçların uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırılması (İİK m. 309/m vd) yöntemine başvurması gerektiği ifade etmektedir²³⁰.

Görüldüğü üzere, bu görüşün yaklaşımı, vade konkordatosu çerçevesinde biraz toleranslı ise de, bu konuya ilişkin vermiş olduğu 4949 sayılı Kanun değişikliği öncesi bazı kararlarında Yargıtay'ın, vade ya da tenzilat ayrımı yapmayıp daha katı bir tutum sergilediği gözlemlenmektedir. 27.01.1983 tarihli bir kararında “*konkordato istemek için mevcudun borçları ödemeye yetmemesi gerektiğine*” işaret etmiş²³¹, 11.01.1964 tarihli bir kararında da “*borçluya ait aktifin pasifinin üç katı olduğunu, bu hâldeki bir borçlunun konkordato isteminde bulunamayacağını*” ifade ederek yerel mahkemenin kararını bozmuştur²³². Ancak, yüksek mahkeme, bu yöndeki genel eğilimine rağmen, 1982

²²⁹ **Altay/Eskiocak**, s. 121. *Öztek*, faizsiz ödeme tekliflerini, zaten tenzilat konkordatosu içerisinde değerlendirmektedir (*Öztek*, s. 165 dn. 68). Bu bağlamda, bkz. “... mevcudu borçlarının tamamını ödeyebilecek durumda olan davacı borçlunun düzenlemiş olduğu konkordato projesinde (borçlarınız için ilave faiz olmayacaktır) şeklindeki tenzilat konkordatosu istemesi mümkün değildir.” (İstanbul 2. ATM., T. 31.10.2018, E. 2018/925, K. 2018/1101: **LEXPRA**).

²³⁰ **Öztek**, s. 162-163.

²³¹ “*Konkordato istemek için mevcudun borçları ödemeye yetmemesi gerekmesine, aktifin pasifinden çok olduğu anlaşılan müştekinin konkordato isteyemeyeceğine, tarafların iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, temyiz olunan kararda yazılı gerekçelere göre yerinde bulunmayan temyiz sebeplerinin reddiyle usûl ve kanuna uygun merci kararının İİK. 366 ve HYUK. 438. maddeleri uyarınca ONANMASINA...*” (12HD., 27.01.1983, 10263/411: **Altay/Eskiocak**, s. 684).

²³² “*Konkordato mühleti isteyen borçlunun dilekçesine ekli olarak verdiği bilânçoya nazaran aktif pasifinin üç misli olduğu ve konkordato isteyeninin mevcudu borçlarının ödemeye kâfi olmayan borçlulara tanınmış bir hak bulunduğu cihetle konkordato talebinin reddine dair olan merci kararının*

senesinde vermiş olduğu bir kararında malvarlığın borçtan fazla olmasının tek başına bir red sebebi teşkil etmeyeceğini belirtmiştir²³³.

3. Tenzilat Konkordatosu Yapılabilir Görüşü

Bu görüş, borca batık olmamakla birlikte, aciz hâlinde bulunan bir borçlunun tenzilat konkordatosu teklif edebilmesinin mümkün olduğunu, bunun, “*teklif edilen tutarın, borçlunun kaynaklarıyla orantılı olması*” şartına aykırı düşmeyeceğini savunmaktadır²³⁴. Bu görüşü savunan yazarlar, genelde farklı gerekçeler ileri sürseler de, aynı neticede birleşmektedirler.

Bu bağlamda, *BUDAK/KALE*, borca batık olmayan borçlunun tenzilat konkordatosu teklif edebileceğini, zira ekonomik istikrarsızlık ve kriz dönemlerinde borçluya ait malvarlıkların rayiç değerden satışının kolay olmamasının bunu gerektirdiğini ifade etmektedir²³⁵.

Bu görüş taraftarlarından *PEKCANITEZ/ERDÖNMEZ*’e göre, aciz hâlindeki borçlunun, konkordato projesiyle beraber bir iyileştirme planı verdiği hâllerde, kendisinin

tasdikine karar verilmiştir.” (İİD., T. 11.1.1964, E. 12958; **Uyar**, Şerh, s. 2519; **Buruloğlu/Reyna**, s. 15 dn. 3).

²³³ “*İİK 286. maddesine göre tetkik merci borçluyu dinledikten sonra durumunu, hesaplarını, halini, iyi niyetini ve taahhütlerini yerine getirmesine, engel sebeplerini göz önünde tutarak bir karar vermelidir. – Projeye göre malvarlığının borçtan fazla olması, tek başına mehil isteğinin reddine neden olmaz. Merciin anılan yasa hükmünü ihmal ederek yazılı şekilde karar vermesi isabetsizdir.*” (12. HD. 19.10.1982, 7931/7421: **Altay/Eskiocak**, s. 683-684). O dönem içerisinde, borçlunun mevcudunun, ödemeyi teklif ettiği tutardan çok fazla yahut çok az olmasının, aynı zamanda alacaklıları zarara uğratma amacı taşıdığıının da bir delili sayılabileceği ifade edilmiş idi (**Berkin**, s. 531; **Olgaç**, s. 1578).

²³⁴ **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 12; **Budak/Kale**, s. 534; **Atalay**, Değerlendirmeler, s. 121; **Akil**, s. 37; **Karakaş**, s. 789 vd.

²³⁵ **Budak/Kale**, s. 534.

tenzilat konkordatosundan yararlandırılabilmesi gerekir. Bu hâldeki bir borçluyu, sadece vade konkordatosu teklif edebilmekle sınırlamak, onun giderek bozulan malî durumu için bir çare teşkil etmeyecek; ticari hayatta hızla itibar kaybetmesinin önüne geçilemeyecektir. Özellikle, alacaklıların borcun uzun vadede ödenmesine razı olmadığı hâllerde, vade konkordatosu dâhi bir çözüm olmayacak; muaccel borçlarını ödemekte güçlük yaşayan borçlunun hareket kabiliyeti iyice kısıtlanacaktır. Öte yandan, tenzilat teklifinde bulunan borçlunun sırf borca batık olmaması, teklif ettiği tutarın kaynaklarıyla orantılı olmadığı anlamına gelmemelidir. Hele ki, aciz hâline rağmen borçlunun teklif ettiği tutar, iflâsı hâlinde alacaklıların eline geçecek muhtemel miktardan fazla ise, ilgili şartın da gerçekleşmiş olduğunu kabul etmek gerekir. Burada, borçlunun aktiflerinin pasiflerinden fazla olduğu ileri sürülebilse de, bu aktiflerin rayiç değerleri üzerinden paraya çevrilebileceğini mümkün görmemek gerekir. Bu nedenle, salt borçlunun aktifinin pasifini aştığından hareketle, gerçekçi olmayan bir çıkarımda bulunmak ve böylece aciz hâlindeki borçlunun tenzilat konkordatosu isteyemeyeceğini kabul etmek isabetli değildir²³⁶.

ATALAY'ın konuya yaklaşımı ise, “kaynak” ve “malvarlığı” sözcüklerinin içerdiği farklı anlamlar eksenindedir. Yazar, “kaynak” sözcüğünün “malvarlığı”ndan daha geniş bir anlama sahip olduğunu, bu çerçevede, ödeme araçları, yani nakit kaynakları ifade ettiğini belirtmektedir. Dolayısıyla borçlu, borçlarını sadece malvarlığını tasfiye ederek değil, yeni nakit kaynakları yaratarak da ödeyebilir. Kaldı ki, iflâsın ertelenmesi kurumu yerine ikame edilmeye çalışılan konkordato, borçlunun borçlarını malvarlığını tasfiye ederek değil, faaliyetlerine devam etmek suretiyle kazanç elde ederek ve kaynak yaratarak ödemesi ihtimalini esas almalıdır²³⁷.

²³⁶ Pekcanitez/Erdönmez, s. 12.

²³⁷ Atalay, Değerlendirmeler, s. 121; Atalay, Proje, s. 99.

AKİL'e göre, borca batık olmayan borçlunun tenzilat konkordatosu yapamayacağına ilişkin peşin bir kabulden ziyade, bu hususta, her somut olay ayrı ayrı değerlendirilmek suretiyle bir neticeye varılmalıdır. Yazara göre, konkordatonun tasdik edilebilmesi için zaten alacaklıların Kanun'da öngörülen çoğunlukla konkordatoyu kabul etmeleri gerektiğinden, borca batık olmayan borçlunun akdettiği tenzilat konkordatosu, her zaman alacaklıların aleyhine olmayabilir. Yazar, bu konuya ilişkin, çoğunluk iradesine üstünlük tanınarak bir yandan alacak ve alacaklı nisabının daha da ağırlaştırılmasını, diğer yandan teklif edilen tutar ile borçlunun kaynakları arasında aranan orantılılık şartının Kanun metninden çıkartılmasını bir çözüm teklifi olarak ileri sürmektedir²³⁸.

4. Görüşümüz

Dikkat edileceği üzere, İcra ve İflâs Kanunu'nun 285. maddesinde konkordato türlerine ve konkordato talebinde bulunulabilmesine imkân veren hâllere değinilmiş ve fakat bu hâllerde hangi konkordato türüne müracaat edileceğine ilişkin bir sınırlama getirilmemiştir²³⁹. Böyle bir sınırlama getirilmeyişinin sebebi gerekçede şu şekilde açıklanmıştır: “... hazırlık çalışmaları sırasında, mahkemelerin somut olayın özelliklerine göre değerlendirme yapabilmeleri yolunu açık tutmak gerektiği ileri sürüldüğünden, madde metnine bu yönde bir sınırlama getirilmesinden kaçınılmıştır.” Her somut olay nezdinde ayrı ayrı değerlendirme fikrinden hareketle, borç ödemedен aciz hâlinde bulunan, yâni mevcudu borçlarının tamamını ödeyebilecek durumda olan bir borçlunun tenzilat konkordatosu isteyemeyeceğine ilişkin peşin bir kabul, bizce yerinde değildir. Özellikle, *Akil*'in de isabetle vurguladığı üzere, bu hâldeki bir borçluyla

²³⁸ *Akil*, s. 37.

²³⁹ *Karakaş*, s. 775.

akdedilecek bir tenzilat konkordatosu, alacaklıların menfaatini her zaman ihlâl etmeyebilir. Örneğin, borca batık olmamakla birlikte, tasfiye süreci içerisinde malvarlığının kısa sürede ve rayiç bedelleri üzerinden paraya çevrilmesi zor olan bir borçlu ile alacaklıları arasında uygun bir indirimle akdedilecek tenzilat konkordatosu, kuşkusuz alacaklıların menfaatinde. Zira, paraya çevirme süresinin uzun bir zamana yayılması ve aktiflerin düşük değerden satılabilme ihtimali, göz ardı edilecek bir riziko değildir.

Borçlunun mahkemeye sunmak zorunda olduğu ve kendisinin borca batık ya da aciz halinde olup olmadığının anlaşılmasına yarayan bilanço da, bu riziko çerçevesinde göz önünde bulundurulmalıdır. Zira, bahsettiğimiz riziko göz önüne alındığında, aktiflerin muhtemel satış fiyatları üzerinden hesaplanan bilançoya göre borca batık olmayan bir borçlunun iflâsında dâhi, alacaklıların eline geçmesi muhtemel tutarın daha düşük olması mümkündür²⁴⁰. Bu nedenle, borçlu, bilanço neticesinde borca batık sayılmasa dahi, teklif edeceği uygun indirimli bir tenzilat konkordatosu ile, gerek *“teklif edilen tutarın borçlunun kaynaklarıyla orantılı olması”* şartını gerek bu şartın bir görünümü olan *“iflâs hâlinde alacaklıların elinde geçebilecek muhtemel miktardan fazla olacağının anlaşılması”* şartını ihlâl etmemiş olacaktır.

Öte yandan, borca batık bulunmayan bir borçlunun tenzilat konkordatosu teklif edemeyeceğinin kabulü, konkordatonun bir iyileştirme aracı olma işleviyle de örtüşmemektedir. Gerçekten konkordato, yukarıda ayrıntılarıyla incelendiği üzere²⁴¹, borçluya ait malvarlığının tasfiyesini değil; tersine, işletmenin devamlılığını amaçlamaktadır. 4949 sayılı Kanun değişikliği ile orantılılık şartında gerçekleştirilen “kaynak” nitelemesi tercihi de, konkordatoya yüklenen “iyileştirme işlevi” ile yakından ilgilidir. Önceki düzenlemede, teklif edilen tutarın borçlunun “servetiyle” orantılı olması

²⁴⁰ Atalay, Değerlendirmeler, s. 120; Atalay, Proje, s. 98.

²⁴¹ Bkz. yuk. § 1.

aranarak, bir anlamda, borçlunun malvarlığının tasfiyesine işaret edilmekte idi. Oysa, yeni düzenleme uyarınca borçlu, malvarlığını tasfiye etmenin aksine, faaliyetlerine devam etmek suretiyle yaratacağı yeni kaynaklarla borçlarını konkordato çerçevesinde ödeyebilmelidir. Aksi tutumun kabulü, 4949 sayılı Kanun ile gerçekleştirilen değişikliği anlamsız kıldığı gibi, konkordatoyu zorunlu olarak bir tasfiye aracı hâline getirmektedir. Bu ise, 7101 sayılı Kanun ile konkordatoya yönelik değişikliklerin altında yatan temel düşünceye aykırılık teşkil etmektedir.

Ayrıca, bu görüşe itibar etmeyen *ÖZTEK*, borca batık olmayan borçlunun teklif ettiği tenzilat konkordatosunun tek bir hâlde kabul edilebileceğini, bunun ise konkordatoya tâbi bütün alacaklıların konkordatoyu kabul etmeleri hâli olduğunu, ancak konkordato teklifinin, aktifin pasifi aştığı tespit edildiği takdirde mahkemece reddedileceğini, bu nedenle, bu ihtimalin de pek mümkün olmadığını belirtmektedir²⁴². Halbuki bu durum, alacaklı iradelerinin âtil kalmasına yol açtığından, ayrıca eleştirilebilir. Zira konkordato, hüküm ifade edebilmek için mahkeme tasdikine ihtiyaç duysa da, onun temelini, borçlu ile alacaklılar arasında yapılan anlaşma teşkil etmektedir. Oysa, anılan ihtimalde, mahkeme hükmüne alacaklı iradelerinden daha fazla önem atfedilerek, aradaki denge bozulmaktadır. Öte yandan, orantılılık şartının kabul edilmiş amacı, alacaklıların menfaatini korumaya çalışmaktır. Ancak, tüm alacaklılarca menfaatlerine olduğu inancıyla kabul edilen tenzilat teklifi, aktifin pasifi aştığından bahisle reddedildiğinde, bu amacın gerçekleşmesi yine bu şartın varlığı nedeniyle önlenmiş olmaktadır.

Sonuç olarak, açıkladığımız tüm bu gerekçelerle, borca batık olmamakla birlikte aciz hâlinde bulunan borçlunun sadece vade konkordatosu değil, aynı zamanda tenzilat konkordatosu da isteyebilmesinin imkân dahilinde olduğu, bu hâldeki bir teklifin, yerine göre, gerek teklif edilen tutarın “*borçlunun kaynaklarıyla orantılı olması*” şartına gerek

²⁴² *Öztek*, s. 168-169.

bu şartın bir görünümü olan “*iflâs hâlinde alacaklıların elinde geçebilecek muhtemel miktardan fazla olacağının anlaşılması*” şartına aykırı düşmeyeceği kanaatindeyiz.

IV. Konkordato Projesinin Kanunda Öngörülen Çoğunlukla Kabul Edilmiş Olması Şartı

A. Genel Olarak

İcra ve İflas Kanunu’nun 7101 sayılı Kanun ile değişik 305. maddesinin birinci fıkrasının c bendinde, mülga hükümden farklı olarak, konkordatonun alacaklılar tarafından gerekli çoğunluk sağlanarak kabul edilmiş olması şartı açıkça hükme bağlanmıştır. Buna göre, konkordatonun tasdik edilebilmesi için gerekli şartlardan biri de, konkordato projesinin 302. maddede öngörülen çoğunlukla kabul edilmiş olmasıdır.

7101 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikten sonra, 302. maddede, konkordato projesinin kabulü için alternatifli bir çoğunluk esası kabul edilmiştir²⁴³. Gerçekten, mülga hükme göre (eski 297. madde), alacaklıların yarısını ve alacakların üçte ikisini aşan bir çoğunluk tarafından konkordatonun kabul edilmiş olması, tasdik için yeterli idi. Ancak, 7101 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik ile beraber, konkordatonun tasdik edilebilmesi için projenin ya kaydedilmiş olan alacaklıların ve alacakların yarısını ya da kaydedilmiş olan alacaklıların dörtte birini ve alacakların üçte ikisini aşan bir çoğunluk tarafından imza edilmiş olması gerekmektedir. Kanun koyucu, konkordatoyu kabul eden alacaklıların sayısının konkordatoya tâbi alacaklıların dörtte birini aşması ve bu alacaklıların alacaklarının konkordatoya tâbi toplam alacağın üçte ikisini geçmesi şeklindeki çoğunluk alternatifini, konkordatonun alacak miktarı küçük ve fakat sayıca

²⁴³ Öztekin/Tunç Yücel, m. 302, s. 493; Sarısözen, s. 201; Akil, Konkordato, s. 174.

üstün olan alacaklılar tarafından neticesiz bırakılmasının önüne geçmek için kabul etmiştir²⁴⁴.

Konkordato projesi, ister alacak ve alacaklıların yarısını ister alacaklıların dörtte birini ve alacakların üçte ikisini aşan bir çoğunluk tarafından kabul edilmiş olsun, her iki halde de çoğunluğun hem alacak hem de alacaklı yönünden birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir. Dolayısıyla, alacaklı çoğunluğu olduğu halde alacak çoğunluğu oluşmamışsa, konkordatonun tasdiki talebi reddedilmelidir²⁴⁵.

Tasdik aşamasında, somut olay bakımından konkordatonun Kanun'da öngörülen çoğunlukla kabul edilip edilmediğinin tespiti, asliye ticaret mahkemesi tarafından yapılır. Buna karşılık, tasdik aşamasından önceki süreç konkordato komiseri tarafından yürütüldüğünden, tasdik talebinin incelenmesinden önceki aşamada, konkordatonun Kanun'da öngörülen çoğunlukla kabul edilip edilmediğinin tespitini konkordato komiseri yapacaktır. Nitekim, İcra ve İflâs Kanunu'nun 302. maddesinin son fıkrasında, konkordato komiserinin asliye ticaret mahkemesine sunacağı raporunda, konkordato projesinin kabul edilip edilmediğine işaret edeceği açıkça hükme bağlanmıştır. Bu nedenle, konkordato komiserinin tasdik aşamasından önceki evrede anılan şartın tespitine yönelik yapacağı işlemlere değinmek bir zorunluluk teşkil etmektedir.

²⁴⁴ **Öztek/Tunç Yücel**, m. 302, s. 502; **Pekcanıtez, H./Erdönmez, G.:** 7101 Sayılı Kanunla Yürürlüğe Giren Konkordato Hükümlerinin Değerlendirilmesi (BD/ 2018/105, s. 108-156), s. 131; **Akil**, Konkordato, s. 174; **Eroğlu**, s. 128.

²⁴⁵ **Tanrıver/Deynekli**, s. 96, dn. 155; **Coşkun**, s. 160; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 52.

B. Alacaklıların Alacaklarını Bildirmeye Davet Edilmesi

1. İlânın Yapılması

Konkordato komiserinin İcra ve İflâs Kanunu'nun 302. maddesinin son fıkrası uyarınca, konkordatonun alacaklılar tarafından kabul edilip edilmediğini belirlemek ve bu hususa raporunda işaret etmek görevinin başlangıcını, alacaklıların, yapılacak bir ilân ile alacaklarını bildirmeye davet edilmesi oluşturur. Bu davet, konkordato çoğunluğunda dikkate alınacak alacaklıların tespiti bakımından, konkordato prosedürü içerisinde oldukça önemli bir role sahiptir²⁴⁶. Bu bağlamda, konkordato komiseri, yapacağı bir ilân ile alacaklıları, ilân tarihinden itibaren on beş gün içinde alacaklarını bildirmeye davet eder. (İİK m. 299)²⁴⁷. Bu ilân, 288. madde uyarınca yapılacağından, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ve Basın-İlan Kurumunun resmî ilân portalında yer alır²⁴⁸. İlânda, alacaklıların alacaklarını ilan tarihinden itibaren on beş gün içinde komiserine bildirmeleri, bildirmeyenlerin, alacakları bilançoda kayıtlı olmadıkça konkordato müzakeresine kabul edilmeyecekleri açıkça yazılmalıdır (İİK m. 299).

²⁴⁶ **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 36.

²⁴⁷ 7101 sayılı Kanun'dan önce, mülga İİK m. 292, II'de, alacakların bildirilmesi için yapılan bu ilânda alacaklılar ayrıca, alacaklılar toplantısına da davet edilmekte idi. Alacakların bildirilmesi ile alacaklılar toplantısının aynı ilân ile gerçekleştirilmesinin, takip ekonomisi düşüncesinden ileri geldiği ifade edilmiştir (**Tanrıver**, s. 204 dn. 258). Ne var ki, 7101 sayılı Kanun değişikliğinden sonra ise, İİK m. 301'de, komiserin yapacağı yeni bir ilânla alacaklıları alacaklılar toplantısına davet edeceği açıkça hükme bağlanmıştır.

²⁴⁸ Yapılacak bu ilân, geçici mühlet kararının ilânından farklıdır. İkisi de, yapılış şekli itibarıyla İİK m. 288'e tâbi olsa da, geçici mühlet kararının ilanı mahkemece, alacakların bildirilmesi ilânı (m. 299) ise komiser tarafından yapılır (**Kuru**, C. IV, s. 3672; **Kuru**, s. 442 dn. 124; **Öztek**, s. 458; **Sarısözen**, s. 194; **Tanrıver**, s. 173 dn. 66; **Eriş**, s. 827).

Ayrıca, Kanun’da, ilânın bir suretinin adresi belli olan alacaklılara posta ile gönderileceği belirtilmiştir (İİK m. 299). İlânın alacaklılara gerçekten gönderildiğinin anlaşılması bakımından, “*posta ile*” deyiminin “*iadeli taahhütlü mektup*” olarak anlaşılması gerektiği ifade edilmiştir²⁴⁹. Alacaklılara gönderilecek bu ilân suretinde, ilânın hangi tarihte yapıldığının belirtilmesi, alacaklıların bildirim süresinin (on beş gün) ne zaman başlayacağını bilmeleri açısından faydalı olacaktır²⁵⁰. İlânın bir suretinin posta ile gönderildiği durumlarda on beş günlük alacak bildirim süresi, suretin alındığı tarihten itibaren değil; yine, ilânın yapıldığı tarihinden itibaren işlemeye başlar²⁵¹.

²⁴⁹ **Buruloğlu/Reyna**, s. 40; **Kuru**, C. IV, s. 3673; **Kuru**, s. 442 dn. 124; **Öztek**, s. 461; **Tanrıver**, s. 174; **Sarısözen**, s. 194; **Coşkun**, s. 146. *Pekcanitez/Erdönmez*, özellikle küçük miktarda alacağı olan yüzlerce alacaklıların adresinin tespit edilebildiği hâllerde, posta yerine elektronik yolla da tebligat yapılabileceğinin kabul edilmesinin takip ekonomisine uygun düşeceğine işaret etmişlerdir (*Pekcanitez/Erdönmez*, s. 56).

²⁵⁰ **Kuru**, s. 442 dn. 124; **Kuru**, El Kitabı, s. 1472; **Öztek**, s. 461; **Tanrıver**, s. 174. Komiser, bu yükümlülüğüne aykırı davranır, örneğin ilânın bir suretini adresi belli olan alacaklılara posta ile geç gönderir yahut hiç göndermez ise, *Postacıoğlu*’na göre, bundan zarar gören alacaklılara karşı sorumlu olur. Bununla birlikte, sırf bu nedenle, konkordato müzakeresinin ve konkordatonun kabul veya reddi hakkındaki oyların hükümsüzlüğü ileri sürülemez (*Postacıoğlu*, s. 74-75. Aynı yönde, bkz. **Kuru**, s. 442 dn. 124; **Eriş**, s. 827). *Gürdoğan*’a göre ise, komiserin bu yükümlülüğüne aykırı davrandığı hâllerde, alacaklı, on beş günlük bildirim süresine tâbi olmaksızın, yani bu süre geçtikten sonra da alacağını komiserine bildirebilmeli ve konkordato çoğunluğunda dikkate alınmalıdır. Buna karşılık, *Öztek*, bu durumun, alacaklılar bakımından yararlanılabilecek bir eksiklik teşkil etmediğini belirtmektedir (*Öztek*, s. 462. Aynı yönde, bkz. **Coşkun**, s. 147). Söz konusu hükmün, düzenleyici nitelikte olduğu ve ilânın yerini tutmayacağı gözetildiğinde (*Pekcanitez/Erdönmez*, s. 56), bu yükümlülüğe aykırılığın alacaklılar bakımından lehe bir etki doğurmayacağının kabulü isabetli olur.

²⁵¹ **Öztek**, s. 41; **Kuru**, s. 442 dn. 125; **Kuru**, El Kitabı, 1472 dn. 71; **Sarısözen**, s. 194; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 36.

2. Alacakların Bildirilmesi

a. Genel Olarak

Alacaklılar, konkordato komiserince 288. madde uyarınca yapılan ilânın tarihinden itibaren on beş gün içinde alacaklarını bildirmelidirler. Alacakların komiserine bildirilmesi için öngörülen bu süre, bağlayıcı niteliktedir ve değiştirilemez²⁵². Bu sürenin hesaplanmasında ilân günü hesaba katılmaz (İİK m. 19, I). Bu nedenle, süre, ilânın yapıldığı günü izleyen günden itibaren işlemeye başlar ve son günün tatil saatinde bitmiş sayılır. On beşinci gün, resmî bir tatil gününe rastlarsa, tatili izleyen günde biter (İİK m. 19, III).

Alacaklılar tarafından komiserine bildirilmesi gereken alacaklar, konkordato talebinden önce doğan alacaklardır²⁵³. Zira konkordato, kural olarak, konkordato talebinden önce doğan alacaklara şamildir (İİK m. 308/c, II). Öte yandan, alacağın, yasal süre süre içinde komiserine bildirilmesi için muaccel olması gerekmez; henüz vadesi gelmemiş alacaklar da on beş günlük süre içinde komiserine bildirilmelidir²⁵⁴. Ancak, müeccel alacaklar, geçici veya kesin mühlet verilmesi ile muaccel hâle gelmediği gibi, mühlet verilmesi bu alacakların muaccel hâle gelmesini de önlemez. Yâni, müeccel alacağın vadesi mühlet içinde gelirse, alacak muaccel olur²⁵⁵. *KURU*'ya göre müeccel

²⁵² Altay/Eskiocak, s. 245; Öztekin, s. 463; Doğan, s. 110; Berkin, Konkordato, s. 68; Akyürek/Akyürek, s. 428.

²⁵³ Kuru, s. 443 dn. 127; Kuru, El Kitabı, s. 1473; Öztekin, s. 459. Mühlet sonrası, komiserin izni olmaksızın doğan alacaklar için ise, bkz. aşı. § 4, IV, B, 2, b, dd.

²⁵⁴ Buruloğlu/Reyna, s. 60 dn. 43; Kuru, C. IV, s. 3675; Kuru, s. 443; Öztekin, s. 470; Tanrıver, s. 175; Berkin, Konkordato, s. 68.

²⁵⁵ Kuru, s. 443 dn. 129; Kuru, C. IV, s. 3675; Öztekin, s. 470; Akil, Konkordato, s. 104 dn. 318; Sarısözen, s. 206.

alacaklar da konkordato çoğunluğunun teşkilinde nazara alınır²⁵⁶. Buna karşılık, *ÖZTEK*, bu alacakların konkordato çoğunluğunun hesaplanmasında dikkate alınıp alınmayacağı ve alınacaksa ne oranda dikkate alınacağına mahkemenin karar vereceğini belirtmişlerdir²⁵⁷. İcra ve İflâs Kanunu'nun 302 maddesinin altıncı fıkrasında, konkordato çoğunluğunun teşkilinde mahkemece dikkate alınmasına yahut alınmamasına karar verilecek alacaklar, çekişmeli alacaklar ile geciktirici şarta bağlı yahut belirli olmayan vadeye tâbi alacaklar olarak sınırlı şekilde sayılmıştır. Kanaatimizce, bu alacaklar dışında kalan alacaklar hakkında mahkemece karar verileceğini kabul etmek isabetli olmayacağından, müeccel alacakların da konkordato çoğunluğunda hesaba katılması gerekir.

Alacağı geciktirici şarta bağlı yahut belirli olmayan vadeye tâbi alacak sahipleri de, ilân tarihinden itibaren on beş gün içinde alacaklarını komisere bildirmelidir²⁵⁸. Ancak, bu alacakların konkordato çoğunluğunda hesaba katılıp katılmayacaklarına, katılacaklarsa ne oranda katılacağına asliye ticaret mahkemesi karar verir (İİK m. 302, VI). Bu nedenle, yasal süre içinde bildirilmeyen alacak, geciktirici şarta bağlı yahut belirli olmayan vadeye tâbi olsa da, mahkeme kararına ihtiyaç olmaksızın, çoğunluk teşkilinde hesaba katılmaz.

Alacağı paradan başka bir şey olan alacaklılar da, yine yasal süre içinde, alacaklarını para alacağı olarak komisere bildirmelidirler. 7101 sayılı Kanun değişikliğinden önce, konkordatoda konusu para olmayan alacakların, İcra ve İflâs Kanunu'nun 198. maddesinin kıyasen uygulanması suretiyle, onu karşılayacak bir

²⁵⁶ **Kuru**, El Kitabı, s. 1473; **Kuru**, C. IV, s. 3674. Aynı yönde, bkz. **Buruloğlu/Reyna**, s. 60 dn. 43.

²⁵⁷ **Öztek**, s. 470.

²⁵⁸ **Kuru**, s. 443; **Tanrıver**, s. 175; **Öztek**, s. 470; **Berkin**, Konkordato, s. 68; **Belgesay**, Şerh, s. 279.

değerde para alacağına dönüşeceği kabul edilmekte idi²⁵⁹. Ancak, 7101 sayılı Kanun değişikliği ile bu husus, kesin mühletin alacaklılar bakımından sonuçlarını düzenleyen 294. maddenin son fıkrasında açıkça hüküm altına alınmıştır.

b. Bazı Alacakların Bildirilmesinde Özellik Arz Eden Hususlar

aa. Bilançoda Yer Alan Alacaklar

Her ne kadar, konkordato çoğunluğunun teşkilinde nazara alınabilmek için alacağın on beş günlük süre içinde konkordato komiserine bildirilmesi gerekirse de, konkordato teklifinde bulunulurken sunulması gereken bilançoda (İİK m. 286, I-b) yer alan alacaklar için bildirim şartı aranmamaktadır. Yani, borçlunun sunmuş olduğu bilançosunda göstermiş olduğu alacaklar, yasal süre içinde bildirilmemiş olsalar bile, 302. madde anlamında “*kaydedilmiş alacak ve kaydedilmiş alacaklı*” sayılırlar ve konkordato teklifi hakkında oy kullanabilirler²⁶⁰. Bilançoda kayıtlı olduktan sonra, alacağını

²⁵⁹ **Tanrıver**, s. 83, 175; **Kuru**, s.443; **Kuru**, C. IV, s. 3676; **Pekcanıtez, H.:** Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsili, 2. B., İzmir 1996, s. 170; **Postacıoğlu**, s. 108.

²⁶⁰ **Kuru**, s. 445; **Kuru**, El Kitabı, s. 1475; **Kuru**, C. IV, s. 3679 ve s. 3695 dn. 448; **Buruloğlu/Reyna**, s. 61; **Öztek**, s. 464; **Tanrıver**, s. 178; **Tanrıver/Deynekli**, s. 97; **Kuru/Arslan/Yılmaz**, s. 637 dn. 10; **Altay/Eskiocak**, s. 247; **Akil**, Konkordato, s. 107 ve s. 176; **Uyar**, Tasdik, s. 122; **Uyar**, s. 81; **Uyar, T.:** Konkordatoda “Ekseriyet” Koşulu (İİK. mad. 297), (BÜHFD/2009/61-62, s. 126-130), s. 127; **Hatipoğlu**, s. 186; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 38 ve s. 51; **Ulukapı**, s. 178; **Postacıoğlu**, s. 31; **Baygül**, s. 155; **Akyürek/Akyürek**, s. 429. “... Çoğunluk koşulunun hesaplanmasında gözönünden tutulacak olan alacaklar konkordatoya kaydedilmiş olan alacaklardır. Kaydedilmiş alacaklar kapsamına ilândan itibaren 20 [7101 sayılı Kanun’dan sonra: 15] gün içinde alacağını konkordato komiserine yazdırmış alacaklar ile borçlunun ayrıntılı bilançosunda gösterilmiş alacaklar girer. Konkordatonun tasdiki için gerekli çoğunluk koşulu kayıtlı alacaklara göre gerçekleşmediğinden tasdik talebinin reddi isabetlidir...” (Y. 19. HD., 05.05.2005, E. 2004/11852, K. 2005/5159; **Muşul**, s. 501

süresinde bildirmeyen alacaklıların “*konkordato müzakeresine katılabileceklerini*”²⁶¹ öngören 299. madde de bu doğrultudadır. Ancak, bilançoda yer alan alacağın alacaklısı, alacağın miktarının borçlunun gösterdiğinden daha fazla olduğunu iddia ediyorsa, alacağın tamamını on beş günlük süre içinde komiserine bildirmelidir; aksi hâlde, konkordato çoğunluğunun hesaplanmasında bilançoda gösterilen miktar kadar dikkate alınır²⁶².

Bununla birlikte, öğretide, varlığı resmî sicillerden, örneğin tapu sicilinden anlaşılan ve fakat ne süresinde konkordato komiserine bildirilen ne de bilançoda yer alan alacağın dahi, konkordato çoğunluğunda hesaba katılabileceği ifade edilmektedir. Buna göre, borçlunun bilançosunda göstermediği alacakları, resmî sicillerde yer alıyor ve konkordato komiserince tespit ediliyor ise, on beş günlük süre içinde bildirilmemiş olsalar bile, konkordatoda kaydedilmiş alacak sayılmalıdır²⁶³.

dn. 465). *Gürdoğan*, konkordato çoğunluğunda dikkate alınabilmek için süresinde bildirim şartını, olmazsa olmaz şart olarak görmektedir. Yazara göre, yasal süre içinde bildirilmemiş alacak ister borçlunun defter ve belgelerinden anlaşılmış olsun ister borçlu tarafından doğrudan beyan edilsin, konkordato çoğunluğunda hesaba katılmaz (*Gürdoğan*, s. 184). Yazarın bu görüşü ileri sürdüğü dönemde, alacağını süresinde bildirmeyen alacaklıların müzakereye katılamayacaklarına ilişkin “bilançoda kayıtlı olmak” bir istisna olarak düzenlenmiş değildi (bkz. 4949 sayılı Kanun değişikliğinden önceki m. 292). Buradan hareketle, yazarın tutumu bir nebze anlaşılabilir ise de, gereğinden fazla katıdır. Bizce, Kanun’da “bilançoda kayıtlı olmak” bir istisna olarak öngörülmemiş olsaydı dahi, özellikle borçlunun beyan ettiği alacaklar bakımından, yasal süre içinde bildirim şartı aramak, füzuli bir işlem olacaktı.

²⁶¹ Bu ifadeden ne anlaşılması gerektiğine ilişkin, bkz. aşa. § 4, IV, B, 2, c.

²⁶² **Kuru**, El Kitabı, s. 1475; **Kuru**, s. 444-445 dn. 136; **Öztek**, s. 465; **Tanrıver**, s. 178; **Altay/Eskiocak**, s. 247; **Akyürek/Akyürek**, s. 429.

²⁶³ **Tanrıver**, s. 175 ve s. 229 dn. 390; **Tanrıver/Deynekli**, s. 97; **Kuru**, s. 444-445 dn. 136; **Berkin**, Konkordato, s. 68; **Akil**, Konkordato, s. 107.

bb. İmtiyazlı Alacaklar

İmtiyazlı alacakların on beş günlük süre içinde bildirilmesi gerekip gerekmediği ve bildirim yapılmaması yahut on beş günlük süreden sonra bildirim yapılması hâlinde, alacağın imtiyaz vasfını yitirip yitirmeyeceği konusunda öğretide görüş birliği yoktur. Ancak, hemen ifade etmek gerekir ki, 7101 sayılı Kanun değişikliğinden sonra konkordato bakımından imtiyazlı alacaklar, sadece İcra ve İflâs Kanunu'nun 206. maddesinin birinci sırasında yazılı alacaklar olarak öngörüldüğünden, bu sırada yer almayan, diğer deyişle 206. maddenin ikinci ve üçüncü sırasında yer alan imtiyazlı alacaklar konkordato çoğunluğunda nazara alınabilmek için her hâlükârda on beş günlük süre içinde konkordato komiserine bildirilmelidir. Zira, bu alacaklar konkordato nazarında adî alacak statüsündedirler. Bu nedenle, bu başlık altında yapacağımız açıklamalar, esasen 206. maddenin birinci sırasında yer alan imtiyazlı alacaklara ilişkindir. Bu alacaklar ise, işçilerin ihbar ve kıdem tazminatları, işverenlerin iş hukukundan doğan birtakım borçları ile aile hukukundan kaynaklanan nafaka alacaklarıdır.

Öğretide yer alan bir görüşe göre, imtiyazlı alacakların, Kanun'da öngörülen on beş günlük süre içinde komiserine bildirilmesi gerekir²⁶⁴. Buna karşılık, başka bir görüş, imtiyazlı alacaklar bakımından yasal süre içinde bildirimde bulunma zorunluluğu bulunmadığı kanaatindedir²⁶⁵. Kanun'da bu hususa ilişkin bir açıklığın bulunmadığı söylenebilir. Öncelikle, alacakların on beş günlük süre içinde konkordato komiserine bildirilmesini öngören 299. maddede, sadece “alacaklar” sözcüğü kullanılmış, imtiyazlı yahut imtiyazsız şeklinde bir ayrıma gidilmemiştir. Bununla birlikte, Kanun'da, tasdik

²⁶⁴ **Tanrıver**, s. 175; **Tanrıver/Deynekli**, s. 119; **Kuru**, El Kitabı, s. 1475; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 56; **Akil**, Konkordato, s. 109.

²⁶⁵ **Öztek**, s. 471; **Altay/Eskiocak**, s. 247. Aynı yönde, bkz. **Akyürek/Akyürek**, s. 487 vd.

edilen konkordatonun imtiyazlı alacaklar hakkında bağlayıcı olmadığı açıkça vurgulanmıştır (İİK m. 308/c, III). Öte yandan, imtiyazlı alacaklılar, konkordato çoğunluğunda hesaba katılmazlar (İİK m. 302, IV). Yani, bu alacakların konkordatoda oy hakkı bulunmamaktadır. Ayrıca, konkordatonun tasdiki şartlarını düzenleyen 305. maddede, teminata bağlanması öngörülen imtiyazlı alacaklar hakkında en azından lafzen dahi süresinde bildirilmiş olmak şart olarak öngörülmemiştir²⁶⁶. 7101 sayılı Kanun değişikliğinden sonra, 206. maddenin ikinci ve üçüncü sırasında yer alan alacakların konkordato bağlamında imtiyaz statüsünden çıkartılması, buna karşılık, birinci sırada yer alan işçi alacakları ile nafaka alacaklarının bu statüsü korunarak teminata tâbi kılınması, bu alacakların sosyal açıdan korunmaya değer bir nitelik arz etmesi dolayısıyladır²⁶⁷. O hâlde, imtiyazlı alacakların gerek konkordatoya tâbi olmayıp tam ödenecek olmaları ve çoğunluk teşkilinde nazara alınmamaları gerek sosyal açıdan korunmaya değer bir nitelik arz etmeleri, bu alacaklar bakımından on beş günlük süre içinde bildirim şartı öngörülmemesini gerektirir. Ancak, şu noktaya da açıklık getirmek gerekir ki, konkordato komiserine hiç bildirilmemiş ve borçlunun göstermiş olduğu bilançoda da varlığı saptanmamış imtiyazlı alacak için borçlunun teminat gösterme yükümlülüğü doğmayacaktır. Bu nedenle, bilançoda varlığı tespit edilemeyen imtiyazlı alacağın ya mühlet aşamasında konkordato komiserine ya da tasdik aşamasında asliye ticaret mahkemesine bildirilmesinde yarar vardır. Bununla birlikte, hiç bildirilmeyen ve dolayısıyla hakkında teminat gösterilmesi gerekmeyen imtiyazlı alacak için konkordatonun yine de mecburi ve bağlayıcı olmadığı unutulmamalıdır.

²⁶⁶ Oysa, mülga İİK m. 298’de 4949 sayılı Kanun döneminden önce “*kendilerini ihbar etmiş olan imtiyazlı alacaklı...*”, 4949 sayılı Kanun değişikliğinden sonra ise “*alacakları kabul edilmiş olan imtiyazlı alacakların...*” denilmek suretiyle, bu anlama yorulabilecek bir ifade kullanılmış idi.

²⁶⁷ Bu konuda bkz. aşa. § 4, V, B.

Öte yandan, imtiyazlı alacakların on beş günlük süre içinde konkordato komiserine bildirilmiş olmasının faydalı olacağı öğretide haklı olarak ifade edilmiştir. Zira alacağın varlığına yahut imtiyazına yönelik borçlu tarafından serdedilecek herhangi bir itiraz, imtiyazlı alacağın süresinde bildirilmiş olup olmadığına göre farklı sonuçlar doğurabilir. Sözgelimi, imtiyazlı alacak sahibinin on beş günlük bildirim süresi içinde alacağını komiserine bildirmemesi durumunda, eğer borçlu tarafından alacağın imtiyazlı olmadığı ileri sürülmüş ve çekişmeli alacaklara ilişkin prosedür çerçevesinde alacağın adı alacak statüsünde olduğu kabul edilmiş ise, normal şartlar altında konkordato çoğunluğunda hesaba katılacak bu alacak, sırf süresinde bildirim yapılmadığı için çoğunluk teşkilinde nazara alınamayacaktır²⁶⁸. İşte, borçlu tarafından alacağın varlığına yahut imtiyazına yönelik ileri sürülebilecek bir itiraz neticesinde doğabilecek riskleri bertaraf etmek adına, imtiyazlı alacağın dahi, on beş günlük süre içinde komiserine bildirilmesinde yarar vardır. Kanaatimizce, on beş günlük süreden sonra bildirilen ve borçlu tarafından imtiyaz vasfına itiraz edilen alacak hakkında mahkemece müspet bir karar verilmiş ise, bu alacağın teminata bağlanmasında bir engel bulunmamaktadır. Ancak, bu hâlde, alacağı teminata bağlanan çekişmeli imtiyazlı alacaklı, tasdik kararının ilânından itibaren bir ay içinde genel mahkemelerde dava açmalıdır (İİK m. 308/b). Aksi hâlde, gösterilen teminat üzerindeki hakkını yitireceği gibi, tasdik edilen konkordato da kendisi hakkında bağlayıcı hâle gelecektir. Buna karşılık, on beş günlük süreden sonra bildiren ve borçlu tarafından miktarına itiraz edilen imtiyazlı alacaklının tasdik kararının ilânından itibaren bir ay içinde dava açmaması, teminat hakkına hâle getirmeyeceği gibi, konkordatonun kendisi hakkında bağlayıcı olması sonucunu da doğurmaz. Zira, bu varsayımda, alacağın imtiyaz vasfına yönelik herhangi bir ihtilaf bulunmamaktadır.

²⁶⁸ Altay/Eskiocak, s. 247-248; Akyürek/Akyürek, s. 488; Sarısözen, s. 206. Ayrıca, bkz. Ulukapı, Sonuç, s. 26.

Kanun'da öngörülen on beş günlük süre içinde ya da hiç bildirilmemiş imtiyazlı alacağın, imtiyazlı olma niteliğini sürdürüp sürdürmeyeceği öğretide tartışmalıdır. Bir görüşe göre, imtiyazlı alacak sahibi, alacağını konkordatoya yazdırmamış olmakla, imtiyaz hakkını kaybeder. Yani konkordato tasdik edilmişse, alacaklarını, tıpkı diğer adı alacaklar gibi konkordato şartlarına göre alırlar²⁶⁹. Bu görüşün dayanak noktasını, İcra ve İflâs Kanunu'nun mülga 303. maddesi oluşturmaktadır. Zira, anılan maddede, tasdik edilen konkordatonun hangi alacaklar bakımından mecburi ve bağlayıcı olduğu açıkça ortaya konduktan sonra, söz konusu bağlayıcılıktan sadece rehinli alacaklar ile devlet alacakları müstesna tutulmakta idi. Yani, imtiyazlı alacaklar için konkordatonun bağlayıcı olmadığı açıkça hüküm altına alınmış değildi. Bununla birlikte, bu görüşe göre, alacağın imtiyazlı olma niteliğine ilişkin sukut, sadece konkordato prosedürü içinde hüküm ifade etmektedir; yoksa, imtiyaz maddi hukuk bakımından son bulmuş olmaz. Bu nedenle, konkordato ileride feshedilir ya da borçlunun iflâsına karar verilir ise, alacaklının imtiyaz hakkı yeniden doğar²⁷⁰.

Buna karşılık, diğer bir görüşe göre ise, imtiyazlı alacağın konkordato komiserine bildirilmemiş olmasının, imtiyaz vasfına herhangi bir tesiri bulunmamaktadır. Buna göre, imtiyazlı alacak, konkordato komiserine bildirilmiş olsun ya da olmasın, imtiyazlı olma vasfını sürdürecektir. Bu nedenle, imtiyazlı alacak konkordato komiserine bildirilmemiş olsa bile, konkordato şartlarına göre değil, tam olarak ödenir²⁷¹. Ancak, imtiyazlı alacak

²⁶⁹ **Postacıoğlu**, s. 85-86; **Kuru**, s. 446; **Kuru**, El Kitabı, 1475; **Ansay**, s. 348.

²⁷⁰ **Postacıoğlu**, s. 85-86; **Kuru**, s. 446 dn. 137.

²⁷¹ **Tanrıver/Deynekli**, s. 119-120; **Akil**, Konkordato, s. 109; **Buruloğlu/Reyna**, s. 70; **Yeşilova, B.:** m. 308/c, (Yeni Konkordato Hukuku 7101 sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m.285-309 Şerhi, Editör: Selçuk Öztekin, Ankara 2019, s. 583-625), s. 613; **Ulukapı**, Sonuç, s. 25-26; **Akyürek/Akyürek**, s. 429 ve s. 488; **Gürdoğan**, s. 203.

sahibi, alacağını komisere bildirmediği için alacağı hakkında teminat gösterilmesinden mahrum kalacaktır²⁷².

Kanaatimizce, nasıl ki adî ya da rehinle temin edilmiş alacağın süresinde bildirilmemiş olması alacağın varlığına veya rehin hakkına hâlel getirmiyorsa, imtiyazlı alacağın da komisere bildirilmemiş olması, imtiyaz niteliğini -konkordato süreciyle sınırlı olarak bile- ortadan kaldırmamalıdır. Zira, aksi görüşün dayanak noktasını oluşturan mülga hükmün (m. 303) aksine, İcra ve İflâs Kanunu'nun 308/c maddesi, 7101 sayılı Kanun değişikliğinden sonra bu görüşümüzü destekler şekilde yeniden düzenlenmiştir. Gerçekten, anılan maddeye göre, tasdik edilen konkordato sadece rehinli alacaklar ile devlet alacakları için değil, aynı zamanda 206. maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar için de mecburi değildir. Ayrıca madde metninde, imtiyazlı alacaklar için konkordatonun bağlayıcı olmaması için herhangi bir bildirim şartını çağrıştıran ifadeye de yer verilmemiştir. Kaldı ki, buna gerek de yoktur. Zira, madde metninde konkordatonun kendisi hakkında bağlayıcı olmadığı belirtilen devlet alacakları, herhangi bir bildirim şartına tâbi değildir²⁷³. O hâlde, imtiyazlı alacakların da, bildirim şartı aranmaksızın, konkordato şartlarına tâbi olmadıkları kabul edilmelidir. Ancak, unutulmamalıdır ki, imtiyazlı alacakların her ne kadar konkordato şartlarına tâbi olmayıp tam olarak ödenmeleri gerekirse de, bu alacaklar hakkında teminat gösterilmesi, - bilançodan varlığı anlaşılmıyor ise- bildirimde bulunulması şartına bağlıdır.

cc. Yabancı Para Alacakları

Yabancı para alacakları da, tıpkı diğer adî alacaklar gibi, on beş günlük süre içinde konkordato komiserine bildirilmelidir; aksi hâlde, konkordato çoğunluğunun teşkilinde

²⁷² Tanrıver, s. 182-183; Ulukapı, s. 162-163; Gürdoğan, s. 203; Buruloğlu/Reyna, s. 70; Altay, s. 259.

²⁷³ Postacioğlu, s. 107; Öztekin, s. 474; Kuru, s. 447.

nazara alınmazlar. Bununla birlikte, bu tür alacakların aynen mi yoksa ülke parasına çevrilerek mi konkordatoya kaydının yapılması gerektiği hususunda Kanun'da bir açıklık yoktur. Buna karşılık, öğretide haklı olarak, yabancı para alacağının ülke parasına çevrilmek suretiyle konkordatoya yazılması gerektiği ileri sürülmektedir²⁷⁴.

ALTAY/ESKİOCAK'a göre, konkordatoya tâbi alacaklılar arasında gözetilmesi gereken eşitliğin bir sonucu olarak, yabancı para alacakları da, ülke parasında çevrilmek suretiyle konkordatoya kaydedilmelidir. Bu nedenle, konkordatoya tâbi yabancı para alacakları hakkında Türk Borçlar Kanunu'nun 99. maddesinin uygulanmasına ve dolayısıyla ödeme günündeki kur üzerinden alacağın ödenmesine imkân görmemek gerekir. Zira, bu durum, yabancı para alacaklısının konkordatodan ve onun bağlayıcı etkisinden kurtulması anlamına gelir. Oysa, konkordatonun bağlayıcı etkisinden istisna edilmiş alacakları belirten 308/c maddesinde yabancı para alacaklarına yer verilmemiştir. O hâlde, yabancı para alacakları da tıpkı diğer alacaklar gibi konkordatoda öngörülen şartlar çerçevesinde ödenmeli ve bir anlamda temerrüde düşmüş borçluya karşı yaptırım niteliği taşıyan Türk Borçlar Kanunu'nun 99. maddesi konkordatoda uygulanmamalıdır. Bunun doğal sonucu olarak da, yabancı para alacağı, ülke parasına çevrilerek konkordatoya yazılmalıdır²⁷⁵.

Aynı şekilde, *PEKCANİTEZ* de, yabancı para alacağının konkordatoya yazılmasında ülke parasına çevrilmesini zorunlu görmektedir. Zira, konkordatonun tasdiki hâlinde borcun, konkordatoda öngörülen şartlar çerçevesinde ödenmesi gerekir. Oysa, aksi tutumun, yani yabancı para alacağının ülke parasına çevrilmeyeceğinin kabulü, yabancı para üzerinde meydana gelecek değer artışı nedeniyle, borçlunun tasdik

²⁷⁴ **Öztek**, s. 468; **Altay/Eskiocak**, s. 252; **Kuru**, C. IV, s. 3602; **Ansay**, s. 345; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 498; **Pekcanitez**, Yabancı, s. 170; **Pekcanitez**, Yabancı Para, s. 288-289; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 59; **Ulukapı**, s. 170 vd.

²⁷⁵ **Altay/Eskiocak**, s. 252.

anındaki malvarlığı ile ödeme zamanında malvarlığı arasında ciddi farkın doğmasına neden olabilir. Diğer taraftan, yazara göre, borcun konkordatoda öngörülen şekilde ödenmesini sağlamak için nasıl ki para dışında kalan alacaklar da ülke parasına çevriliyor ve bu alacaklar üzerinde meydana gelen değer artışları istenemiyorsa, yabancı para alacağının da aynı esasa tâbi kılınması ve ülke parasına çevrilmek suretiyle konkordatoya kaydedilmesi gerekir²⁷⁶. Gerçekten, İcra ve İflas Kanunu'nun 294. maddesinin son fıkrası, konusu para olmayan alacakların da para alacağına çevrilerek konkordato komiserine bildirilmesini öngörmektedir. Bu husus, bir yönüyle de, konkordatonun kabulü için gerekli olan alacak ve alacaklı çoğunluğunun Kanun'da öngörülen şekilde (m. 302) teşekkül edip etmediğinin anlaşılması bakımından zorunluluk teşkil etmektedir. O hâlde, yabancı para alacaklarının da konkordato çoğunluğunun gerçekleşip gerçekleşmediğinin tespiti için ülke parasına çevrilmesi gerektiğinin kabulünü mümkün görmek gerekir.

Bunun yanı sıra, ülke parasına çevrilmesi gerektiği kabul edilen yabancı para alacaklarının, hangi tarihteki kur üzerinden çoğunluğa dahil edilecekleri hususunda İcra ve İflâs Kanunu'nda herhangi bir düzenleme olmadığı gibi, konu, öğretide de tartışmalıdır.

Birinci görüşe göre, yabancı para alacaklarının ülke parasına çevrilmesinde, ortak bir zamanın tespiti gerekir. Ayrıca, bu hususta, alacakların konkordatoda öngörülen şartlar çerçevesinde ödendiği göz önüne alınarak bir sonuca varılmalıdır. Zira, konkordatoda alacaklıya ödeme, kabul edilen konkordato projesi doğrultusunda yapılır ve fakat ödenmeyen kısım için aciz belgesinin verilmesi söz konusu olmaz. Bu nedenle, yabancı para alacaklılarının konkordato şartları çerçevesinde alacaklarına tam olarak ulaşabilmesi için, çeviri zamanı, mümkün olduğunca geciktirilmelidir. Yoksa, yabancı paranın değerinde meydana gelecek artış veya azalmalar, alacaklıların alacaklarına, daha

²⁷⁶ Pekcanitez, Yabancı, 170.

az veya daha fazla oranda ulaşmasına neden olabilir. Bu bağlamda, konkordatonun mahkemece tasdiki anı alacaklılar için ortak bir zaman olarak kabul edilmeli ve çeviri, bu an dikkate alınarak gerçekleştirilmelidir²⁷⁷.

İkinci görüşe göre ise, yukarıda izah edildiği üzere, Türk Borçlar Kanunu'nun 99. maddesi uyarınca, yabancı para alacaklarının ödeme günündeki kur üzerinden ödenmelerine imkân yoktur. Aksi durumun kabulü, diğer deyişle, yabancı para alacaklılarının alacaklarına, ödeme tarihindeki ülke parası karşılığı üzerinden kavuşmaları, bu alacaklıları konkordatonun bağlayıcı etkisinden kurtarmak anlamına gelir. Bu ise, konkordatoya tâbi alacaklar arasındaki eşitlik ilkesini zedeler. Bu yüzden yabancı para alacaklarında, konkordatoya kayıt tarihindeki ülke parası karşılıklarının esas alınması gerekir²⁷⁸.

Üçüncü görüş ise, yabancı para alacaklarının çeviri zamanı olarak, konkordato mühletinin verildiği tarihin esas alınması gerektiğini savunmaktadır²⁷⁹. Bu görüşe göre, çeviri anı olarak konkordatonun tasdikine karar verildiği anın esas alınması, hem tasdik incelemesini yapacak asliye ticaret mahkemesinin hem de çoğunluğu daha önceden belirlemek ve raporunda bu hususa işaret etmekle görevli konkordato komiserinin yabancı para alacaklarını ne ölçüde hesaba katacağını belirsiz hale getirmektedir. Öte yandan, döviz kurlarında yaşanması muhtemel değişiklikler nedeniyle, mühlet aşamasında bulunan çoğunluk şartı, tasdik aşamasında sağlanmayabilir. Kaldı ki, konkordato mühletinin verildiği tarihin esas alınması, konkordato çoğunluğunun

²⁷⁷ **Pekcanitez**, Yabancı Para, s. 290; **Pekcanitez**, Yabancı, s. 171; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 60; **Ulukapı**, s. 173.

²⁷⁸ **Altay/Eskiocak**, s. 252. Aynı yönde, bkz. **Sarısözen**, s. 239; **Doğan**, s. 137.

²⁷⁹ **Tanrıver**, s. 222-223; **Tanrıver/Deynekli**, s. 103; **Kuru**, El Kitabı, s. 1474; **Hatipoğlu**, s. 183; **Coşkun**, s. 148; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 498.

belirlenmesi sırasında alacaklılar arasında ortaya çıkabilecek değerlendirme farklılıklarının da önemli ölçüde bertaraf edilmesine katkı sağlar²⁸⁰.

Dördüncü ve son görüşe göre ise, konkordatoda çoğunluğunun tespiti için yabancı para alacakları, birinci görüşten farklı olarak, mümkün olan en geç tarihte değil, aksine bir an önce ülke parasına çevrilmelidir. Zira, konkordatonun tasdiki için gerekli çoğunluk tespiti, alacak miktarlarının tespitinde eşit para birimini zorunlu kılmaktadır. Öte yandan, kayıt tarihindeki farklılıklardan doğacak eşitsizlikleri önlemek için, yabancı para alacaklarının tüm alacaklılar için ortak bir anda ülke parasına çevrilmesi gerekir. Bu sebeple, tüm alacaklılar için ortak bir tarih olarak, Kanun'da öngörülen on beş günlük alacak bildirim süresinin son günü, çeviri anı olarak esas alınmalıdır. Bu durumda, alacak komiser yabancı para alacağı olarak kaydettirilecek, ama komiser on beş günlük alacak bildirim süresinin bitiminde bütün yabancı para alacaklarını o tarihteki kur üzerinden ülke parasına çevirecektir²⁸¹.

Öncelikle, alacaklılar arasındaki eşitliğin korunması gerekçesiyle, yabancı para alacaklarının konkordatoya kayıt tarihindeki ülke parası karşılıklarının esas alınması gerektiği görüşü, yine aynı gerekçeyle eleştiriye açıktır. Kabul edilen bu esas, ülke parasıyla ödenecek alacak sahipleri ile yabancı para alacaklıları arasında bir eşitlik sağlıyor olsa da, bu konunun çözümünde bizce asıl esas alınması gereken nokta, yabancı para alacaklıları arasındaki eşitliğin sağlanması olmalıdır. Başka bir anlatımla, yabancı para alacaklıları ile diğer adl alacaklılar arasında eşitlik sağlandıktan sonra, ayrıca yabancı para alacaklıları arasında da eşitliği zedelemeyecek bir çeviri anı kabul edilmelidir. Oysa, kayıt tarihindeki çeviri anı, birden fazla yabancı alacaklının bulunduğu durumda, her alacaklı için bildirim süresi içinde ayrı ayrı kayıt anı söz konusu

²⁸⁰ Tanrıver/Deynekli, s. 103.

²⁸¹ Öztekin, s. 469. Aynı yönde, bkz. Akyürek/Akyürek, s. 433.

olabileceğinden, bahsedilen bu alacaklılar arasında eşitliğin bozulması kaçınılmazdır. Bu nedenle, tüm yabancı para alacaklıları için ortak bir anın tespiti zorunludur.

Öte yandan, mühletin verildiği anın dikkate alınması gerektiğini belirten görüşün benimsenmesi ise, özellikle yabancı para alacağının değerinde meydana gelecek artış veya azalmalar nedeniyle sakıncalıdır. Her ne kadar, bu görüş, mühlet aşamasında bulunan çoğunluğun tasdik aşamasında sağlanamayacak olmasını bir gerekçe olarak sunsa da, tersinin de mümkün olması nedeniyle eleştiriye açıktır. Başka bir anlatımla, mühlet aşamasında sağlanamayan çoğunluk şartı, tasdik aşamasında sağlanabilir. Bu ihtimalde, mühletin verildiği tarih çeviri zamanı olarak dikkate alındığında, konkordato, çoğunluk şartı yerine gelmediğinden tasdik edilmeyebilir. Bu nedenle, birinci görüşün isabetle vurguladığı üzere, çeviri anı mümkün olduğunca geciktirilmelidir.

Bununla birlikte, her ne kadar çeviri anı olarak ortak bir zamanın tespiti ve bu anın olabildiğince geciktirilmesi kriterleri kabul edilebilir ise de, çeviri anı, konkordatonun tasdiki anına kadar geciktirilmemelidir. Aksine, konkordato komiseri, gerekçeli raporunu ve konkordato dosyalarını mahkemeye tevdi etmeden önce, çoğunluk şartının gerçekleşip gerçekleşmediğini tespit etmeli ve bu hususa raporunda işaret etmelidir (İİK m. 302, VIII). Mahkemenin konkordato komiserinin raporuyla bağlı olmadığı ve tasdik şartlarının yerine gelip gelmediğini re'sen inceleyip bir karara varması gerektiği ileri sürülebilirse de, mevcut konkordato düzenlemeleri karşısında, tasdik yargılamasının mümkün mertebe gecikmeye mahal vermeksizin sonuçlandırılmasının istendiği söylenebilir. Bu nedenlerle, yabancı para alacaklarının çeviri anı olarak konkordatoya iltihak süresinin son günü (m. 302, VII) esas alınmalıdır. Bu şekilde, hem yabancı para alacaklıları arasında ortak bir zaman tespit edilmek suretiyle eşitlik sağlanmış olur, hem de alacaklıların alacaklarına, gerçek değerine en yakın miktarda ulaşabilmeleri için çeviri anı mümkün olduğunca geciktirilmiş olur. Konkordato komiseri, iltihak süresinin bitiminden itibaren en geç yedi gün içinde konkordatoya ilişkin bütün belgeleri ve

gerekçeli raporunu mahkemeye sunacağından (m. 302, VIII), bu süre içinde, çoğunluk şartına yönelik yabancı para alacaklarını da dikkate alarak bir neticeye varacaktır.

dd. Konkordato Mühleti İçinde Doğan Alacaklar

Daha önce, ilân tarihinden itibaren on beş gün içinde konkordato komiserine bildirilmesi gereken alacakların, konkordato talebinden önce doğmuş olması gerektiğine değinmiştik²⁸². Zira, konkordato, kural olarak konkordato talebinden önce doğan alacaklar için mecburi ve bağlayıcıdır (İİK m. 308/c, II). Öte yandan, mühlet içinde -yani konkordato talebinden sonra- komiserin izniyle doğan alacaklar, bahsedilen bu bağlayıcılıktan müstesna tutulduğundan, konkordato çoğunluğunda dikkate alınmazlar²⁸³. Bu bakımdan, mühlet içinde komiserin izniyle doğan alacaklar için bildirim yükümlülüğü de söz konusu olmaz. Bununla birlikte, Kanun'da, mühlet içinde komiserin izni olmaksızın doğan alacaklar da tasdik edilen konkordatoya tâbi tutulmuştur (İİK m. 308/c, II). Yani bu alacaklar, tıpkı mühletten önce doğan alacaklar gibi, konkordato projesinde öngörülen şartlar çerçevesinde ödenecektir. Ancak, şu var ki, mühlet içinde izinsiz doğan alacakların konkordatoya tâbi olması, bunların çoğunluk teşkilinde dikkate alınıp alınmayacağı ve dolayısıyla komisere bildirilmesi gerekip gerekmediği sorununu beraberinde getirmektedir. Başka bir anlatımla, mühlet içinde

²⁸² Bkz. yuk. § 4, IV, B, 2, a.

²⁸³ Bu alacakların konkordatoya tâbi tutulmamasındaki gaye, borçlunun üçüncü kişilerle sözleşme akdederek mühlet içinde faaliyetlerine devam edebilmesini ve alacaklıların menfaatine en uygun şekilde konkordato şartlarını yerine getirmesini sağlamaktır (Altay/Eskiocak, s. 283; Taşpınar, s. 79; Akil, Konkordato, s. 105; Eroğlu, s. 140). Zira, komiserin izniyle doğan bu alacaklar, esas itibarıyla konkordato projesinin selameti, başarısı ve işlerliği için girişilen iş ve işlemlerden doğmaktadır (Yeşilova, s. 602).

komiserin izni olmaksızın doğan alacakların çoğunluk şartına ne şekilde tesir edeceği, çözüme kavuşturulması gereken bir sorundur.

Bu soruna ilişkin öğretide bir görüş, mühlet içinde izinsiz doğan alacakların çoğunluk teşkilinde hesaba katılabileceğini mümkün görmektedir. Bu görüşe göre, mühlet içinde komiserin izni olmadan doğan alacaklar, konkordatoya tâbi olup projede öngörülen şartlar çerçevesinde ödeneceklerinden, 299. maddenin kıyasen uygulanması suretiyle, doğumlarından itibaren on beş gün içinde komisere bildirilmeleri kaydıyla konkordato çoğunluğunda dikkate alınabilmelidir²⁸⁴.

Aksi görüşe göre ise, mühlet içinde komiser onayı olmaksızın doğan alacaklar, her ne kadar konkordato şartlarına tâbi ise de, konkordato çoğunluğuna ve oylamasına dahil edilmemelidir. Zira kanun koyucu, bu alacaklar bakımından konkordatoyu mecburi kılmakla, komiser onayını sağlamadan borçlanan borçlu ve alacaklısına bir yaptırım uygulamak istemiştir. Başka bir anlatımla, bu alacaklar için konkordato, sadece yaptırım amacıyla istisnai olarak zorunlu ve bağlayıcıdır. Dolayısıyla bu istisnanın, mühlet sonrası doğmuş bu tür alacakları nisaba dahil edecek değerlendirmelerde bulunarak genişletilmemesi, sadece borcun konkordato şartlarına bağlı olarak ödeneceğiyle sınırlı olarak yorumlanması gerekir²⁸⁵.

²⁸⁴ **Öztek/Tunç Yücel**, m. 302, s. 504; **Kale**, Konkordato, s. 246; **Akyürek/Akyürek**, s. 437. Aynı yönde, bkz. **Doğan**, s. 132-133. **Eroğlu**, bu tür alacakların, çoğunluk hesabında dikkate alınabileceğini ifade etse de, süre noktasında bahsedilen görüşten ayrılmaktadır. Yazara göre, Kanun'da bu alacaklar için bildirim süresi öngörülmediğinden, en geç alacaklılar toplantısına kadar bildirimin yapılması mümkündür (**Eroğlu**, s. 128). Ne var ki, alacaklılar toplantısından sonra ve fakat tasdikten önce izinsiz doğan alacakların ne zamana kadar bildirilmesini gerektiği, bu görüş uyarınca cevapsız kalmaktadır. Öte yandan bu görüş, mühletten önce doğan alacaklar ile mühlet sonrası doğan alacaklar bakımından, süre noktasında eşitsizlik doğurmasıyla, ayrıca eleştirilebilir.

²⁸⁵ **Altay/Eskiocak**, s. 261-262 ve s. 284.

Esasen, 2003 yılında yapılan 4949 sayılı Kanun değişikliğine kadar, hangi andan itibaren doğan alacakların konkordatoya tâbi olduğu bir muamma idi. Zira, İcra ve İflâs Kanunu'nun mülga 303. maddesinde, sadece “*konkordato bütün alacaklar*” için mecburidir denilmekle, herhangi bir ayrıma gidilmiş değildi. Daha sonra, 4949 sayılı Kanun değişikliği ile, konkordatonun, alacakları mühlet kararından önce veya komiserin izni olmaksızın tasdike kadar doğan alacaklılar için mecburi olduğu açıkça hükme bağlandı. 7101 sayılı Kanun ile değişik İcra ve İflâs Kanunu'nun 308/c maddesi de, 4949 sayılı Kanun döneminde kabul edilen esas, benzer şekilde korudu. Bu esasın, konkordatonun bir yeniden yapılandırma ve iyileştirme aracına dönüşmesinin sonucu olduğu söylenebilir. Gerçekten, konkordato, borçlunun işletmesinin başında kalarak iyileştirilmesini sağlayacak bir işleve sahip olacaksa, en başta, onun mühlet içinde kredi bulma imkânını elinden almayı değil; tam tersine, kendisine, yeni kredi imkânlarına ulaşabilecek derecede geniş bir hareket serbestisi sunmayı amaçlamalıdır. Ancak, bu durum, konkordato borçlusuna kredi imkânı sunan, diğer deyişle, onun yeni nakit kaynakları bulmasını sağlayan karşı tarafı koruma yükümlülüğünü de beraberinde getirmektedir. İşte, tam da bunun içindir ki, kanun koyucu, mühlet içinde borçluyla hukukîye ilişkiye giren üçüncü kişileri -komiserin izniyle olmak kaydıyla- korumak istemiş ve onların konkordatodan etkilenmeyeceklerini belirtmiştir (İİK m. 308/c, II). Hatta, konkordatonun tasdik edilebilmesi için bu tür alacakların teminata bağlanmalarını şart koşmakla (m. 305, I-d), bahsedilen alacaklıları âdeta ödüllendirmiştir.

Buna karşılık, kanun koyucu, komiserin izni olmaksızın konkordato borçlusu ile hukukî işlemde bulunan üçüncü kişileri konkordatoya tâbi kılmakla, onlar bakımından bir yaptırım öngörmüştür. Kanaatimizce, bu yaptırımın sınırlarını biraz daha genişleterek, yâni bu tür alacaklıların konkordatoda oy hakkına sahip olmayacağını ve çoğunlukta dikkate alınmayacaklarını da kabul ederek, mühletten önce doğan alacaklar ile mühlet sonrası izinsiz doğan alacaklar arasında bir eşitsizlik yaratmaya lüzum yoktur. Zira,

KURU'nun isabetle vurguladığı üzere, komisere bildirilmeyen bu tür alacaklar çoğunluk hesabında ve teklifin borçlunun kaynaklarıyla orantılı olup olmadığında dikkate alınamayacak, kendileri için teminat gösterilmesi söz konusu olmayacak ve böylece mühletten önce doğan alacaklara nazaran daha zayıf bir durumda kalacaklardır²⁸⁶. Oysa, mühlet içinde izinsiz doğan alacaklar konkordatoya tâbi kılınmakla gerekli ve yeterli yaptırım zaten öngörülmüştür. Bu nedenle, mühlet içinde izinsiz doğan alacakların sahipleri, kendileri için bir yaptırım niteliği taşıyan konkordatoya oy kullanabilmeli ve çoğunluk hesabında dikkate alınabilmelidir. Zira, bu alacaklar konkordatoya tâbi tutulmuş ve Kanun'da da, konkordato projesinden etkilenen alacaklıların oy hakkına sahip olduğu açıkça belirtilmiştir (İİK m. 302, IV). Bu tür alacakların, hangi andan itibaren komisere bildirilmesi gerektiği hususunda ise, 299. maddenin kıyasen uygulanmasını öngören görüş, bizce gayet makuldür. Bu çerçevede, konkordato mühletinden sonra komiserin onayı olmaksızın doğan alacaklar, doğumlarından itibaren on beş günlük bildirim süresi içinde komisere bildirilmiş olmak kaydıyla, çoğunluk hesabında dikkate alınabilmelidir.

c. Alacağın Hiç Yahut Süresinde Bildirilmemesinin Yaptırımı

İcra ve İflâs Kanunu'nun 299. maddesinde, alacaklarını hiç yahut süresinde bildirmeyen alacaklıların, bilançoda kayıtlı olmadıkça, konkordato projesinin müzakerelerine kabul edilmeyeceklerine işaret edilmiştir. Madde metninde geçen “*konkordato projesinin müzakerelerine kabul edilmeyecekleri*” ifadesinden ne anlaşılması gerektiği ise, üzerinde durulması gereken bir meseledir. Ancak, bu ifadenin içerdiği anlama işaret etmeden önce hemen belirtmek gerekir ki, alacağın on beş günlük süre içinde konkordato komiserine bildirilmemiş olması, onun maddi hukuk bakımından

²⁸⁶ **Kuru**, El Kitabı, s. 1508.

sona ermesine yol açmaz²⁸⁷. Bu şekilde, alacağını hiç yahut süresinde bildirmeyen alacaklılar da, konkordatonun tasdikine itiraz edebileceği gibi²⁸⁸, m. 308/e uyarınca konkordatonun feshini de isteyebilirler²⁸⁹. Konkordatonun bu alacaklar için de bağlayıcı ve mecburi olduğu (m. 308/c, II) göz önüne alındığında, gerek konkordatonun tasdikine itiraz edilmesinde gerek konkordatonun feshinin istenmesinde hukukî yararın bulunduğunu kabul etmek gerekir.

Alacağı rehinle temin edilmiş alacak sahipleri de, alacaklarını hiç yahut süresinde konkordato komiserine bildirmemiş ise, bu durum, rehin hakkının sona erdiği neticesini doğurmaz²⁹⁰. Zira, Kanun'da, bağlayıcı hâle gelen konkordatonun rehinli alacaklıların rehnin kıymetini karşılayan miktardaki alacakları bakımından mecburi olmadığı açıkça hükme bağlanmıştır (İİK m. 308/c, III). Bu nedenle, rehinli alacağın konkordatoya kaydedilmiş olup olmadığının rehin üzerinde bir tesiri bulunmamaktadır. Öte yandan,

²⁸⁷ **Buruloğlu/Reyna**, s. 41; **Kuru**, C. IV, s. 3677; **Öztek**, s.10; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 37; **Akil**, Konkordato, s. 108; **Berkin**, s. 547; **Berkin**, Konkordato, s. 68; **Tanrıver**, s. 174; **Postacioğlu**, s. 84; **Altay/Eskiocak**, s. 208; **Olgaç**, s. 1591; **Coşkun**, s. 148; **Eriş**, s. 827. “*Borçlu tarafından bildirilmemiş ve 20 günlük ilan müddeti içinde de alacağını beyan etmemiş olan alacaklılar, ilanda tasrih edilmiş olmak şartıyla, konkordato müzakerelerine iştirak etmek hakkını zayi ederler. İlanın ve beyan etmemenin hukuki sonucu bundan ibarettir. Resmi tasfiyede olduğu gibi, hakkın sukut edeceğine ve badema bir iddia bulunulamayacağına dair İİK’de açık veya zımni hiçbir hüküm yoktur.*” (12 HD., T. 10.09.1965, E. 1965/8923, K. 1965/9212: **KİBB**); “*Davacının alacağı, davalı hakkında verilen konkordato kararından önce doğmuş ve davacı alacağını masaya yazdırmamıştır. Alacağın yazılmaması alacak hakkını ortadan kaldırmaz...*” (15. HD., T. 26.04.1991, 4574/2214: **e-uyar**).

²⁸⁸ **Berkin**, s. 547; **Kuru**, El Kitabı, s. 1474; **Kuru**, s. 44 dn. 134; **Postacioğlu**, s. 92; **Tanrıver**, s. 179; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 46; **Akil**, Konkordato, s. 109. Aksi görüşte, bkz. **Olgaç**, s. 1591.

²⁸⁹ **Kuru**, s. 44 dn. 134; **Postacioğlu**, s. 84; **Tanrıver**, s. 179; **Öztek**, s. 463; **Akil**, Konkordato, s. 109; **Buruloğlu/Reyna**, s. 41; **Altay/Eskiocak**, s. 208.

²⁹⁰ **Postacioğlu**, s. 84-85; **Tanrıver**, s. 180; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 38; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 56; **Akyürek/Akyürek**, s. 430.

mühlet verildikten sonra dahi, rehinle temin edilmiş alacaklar nedeniyle rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılabilmesi yahut başlamış takiplere devam edilebilmesi (m. 295) bunu doğrular niteliktedir.

Alacağın hiç yahut süresinde bildirilmemiş olmasının yaptırımına gelince, kanun koyucu, süresinde bildirim yapmayan alacak sahiplerinin konkordato müzakerelerine kabul edilmeyeceklerini ifade etmekle yetinmiştir. Oysa, “konkordato müzakerelerine kabul edilmeme” ifadesinin açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. Öğretide kimi yazarların, metnin lafzına sıkı sıkıya bağlı kalmadıkları anlaşılmaktadır. Bu bağlamda, bu yazarların görüşüne göre, madde metninde geçen söz konusu ifadeyi, “konkordato çoğunluğunda dikkate alınmama ve konkordatonun kabulü ya da reddi için oy kullanamama” şeklinde anlamak gerekir. Bu nedenle, alacağını süresinde yahut hiç bildirmemiş alacaklının konkordato müzakeresine katılma hakkı bâki kalmakla birlikte, konkordato çoğunluğunun hesaplanmasında dikkate alınması mümkün değildir. Başka bir anlatımla, alacağını süresinde bildirmeyen alacak sahipleri, konkordato müzakeresine katılabilmekle beraber, konkordato çoğunluğunun hesaplanmasında yok sayılırlar²⁹¹. Öğretide kimi yazarların ise, bu hususa ilişkin özel bir açıklama yapma gereği duymaksızın, madde metnine sadık kalarak, alacağını süresinde yahut hiç bildirmeyen

²⁹¹ **Kuru**, s. 444-445; **Kuru**, C. IV, s. 3678; **Kuru/Arslan/Yılmaz**, s. 637 dn. 10; **Berkin**, s. 547; **Tanrıver**, s. 177; **Öztek**, s. 462 ve orada dn. 10; **Akil**, Konkordato, s. 108; **Akyürek/Akyürek**, s. 428. *Postacioğlu*, alacağını hiç yahut süresinde bildirmeyen alacaklının konkordatoya kabul oyu veremeyeceğini ve fakat red oyu vermesinin imkân dahilinde olduğunu belirtmiştir. Yazara göre, alacağını süresinde bildirmeyen alacaklının, yedi günlük iltihak müddeti içinde red oyu verme hakkı saklıdır (**Postacioğlu**, s. 83-84). Esasen, İİK m. 302, VII’de yer alan yedi günlük iltihak süresi, konkordatoya kabul oyu verecek alacaklılar içindir. Bu nedenle, alacağını süresinde bildirmeyen alacaklının iltihak müddeti içinde red oyu verebilmesini mümkün görmemek gerekir.

alacaklıların konkordato müzakerelerine katılamayacaklarını ve oy kullanamayacaklarını belirtmekle yetindikleri görülmektedir²⁹².

Her şeyden önce, Kanun’a şöyle bir göz atıldığında, konkordatoya oy verebilmek için müzakereye katılmanın şart olmadığı anlaşılmaktadır. Nitekim, müzakereye katılmamış alacaklıların da, müzakere bitimini takip eden yedi gün içinde konkordatoya katılmasına cevaz verilmiştir (m. 302, VII). Buradan hareketle, Kanun’da yer alan ifadeyi, müzakereye katılma bağlamında değil; konkordatonun kabulü ya da reddi hakkında irade açıklamasında bulunabilme çerçevesinde değerlendirmek gerekir. Öte yandan, alacaklılar toplantısının asıl amacının alacaklıların borçlu hakkında bilgi edinmesi sağlamak olduğu gözetildiğinde²⁹³, alacaklıların süresinde bildirmemiş alacaklıların da söz konusu müzakereye katılması, bu amacın hasıl olması bakımından faydalı olabilir. Nitekim, Kanun’da da borçlu hakkında tam bilgi sahibi olunması adına, alacaklılara, alacaklılar toplantısından önceki yedi gün içinde belgeleri inceleyebilme imkânı sunulmuştur. Ayrıca, tasdik edilen konkordato, alacağını hiç yahut süresinde bildirmeyen alacaklılar için de bağlayıcıdır. O hâlde, bu alacaklıların, kendileri hakkında bağlayıcı olan konkordatonun hiç değilse müzakeresine katılabilmeleri, hukukî dinlenilme hakkının bir gereği olarak kabul edilmelidir. Zira, bu şekilde söz konusu alacaklılar, konkordato süreci hakkında gerekli bilgiye erişim imkânına sahip olabileceği gibi, gerektiğinde açıklama yapma hakkını kullanarak diğer alacaklıların bilgilendirilmesine de katkı sağlayabilir. Bu nedenle, alacağın süresinde yahut hiç bildirilmemiş olmasının yaptırımı, müzakereye katılabilmek ve fakat konkordato çoğunluğunun teşkilinde nazara alınmamak şeklinde kabul edilmelidir. Bu hususa ilişkin mevcut muğlaklığın ortadan kaldırılması için de, kanun metninin “*konkordato*

²⁹² **Buruloğlu/Reyna**, s. 41; **Üstündağ**, s. 243; **Sarısözen**, s. 194; **Altay/Eskiocak**, s. 208; **Berkin**, Konkordato, s. 68; **Olgaç**, s. 1591.

²⁹³ **Tanrıver**, s. 178; **Akil**, Konkordato, s. 108.

müzakeresinde oy hakkından mahrum kalınacağı” şeklinde düzenlenmesi isabetli olacaktır.

d. Alacakların Komisere Bildirilme Şekli

Kanun’da, alacağın komisere bildirilmesi hususunda bir şekil şartı öngörülmemiştir. Bu çerçevede, alacaklar, ilân tarihinden itibaren on beş gün içinde komisere sözlü yahut yazılı şekilde bildirilebilir²⁹⁴. Konkordato komiseri, kendisine yönelik bu bildirimlere ilişkin bir tutanak düzenlemeli (İİK m. 290, III; m. 8) ve bu tutanak, kendisi ve bildirimde bulunan alacaklı tarafından imzalanmalıdır²⁹⁵. Uygulamada, her alacak bildirimini için ayrı bir tutanağın düzenlenmesi pratik olmadığından, konkordato komiseri bu yükümlüğünü, tüm alacak kayıtlarını ve borçlunun bu alacaklara ilişkin beyanını sıra numaralarına göre gösteren alacak kayıt defteri düzenlemekle yerine getirmektedir²⁹⁶. Bu defterde yer alan, alacak kayıtlarının işlendiği ve borçlunun beyanının alındığı her sayfa, komiser ve bildirimde bulunan alacaklı tarafından imzalanmak zorundadır²⁹⁷.

Alacağın komisere, posta ile bildirilmesi de mümkündür. Bu hâlde, alacak, günü gününe tutanağa, tutanak yerine alacak kayıt defteri tutulmuş ise deftere geçirilmeli ve altı komiser tarafından imzalanmalıdır²⁹⁸. Posta ile yapılan alacak bildirimlerinde,

²⁹⁴ **Kuru**, s. 444; **Kuru**, C. IV, s. 3676; **Altay/Eskiocak**, s. 244; **Akyürek/Akyürek**, s. 431; **Akil**, Konkordato, s. 102; **Tanrıver**, s. 185. Uyuşmazlık hâlinde, alacağın yasal süre içinde bildirildiğinin ispatı alacaklıya aittir (**Öztek**, s. 466; **Akyürek/Akyürek**, s. 431).

²⁹⁵ **Kuru**, s. 444; **Kuru**, C. IV, s. 3676; **Tanrıver**, s. 185; **Akyürek/Akyürek**, s. 431; **Öztek**, s. 466; **Altay/Eskiocak**, s. 242.

²⁹⁶ **Altay/Eskiocak**, s. 242; **Öztek**, s. 467. Ayrıca, bkz. **Buruloğlu/Reyna**, s. 44.

²⁹⁷ **Altay/Eskiocak**, s. 243.

²⁹⁸ **Öztek**, s. 466; **Kuru**, s. 444 dn. 133; **Kuru**, C. IV, s. 3676; **Tanrıver**, s. 185.

dilekçenin on beş günlük bildirim süresinden sonra komiserle ulaşması durumunda ne olacağı tartışmalıdır. Kuşkusuz, on beş günlük süreden sonra postaya verildiği saptanan alacak bildirimlerinin konkordato çoğunluğunda nazara alınmaması gerekir²⁹⁹. Aksi hâlde, alacak bildirim süresinin varlığı anlamsızlaşır. Bununla birlikte, bizim de katıldığımız bir görüşe göre, on beş günlük süre içinde postaya verildiği ispat edilmiş ve fakat bildirim süresinden sonra komiserliğe ulaşmış alacak bildirimlerinin de, tıpkı süresinde yapılmış bildirim gibi muamele görmesi isabetli olur³⁰⁰. Buna karşılık, öğretide bir görüş, on beş günlük bildirim süresinin hesabında postaya veriliş tarihinin değil, komiserle ulaşma tarihinin dikkate alınması gerektiğini ileri sürmektedir³⁰¹. Bu görüşe göre, ilamsız icrada nasıl ki asıl olan postanın ulaşma tarihi ise, burada da aynı esasın benimsenmesi gerekir. Zira, takip hukukunda ilgililer hakkında öngörülen süreler hak düşürücü süredir³⁰².

Öte yandan, posta ile gönderilen alacak bildirimlerinde, dilekçede yer alan imzanın alacaklıya ait olduğu, kuşkuyla yer bırakmayacak şekilde açık olmalıdır. Bu çerçevede, dilekçede yer alan imzanın en azından noter tasdikli olması ya da komiser tarafından durumdan haberdar edilen alacaklının gelip imzalaması ve kimliğini doğrulaması gerekir³⁰³.

İcra ve İflâs Kanunu'nun 299. maddesinde, ilân tarihinden itibaren on beş gün içinde alacak bildiriminde bulunulurken, alacağın varlığını gösteren belgelerin de

²⁹⁹ *Altay/Eskiocak*, bildirim süresinden sonra postaya verilen dilekçelerin de komiserlikçe kayıtlara geçirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Ancak bu hâlde, dilekçenin yasal süreden sonra postaya verildiğinin kayıtlarda açıkça belirtilmesi gerekir (*Altay/Eskiocak*, s. 244).

³⁰⁰ *Öztek*, s. 466; *Kuru*, s. 444 dn. 133; *Kuru*, C. IV, s. 3676-3677; *Altay/Eskiocak*, s. 244; *Buruloğlu/Reyna*, s. 44.

³⁰¹ *Akil*, Konkordato, s. 103; *Tanrıver*, s. 186; *Sarısözen*, s. 195.

³⁰² *Akil*, Konkordato, s. 103; *Sarısözen*, 195.

³⁰³ *Öztek*, s. 466-467. Aynı yönde, bkz. *Altay/Eskiocak*, s. 244.

konkordato komiserine sunulmasını gerektirecek bir ifadeye yer verilmemiştir³⁰⁴. Bu nedenle, alacağın hukukî dayanağını göstermeye yönelik hiçbir belge sunulmamış olsa bile, bildirilen alacağın konkordato komiseri tarafından kaydının yapılması gerekir³⁰⁵. Burada, konkordato komiserinin bildirilen alacağı kabul ya da reddetme yetkisi yoktur³⁰⁶. Bununla birlikte, öğretide, bildirimde bulunan alacak sahiplerinin, alacağın hukukî dayanağını ispat eden belgeleri ya da tasdikli örneklerini de sunmaları gerektiği kabul edilmektedir³⁰⁷. Zira, bildirilen alacağın gerçek mi yoksa varsayıma mı dayandığı, konkordato prosedürü içinde hem alacaklılar hem de asliye ticaret mahkemesi bakımından ayrı bir öneme sahiptir. Alacaklılar bakımından önemlidir, zira alacağın hukukî dayanaktan yoksun olduğu konkordato komiseri tarafından bu deliller ve borçlunun ticari defter ve kayıtları incelenmek suretiyle ortaya çıkmış ve bu husus alacaklılar toplantısında alacaklıların bilgisine sunulmuş ise, borçlunun konkordato çoğunluğunu sağlamak amacıyla uydurma alacak ürettiği ve dolayısıyla alacaklıları zarara uğratma kastı taşıdığı gerekçesiyle konkordato teklifine alacaklılarca muhalefet edilerek tasdikin engellenmesi sağlanabilir³⁰⁸. Öte yandan, konkordatonun tasdikine itiraz etme yetkisine sahip alacaklıların, bildirilen alacağın sağlam bir hukukî temele dayanıp dayanmadığını anlayabilmeleri ve bu çerçevede itiraz haklarını bilinçli bir şekilde kullanabilmeleri bakımından, alacakların hukukî dayanağını gösteren belgelerin

³⁰⁴ Karş. İİK m. 219, II-2.

³⁰⁵ Altay/Eskiocak, s. 208-209; Öztekin, s. 468; Sarısözen, s. 196; Pekcanıtez/Erdönmez, s. 57.

³⁰⁶ Kuru, C. IV, s. 3682; Arslan, R./Yılmaz, E./Taşpınar Ayvaz, S.: İcra ve İflâs Hukuku, 3. B., Ankara 2017. s. 548; Tanrıver, s. 186; Buruloğlu/Reyna, s. 47; Altay/Eskiocak, s. 208; Üstündağ, s. 243; Sarısözen, s. 196; Akyürek/Akyürek, s. 431; Akil, Konkordato, s. 103.

³⁰⁷ Postacıoğlu, s. 77-78; Berkin, s. 547-548; Kuru, s. 443 dn. 128; Öztekin, s. 468; Tanrıver, s. 185; Arar, s. 280; Altay/Eskiocak, s. 209; Akil, Konkordato, s. 103; Buruloğlu/Reyna, s. 42.

³⁰⁸ Öztekin, s. 468; Akil, Konkordato, s. 103.

sunulması gerekir³⁰⁹. Bundan başka, borçlu tarafından itiraz edilmiş çekişmeli alacağın, konkordato çoğunluğunda dikkate alınıp alınmayacağına ve alınacaksa ne oranda alınacağına karar verilirken, alacağın varlığını gösteren belgelerin sunulmuş olması, asliye ticaret mahkemesi bakımından hem yol gösterici hem de ikna edici bir işleve sahip olacaktır³¹⁰.

3. Alacaklar Hakkında Borçlunun Beyana Daveti

a. Genel Olarak

Konkordato komiseri, alacakların bildirilmesinden sonra, söz konusu alacaklar üzerinde inceleme yapar. Ancak, bu inceleme, iflâs prosedürü içerisinde iflâs idaresinin yaptığı incelemeden oldukça farklıdır³¹¹. Bu bağlamda, konkordato komiserinin kendisine bildirilen alacakları kabul ya da reddetme yetkisi yoktur³¹²; bu yetki, münhasıran borçluya aittir³¹³. Bu nedenle, konkordato çoğunluğunun sağlıklı ve doğru

³⁰⁹ Altay/Eskiocak, s. 209; Kuru, C. IV, s. 3674; Kuru, s. 443 dn. 128.

³¹⁰ Öztekin, s. 468.

³¹¹ Postacıoğlu, s. 75; Kuru, C. IV, s. 3682; Kuru, s. 447; Öztekin, s. 476; Tanrıver, s. 186; Kale, Sorularla Konkordato, s. 38.

³¹² Kuru, C. IV, s. 3682; Arslan, R./Yılmaz, E./Taşpınar Ayvaz, S.: İcra ve İflâs Hukuku, 3. B., Ankara 2017. s. 548; Tanrıver, s. 186; Öztekin, s. 477; Buruloğlu/Reyna, s. 47; Atalı, Kesin Mühlet, s. 107; Altay/Eskiocak, s. 208; Pekcanitez/Erdönmez, s. 57; Üstündağ, s. 243; Sarısözen, s. 196; Akyürek/Akyürek, s. 431. Halbuki, iflâs idaresinin, masaya yazdırılan alacaklar üzerindeki incelemesinin kapsamı, oldukça geniştir. Zira, masaya yazdırılan alacağın mevcut olup olmadığı, mevcut ise ne oranda mevcut olduğu, alacağı yazdıran kimsenin o alacağın gerçek alacaklısı olup olmadığı ve alacağın imtiyaz niteliğinin bulunup bulunmadığı, hep iflâs idaresi tarafından incelenip tespit edilir (Tanrıver, s. 186 dn. 136; Kuru, 297-298; Yılmaz, İdare, s. 147).

³¹³ Postacıoğlu, s. 75; Öztekin, s. 477; Kuru, s. 447; Tanrıver, s. 186; Akyürek/Akyürek, s. 434.

bir şekilde tespit edilebilmesi için, alacakların bildirilmesinden sonra komiserin, borçluyu iddia olunan alacaklar hakkında açıklamada bulunmaya davet etmesi gerekir (İİK m. 300). Zira, hangi alacakların konkordato çoğunluğunda dikkate alınacağı ile borçlunun beyanı arasında sıkı bir ilişki vardır.

İlk olarak, borçlu, bildirilen alacağı kabul edebilir. Bu hâlde, borçlu tarafından kabul edilen bu alacak, konkordato çoğunluğunun teşkilinde hesaba katılır. Borçlu tarafından kabul edildiği açıklanan alacak hakkında komiserin reddetme yetkisi yoktur; o da kabul etmek zorundadır³¹⁴.

İkinci olarak, borçlu, bildirilen alacağı reddedebilir. Bu takdirde, alacak, çekişmeli alacak hâlini alır. Bu alacağın konkordato çoğunluğunda dikkate alınıp alınmayacağı ise, çekişmeli alacaklara ilişkin prosedürün işletilmesi sonucunda anlaşılır. Biz, konunun önemine binaen, çekişmeli alacakları bir sonraki başlıkta anlatmayı uygun gördük. Ancak, yeri gelmişken şu noktayı da açıklığa kavuşturmak gerekir ki, bir alacağın çekişmeli olarak nitelendirilmesinde alacaklıların beyanının hiçbir önemi yoktur. Bu çerçevede, borçlu tarafından kabul edildiği açıklanan alacak hakkında, alacaklılardan herhangi birinin itirazı söz konusu olmuş ise, bu itiraz, bahsedilen alacağı çekişmeli alacak kılmaz³¹⁵.

³¹⁴ **Tanrıver**, s. 187; **Öztek**, s. 477; **Kuru**, C. IV, s. 3682; **Kuru**, s. 447; **Akyürek/Akyürek**, s. 434 ve s. 507. Bununla birlikte, bu durum, komiserin o alacak hakkında inceleme yapma yetkisine hâlel getirmez. Komiser, borçlunun defter ve belgeleri üzerinde re'sen yapacağı araştırma ile, o alacağın gerçekte mevcut olup olmadığı tespit edebilir ve alacak mevcut değil ise, bu duruma alacaklılar toplantısında işaret ederek konkordatonun reddedilmesini sağlayabilir (**Tanrıver**, s. 187-188; **Kuru**, s. 447 dn. 141; **Atalı**, Kesin Mühlet, s. 107; **Öztek**, s. 479) .

³¹⁵ **Kuru**, s. 447 dn. 142; **Kuru**, C. IV, s. 3682; **Öztek**, s. 479; **Akyürek/Akyürek**, s. 507; **Tanrıver**, s. 188; **Tanrıver/Deynekli**, s. 100; **Postacıoğlu**, s. 76; **Gürdoğan**, s. 186; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 38; **Altay/Eskiocak**, s. 299 dn. 2; **Ulukapı**, s. 168. Alacaklılar, bu ihtimalde, alacağın gerçekte mevcut olmadığı hakkında komiserin dikkatini çekebilir ve bu hususa raporunda işaret etmesini sağlayabilir

b. Çekişmeli Alacaklar

İcra ve İflâs Kanunu'nun 302. maddesinin altıncı fıkrasına göre, borçlu tarafından itiraz edilmek suretiyle çekişmeli kılınan bir alacağın konkordato çoğunluğunda dikkate alınıp alınmayacağına, alınacaksa ne oranda alınacağına asliye ticaret mahkemesi karar verir. Borçlu, alacağın tamamına itiraz edebileceği gibi, bir kısmına da itiraz edebilir. İtiraz, alacağın bir kısmına yönelik ise, çekişmeli olma durumu sadece itiraz edilen kısım itibariyledir. Bu nedenle, alacağın itiraz edilmemiş kısmı tamamen; itiraz edilen kısmı ise, mahkemenin bu hususa ilişkin vereceği karar çerçevesinde konkordato çoğunluğunda dikkate alınır³¹⁶.

Asliye ticaret mahkemesinin çekişmeli alacaklara ilişkin yapacağı inceleme, söz konusu alacakların konkordato çoğunluğunda hesaba katılıp katılmayacağı ile sınırlıdır. Bu sebeple, mahkemece verilen karar, sadece çoğunluğa dahil olmak bakımından bir sonuç doğurur; yoksa, alacağın varlığı veya yokluğu hakkında, maddi hukuk bakımından bir etkiye sahip değildir³¹⁷. Nitekim, Kanun'da, “*Şu kadar ki bu iddialar hakkında ileride mahkemece verilecek hükümler saklıdır.*” denilerek bu hususa işaret edilmiştir (İİK m. 302, VI). Mahkeme, alacağın konkordato çoğunluğundan dikkate alınıp alınmayacağını, yaklaşık ispat ölçütü çerçevesinde tespit edecektir. Bu çerçevede, alacağın varlığı ihtimal

(**Kuru**, C. IV, s. 3682-3683). Ayrıca, konkordatonun tasdikine itiraz edebilir ve borçlunun dürüst olmadığından bahisle tasdik talebinin reddini mahkemeden isteyebilirler (**Postacıoğlu**, s. 77).

³¹⁶ **Tanrıver/Deynekli**, s. 101; **Ulukapı**, s. 168 dn. 437; **Akyürek/Akyürek**, s. 507.

³¹⁷ **Öztek**, s. 505-506; **Tanrıver**, s. 221, dn. 351; **Kuru**, s. 448 dn. 144; **Ulukapı**, s. 169; **Altay/Eskiocak**, s. 302; **Gürdoğan**, s. 186-187. “*Tetkik mercii, nizalı alacaklarda, bu alacakların hesaba katılıp katılmayacağı ve ne oranda katılacağına karar vermelidir. Ancak, bu merci, alacağın esas bakımından karar veremez.*” (12. HD., 23.2.1984, 12649/1951: **Eriş**, s. 848).

dâhilinde ise, çoğunluk hesabında dikkate alınmasına, değil ise, aksine karar verecektir³¹⁸.

Çekişmeli alacağın hangi prosedür çerçevesinde asliye ticaret mahkemesine getirileceği hususunda Kanun'da bir hüküm serdedilmemiştir. Başka bir anlatımla, çekişmeli alacak hakkında karar verilmesini sağlamak için kimin başvuruda bulunacağı açık değildir. Bir görüşe göre, başvuruyu yapacak olan alacaklıdır; komiserin bu konuda re'sen harekete geçme yetkisi yoktur³¹⁹. Bununla birlikte, Kanun'da, bu başvurunun yapılmamış olmasına, bir netice bağlanmamıştır. Yâni, çekişmeli alacak hakkında mahkemeye başvurulmamış ise, söz konusu alacağın konkordato çoğunluğunda dikkate alınıp alınmayacağına ilişkin bir kesinlik yoktur. Bu çerçevede, başvuruyu yapacak olanın sadece alacaklı olduğunun kabul edilmesi ve fakat alacaklının bu konuda harekete geçmemesi hâlinde, bir belirsizliğin doğması kaçınılmazdır. Oysa, konkordato komiseri, mahkemeye sunacağı gerekçeli raporunda, konkordato projesinin kabul edilip edilmediğine de işaret etmek zorundadır (İİK m. 302, VIII). Başka bir anlatımla, tasdik aşamasına gelindiğinde, konkordatonun kabul edilip edilmediği hususunda bir berraklığın sağlanmış olması gerekir. İşte, bu nedenle başka bir görüş, haklı olarak, konkordato komiserinin de bizzat mahkemeye başvurarak çekişmeli alacağın konkordato çoğunluğunda dikkate alınıp alınmayacağına karar verilmesini isteyebileceğini (ve hatta istemesi gerektiğini) ifade etmektedir³²⁰. Öte yandan, diğer bir görüşe göre ise, çekişmeli alacaklar hakkında mahkemeden karar alınmasını sağlamak, konkordato komiseri tarafından re'sen yerine getirilmelidir³²¹. Bu görüşe göre, başvurunun doğrudan komiser tarafından yapılması, konkordato bakımından daha sağlıklıdır. Zira, çekişmeli alacaklara

³¹⁸ Altay/Eskiocak, s. 302; Doğan, s. 120; Gürdoğan, s. 186 dn. 524.

³¹⁹ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 497.

³²⁰ Tanrıver, s. 222; Eriş, s. 846. Ayrıca, bkz. Akyürek/Akyürek, s. 508.

³²¹ Gürdoğan, s. 186; Altay/Eskiocak, s. 299; Ulukapı, s. 169.

ilişkin gerekliliğin alacaklılar tarafından yerine getirilmesi kabul edildiğinde, her alacaklı farklı zamanlarda başvuru yapacağından, çekişmeli alacaklar hakkında karar verilmesi gecikecek ve dolayısıyla, komiser tarafından hazırlanacak rapor, çoğunluk şartı bakımından henüz olgunlaşmadan mahkemeye sunulacaktır. Bu ise, tasdik yargılamasının bir an önce sonuçlanmasını sekteye uğratacak ve kararın mümkün olan en kısa sürede verilmesini zorlaştıracaktır. Dolayısıyla, konkordato komiserinin, re'sen harekete geçerek çekişmeli alacaklara ilişkin dosyaları düzenli bir biçimde hazırlayıp aynı anda mahkeme sunması, uyuşmazlığın mahkeme tarafından süratle sonuçlanmasına olanak sağlayacaktır³²².

C. Çoğunluk Hesabında Dikkate Alınan ve Alınmayan Alacak Grupları

1. Genel Olarak

Konkordato projesinin kabulü için çoğunluğun tespitinde, sadece konkordatoya kaydedilmiş alacaklar hesaba katılır³²³. Kaydedilmiş alacaklardan maksat, konkordato mühletinin verilmesinden önce doğmuş ve on beş günlük süre içerisinde (İİK m. 299, I) komisere yazdırılmış veya yazdırılmamış olmakla birlikte, borçlunun bilançosunda gösterilmiş olan alacaklardır³²⁴. Aynı şekilde, bilançoda da kendisine yer verilmemiş

³²² **Altay/Eskiocak**, s. 298-299.

³²³ **Berkin**, Konkordato, s. 76; **Tanrıver/Deynekli** s. 97.

³²⁴ **Kuru**, s. 455 dn. 167; **Kuru**, El Kitabı, s. 1482 dn. 88; **Kuru**, C. IV, s. 3679, 3695 dn. 448; **Tanrıver/Deynekli**, s. 97; **Tanrıver**, s. 175, 229 dn. 390; **Akil**, Konkordato, s. 176; **Uyar**, Tasdik, s. 122; **Uyar**, s. 81; **Uyar**, Ekseriyet, s. 127; **Hatipoğlu**, s. 186; **Ulukapı**, s. 178; **Postacıoğlu**, s. 31; **Baygöl**, s. 155 “... Çoğunluk koşulunun hesaplanmasında gözönünden tutulacak olan alacaklar konkordatoya kaydedilmiş olan alacaklardır. Kaydedilmiş alacaklar kapsamına ilândan itibaren 20 [7101 sayılı Kanun'dan sonra: 15] gün içinde alacağını konkordato komiserine yazdırmış alacaklar ile

alacaklar, borçlunun defter ve belgelerinden (özellikle tapu sicilinden) anlaşılıyor ise, on beş gün içinde komişere bildirilmemiş olsalar dahi, kaydedilmiş alacak sayılmak gerekir³²⁵. Bu sebeple, aşğıda belirtmiş olduğumuz alacaklardan konkordato çoğunluğunun belirlenmesinde dikkate alınacak olanların, önkoşul olarak, konkordatoya kaydedilmiş olmaları gerektiğı hatırdan çıkarılmamalıdır.

2. Alacak Grupları

a. Borçlu Yakınlarına Ait Alacaklar

İcra ve İflâs Kanunu'nun 302. maddesinin dördüncü fıkrasına göre, konkordato borçlusunun eşi ve çocuğı ile kendisinin ve evlilik bağı ortadan kalkmış olsa dahi eşinin anası, babası ve kardeşi alacak ve alacaklı çoğunluğunun hesabında nazara alınmaz. Bu kimseler, borçlu lehine hareket ederek diğere alacaklılar üzerinde menfi etkide bulunabileceklerinden oylamadan mahrum bırakılmışlardır³²⁶.

Kanun koyucunun borçlu yakınlarına ilişkin yapmış olduğı bu sayım sınırlıdır ve yorum yoluyla genişletilemez³²⁷. Ne var ki, kanun koyucunun, sınırlı olarak yapmış

borçlunun ayrıntılı bilançosunda gösterilmiş alacaklar girer. Konkordatonun tasdiki için gerekli çoğunluk koşulu kayıtlı alacaklara göre gerçekleşmediğinden tasdik talebinin reddi isabetlidir...” (Y. 19. HD., 05.05.2005, E. 2004/11852, K. 2005/5159; **Muşul**, s. 501 dn. 465).

³²⁵ **Tanrıver**, s. 220 dn. 339; **Kuru**, s. 445-446 dn. 136; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 496. “Kaydedilmiş alacak” ibaresine yönelik öğretilerdeki bu yorumların gerekçesi ve geçerliliklerini 7101 sayılı Kanun ile yapılan değışiklikten sonra dahi koruduklarına ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. **Öztek**, s. 463vd.

³²⁶ **Postacıoğlu**, s. 26; **Öztek/Tunç Yücel**, m. 302, s. 503; **Tanrıver/Deynekli**, s. 97; **Üstündağ**, s. 246; **Berkin**, s. 566; **Ulukapı**, s. 166; **Belgesay**, s. 15; **Belgesay**, Şerh, s. 509; **Gürdoğan**, s. 185;

³²⁷ **Öztek/Tunç Yücel**, m. 302, s. 503; **Tanrıver/Deynekli** s. 98; **Ulukapı**, s. 166; **Hatipoğlu**, s. 181.

olduğu bu sayımda eski eşin anne, baba ve kardeşine maddede yer verilirken, bizatihi eski eşe yer verilmemiştir. Oysa, borçlu, eşiyile muvazaalı şekilde boşanmak suretiyle, konkordato çoğunluğuna tesirde bulunabilecek kötünıyetli tutum ve davranışlar içerisine girebilir³²⁸. Bu nedenle, öğretide bir görüş, genişletici yorum yöntemiyle eski eşin de evleviyetle oy kullanamayacağını kabul etmek gerektiğini isabetle savunmaktadır³²⁹.

7101 sayılı Kanun ile değışiklik yapılmadan evvel, çoğunluk hesabında dikkate alınmayacak yakınların listesi borçlunun eşi, anası, babası ve çocuklarından ibaret idi. Türk hukuk öğretisinde ise, bu kapsamın genişletilmesi, kayınpeder, kayınvalide, torun ve kardeşler ile evlatlık ilişkisi varsa borçluyu evlat edinenin; borçlu evlat edinmişse evlatlığının da listeye eklenmesi gerektiğı ifade ediliyor idi³³⁰. Yeni düzenleme ile bu eleştirilerin evlatlık ilişkisini saymazsak, büyük oranda dikkate alındığını söylemek gerekir.

b. İmtiyazlı Alacaklar

Yine, konkordatoya kaydedilmiş olsalar dahi, 206. maddenin ilk sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar da çoğunluk teşkilinde nazara alınmazlar (İİK m. 302, IV). Zira, bağlayıcı hale gelen konkordato bu alacaklar için mecburi değildir. Bununla birlikte, imtiyazlı alacak sahiplerinin imtiyaz haklarından açıkça feragat etmeleri hali başkadır. Bu durumda imtiyaz hakkından açıkça feragat etmiş alacaklı konkordatoda oy kullanabilir³³¹. İmtiyaz hakkından feragat, alacağın adi alacak gibi işlem görmesi

³²⁸ Pekcanıtez/Erdönmez, s. 112.

³²⁹ Sarısözen, s. 199; Akil, Konkordato, s. 176-177.

³³⁰ Kuru, s. 457 dn. 171; Tanrıver, s. 220 dn. 341; Tanrıver, Değerlendirmeler, s. 281; Tanrıver/Deynekli, s. 98; Buruloğlu/Reyna, s. 60; Ulukapı, s. 167; Eroğlu, 4949, s. 105-106.

³³¹ Kuru, s. 456 dn. 170; Akil, Konkordato, s. 177; Berkin, s. 566; Pekcanıtez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 496.

sonucunu doğurur³³². Buna karşılık, İcra ve İflâs Kanunu'nun 302. maddesinin dördüncü fıkrasında sınırlı bir şekilde sayılan borçlu yakınları, imtiyazlı alacakları için imtiyaz haklarından açıkça feragat etseler bile, çoğunluk hesabında göz önünde tutulamazlar³³³.

c. Rehinli Alacaklar

Rehinli alacaklar da, kural olarak çoğunluk teşkilinde hesaba katılmazlar. Ancak şu var ki, rehinle temin edilmiş alacak, komiser tarafından takdir edilen kıymete göre kısmen teminatsız kalmışsa, teminatsız kalan bu kısım hem alacak hem de alacaklı çoğunluğunun hesaplanmasında dikkate alınır³³⁴. Zira rehinli alacak, teminatsız kaldığı nispette adi alacak sayılır. Rehinli alacağın çoğunluk hesabında dikkate alındığı diğer bir ihtimal ise, alacaklının rehin hakkından feragat etmesidir. Gerçekten, alacaklı rehin hakkından feragat ederse, hem alacak hem de alacaklı çoğunluğunun teşkilinde tam olarak hesaba katılır³³⁵. Yine, alacağı üst sınır ipoteği ile güvence altına alınmış alacaklı da, limit dışında kalan alacağı için konkordato çoğunluğunun hesaplanmasında dikkate alınır³³⁶.

³³² **Tanrıver**, s. 220.

³³³ **Tanrıver/Deynekli**, s. 99; **Kuru**, s. 456 dn. 170; **Berkin**, s. 566; **Eroğlu**, 4949, s. 106.

³³⁴ **Kuru**, s. 457; **Postacoğlu**, s. 26; **Tanrıver/Deynekli**, s. 99; **Buruloğlu/Reyna**, s. 60; **Güner**, s. 301; **Arar**, s. 289 ve s. 306; **Ulukapı**, Sonuç, s. 21; **Gürdoğan**, s. 185; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 496; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 51; **Hatipoğlu**, s. 182.

³³⁵ **Kuru**, s. 457 dn. 174; **Kuru**, El Kitabı, s. 1484; **Tanrıver**, s. 221; **Tanrıver/Deynekli**, s. 100; **Akil**, Konkordato, s. 177; **Ulukapı**, Sonuç, s. 23.

³³⁶ **Tanrıver/Deynekli**, s. 99; **Kuru**, El Kitabı, s. 1484; **Ulukapı**, Sonuç, s. 23; **Ulukapı**, s. 165. “*Yapı Kredi Bankası'nın alacağı ipotek ile teminat altına alındığından, konkordato nisabında dikkate alınmaması gerekirse de ipotek limiti 4.500.000.000 TL'den fazla alacak, adî alacak niteliğinde olduğundan, bu miktarın konkordato nisabının oluşmasında dikkate alınması gerekir.*” (19. HD., 21.3.1995, 1795/2575; **Coşkun**, s. 161 dn. 114).

Rehinli alacağın çoğunluk teşkilinde hesaba katılmamasında veya teminatsız kaldığı ölçüde oylamaya katılmasında, rehnin, borçluya ait mallar üzerinde kurulmuş olması gerektiğinde kuşku yoktur. Bununla birlikte, üçüncü bir kişiye ait mallar üzerinde kurulan rehinle teminat altına alınan alacakların, konkordato çoğunluğunda dikkate alınıp alınmayacağı, ayrı bir değerlendirmeyi gerekli kılmaktadır.

Her şeyden önce, 7101 sayılı Kanun değişikliğinden önce, gerek öğretide³³⁷ gerek Yargıtay uygulamasında³³⁸, rehnin üçüncü bir kimseye ait mallar üzerinde kurulduğu hâllerde, alacağın adî alacak sayılması ve konkordato çoğunluğunda tümüyle dikkate alınması gerektiği konusunda, herhangi bir görüş ayrılığı mevcut değildi. Gerek öğretiyi gerek uygulamayı ittifakla bu görüşte olmaya sevk eden neden, alacağın rehnin paraya çevrilmesi yoluyla tahsil edilmesi durumunda üçüncü kişinin konkordato borçlusuna karşı doğacak rücu alacağının korunması gerektiği düşüncesi idi. Halihazırda, öğretideki

³³⁷ **Postacıoğlu**, s. 26-27; **Tanrıver**, s. 221; **Tanrıver/Deynekli**, s. 99; **Kuru**, El Kitabı, s. 1511; **Kuru**, s. 457 dn. 172; **Üstündağ**, s. 246-247; **Arar**, s. 290; **Gürdoğan**, s. 185; **Ulukapı**, Sonuç, s. 21; **Berkin**, s. 566; **Hatipoğlu**, s. 182.

³³⁸ “F... A.Ş. lehine 40.000.000.000.-TL. bedelli ipotek tesis edilen Gemlik İlçesi 672 Parsel ve Bursa 314 Ada 19 Parsel sayılı taşınmazlar Öznur, Fatih ve Figen adına kayıtlıdır. Konkordato Er-E... Ltd. Şti. tarafından talep edildiğinden F... A.Ş. lehine verilen ipotek üçüncü kişi ipoteğidir. Alacaklının ipotekleri paraya çevirip alacağını tahsil etmesi durumunda, ipotek veren üçüncü kişi tahsil edilen miktar için asıl borçluya rücu hakkına sahip olduğundan üçüncü kişi ipoteği ile teminat altına alınan alacakların nisapta dikkate alınıp alınmayacağı üzerinde durularak varılacak uygun sonuç çerçevesinde bir karar verilmesi gerekirken, bu yönler gözetilmeden çoğunluk koşulunun bulunduğu kabulü ile yazılı şekilde hüküm kurulmasında isabet görülmemiştir.” (19. HD., T. 19.10.2000, E. 2000/6141, K. 2000/6939: **KİBB**); “... Alacak üçüncü şahsa ait rehinle karşılanmış ve konkordato isteyen borçlu borçtan dolayı şahsen sorumlu bulunmuş ise alacağın tamamının konkordato nisabının hesabında gözönünde tutulması zorunludur.” (İİD., T. 31.3.1969, 2800/3558: **Kuru**, C. IV, s. 3706). Aynı yönde, bkz. 11. HD, T. 08.11.1991, 6992/5896: **e-uyar**; 11. HD, T. 01.12.1988, 1988/8456, 1988/7281: **Altay/Eskiocak**, s. 871; 11. HD., T. 01.12.1989, 9436/7201: **Altay/Eskiocak**, s. 889.

ağırlıklı görüş, yine bu amaçtan hareketle, üçüncü kişiye ait mallar üzerinde kurulan rehinli alacakların konkordato çoğunluğunda dikkate alınması gerektiğini belirtmektedir³³⁹. Bununla birlikte, 7101 sayılı Kanun değişikliğinden sonra, öğretide kimi yazarlar, farklı gerekçelerle bu konuya ilişkin hâkim görüşten ayrılmıştır. Bu çerçevede, azınlıkta kalan bu görüşe göre, rehinli alacak, mülkiyeti üçüncü bir kişiye ait mallar ile teminat altına alınmış olsa bile, konkordato çoğunluğunda dikkate alınmamalıdır. Yani, rehinli alacakların konkordato çoğunluğunda dikkate alınmaması konusunda, alacağın konkordato borçlusu yahut üçüncü bir kişi tarafından gösterilen rehinle teminat altına alınması, herhangi bir fark yaratmamalıdır.

Bu görüş taraftarlarından *ÖZTEK'e göre*, mülkiyeti üçüncü kişiye ait mallar üzerinde kurulan rehinli alacakların konkordato çoğunluğunda adî alacak sayılıp dikkate alınması, 4949 sayılı Kanun değişikliğinden öncesi için anlamlıdır. Zira, o dönemde, mühlet içinde rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapıp rehin konusu malın satılması mümkün olduğundan, üçüncü kişinin konkordato borçlusuna karşı rücu alacağının doğması kaçınılmaz idi. Oysa, 4949 sayılı Kanun değişikliğinden sonra, mühlet içinde rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapılabildiği hâlde, bu takip nedeniyle muhafaza tedbirleri alınması ve rehinli malın satışının gerçekleştirilmesi yasaklanmıştır³⁴⁰. Konkordato borçlusu ile rehinli malın maliki olan üçüncü kişi arasında zorunlu (mecburi) takip arkadaşlığının bulunduğu göz önüne alındığında ise, mühlet içinde muhafaza tedbirleri alınamamasına ve rehin konusu malın satışının gerçekleştirilememesine ilişkin

³³⁹ **Altay/Eskiocak**, s. 366; **Pekcanıtez/Erdönmez**, s. 72; **Akil**, Konkordato, s. 107; **Yeşilova, B.:** m. 295, (Yeni Konkordato Hukuku 7101 sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m.285-309 Şerhi, Editör: Selçuk Öztekin, Ankara 2019, s. 363-387), s. 372; **Sarısozen**, s. 202; **Aydemir**, s. 70; **Akyürek/Akyürek**, s. 451-452.

³⁴⁰ Vurgulamış olalım ki, mühlet içinde muhafaza tedbirleri alınamaması ve rehinli malın satışının gerçekleştirilememesi, 7101 sayılı Kanun değişikliğinin de benimsediği bir esas olmuştur (bkz. İİK m. 295).

hüküm, üçüncü kişi için de caridir. Bu nedenle, mühlet içinde, üçüncü kişinin asıl borçluya karşı bir rücu alacağının doğması ihtimal dahilinde değildir. O hâlde, mülkiyeti üçüncü kişiye ait mallar üzerinde kurulan rehinli alacakların konkordato çoğunluğunda dikkate alınmasını haklı kılacak herhangi bir hukukî gerekçe bulunmamaktadır³⁴¹.

Yine *ATALAY/ATALI/ERDOĞAN*'a göre, konkordato bakımından rehin kavramı, İcra ve İflâs Kanunu'nun 23. maddesi çerçevesinde ele alınmalı ve rehnin kim tarafından tesis edildiğine ilişkin bir ayırım yapılmamalıdır. Ayrıca, 7101 sayılı Kanun değişikliğinden önce, tüm alacaklar teminata tâbi olduklarından, üçüncü kişiye ait mallar üzerinde rehinle teminat altına alınan alacak konkordato çoğunluğuna dahil edilirdi ki, üçüncü kişinin rücu alacağı, teminattan mahrum kalmasın. Oysa, yeni dönemde, teminatın kapsamı sınırlandırıldığından ve üçüncü kişinin rücu alacağı teminat kapsamında yer alan alacaklar arasında sayılmadığından, bu alacağın komiserle bildirilmesine ve konkordato çoğunluğuna dahil edilmesine gerek yoktur. Yazarlara göre, 7101 sayılı Kanun'la rehinli alacaklılara ilişkin getirilen özel düzenlemeler de, üçüncü kişiye ait mallar üzerinde kurulan rehinli alacakların çoğunluğa dahil edilmemesini gerektirir. Bu çerçevede, 7101 sayılı Kanun ile değişik 308/h maddesine göre, konkordato borçlusu, rehinli alacaklılarla borçlarının yapılandırılmasını ayrıca talep edebilmektedir. Bu durumda, mülkiyeti üçüncü kişiye ait mallar üzerinde kurulan rehinli alacağın bir taraftan adî konkordatoda çoğunluğa dahil olması, diğer taraftan 308/h maddesi uyarınca ayrıca müzakere edilip yapılandırılmasının istenmesi, çelişki yaratır. Öte yandan, yazarlara göre, rehin konusu alacak, mülkiyeti üçüncü kişiye ait mallar ile teminat altına

³⁴¹ **Öztek, S.:** Üçüncü Kişi Rehniyle Temin Edilmiş Bir Alacağın Adi Konkordato Nisabının Hesaplanmasındaki Durumu (Son Gelişmeler), (MİHDER/2020/16/47, s. 739-766), s. 745 vd; **Öztek, S.:** Adi Konkordatoda Üçüncü Kişi Rehninin Akıbeti Hakkında Bazı Düşünceler, (<https://legal.com.tr/blog/genel/adi-konkordatoda-ucuncu-kisi-rehninin-akibeti-hakkinda-bazi-dusunceler>, (E. T. 03.05.2021), Legal Blog).

alınmış olsa bile, konkordato ile bağılı olmadığından, konkordatodan etkilenmeyecek rehinli alacaklının oylamaya katılıp adı alacakların kaderinde etkili olan müzakerede söz sahibi olmasını haklı gösterecek bir durum da yoktur³⁴².

Bu görüşlere karşılık, *PEKCANITEZ/ERDÖNMEZ*, önceki döneme ait görüşlerini muhafaza etmişlerdir. Bu bağlamda, yazarlar, konkordatoda rehinli alacaklara ilişkin bir değerlendirme yapılırken cüz'i icradaki rehinli alacaklar için öngörülen hükümlerden hareket edilerek bir çözüme varılmayacağını; konkordatoya ilişkin hükümlerin sadece borçlu tarafından verilen rehinler bakımından uygulanabileceğini; zira, cüz'i icrada tek bir alacaklının başlattığı takip söz konusu iken, konkordatoda borçlunun karşısında bütün alacaklılarının yer aldığını ifade etmişlerdir. Öte yandan, yazarlara göre, mühlet, borçluya tanınan hukukî bir koruma niteliği taşır ve dolayısıyla mühletin hüküm ve sonuçlarından sadece borçlu yararlanmalıdır. Bu nedenle, mühlet içinde takip yapılamama yasağını sadece borçlu hakkında cari görmek gerekir. Aksi hâlde, üçüncü kişi, sadece borçlu yararına rehin verdiği gerekçesiyle, borçluya tanınan hukukî korumadan yararlanmış olur. Ayrıca, mühlet içinde kefile karşı takip yapılıyor iken, rehin tesis eden üçüncü kişiler hakkında takip yapılamayacağını kabul etmenin çelişki oluşturacağını ifade eden yazarlar, üçüncü kişinin rücu alacağının doğması için mutlaka rehinli malın satılmasına gerek olmadığına, üçüncü kişinin mühlet sırasında borçlunun borcunu alacaklıya ödediği takdirde de, mühlet içinde rücu alacağının doğacağına dikkat çekerek, üçüncü kişiye ait

³⁴² **Atalay, O./Atalı, M./Erdoğan, E.:** Üçüncü Kişi Rehniyle Güvence Altına Alınmış Olan Alacakların Borçlunun Konkordato Nisabında Dikkate Alınıp Alınamayacağı Meselesi, (<https://blog.lexpera.com.tr/ucuncu-kisi-rehniyle-guvence-altina-alinmis-olan-alacaklarin-borclunun-konkordato-nisabinda-dikkate-alinip-alinamayacagi-meselesi>, (E. T. 03.05.2021), Lexpera Blog).

mallar üzerinde kurulan rehinli alacakların konkordato çoğunluğuna dahil edilmesi gerektiğini savunmuşlardır³⁴³.

TUNÇ YÜCEL de, konkordatoda rehinli alacaklara ilişkin mevcut düzenlemelerin esas itibariyle borçluya ait mallar üzerinde kurulan rehinli alacaklar hakkında geçerli olduğunu; bu bakımdan, gerek muhafaza tedbirleri alınamamasına ve rehinli malın satışının gerçekleştirilememesine (m. 295), gerek muhafaza ve satışının tasdik kararından sonra ertelenebilmesine (m. 307) ilişkin hükümlerin münhasıran borçlu için sevk edildiğini belirtmiştir. Yazara göre, mühlet içinde takip yasağının bulunmaması, rehinli alacaklar için takip yapılabilse (ve başlamış olan takiplere devam edilse) bile, muhafaza tedbirleri alınmasının ve rehinli malın satışının gerçekleştirilmesinin yasaklanması, esas itibariyle, borçlunun malvarlığını korumak içindir. Bu itibarla, mühlet içinde, mülkiyeti üçüncü kişiye ait mallar ile teminat altına alınan rehinli alacağın takip yapılmak suretiyle tahsil edilebilmesi ve böylece üçüncü kişinin asıl borçluya karşı rücu alacağının doğması pek tabiidir. Bu nedenle, söz konusu rehinli alacakların konkordato çoğunluğunda hesaba katılmasını engelleyecek haklı bir gerekçe yoktur³⁴⁴.

Yargıtay, 7101 sayılı Kanun değişikliğinden sonra vermiş olduğu yeni tarihli bir kararında, üçüncü kişinin rehniyle teminat altına alınan alacağın konkordato çoğunluğuna dahil edilmesi gerektiğine karar vererek önceki dönemdeki görüşünü muhafaza

³⁴³ **Pekcanıtez, H./Erdönmez, G.:** Üçüncü Kişinin Verdiği Rehinle Teminat Altına Alınan Alacak Konkordato Nisabının Hesabına Dahil Edilmeli Midir?, (<https://blog.lexpera.com.tr/ucuncu-kisinin-verdigi-rehinle-teminat-altina-alinan-alacak-konkordato-nisabinin-hesabina-dahil-edilmeli-midir>, (E. T. 03.05.2021), Lexpera Blog).

³⁴⁴ **Tunç Yücel, M.:** Üçüncü Kişinin Malı Üzerindeki Rehinle Temin Edilen Alacağın Konkordatodaki Durumu, (<https://blog.lexpera.com.tr/ucuncu-kisinin-mali-uzerindeki-rehinle-temin-edilen-alacagin-konkordatodaki-durumu>, (E. T. 03.05.2021), Lexpera Blog).

etmiştir³⁴⁵. Buna karşılık, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 17. Hukuk Dairesi, alacağın üçüncü kişiye ait rehinle teminat altına alınıp alınmamasına bakılmaksızın konkordato

³⁴⁵ “Konkordato projesine dahil olan ve ... Turizm Otelcilik A.Ş. ve ...'ye ait taşınmazlar üzerinde konkordato talep eden şirket lehine ipotek tesis edilmiş, Bölge Adliye Mahkemesi bu alacakların adi alacak olarak konkordato nisabına dahil edilmesinde hukuki yarar bulunmadığına karar verilmiştir. Kararın gerekçesinde İİK 295. maddesi lafzında "rehinle temin edilmiş alacak" kavramının 3. kişi tarafından borçlu lehine verilmiş rehinleri de kapsadığı, rehinli alacaklar hakkında ancak tasdik kararından sonra satış gerçekleştirilebileceği (İİK 308 f 2) bu nedenle tasdik kararı verilinceye kadar rücu hakkı doğması ihtimali bulunmayan alacaklının konkordato nisabında nazara alınmasında 3. kişi açısından hukuki yarar bulunmadığı ana hatlarıyla kabul edilmiştir. İİK 295. maddesi "Mühlet sırasında rehinde temin edilmiş alacaklar nedeniyle rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılabilir veya başlamış olan takiplere devam edilebilir ancak bu takip nedeniyle muhafaza tedbirleri alınamaz ve rehinli malın satışı gerçekleştirilemez" şeklindedir. 17.07.2003 tarih ve 4949 sayılı Kanunla değişik İİK 289. maddesi de aynı ifadeleri taşımaktadır. 28.02.2018 tarih ve 7101 sayılı Kanun yürürlüğünden önce doktrin maddede belirlenen rehinli malın borçluya ait olması konusunda fikir birliği içindedir. (Gündoğan, Postacıoğlu, Üstündağ Kuru) Yargıtay 19. Hukuk Dairesi 20.10.1993 tarih 6282/6805 karar sayılı ilamında da 3. kişi rehninin konkordato nisabında adi alacak olarak gözönünde bulundurulmasına karar vermiştir. - Meseleyi konkordatonun amacı çerçevesinde değerlendirmek gerekir. Konkordato dürüst bir borçlunun belli bir zaman kesiti içerisindeki bütün adi alacaklarını yetkili makamın onayı ve alacaklı çoğunluğunun kabulü ile tasfiyesinin sağlandığı bir icra biçimidir. Bu amacın gerçekleştirilmesi yani konkordatonun başarıya ulaşması için borçlunun malvarlığının korunması gerekir. İİK'nın 295. maddesi de bu amaca hizmet eden bir hüküm içerir. Rehni 3. kişinin vermesi halinde bu rehnin paraya çevrilmesi konkordato talep eden borçlunun pasifine etki etmeyecektir. Bu haliyle 3. kişi tarafından verilen rehnin paraya çevrilmesini konkordato kapsamında engellenmesi kanun koyucunun amaçladığı bir sonuç olarak düşünülemez. İİK 45. maddesi uyarınca alacaklı önce rehne müracaat etmelidir. Maddede rehnin 3. kişi tarafından verilmiş olması durumu ayırık tutulmamıştır. Bu nedenle alacaklının 3. Kişi tarafından verilen rehne öncelikle müracaat etmesi, konkordato talep eden borçlunun malını koruma altında tutacak olup bu husus konkordato kurumunun amacına uygun olacaktır. Bu gerekçeler ışığında alacağı 3. kişi rehniyle temin edilen alacaklının alacağının adi alacak olarak nisaba dahil edilmesi borçlu ve rehin veren 3. kişinin kanunun

çoğunluğuna dahil edilmemesi gerektiğini belirterek, azınlık görüş doğrultusunda karar vermiştir³⁴⁶. Yine, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 23. Hukuk Dairesi de, üçüncü kişiye

303. maddesi çerçevesinde hareket etmesi gerekecektir. Somut olayda ...Turizm A.Ş. ve ... taşınmazları üzerine talep eden şirket lehine ipotek tesis edildiğinden bu ipoteklerle teminat altına alınan alacaklının nisapta adi alacak olarak göz önünde bulundurulması gerekirken yanlışlı gerekleyle nisap dışında tutulması doğru olmamıştır.” (15. HD., T. 16.2.2021, E. 2021/1389, K. 2021/275: **KİBB**). İstanbul Anadolu 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin vermiş olduğu yeni tarihli karar da aynı doğrultudadır: “Yukarıda açıklandığı üzere alacaklılarına teminat olarak gösterilen taşınmazların davacı borçlu ----- değil, şirket ortağına ait olduğu, konkordato da bir alacaklının alacağının rehinli alacak olarak nitelendirilebilmesi için rehin konusu malın mülkiyetinin konkordato borçlusuna ait olması gerektiği, şayet alacaklının alacağı 3. Kişi tarafından rehinle güvence altına alınmış ise bu alacağın da konkordato nisabına dahil edileceği, zira konkordatonun tasdikinin, alacağı 3. Kişiyeye ait bir mal ile güvence altına alınan alacaklı bakımından da mecburiyet doğuracağı, adi alacak olarak nitelendirilmesi gereken alacağın rehinli alacak olarak nitelendirildiği, oysaki adi alacak olarak konkordato nisabına dahil edilerek nisabın buna göre belirlenmesi gerekmektedir.” (İstanbul Anadolu 2. ATM., T. 29.1.2020, E. 2020/14, K. 2020/85: **LEXPERA**).

³⁴⁶ “... Yukarıda özetlenen akademik görüşler ve özellikle İcra ve İflas Kanunun 23. maddedeki tanımlar, taşınır rehninin paraya çevrilmesine dair yasanın beşinci babının 148. maddesinde yer alan ipoteğin paraya çevrilmesine dair düzenleme kapsamında ki, 149/b bendine göre, borçlu ve taşınmaz malikine ödeme emrinin gönderilmesi gereği, borçlu ve taşınmaz maliki arasında zorunlu takip arkadaşlığının mevcut olması, 302. maddede açıkça, rehinle temin edilmiş olan alacakların, 298. maddesi uyarınca takdir edilen kıymet sonucunda teminatsız kalan kısmının hesaba katılacağına dair düzenlemesi ve 308/h bendinde ki, rehinli alacaklılarla müzakere ve borçların yapılandırılması düzenlemeleri kapsamında ve hiçbir düzenleme de, rehnin yalnızca borçluya ait malvarlığına ait olacağına dair bir düzenleme bulunmadığı ve bu hususun 7101 sayılı kanunla yapılan tasarının ilk halinde konkordatonun tasdikinde aranmışken, alt komisyonda verilen önerge ile borçluya ait ibaresinin çıkarılmış olması karşısında ve yasada rehin hakkının kim tarafından tesis edildiğine dayalı bir ayırım yapılmadığı da değerlendirildiğinde, üçüncü kişi rehni ile teminatlandırılan alacağın adi alacak kabul edilerek masaya yazılması yasanın lafzına uygun düşmeyeceği gibi özellikle kredi kullandıran ve kullanan şirketler açısından nerede ise mali kaynak olarak önemli yer bulan kredi kullanımının imkansız hale getireceği,

ait malla teminat altına alınan rehinli alacağın konkordato çoğunluğunda dikkate alınamayacağı sonucuna varmıştır³⁴⁷. Görüldüğü üzere, Yargıtay ile Bölge Adliye Mahkemeleri arasında, bu konuya ilişkin bir uyum mevcut değildir.

*diğer yandan, çoğunlukla rehinli alacakların yüksek meblağlı alacaklar olması nedeniyle, İİK 302. madde gereğince konkordatonun kabulü için gerekli olan nisaba adi alacaklar şeklinde dahil edilmesinin konkordato müessesinin amacına uygun düşmeyeceği, gerek rehin veren gerekse de rehin karşılığı kredi kullandıran kuruluşların özellikle İİK 294. madde düzenlemesi kapsamında, kesin mühlet tarihinden itibaren rehinle temin edilmemiş her türlü alacağa faiz işlemesi durur düzenlemesi kapsamında ciddi zararları oluşacağı, yasal düzenlemelerin aksine kabul şeklinde ciddi çelişkiler oluşacağı, bu durumda, yeni yasal düzenleme öncesinde kabul edilen uygulamanın, yürürlükte bulunan konkordato ile ilgili düzenlemeye uygun düşmeyeceği, adi konkordatoda, alacağın üçüncü kişiye ait rehinle güvence altında olup olmadığına bakılmaksızın nisaba dahil edilmemesi gerekmesine rağmen, mahkemenin aksine kabul ile tasdik şartlarını tespit eden komiser raporunun sonucuna göre karar vermesi isabetli olmamıştır.” (İstanbul BAM., 17 HD., T. 24.12.2020, E. 2020/2109, K. 2020/2211: **LEXPERA**). Bakırköy 1. Asliye Ticaret Mahkemesinin de aynı yöndeki kararı için bkz. Bakırköy 1. ATM., T. 14.07.2020, E. 2018/426, K. 2020/447: **Atalay/Atalı/Erdoğan**, Lexpera Blog, dn. 17.*

³⁴⁷ “... Bu ihtimaller kapsamında, belirtilen sürelerden sonra malı paraya çevrilen üçüncü kişi, asıl borçluya karşı rücu hakkını, (gerekirse) asıl borçlu aleyhine dava açarak veya icra takibi yaparak kullanabilecek ve malı üzerindeki rehni konkordato talebinden önce tesis etmiş olmakla İİK m.308/c, f.2 çerçevesinde işlem görerek, rücu alacağını kabul edilen konkordato şartları dairesinde tahsil edecektir... rücu hakkının doğması ihtimal ve riskinin bulunmadığı bir dönemde rehinli alacaklının rehlin maliki üçüncü kişinin konkordato nisabında dikkate alınmasında ve konkordato projesi hakkında oy kullanabilmesi için, rücu hakkına yönelik bir yazım talebinde bulunmasında ne rehinli alacaklı ve ne de üçüncü kişi bakımından hukuki yarar bulunmaktadır. - ...Sonuç olarak asıl borçlu (konkordato borçlusunu) lehine rehin tesis eden üçüncü kişinin, bu süreç içinde asıl borçluya (konkordato borçlusuna) rücu etmesi gündeme gelmeyeceği ve dolayısıyla rehinli alacaklının üçüncü kişiye ait malla temin edilmiş alacağını adi alacak olarak konkordatoya yazdırmasının gerekmediği sonucuna varılmaktadır.’ - Bu nedenlerle borçlu şirket lehine taşınmazları üzerinde ipotek tesis edilen ... Otelcilik A.Ş. ve M... A... İ... ’nin alacak nisabına dahil edilmesi doğru olmamıştır.” (Ankara BAM., 23. HD, T. 10.09.2020, 1123/1114, **Öztek**, Rehin, s. 763). Oysa, aynı Bölge Adliye Mahkemesi, bu kararından önce vermiş

İcra ve İflâs Kanunu'nda konkordatoya ilişkin hükümler sevk edilirken, rehin konusu alacağın, borçluya yahut üçüncü kişiye ait mallar ile teminat altına anılıp alınmaması, ayırt edici bir unsur olarak görülmemiştir. Başka bir anlatımla, bu hükümlerin münhasıran borçlu tarafından gösterilen rehinler için mi yoksa hem borçlu hem de üçüncü kişi tarafından gösterilen rehinler için mi cari olacağı, madde metinlerinde sarahaten belirtilmemiş; sadece “*rehinle temin edilmiş alacak*” (m. 294, m. 295, m. 302) veya “*rehinli alacaklı*” (m. 308/c, m. 308/h) yahut “*rehinli mallar*” (m. 298, m. 307) denilmekle yetinilmiştir. Burada, kanun koyucunun ayırım yapmadığından yola çıkılarak üçüncü kişiye ait mallar üzerinden teminatlandırılan rehinli alacakları da konkordato hükümleri kapsamında değerlendirdiği sonucuna varılabilir. Bununla birlikte, yalnızca bu şekildeki bir çıkarım, sorunun çözümünde yeterli olmayabilir. Bu çerçevede, asıl yoğunlaşılması gereken nokta, mühlet içinde rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip neticesinde üçüncü kişinin asıl borçluya rücu alacağının doğmasının imkân dahilinde olup olmadığıdır.

İcra ve İflâs Kanunu'nun 295. maddesi, mühlet sırasında rehin yoluyla takip başlatılabileceğini veya başlamış takiplere devam edilebileceğini ve fakat bu takip nedeniyle muhafaza tedbirleri alınmayacağını ve rehinli malın satışının gerçekleştirilemeyeceğini amirdir. Rehinli alacakların konkordatodan etkilenmedikleri göz önüne alındığında, bu alacaklar hakkında mühlet içinde takip yapılabilmesini olumlu karşılamak gerekir. Esasen, rehinli alacakların konkordatodan etkilenmemesi, rehin konusu malın da satılabilmesini gerektirirdi. Bununla birlikte, borçlunun malvarlığının

olduğu bir kararında, tam aksi yönde bir çözüm tarzı benimsemişti: “*Eğer rehinli mal borçluya değil de bir üçüncü kişiye aitse, bu alacak adi alacak sayılır ve konkordatoya tâbidir. Açıklanan nedenlerle üçüncü kişinin malvarlığına dahil malların rehniyle temin edilen alacakların adi alacak sayılarak bu çerçevede işleme tâbi tutulmasında da yasaya aykırı bir yön görülmemiştir.*” (Ankara BAM., 23. HD, T. 03.06.2020, 738/648: **Öztek**, Rehin, s. 744-745).

korunmasını isteyen kanun koyucu, bu konuya ilişkin kısıtlama getirmiş ve bu takip neticesinde muhafaza tedbiri alınamayacağını ve rehinli malın satılamayacağını öngörmüştür. Görüldüğü üzere, söz konusu yasağın temel gayesi, borçlunun malvarlığını korumak ve faaliyetlerini devam ettirmesine engel olacak nedenleri bertaraf etmektir. O hâlde, esas itibarıyla 295. maddede belirtilen yasakların söz konusu olabilmesi için, rehin konusu malın ya borçlunun mülkiyetinde bulunması ya da borçlunun mülkiyetinde değilse bile, işletmenin faaliyeti için zorunlu bir nitelik taşıması gerekir. Bu açıdan bakıldığında, rehin konusu mal, işletmenin faaliyeti için zorunlu nitelik taşıyor ise, mülkiyeti üçüncü kişiye de ait olsa, satışı gerçekleştirilememelidir.

Öte yandan, bizi böyle bir sonuca sevk eden nedenlerden biri de, İcra ve İflâs Kanunu'nun rehinli malların muhafazasının ve satışının ertelenmesini düzenleyen 307. maddesidir. Anılan maddeye göre, şartların sağlanması hâlinde rehinli malın muhafazası ve satışı, tasdik kararından itibaren bir yılı geçmemek üzere ertelenebilmektedir. Bunun için, madde metninde belirtilen şartlardan biri de, rehinli malın işletmenin faaliyeti için zorunlu olduğunun ve satılması hâlinde borçlunun ekonomik varlığının tehlikeye düşeceğinin yaklaşık olarak ispat edilmesidir. Takdir edileceği üzere, anılan hükmün sevk ediliş amacı da, rehinli malların satışını ertelemek suretiyle borçlunun faaliyetlerine devam edebilmesine ve konkordatoda öngörülen şartlar çerçevesinde borçlarını ödeyebilmesine imkân sağlamaktır. Bu nedenle, Kanun'un gerek 295. maddesi, gerek 307. maddesi amaç bakımından birbiriyle örtüşmektedir. Peki, 307. maddenin kapsamına mülkiyeti üçüncü kişiye ait mallar ile teminat altına alınan rehinli alacaklar da girmekte midir?

Bu sorunun cevabını, maddenin Alt Komisyon Gerekçesi'nde bulmak mümkündür. Zira, anılan gerekçede “*Önergeyle, rehinli malın üçüncü kişiye ait olması durumunda da bu madde uyarınca erteleme kararı alınabilmesi sağlanmakta...*”³⁴⁸

³⁴⁸ **Budak, A. C.:** Karşılaştırmalı İcra ve İflâs Kanunu, 9. Baskı, Ankara 2019, s. 265.

denilerek, ertelemenin üçüncü kişi tarafından borçlu lehine tesis edilen rehinlerde de söz konusu olabileceği açıkça ortaya konmuştur. O hâlde, rehinli malın, borçluya ya da üçüncü kişiye ait olup olmadığına bakılmaksızın, ilgili şartların sağlanması hâlinde muhafazasının ve satışının ertelenmesinin imkân dahilinde olduğu kabul edilmelidir. Bu çerçevede, İcra ve İflâs Kanunu'nun 295. maddesi de, aralarındaki organik bağ nedeniyle 307. maddeyle beraber düşünülmeli ve mülkiyeti üçüncü kişiye ait rehinli malın, işletmenin faaliyeti için zorunlu nitelikte olduğu anlaşılıyor ise, satışı gerçekleştirilememelidir.

Ancak, burada, mülkiyeti üçüncü kişiye ait ve fakat işletmenin faaliyeti için zorunlu olmayan malların 295. madde çerçevesinde akıbetinin ne olacağı akla gelebilir. Bu sorunun çözümünde, her ne kadar rehinli alacaklının menfaatine uygun düşmeyecek olsa da, kanun metnini genel anlamıyla yorumlamak gerekir. Zira, İcra ve İflâs Kanunu'nun 295. maddesi, herhangi bir ayırım yapmaksızın, muhafaza tedbirleri alınamayacağını ve rehinli malın satışının gerçekleştirilemeyeceğini öngörmüştür. Bu çerçevede, işletmenin faaliyeti için zorunlu olmayan mallar için de, ister borçluya ait olsun ister üçüncü kişiye, muhafaza tedbiri alınması ve satışın gerçekleştirilmesi yasakları geçerli kabul edilmelidir³⁴⁹. Ancak, mülkiyeti üçüncü kişiye ait ve işletmenin faaliyeti için zorunlu olmayan mallar için varmış olduğumuz bu zorunlu sonuç, itiraf edilmelidir ki, anılan maddenin sevk ediliş amacıyla örtüşmemektedir. Bu çerçevede, söz konusu rehinli malların madde kapsamına dahil edilmediğini gösteren istisnai bir hükmün düzenlenmesi yahut mevcut hükmün bu doğrultuda değiştirilmesi suretiyle, sorunun bir nebze çözüme kavuşturulması sağlanabilir.

İşte, hemen yukarıda açıkladığımız bu nedenlerle, rehin konusu alacak, mülkiyeti üçüncü kişiye ait mal üzerinden teminat altına alınmış olsa bile, konkordato

³⁴⁹ Nitekim, *Taşpınar* da, mevcut düzenlemenin rehinli malın borçluya veya üçüncü kişiye ait olması arasında bir fark yaratmayacak kadar mutlak olduğunu belirtmiştir (*Taşpınar*, s. 64).

çoğunluğunda dikkate alınmamalı ve rehinli alacak sahibine müzakerede oy kullanma hakkı tanınmamalıdır.

Mülkiyeti üçüncü kişiye ait mallar üzerinde kurulan rehinli alacakların konkordato çoğunluğuna dahil edilmesi gerektiği görüşü kabul edildiğinde, üçüncü kişinin ilerideki rücu hakkından feragat etmesine öğretide nasıl bir sonucun bağlandığına da değinmek gerekir. Bu çerçevede, -hâkim görüşün kabulü hâlinde- alacaklı yararına rehin hakkı oluşturan üçüncü kişinin, ilerideki rücu hakkından feragat ettiğini bildirmesi durumunda dahi, alacaklının konkordato çoğunluğunda dikkate alınması zorunludur. Zira, üçüncü kişilerce sağlanan bir ipoteğin bulunduğu durumlarda, alacaklı, alacağını tahsil bakımından hem konkordato borçlusuna hem de ipotek veren üçüncü kişiye başvurmak hakkına sahiptir. Dolayısıyla üçüncü kişi, ileride doğabilecek rücu hakkından feragat etmek suretiyle alacaklının borçluya başvurma hakkını bertaraf edecek girişimlerde bulunamaz; onun feragat yönünde yapmış olduğu bu irade açıklaması sadece kendisini bağlar³⁵⁰.

Yine, -hâkim görüşün kabulü hâlinde- malı üzerinde borçlu lehine rehin tesis eden üçüncü kişi, borcu ödediği takdirde ileride doğacak rücu hakkına dayalı olarak, asıl alacaklının kayıt yaptırmama ihtimaline karşı, konkordatoya erteleyici koşula bağlı biçimde kayıt yaptırabilir. Ne var ki, asıl rehin alacaklısı konkordatoya kayıt yaptırır ve nisaba dahil olursa, erteleyici koşul gerçekleşmemiş olacağından, üçüncü kişinin yaptırdığı kayda itibar etmemek gerekir³⁵¹.

Mülkiyeti muhafaza kaydıyla yapılan satışlarda, satıcının satış bedelinden doğan alacağı, öğretideki hâkim görüşe göre, rehinli alacak olarak kabul edilmeli ve dolayısıyla konkordato çoğunluğunun teşkilinde dikkate alınmamalıdır³⁵².

³⁵⁰ Altay/Eskiocak, s. 316; Sarısözen, s. 204; Coşkun, s. 162.

³⁵¹ Altay/Eskiocak, s. 249; Coşkun, s. 162; Ulukapı, Sonuç, s. 22; Ulukapı, s. 165.

³⁵² Postacıoğlu, s. 106; Altay/Eskiocak, s. 223; Kuru, C. IV, s. 3655.

e. Geciktirici Şarta Bağlı Yahut Belirli Olmayan Bir Vadeye Tâbi Alacaklar

Geciktirici (taliki) şarta bağlı yahut belirli olmayan bir vadeye tâbi alacakların konkordato çoğunluğunun teşkilinde hesaba katılıp katılmamasına, şayet katılacaksa ne oranda katılacağına mahkeme karar verir (İİK m. 302, VI). Dolayısıyla bu alacaklar da, tıpkı çekişmeli alacaklarda olduğu gibi, asliye ticaret mahkemesinin vereceği karar doğrultusunda konkordato nisabına dahil edilir.

Buna karşılık, bozucu (infisahî) şarta bağlı alacaklar ile belirli bir vadeye tâbi alacaklar, diğer alacaklar gibi konkordato çoğunluğunun belirlenmesinde tam olarak hesaba katılır³⁵³. Yeter ki, borçlu bu alacaklara ilişkin itiraz ileri sürmemiş olsun. Şayet borçlu tarafından bir itiraz söz konusu ise, bu alacaklar çekişmeli alacağa dönüşeceğinden, konkordato nisabına dahil edilebilmeleri için mahkeme kararına ihtiyaç duyulacaktır³⁵⁴. Tıpkı çekişmeli alacaklarda olduğu gibi, bu alacaklara ilişkin asliye ticaret mahkemesince verilecek kararın, maddi hukuk bakımından bir etkiye sahip olmadığı unutulmamalıdır.

f. Kamu Alacakları

İİK m. 308/c, III uyarınca, konkordato, 6183 sayılı Kanun kapsamındaki amme alacakları için zorunlu ve bağlayıcı değildir; dolayısıyla kamu alacakları, alacak ve alacaklı çoğunluğunun hesabında dikkate alınmaz³⁵⁵.

³⁵³ Tanrıver, s. 221; Kuru, C. IV, s. 3684; Kuru, s. 448 dn. 144; Gürdoğan, s. 186; Arar, s. 292.

³⁵⁴ Tanrıver/Deynekli, s. 102; Altay/Eskiocak, s. 251.

³⁵⁵ Coşkun, s. 162; Öztekin, Sempozyum, s. 243.

1. Faiz Alacakları

Faiz alacakları da konkordato çoğunluğunun hesabında dikkate alınır. Ancak, çoğunluk için esas alınacak faiz, kesin mühlet kararına kadar işlemiş faizlerdir³⁵⁶. Zira, mühlet verilmesinden itibaren rehinle temin edilmemiş alacaklar için faiz işlemesi durur. Ancak taraflar aksini kararlaştırabilir. Bu bağlamda, konkordato projesinde faiz işlemesinin durmayacağı kararlaştırılabileceği gibi, başka bir tarihten itibaren duracağı da kararlaştırılabilir. Bu takdirde, faiz alacaklarının konkordato nisabında dikkate alınmasında, taraflar arasında kararlaştırılan esasa göre bir sonuca varılmalıdır.

i. İlâma Bağlı Alacaklar

İlâma müstenit alacaklar, konkordato nisabında mutlaka göz önünde bulundurulur. Bunun için kararın kesinleşmesine gerek yoktur; zira, ilâmların icra edilmesi için kural olarak kesinleşmeleri şart değildir. Bu sebeple, kaydedilmiş olmak

³⁵⁶ Yargıtay, 4949 sayılı Kanun değişikliğinden önceki dönemde, iltihak süresinin bitimine kadar işlemiş faizleri hesaba dahil etmekteydi: “Mahkemece iddia, savunma ve toplanan delillere göre konkordato faizsiz kabul edilse bile iltihak süresinin sonuna kadar faiz hesaplanacağı, davacının alacağıının 26.066.432.471.TL eksik hesaplandığı gerekçesiyle konkordatoya katılması gereken alacak miktarının 26.066.432.471.TL olduğunun tesbitine karar verilmiş, karar davalı vekilince temyiz edilmiştir.- SONUÇ : Dosyadaki yazılara kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere ve özellikle faizsiz teklif edilen ve kabul edilen konkordatoya tâbi alacaklarda 10 günlük konkordatoya iltihak müddetinin sonuna kadar faiz hesaplanmasının mümkün bulunmasına göre davalı vekilinin yerinde görülmeyen bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA, ...” (19. HD., E. 2003/11688, K. 2004/9122, T. 23.9.2004: **KİBB**).

kaydıyla, borçlunun itiraz etmiş olduğu ve ilâmla belirlenen alacak, kesinleşmemiş olsa dahi, mahkeme tarafından nisaba dahil edilmek zorundadır³⁵⁷.

3. Çoğunluk Hesaplaması Yapılırken Karşılaşılması Muhtemel Özel Durumlar

Konkordato borçlusundan birden fazla alacağı bulunan bir alacaklı, alacaklı çoğunluğunun belirlenmesinde sahip olduğu alacak sayısınınca değil, bir kişi olarak hesaplanır³⁵⁸. Bununla birlikte, birden fazla alacağı bulunan alacaklının, konkordatoya bir alacağı için muvafakat diğer alacağı için ise muhalefet etmesi hâlinde buna nasıl bir sonuç bağlanacağı, tartışmalıdır. *KURU*, böyle bir alacaklının alacaklarından biri için kabul, diğeri için red oyu kullanamayacağı kanısındadır³⁵⁹. *POSTACIOĞLU* ise, farklı oy kullanmanın mümkün olduğunu kabul etmekle beraber, böyle bir duruma bağlanacak

³⁵⁷ **Altay/Eskiocak**, s. 318; “Alacak, İstanbul Asliye Üçüncü Ticaret Mahkemesi’nin 13.3.1964 tarihli 70 sayılı ilamına istinat ettirilmiştir. H.U.M. Kanunu’nun 443’üncü maddesinde belirtildiği gibi, gayrimenkule ve buna müteallik ayni haklara, aile ve şahsın hususuna müteallik hükümler müstesna, diğer hükümler kesinleşmeden dahi icra olunabilir. Böyle bir hükmün temyiz edilmesi icrayı durdurmaz. Bu hüküm göz önünde tutularak, ilama merbut alacağın konkordato nisabını tespit ederken hesaba katılması gerekir. Aksine karar verilmesi usul ve kanuna aykırı, temyiz itirazları yerinde görüldüğünden, merci kararının, İ.İ.Kanunu’nun 366’ncı ve H.U.M. Kanunu’nun 428’inci maddeleri uyarınca BOZULMASINA, ...” (12. HD., 01.02.1965, 1154/1511: **LegalBank**).

³⁵⁸ **Tanrıver/Deynekli**, s. 104; **Kuru**, s. 455 dn. 168; **Kuru**, C. IV, s. 3696; **Akil**, Konkordato, s. 174; **Berkin**, Konkordato, s. 76; **Ulukapı**, s. 175; **Eroğlu**, s. 128; **Kale, S.**: 7101 Sayılı İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Çerçevesinde İflas Dışı Adi Konkordato (İMÜHFD/2018/5/9, s. 213-269), s. 245.

³⁵⁹ **Kuru**, C. IV, s. 3696; **Kuru**, s. 455 dn. 168; aynı yönde, bkz. **Buruloğlu/Reyna**, s. 58 dn. 41. Birden fazla alacağı bulunan bir alacaklının kendisiyle çelişkiye düşmemesi adına alacaklarının hepsi için ya kabul ya da red oyu vermelidir (**Tanrıver/Deynekli**, s. 108 dn. 199).

hukukî sonuç noktasında farklı çözüm ihtimalleri ileri sürmektedir. Yazarın ilk çözüm tarzı şu şekildedir: Birden fazla alacağı bulunan bir alacaklı, bir kısım alacağı için kabul, bir kısım alacağı için ise red oyu vermişse, bu oyların hiçbirini çoğunluk hesabında dikkate almamak gerekir³⁶⁰. Bu çözüm tarzında alacaklı, şahıs çoğunluğunda dikkate alınmadığı gibi, vermiş olduğu çelişkili oylar da kabul ve red oylarına dahil edilmemektedir. İkinci çözüm tarzı ise şu şekildedir: Birden fazla alacak için farklı suretlerde oy kullanılmış ise, bu durumda hem konkordatoyu kabul edenlere hem de konkordatoya muhalefet edenlere ilgili oylar eklenmelidir³⁶¹. Alacaklı çoğunluğunun hesabında bir kişi olarak dikkate alınan alacaklının birden fazla oy hakkına sahip olması bu ihtimalin sakıncasını oluşturmaktadır. Buna karşılık, *ALTAY* ve *ESKİOCAK*, Postacıoğlu'ndan farklı olarak, birden fazla alacak için ayrı oy kullanımının, tek bir red oyu olarak kabul edilmesi gerektiğini savunmaktadır³⁶². *BERKİN* ise, birden fazla alacak için farklı oy kullanmanın mümkün olduğu, bu durumda çoğunluğun tespitinde her bir oyu ayrı ayrı nazara almak gerektiğini ifade etmiştir³⁶³.

Kanaatimizce, farklı hukukî sebeplere dayanan birden fazla alacağın bulunması, alacak sahibine farklı şekillerde oy kullanabilme imkânı vermemelidir. Alacaklının konkordatoya, bir alacağı için muvafakat edip, diğer alacağı için muhalefet etmesi kendi içinde tutarlı bir davranış teşkil etmez. Alacaklı, mevcut alacak sayısından bağımsız olarak ve tümüne şamil olacak şekilde konkordato projesini ya kabul ya da reddetmelidir. Özellikle konkordato komiseri bu konuda gerekli uyanıklığı göstermeli ve bazı alacaklıların farklı oy kullandığını tespit ettiği takdirde, onlardan tüm alacakları için ne yönde iradede bulunduklarını açıkça ortaya koymalarını istemelidir. Aksi durumda ise,

³⁶⁰ Postacıoğlu, s. 28.

³⁶¹ Postacıoğlu, s. 29.

³⁶² Altay/Eskiocak, s. 277.

³⁶³ Berkin, s. 567.

ilgili alacaklı ve vermiş olduğu farklı oylar konkordato çoğunluğunda dikkate alınmamalıdır.

Birden fazla alacaklı, bir vekil aracılığı ile konkordatoya kabul oyu vermişlerse, çoğunluk hesabında bir kişi olarak değil, vekilin temsil ettiğı alacaklı sayısı kadar dikkate alınır³⁶⁴. Ancak, vekil aracılığı ile oy kullanımında, temsilcinin vekâletnamesinde bu hususa ilişkin özel bir yetkinin bulunması gerekir³⁶⁵. Öğretide, haklı olarak, konkordatonun adlî bir iş olduğundan bahisle temsilcinin avukat olması gerektiğı, bu sebeple avukat olmayan kimselerin temsilci vasfıyla oy kullanmalarının olanaksız olduğı belirtilmektedir³⁶⁶.

Bilindiğı üzere, borçlu yerine ödemede bulunan birden fazla kefil, ödediğı borç miktarı nispetinde borçluya karşı rücu hakkına sahip olacağından, çoğunluğunun teşkilinde o da hesaba katılır³⁶⁷. Ancak bu durum, borç kefil tarafından kayıt süresi sona ermeden önce ödenmişse geçerlidir. Şayet kayıt süresi henüz sona ermemiş ve kefil de borcu ödememişse, alacaklının kayıt yaptırmaması veyahut nisap dışında kalması olasılığına karşı kefilin erteleyici koşula bağılı olarak konkordatoya kayıt yaptırmaması mümkündür. Gelgelelim, alacaklı yasal süre içerisinde konkordatoya alacağını kaydettirir ve nisaba dahil olur ise, erteleyici koşul gerçekleşmemiş olacağından, kefilin yaptırmış olduğı kayıt yasal dayanaktan yoksun kalır. İşte, aynı alacak için bu şekilde erteleyici koşula bağılı olarak birden fazla kayıt söz konusu ise, erteleyici koşula bağılı kayıt

³⁶⁴ **Kuru**, s. 455, dn. 168; **Tanrıver**, s. 223; **Berkin**, s. 567. Birden fazla alacaklıyı temsil eden vekil, her bir alacaklı için ayrı ayrı oy kullanabilir (**Altay/Eskiocak**, s. 277).

³⁶⁵ **Sarısözen**, s. 208; **Altay/Eskiocak**, s. 274; **Akil**, Konkordato, s. 174.

³⁶⁶ Bu konuda bkz. **Altay/Eskiocak**, s. 274. Aksi görüşte, bkz. **Buruloğlu/Reyna**, s. 49.

³⁶⁷ **Tanrıver**, s. 224; **Tanrıver/Deynekli**, s. 104; **Berkin**, s. 568; **Berkin**, Konkordatonun Tasdiki, s. 389; **Berkin**, Konkordato, s. 78-79; **Belgesay**, s. 17; **Belgesay**, Şerh, s. 509.

yaptıranlarının tümünün gerek alacaklı sayısı gerekse alacak miktarı yönünden tek olarak nisaba dahil edilmesi gerekir³⁶⁸.

Elbirliği mülkiyeti rejiminin söz konusu olduğu hallerde, alacaklılara ayrı ayrı oy hakkı tanınmaz; tüm alacaklılar müştereken sadece tek oy kullanabilirler³⁶⁹. Bundan dolayı, bir alacaklının mirasçıları, tereke paylaşılmadığı müddetçe, çoğunluk hesabında bir kişi olarak hesaba katılır; ancak, tekere taksim edilip alacak parçalara ayrılmışsa, bu alacakların her biri alacak ve alacaklı çoğunluğunda ayrı ayrı göz önüne alınır³⁷⁰. Aynı şekilde, borçlunun müteselsil alacaklıları da, sahip olunan alacak tek olduğundan çoğunluğun tespitinde bir kişi olarak hesaba katılırlar³⁷¹.

Üzerinde durulması önem arz eden bir mesele de, alacağın devredilmesi hâlidir. Bu konu, yani konkordato mühletinden sonra bir alacaklının alacağının bir kısmını başkasına devretmesi durumunda, çoğunluk hesabında ne şekilde işlem yapılacağı, diğer deyişle, bunların tek kişi mi yoksa iki kişi olarak mı hesaba dahil edilecekleri hususu öğretide tartışmalıdır.

Bir görüş, alacağın parçalara ayrılmak suretiyle devredilmesi hâlinde, alacağı devralan kimseye de ayrı oy hakkı tanınması gerektiğini savunmakla beraber, yapılan bu kısmi devrin konkordato çoğunluğunun sağlanması amacına matuf olduğu tespit edilirse, tüm oyların tek oy olarak kabul edilmesi gerektiğini ifade etmektedir³⁷².

³⁶⁸ Altay/Eskiocak, s. 381-382.

³⁶⁹ Sarısözen, s. 208; Altay/Eskiocak, s. 277; Berkin, Konkordato, s. 78; Berkin, Konkordatonun Tasdiki, s. 388-389; Berkin, s. 567; Arar, s. 293; Tanrıver/Deynekli, s. 104; Belgesay, s. 17; Belgesay, Şerh, s. 509.

³⁷⁰ Tanrıver/Deynekli, s. 104 ve orada dn. 185; Ansay, s. 345.

³⁷¹ Tanrıver/Deynekli, s. 104; Arar, s. 293.

³⁷² Altay/Eskiocak, s. 277-278; Postacıoğlu, s. 27-28; Sarısözen, s. 208; Berkin, s. 567; Berkin, Konkordato, s. 77; Belgesay, s. 16; Belgesay, Şerh, s. 509; Arar, s. 293.

Buna karşılık, öğretide yer alan diğer görüş, mühlet sonrası kısmi devirlerde, bunun alacaklı çoğunluğunu sağlamak için yapıldığını ispat etmenin güç olduğunu ve dolayısıyla konkordato mühletinden sonra yapılan alacağın devrinde, alacaklının bir kişi olarak kabul edilmesi ve oy hakkının alacağı devredene tanınması gerektiğini, bunun kötünietle mücadele bakımından daha isabetli olacağını savunmaktadır³⁷³.

Üçüncü ve son görüşe göre ise, alacağın mühlet sonrası bir başkasına kısmen devredilmesi durumunda, bunların tek mi yoksa iki kişi mi sayılacaklarına tetkik merciinin (asliye ticaret mahkemesinin) karar vermesi gerekir. Şöyle ki, alacaklılardan biri, konkordato mühleti verilmesinden sonra alacağını birkaç kısma bölerek başkalarına devretmişse, duruma göre konkordato borçlusunun ya da diğer alacaklıların, kısmi devir işlemlerinin alacaklı çoğunluğunu sağlamak ya da gerçekleşmesini önlemek için yapıldığından bahisle tetkik merciine (asliye ticaret mahkemesine) başvurabilmesi gerekir. Bu durumda, alacaklarının konkordato çoğunluğunun hesaplanmasında dikkate alınıp alınmayacağı, alınacaksa ne oranda alınacağı hususunda tetkik merciince (asliye ticaret mahkemesince) verilecek karar doğrultusunda işlem yapılır³⁷⁴.

Esasen konu, tabiri caizse biraz çetrefillidir. Şöyle ki, alacağın kısmen devrinde alacağı devralan kimselere de oy hakkı tanındığı takdirde, konkordato çoğunluğuna yönelik olası kötünietli davranışların ne suretle önleneceğine de çözüm sunulmalıdır.

³⁷³ **Kuru**, C. IV, s. 3696; **Kuru**, s. 455 dn. 168; **Akil**, Konkordato, s. 175; **Uyar**, Ekseriyet, s. 127; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 132; **Kale**, Konkordato, s. 245. Nitekim Yargıtay da vermiş olduğu bir kararında, bu görüşe benzer bir yaklaşımda bulunmuştur: “...Alacağın, yasalara uygun olarak temlik halinde, temlik alacaklısı durumuna geçenlerin, çoğunluğunun hesabında göz önünde tutulması gerekir. Ancak, alacağın bir kısmı temlik edilmiş veya bir kişi birden çok alacağı temellük eylemiş ise, oy durumunda genel kuralın uygulanması doğru olamaz. Böyle durumlarda, bir hakkın kötüye kullanıldığı ve kanuna karşı hileye başvurulduğu, kural olarak kabul edilip bir oy hakkı tanınması zorunludur...” (12. HD., T. 24.05.1979, 287/4765: **LegalBank**).

³⁷⁴ **Tanrıver/Deynekli**, s. 106-107; **Ulukapı**, s. 176.

Zira, alacağın kısmen devri kisvesi altında konkordato çoğunluğunu sağlamaya yahut engellemeye yönelik kötünietli tutum ve davranışların ortaya çıkması gayet muhtemeldir. Ancak, böyle bir durumda kötünietli davranışların ispatı hayli zor olduğundan, bu hususa ilişkin bir çözüm sunmak da aynı oranda güçleşmektedir. Buna karşılık, alacağı kısmen devralan kimselere oy hakkı tanımayıp sadece devredenin alacaklı çoğunluğunda dikkate alınacağı kabul edildiği takdirde ise, bu kimseler, kendileri için de bağlayıcı olan konkordatoda herhangi bir söz hakkına sahip olamayacaktır. Bu soruna ilişkin çözümün asliye ticaret mahkemesi tarafından yerine getirilmesi gerektiğinin kabulü de, alacaklı çoğunluğunun sağlanmasına yönelik sarf edilen dürüstlüğe aykırı tutum ve davranışların ispatını kolaylaştırmamaktadır. Kanaatimizce, burada, kötünietli davranışların henüz doğmadan önlenmesine yönelik ileri sürülen ikinci görüşün kabulü daha isabetli olacaktır. Bu nedenle, haklarında konkordatonun bağlayıcı olduğu kimselerin konkordatoya etkide bulunma hakkından mahrum kalmaları pahasına, güven ve doğruluk kurallarına aykırı hareketlerin önlenmesi amacıyla sadece alacağı devredene oy hakkı tanımak yerinde olur.

Öğretide tartışmalı olan bir diğer mesele de, alacaklı çoğunluğu belirlenirken küsuratlı bir sayının ortaya çıkması durumunda, nasıl bir çözüm tarzının benimsenmesi gerektiği noktasındadır.

Bir görüşe göre, küsurat dikkate alınmayıp, hesap neticesinde elde edilen tam sayı ile yetinilmelidir³⁷⁵. Diğer bir görüşe göre, şayet küsurat yarıdan fazla ise, bunun tama eriştirilmesi; yarıdan az ise, küsuratın atılması gerekir³⁷⁶. Bir başka görüş ise, küsuratın, yarıdan az ya da fazla olduğuna bakmaksızın, her halükârda tam sayıya eriştirilmesi gerektiği yönündedir³⁷⁷. Konuyu daha açık kılmak için bir misal vermek gerekirse,

³⁷⁵ Postacıoğlu, s. 29; Berkin, s. 568.

³⁷⁶ Altay/Eskiocak, s. 277; Buruloğlu/Reyna, s. 59; Gürdoğan, s. 184.

³⁷⁷ Kuru, C. IV, s. 3695; Tanrıver/Deynekli, s. 107; Belgesay, s. 15; Belgesay, Şerh, s. 508.

alacaklı sayısının 33 olduğu farz edildiğinde, bunun dörtte biri 8,25; alacaklı sayısı 27 olduğunda, dörtte biri 6,75 olur. Bu durumda, birinci görüşe göre alacaklıların dörtte birini 8 ve 6; ikinci görüşe göre, 8 ve 7; üçüncü görüşe göre ise, 9 ve 7 olarak kabul etmek gerekir.

Birinci görüşün kabulü halinde, kusurlara kıymet atfedilmediğinden, kesirli sayıların ortaya çıkmasında çoğunluk sağlanamamaktadır. Üçüncü görüşün kabulü halinde ise, Kanun'da öngörülen şekilde gerçekleşmeyen çoğunluk şartı, kusurlu sayı en yakın tam sayıya eriştirilerek kendiliğinden sağlanmaktadır. Bu nedenle, bizce ikinci görüşün ifade ettiğı gibi, kusur yarından az ise atılmalı; yarından fazla ise sayı en yakın tam sayıya eriştirilmelidir. Bu çözüm tarzı, kanımızca daha adil görünmektedir.

4. Konkordatoyu Kabul ve Red Beyanının Ne Şekilde Olacağı ve İltihak Süresine İlişkin Özellik Arz Eden Durumlar

Konkordatoya verilecek kabul beyanı, her şeyden önce, açık ve kesin olmalı³⁷⁸; ayrıca, komiser tarafından düzenlenen tutanak imzalanmak suretiyle belgelendirilmelidir. Ancak unutulmamalıdır ki, bu tutanak sadece konkordatoya kaydedilmiş alacak sahiplerince imzalanabilir. Öte yandan, kabul beyanı şarta bağlı biçimde yapılamaz; böyle bir beyan, kabul değil, red beyanı anlamına gelir³⁷⁹. Red beyanı, kabul beyanının aksine, açık bir şekilde yapılmak zorunda değildir; alacaklılar toplantısına katılmış bir alacaklı, konkordatoya ilişkin açık bir kabul beyanında bulunmamışsa, reddetmiş sayılır.

³⁷⁸ **Kuru**, s. 454 dn. 166.

³⁷⁹ **Tanrıver/Deynekli**, s. 108 dn. 199.

Yine, toplantıya katılmayarak sükût etmiş alacaklıların bu tutumu, olumlu ya da olumsuz bir cevap vermediklerinden bahisle konkordatoyu kabul ettikleri anlamına gelmez³⁸⁰.

Konkordatoyu kabul etmek isteyen alacaklının, kural olarak bu iradesini toplantıda tutanağı imzalamak suretiyle ortaya dökmesi gerekir. Ancak kanun koyucu, İcra ve İflâs Kanunu'nun 302. maddesinin yedinci fıkrasında, toplantı bitimini takip eden yedi gün içinde de konkordatonun kabul edilebileceğini düzenlemiştir. Bu sebeple, tutanağı imzalamamış ve fakat konkordatoyu kabul etmek isteyen alacaklı, alacağı kaydedilmiş olmak kaydıyla, iltihak süresi (yedi gün) içerisinde konkordatoya katılabilir.

Yedi günlük iltihak süresi geçtikten sonra konkordatoya katılmanın mümkün olup olmadığı ise, üzerinde durulması gereken bir meseledir. Öğretide bu konuya ilişkin görüş birliği yoktur. Bir görüşe göre, iltihak süresi geçtikten sonra dahi, konkordatonun mahkemece incelendiği duruşmaya kadar konkordatoya iltihak (kabul oyu vermek) mümkündür³⁸¹. Diğer görüşe göre ise, kanunun öngördüğü yedi günlük iltihak süresi hak düşürücü bir nitelik taşır ve bu süre geçtikten sonra alacaklılar konkordatoya iltihak etme haklarını yitirirler³⁸². Bu görüş taraftarları, aksinin kabulüne, konkordatonun iyiniyete aykırı tutum ve davranışlara konu olmasını önlemek amacıyla mesafelidirler. Zira, sürenin tasdik duruşmasına kadar uzatılması hâlinde, borçlu oy çoğunluğunu sağlamak adına kimi alacaklılarla gizli pazarlıklara girişebilir. Öte yandan, bu durum, konkordato komiserinin mahkeme sunacağı raporunda, çoğunluk şartının henüz olgunlaşmamasına

³⁸⁰ **Kuru**, s. 454 dn. 166; **Tanrıver**, s. 216 dn. 321; “Alacaklılar toplantısına gelmeyen yahut cevap vermeyen alacaklılar yasa hükmü gereği konkordato isteğini reddetmiş sayılırlar.” (12. HD., 24.01.1983, 10183/260: **Coşkun**, s. 213).

³⁸¹ **Postacıoğlu**, s. 88; **Berkin**, s. 549; **Ansay**, s. 344; **Buruloğlu/Reyna**, s. 119; **Arar**, s. 287; **Gürdoğan**, s. 188; **Belgesay**, Şerh, s. 505.

³⁸² **Tanrıver/Deynekli**, s. 109 dn. 200; **Öztek/Tunç Yücel**, m. 302, s. 503; **Kuru**, s. 453-454; **Altay/Eskiocak**, s. 273; **Sarısözen**, s. 207.

ve ileride doğabilecek iltihaklar nedeniyle belirsiz kalmasına yol açabilir³⁸³. Yargıtay vermiş olduğu eski kararlarında³⁸⁴, iltihak süresini kesin bir süre olarak telakki etmiş; süresinde yapılmayan iltihakları kabul etmemiştir. Ancak sonraki içtihatlarında³⁸⁵, bu sürenin hak düşürücü süre olmadığından bahisle tasdik duruşmasına kadar cereyan eden iltihakların da kabul edilmesi gerektiğine işaret etmiştir. Kanaatimizce, konkordatonun sağlıklı yürümesi ve kötüniyetli kimselerce sonuçsuz bırakılmasının önlenmesi için iltihak süresinin emredici ve kesin olduğunun kabulü gerekir. Ayrıca, aksi tutumun kabulü, konkordato çoğunluğunun tasdik duruşmasına kadar net bir şekilde ortaya konulamamasına neden olur. Öte yandan, iltihak süresi geçtikten sonra yapılacak alacak bildirimlerinde, tüm hesaplamaların yeni baştan yapılacak olması, hiç gereği olmayan bir karışıklığa davetiye çıkarabilir. İltihak süresinin kesin olmadığına kabulü, bu sürenin düzenleniş amacını da sorgulamaya kapı aralamaktadır. Başka bir anlatımla, bu süreden sonra da konkordatoya iltihak mümkün görüldüğünde, söz konusu sürenin konkordato

³⁸³ **Kuru**, C. IV, s. 3691-3692; **Kuru**, s. 453; **Tanrıver/Deynekli**, s. 109 dn. 200; **Altay/Eskiocak**, s. 273;

³⁸⁴ “*Konkordatoya iltihak derhal düzenlenmesi gereken alacaklılar toplantısı müzakere tutanağının tanzim ve imzasından itibaren 10 gün [7101 sayılı Kanun’dan sonra: 7 gün] içinde mümkündür. Sonraki iltihaklar kabul olunamaz (İİK m. 294 [7101 sayılı Kanun’dan sonra: m. 302]). Tetkik konusu olayda bu müddet geçtiğine göre iltihakı temin için mühlet verilmesine müteallik isteğin ret edilmiş oluşu doğrudur.*” (İİD., T. 11.10.1969, 9369/9240: **Kuru**, C. IV, s. 3691); “... *Konkordatoya iltihak, alacaklılar toplantısı tutanağının tanzim ve imza tarihinden itibaren on gün [7101 sayılı Kanun’dan sonra: 7 gün] içinde vuku bulmuşsa, kabul olunur.*” (İİD. T. 21.03.1970, 1783/3007: **Altay/Eskiocak**, s. 922-923).

³⁸⁵ “*Katılma için öngörülen 10 günlük süre [7101 sayılı Kanun’dan sonra: 7 gün] hak düşürücü süre niteliğinde olmadığından bu sürenin bitiminden sonra meydana gelen katılmalarında konkordato çoğunluğunun hesaplanmasında gözönüne alınması gerekir...*” (19. HD., T. 12.5.2005, E. 2004/11674, K. 2005/5399: **KİBB**); “*Alacaklılar toplantısında konkordato hakkında beyanda bulunmayan alacaklılar, duruşma sırasında konkordatoya muvafakat ettiklerini açıkladıkları takdirde, bu beyan konkordato nisabına olumlu etki yapar*” (11. HD., T. 25.09.1990, 4350/5811: **Eriş**, s. 833).

prosedürü içerisindeki işlevine bir anlam yüklenememektedir. Şayet konkordato dosyası, alacaklılar toplantısının bitiminin hemen ardından mahkemeye sunulacak olsaydı, belki o zaman tasdik duruşmasına kadar gerçekleşecek iltihakların kabul edilmesi yerinde olabilirdi.

İltihak süresi içinde gerçekleştirilecek kabul beyanı, komisere gelerek tutanağı imzalamak veya bir dilekçe göndermek suretiyle olabilir³⁸⁶. Dilekçe ile gönderilen iltihak beyanlarında imzanın noterden tasdikli olması gerekir ki, beyanın alacaklıya ait olduğu konusunda tereddüt olmasın. Öte yandan, iltihak beyanının posta ile gönderilmesi halinde, konkordato çoğunluğunun hesaplanmasında göz önünde tutulabilmesi için, iltihak süresinin dolmasından önce postaya verilmiş olmasının yeterli olmadığı, bu sürenin dolmasından önce konkordato komiserine ulaşmış olması da gerektiği öğretide ifade edilmektedir³⁸⁷. Buna karşılık, *KURU*, iltihak süresi içerisinde postaya verilmiş olmak kaydıyla, komisere geç ulaşan iltihak beyanlarını muteber saymaktadır³⁸⁸. Bizce de, komisere geç ulaşan beyanların, iltihak süresi içerisinde postaya verilmiş olmaları kaydıyla, kabul edilmesi gerekir; yeter ki, komiser, konkordatoya ilişkin bütün belgeleri ve gerekçeli raporunu, henüz mahkemeye sunmamış olsun. Kabul beyanının posta ile gönderilmesi durumunda, oy tarihi, beyanın postaya verildiği tarihtir³⁸⁹.

Alacaklılar toplantısında veya konkordatoya iltihak süresi (m. 302, VII) içinde, konkordatoya kabul veya red beyanında bulunmuş bir alacaklının, bu görüşünden dönme imkânının bulunup bulunmadığı hususu, öğretide tartışmalıdır. Genel itibariyle, konkordatoya kabul oyu veren bir alacaklının, daha sonra bu görüşünden dönerek konkordatoya red oyu vermesinin mümkün olmadığı; buna karşılık, konkordatoya red

³⁸⁶ *Kuru*, s. 452, dn. 159.

³⁸⁷ Bu konuda bkz. *Tanrıver*, s. 218; *Öztek/Tunç Yücel*, m. 302, s. 497;

³⁸⁸ *Kuru*, C. IV, s. 3690.

³⁸⁹ *Altay/Eskiocak*, s. 275.

oyu veren bir alacaklının iltihak süresi içinde olmak kaydıyla, red oyunu geri alıp konkordatoya kabul oyu vermesinin imkân dahilinde olduğu kabul edilmektedir³⁹⁰.

Azınlıkta kalan diğer görüş ise, nasıl ki red oyu veren alacaklının görüşünden dönmesi mümkün ise, kabul oyu vermiş alacaklının da bu imkâna sahip olması gerektiğini; aksi tutumun benimsenmesinin, alacaklılar arasında bir eşitsizliğin yaratılması anlamına geleceğini savunmaktadır³⁹¹. Yargıtay'ın, vermiş olduğu eski kararlarında, birinci görüşü tercih ettiği görülmektedir³⁹².

Kanun'daki düzenleme, toplantı bitiminden itibaren yedi gün içinde bildirilecek iradelerin, ancak kabul şeklinde olacağına yöneliktir (m. 302, VII). Yani, öngörülen yedi günlük süre, sadece konkordatoya kabul oyu verecek alacaklılar içindir. Bunun anlamı şudur ki, konkordato toplantısına katılmamış yahut katılmakla birlikte muvafakat etmemiş alacaklı, yedi günlük iltihak süresi içinde konkordatoya muvafakat edebilir.

³⁹⁰ **Kuru**, s. 452 dn. 159; **Kuru**, C. IV, s. 3690; **Öztekin/Tunç Yücel**, m. 302 s. 501; **Tanrıver/Deynekli**, s. 108, dn. 199; **Tanrıver**, s. 218; **Postacıoğlu**, s. 88; **Sarısözen**, s. 208; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin** **Özkan/Özekes**, s. 495; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 109; **Altay/Eskiocak**, s. 273; **Berkin**, s. 548; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 41; **Kale**, Konkordato, s. 246; **Eriş**, s. 832; **Ansay**, s.345; **Gürdoğan**, s. 187; **Buruloğlu/Reyna**, s. 50.

³⁹¹ **Eroğlu**, s. 128-129; **Akil**, Konkordato, s. 181.

³⁹² “*Borçlunun konkordato teklifine ilişkin dosya konkordatonun onanması istemi ile mahkemeye gelmiştir. – Mahkemece, toplanan delillere ve ancak bir kısım alacaklının sonradan konkordatonun kabulü beyanlarından döndükleri ve böylece davacının baştan beri iyiniyetli olmadığı anlaşılmakla onanma isteminin reddine karar verilmiştir. Kararı davacı vekili temyiz etmiştir. – Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle geciktirici nedenlere ve delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına ve her ne kadar konkordato teklifini kabul eden alacaklıların sonradan kabul beyanlarını geri almaları geçerli değil ise de, borç tutarı için yeterli teminat gösterilmediği ve duruşma aşamasında da teminatın gösterilmesi için gerekli yasal işlemleri yapmadığından temyiz itirazlarının reddiyle hükmüm onanması gerekmiştir.*” (11. HD., T. 10.12.1990, 7279/7953: **Eriş**, s. 853). “*Alacaklıları olumsuz oyları sonradan olumlu oya dönüşebilir.*” (11. HD., 10.10.1989, 5117/5228: **Eriş**, s. 851).

Buna karşılık, konkordatoya muvafakat etmiş alacaklının, bu süre zarfında kabul oyunu değiştirip konkordatoya muhalefet etmesine cevaz verilmemiştir. Bu nedenle, mevcut düzenleme karşısında, daha önce kabul oyu vermiş bir alacaklının iltihak süresi içinde oyunu değiştirmesi mümkün görülmemelidir. Bununla birlikte, olması gereken hukuk bakımından, azınlıkta kalan görüşün daha isabetli olduğu kanısındayız. Zira, konkordatoya yönelik oyların değiştirilmesi konusunda, alacaklılar arasında eşitsizlik yaratmaya lüzum görülmemelidir.

V. Teminat Şartı

A. Genel Olarak

Konkordatonun tasdiki için kanun koyucunun varlığını aradığı diğer şart ise, teminat şartıdır. İcra ve İflâs Kanunu’nun 7101 sayılı Kanun ile değişik 305. maddesinin birinci fıkrasının d bendine göre, konkordatonun tasdik edilebilmesi için 206. maddenin birinci sırasındaki imtiyazlı alacaklıların alacakları ile mühlet müddetince komiserin izniyle akdedilmiş borçların ifasının yeterli teminata bağlanmış olması gerekir.

Kanun koyucu böyle bir şartı öngörmekle, konkordatonun tasdik edilen şartlar çerçevesinde yerine getirilmesini sağlamayı, bu suretle borçluyu ifa edemeyeceği taahhütlerde bulunmaktan alıkoymayı ve alacaklılar yönünden bir ödeme garantisi sağlamayı amaçlamaktadır³⁹³. Ancak, şimdilik şu kadarını ifade etmekle yetinelim ki,

³⁹³ **Öktemer, S.:**, Konkordatoda Teminat Sorunu (YD/1977/1, s. 159-169), s. 160; **Tanrıver, S.:** İflas Dışı Konkordato Bakımından Tasdik Şartı Olarak Teminat (AÜHFD/1995/44/1-4, s. 209-220), s. 209; **Tanrıver/Deynekli**, s. 117; **Berkin**, Konkordato, s. 89; **Berkin**, s. 563-564; **Berkin**, Konkordatonun Tasdiki, s. 399; **Ulukapı**, Konkordato, s. 177; **Olgaç**, s. 1617; **Uyar**, Tasdik, s. 122. “İİK m. 298/3’te [7101 sayılı Kanun’dan sonra: m. 305, I-d] söz konusu edilen teminat, konkordatonun taahhüt edilen şartlar dahilinde ifasını mümkün kılmak ve bu suretle borçluyu yerine getiremeyeceği tekliflerde

burada geçen “alacaklılar” ifadesini dar yorumlamak gerekir. Zira, 7101 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik neticesinde teminata tâbi alacakların kapsamı daraltılmıştır.

B. Teminata Tâbi Alacaklar

7101 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikten evvel, mülga hükümde (m. 298, III) yer alan “*konkordato işlemlerinin yerine getirilmesini ... sağlamak için*” ifadesinden yola çıkılarak, teminat şart sadece imtiyazlı alacaklar için değil, aynı zamanda adî alacaklar için de yerine getirilmesi gerektiği öğretide sıkça ifade edilirdi³⁹⁴. Buna göre, imtiyazlı alacaklar için teklif edilen konkordato ister vade ister yüzde konkordatosu olsun, her halükârda alacağın tamamı tutarında; buna karşılık, adî alacaklar için teklif edilen konkordato yüzde konkordatosu ise, konkordatoda kabul edilen yüzde oranında, vade konkordatosu ise, alacağın tamamı tutarında teminat gösterilmeliydi³⁹⁵. Yine, adî alacakların teminat kapsamında kabul edilmesinin bir sonucu olarak, rehinli alacaklarda

bulunmaktan alıkoyarak, hem kendisini ve hem de alacaklılarını korumak maksadına dayanır.” (İİD, 5.10.1963, 10545/10471: **Kuru**, s. 467 dn. 197).

³⁹⁴ Bu konuda bkz. **Kuru**, s. 468, dn. 199; **Kuru**, El Kitabı, s. 493, **Tanrıver**, Teminat, s. 210, **Tanrıver/Deynekli**, s. 119, **Öktemer**, s. 160; **Berkin**, Konkordato, s. 89, **Berkin**, Konkordatonun Tasdiki, s. 399; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 52; **Uyar**, Tasdik, s. 123; **Baygöl, N.:** İflas İçin Konkordatoda Teminat (Prof. Dr. Saim Üstündağ’a Armağan, Ankara 2009, s. 153-168), s. 154-155; **Okur, M.:** Dava ve Takiplerde Teminat, (Yayımlanmış Doktora Tezi: acikarsiv.ankara.edu.tr), s. 507-580; **Eroğlu**, 4949, s. 108-109.

³⁹⁵ **Tanrıver**, Teminat, s. 210, **Kuru**, El Kitabı, s. 1493; **Baygöl**, s. 157; **Uyar**, Tasdik, s. 123; **Okur**, s. 508. Nitekim Yargıtay da bu görüşte idi: “*Konkordato isteyen borçlunun konkordato hükümlerini yerine getirmek için göstereceği teminat yalnız imtiyazlı alacaklara münhasır olmayıp, deftere geçen alacakların tamamına şamildir.*” (Y. İİD., 26.05.1966, 5920/5786: **Altay/Eskiocak**, s. 911).

alacağın rehinle karşılanmayan (adî alacak hâline gelen) kısmı için³⁹⁶ yüzde konkordatosu ise konkordatoda kararlaştırılan oranda, vade konkordatosu ise tamamı tutarında teminat gösterilmesi zorunlu idi³⁹⁷.

Gelgelelim, değişiklikten önce, teminat şartı, borçluyu ağır bir yük altına sokması ve konkordatonun başarıya ulaşmasını zorlaştırması sebebiyle öğretilerde eleştirilmekte idi. *TANRIVER*'in o dönemki görüşüne göre, temin edilmesi gereken alacaklar mutlaka azaltılmalı, bu doğrultuda, konkordatoya kayıtlı adî alacaklar ile konkordato mühleti içerisinde konkordato komiserinin onayıyla akdedilen borçlardan doğan alacaklar kapsam dışında bırakılmalı ve imtiyazlı alacakların sayısı azaltılmalı, azaltma yapılamıyorsa süre ve meblağ itibarıyla bir sınırlamaya gidilmelidir. İmtiyazlı alacakların sayısının azaltılmasıyla ilgili olarak, yazar, işçi alacaklarının imtiyazlı alacak olmaktan çıkarılması, nafaka, velayet ve vesayet alacaklarında bir yıllık sürenin altı aya indirilmesi ve bir malın aynından kaynaklananların dışında kalan vergi alacaklarına herhangi bir imtiyaz tanınmaması gerektiğini ifade etmiştir³⁹⁸.

İşte, öğretilerde yer alan bu tarz eleştiriler de kısmen dikkate alınarak, 7101 sayılı Kanun'la İcra ve İflas Kanunu'muzda yapılan değişiklik neticesinde, borçlunun büyük bir teminat yükü ile karşı karşıya kalmasının önlenmesi ve projenin daha kolay gerçekleşmesi amacıyla teminat şartı, yeniden düzenlenmiştir.

7101 sayılı Kanun ile değişik 305. maddenin birinci fıkrasının d bendinde, borçlunun göstermesi gereken teminatın kapsamı oldukça dar çizilmiştir³⁹⁹. İlk olarak, mülga hükmün aksine, adî alacaklar temin edilmesi gereken alacaklar arasından

³⁹⁶ Rehinle karşılanan kısım zaten teminatlı olduğu için ayrıca teminat gösterilmesine gerek yoktur (**Kuru**, s. 468 dn. 199; **Budak/Kale**, s. 535).

³⁹⁷ **Kuru**, s. 468 dn. 199; **Öktemer**, s. 160; **Uyar**, Tasdik, s. 123.

³⁹⁸ **Tanriver**, Değerlendirmeler, s. 282 ve orada dn. 36.

³⁹⁹ **Budak/Kale**, s. 535.

çıkartılmıştır. İkincisi, tüm imtiyazlı alacakların değil, sadece “Kanun’un 206. maddesinin ilk sırasında yer alan imtiyazlı alacaklar” ile “konkordato mühleti içinde komiserin izniyle akdedilmiş alacaklar”ın teminata bağlanmış olması gerektiği ifade edilmiştir. Anılan hükümde sayılan imtiyazlı alacaklar ise, işçilerin ihbar ve kıdem tazminatları, işverenlerin iş hukukundan doğan birtakım borçları (işçiler için kurulan yardım sandıkları ve derneklerin işverenlerden alacakları) ile aile hukukundan kaynaklanan nafaka alacaklarıdır. Söz konusu alacakların teminata tâbi tutulması, sosyal hakkın yerine getirilmesi düşüncesinin bir sonucudur. Nitekim, ödeme güçlüğü içerisine düşen işverenin, hemen ilk başta gözden çıkarabileceği alacak grubunun işçi ücretleri olması neredeyse kaçınılmazdır. Bu nedenle, kanun koyucu, aylarca ücretsiz çalışmak zorunda kalan ve alacaklarına kavuşma noktasında güçlükler yaşayan bu kimseler hakkında koruyucu düzenlemeler getirme ihtiyacı hissetmiştir⁴⁰⁰.

Unutulmamalıdır ki, maddede belirtilen imtiyazlı alacakların teminata bağlanabilmeleri, bu alacakların “kayıtlı alacak” niteliği taşımaları şartına bağlıdır. Diğer bir deyişle, konkordatoya yazılmamış imtiyazlı alacaklar için borçlunun teminat gösterme yükümlülüğü yoktur⁴⁰¹. Burada, “kayıtlı alacak” ibaresinden anlaşılan, on beş günlük süre içerisinde komisere bildirilen alacaklar ile bildirilmemiş olmakla birlikte, borçlunun

⁴⁰⁰ **Sungurtekin Özkan, M.:** Ödeme Güçlüğüne Düşmüş İşveren Karşısında İşçi Hak ve Çıkarlarının Korunması Konusunda Türk Hukukunda Geçerli Olan Sistemin Uluslar Arası Normlara Uygunluğu Meselesi, (Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2008/10/1, s. 138-168), s. 138-139; **Oğuz, Ö.:** Konkordatonun İş Sözleşmelerine Etkisi, (LHD/2019/17/195, s. 1123-1140), s. 1133-1134; **Doğan, s. 141;** **Yavuz, M.:** Son Düzenlemeler Işığında Mahkemelerce Verilen Konkordato Mühletinin Alacaklılar Ve Borçlu Bakımından Sonuçları, (Mali Çözüm Dergisi, 2018/147, s. 159-168), s. 163; **Arslan, S. A.:** Konkordato Mühletinin İşçi Alacaklarına Etkisi, (TBBD/2019/141, s. 249-272), s. 256.

⁴⁰¹ **Kuru, s. 468 dn. 201;** **Tanrıver/Deynekli, s. 119;** **Kale, Sorularla Konkordato, s. 53. 7101;** **Postacıoğlu, s. 31;** **Berkin, s. 564.**

mufassal bilânçosunda kendisine yer verilmiş (m. 299) veya resmi sicillerden (örneğin, tapu sicilinden) varlığı anlaşılan alacaklardır⁴⁰². Bununla birlikte, imtiyazlı alacaklar bakımından kayıtlı alacak niteliği taşımanın, on beş günlük süreye tâbi olmadığı kanaatinde olduğumuzu tekrar belirtmekte fayda var. Bu çerçevede, bahsedilen süreden sonra dahi yapılacak imtiyazlı alacak bildirimlerinde de, konkordatonun tasdik edilebilmesi için alacağın teminata bağlanması gerekir; yoksa, sırf süresinde bildirim yapılmadığından bahisle, teminat yükümlülüğünün ortadan kalktığı sonucuna varılmamalıdır⁴⁰³.

Öte yandan, teminata tâbi imtiyazlı alacaklar bakımından Kanun'un 206. maddesinde bir yıllık bir süre öngörülmüş ve bu sürenin geriye doğru hesaplanmasında, iflâsın açılması anının dikkate alınacağı açıkça belirtilmiştir. Ancak, konkordatoyu düzenleyen hükümlerde bu hususa ilişkin bir açıklık bulunmamaktadır⁴⁰⁴. Peki, konkordato prosedürü içerisinde bu alacaklar bakımından söz konusu süre, hangi an dikkate alınarak hesaplanacaktır?

⁴⁰² **Tanrıver**, s. 229 dn. 390; **Tanrıver/Deynekli**, s. 97; **Kuru**, s. 445 ve orada dn. 136; **Kuru**, El Kitabı, s. 1493; **Ulukapı**, s. 178; **Buruloğlu/Reyna**, s. 70; **Baygül**, s. 155; **Uyar**, Tasdik, s. 122; **Postacıoğlu**, s. 31; **Okur**, s. 507.

⁴⁰³ Bu hususa ilişkin yapılan tartışmalar için bkz. yuk. § 4, IV, B, 2, b, bb.

⁴⁰⁴ Aynı belirsizlik, iflâsın ertelenmesi kurumunun yürürlükte bulunduğu dönemde bu kurum için de geçerli idi. O dönemde, “iflâsın açılmasından önceki” son bir yıllık süre, henüz iflâs söz konusu olmadığından, “erteleme kararının verildiği tarihten önceki” bir yıl olarak kabul edilmekte idi (**Deliduman**, İflâs, s. 138; **Türk, A.**: Sermaye Ortaklarının ve Kooperatiflerinin Borca Batıklık Nedeniyle İflâsı ve İflâsın Ertelenmesi Konusunda İcra ve İflâs Kanunu'nda Yapılan Son Değişikliklerin Değerlendirilmesi ve Öneriler (DEÜHFD/2004/6/1, s. 195-334), s. 322; **Yeşilova**, s. 608; **Atalay**, Borca Batıklık, s. 130). “İİK'nun 206.maddesinde yazılı bulunan ‘iflâsın açılmasından önceki bir yıl’ ifadesiyle belirlenen sürenin; iflâsın ertelenmesinde ‘erteleme kararının verildiği tarihten önceki bir yıl’ olarak kabulü gerekir.” (HGK., T. 05.11.2008, E. 2008/657, K. 2008/662: **LEXPRA**).

Öğretide *AKİL*, tıpkı takas hakkının sınırlandırılmasında (m. 294, IV) olduğu gibi, bu konuda da Kanun'da bir açıklığın bulunması gerektiğini belirtmekle birlikte, takastakinden farklı olarak, geçici mühletin ilân tarihinin değil, verildiği tarihin esas alınması gerektiğini belirtmiştir⁴⁰⁵. Yazarın savunduğu bu görüş esas alındığı takdirde, geçici mühlet kararının verildiği tarihten önceki bir yıl içinde gerçekleşmiş işçi ücret ve alacakları ile nafaka alacakları teminata tâbi tutulmak gerekir.

Buna karşılık *DOĞAN*, takasa ilişkin hükümlerde ilân tarihinin esas alınmasının borçlunun alacaklılarıyla takasa konu sahte alacaklar üretmesinin önüne geçilmesi amacıyla kabul edildiğini, halbuki teminata tâbi imtiyazlı alacaklılar bakımından bu ilân ile korunmaya değer hukukî bir yarar bulunmadığını ve bağlayıcı hâle gelen konkordatonun, konkordato talebinden önce doğan alacaklar için mecburi olduğunu öngören hükümden (m. 308/c, II, III) hareketle, imtiyazlı alacakların hesabında geriye doğru gidecek sürenin başlangıç noktasını, “konkordato talebinin yapıldığı tarihin” teşkil etmesi gerektiğini dile getirmiştir. Bu nedenle, yazara göre, 206. maddede geçen “*iflâsın*

⁴⁰⁵ **Akil, C.:** Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları, (TBBD/2019/141, s. 227-252), s. 235. Yazarın çıkış noktasının İsviçre hukuku olduğu anlaşılmaktadır. Zira, İsviçre hukukunda 2013 yılında yapılan değişikliğe kadar, takasın geçerli olup olmadığı konkordatonun ilân edildiği tarihe göre belirlenirken, söz konusu değişiklikten sonra, mühletin verildiği tarih itibar alınmaya başlanmıştır (**Pekcanıtez/Erdönmez**, s. 97 dn. 201; **Akil**, Mühlet, s. 246). Aynı yönde: **Arslan**, Mühlet, s. 263; **Keser, H.:** 4857 Sayılı İK ve 2004 Sayılı İİK Çerçevesinde Haciz, İflas Konkordato ve İşverenin Aczinin İş Sözleşmesinden Doğan Bazı Temel Haklara Etkileri, (İHSGHD/2006/12, s. 1181-1220), s. 1196. 4949 sayılı Kanun değişikliğinden önce aynı görüş için bkz. **Tanrıver/Deynekli**, s. 119; **Kuru**, C. IV, s. 3681. O dönemde, takip yasağı bakımından söz konusu imtiyazlı alacaklılar için sürenin hesaplanmasında yine “mühletin verildiği tarih”in esas alınması gerektiğine ilişkin bkz. **Kuru**, C. IV, s. 3657; **Kuru**, s. 432 dn. 79; **Buruloğlu/Reyna**, s. 36; **Tanrıver**, s. 67 dn. 26; **Postacioğlu**, s. 55; **Altay**, s. 207.

açılmasından önceki bir yıl içinde tahakkuk etmiş...” ifadesini, konkordato bakımından “*konkordato talebinden önceki bir yıl...*” şeklinde anlamak gerekir⁴⁰⁶.

YEŞİLOVA da, bir önceki görüşe paralel şekilde, konkordatoda iflâsın açılmasına denk düşecek anın, “talep tarihine” denk düşmesi gerektiğini ifade etmektedir. Yazara göre, geçici mühlet kararına, kural olarak konkordato talebiyle birlikte derhâl hükmedildiğinden (m. 287), söz konusu bir yıllık sürenin de konkordato talebinden önceki bir döneme işaret etmesi gerekir⁴⁰⁷.

Kanaatimizce, ikinci görüşe üstünlük tanımak daha isabetli olacaktır. Gerçi, Kanun’un 287. maddesinde, konkordato talebi üzerine mahkemenin “derhâl” mühlet kararı vereceğinin öngörülmesi karşısında, aralarındaki ince farkın dâhi somut olaya göre kaybolabileceğini söylemek mümkündür. Ancak yine de, talep tarihi ile karar tarihi arasında meydana gelecek farkın söz konusu imtiyazlı alacaklılar lehine işletilerek talep tarihinin esas alınması, hükmün sağlamak istediği sosyal koruma amacıyla örtüşür nitelikte olacaktır. Bu nedenle, 206. maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacakların, konkordato talebinden önceki bir yıl içerisinde tahakkuk etmedikleri anlaşıldığı takdirde, tıpkı teminata tâbi olmayan adî alacaklar gibi değerlendirilmeleri gerekir.

İmtiyazlı alacaklardan başka, konkordato mühleti içinde komiserin izniyle akdedilmiş alacaklar var ise, konkordatonun tasdik edilebilmesi için bunların da teminata bağlanmış olması gerekir. Bu alacakların teminata tâbi tutulmasındaki amaç, konkordato borçlusu ile ticarî ilişki kurmak isteyen üçüncü kişileri onunla sözleşme akdetmeye teşvik etmek ve böylece borçlunun, yeni kredi kaynakları yaratarak iyileştirilmesine veya

⁴⁰⁶ Doğan, s. 142. Aynı yönde, bkz. Akyürek/Akyürek, s. 485.

⁴⁰⁷ Yeşilova, s. 609-610. Ayrıca, “Konkordato talebinden önce” deyiminin, “geçici mühletten önceki hukukî ilişkilerden kaynaklanan borçları” ifade ediğine ilişkin bkz. Altay/Eskiocak, s. 360.

yeniden yapılandırılmasına katkı sağlamaktır⁴⁰⁸. Bu alacaklar, malvarlığının terki suretiyle konkordatoda yahut sonraki bir iflâsta masa borcu sayılırlar (İİK m. 308/c, IV).

Görüldüğü üzere, 206. maddenin ikinci ve üçüncü sırasındaki alacaklar ile özel kanunlarda imtiyazlı olduğu belirtilen alacaklar ve rehinli alacaklarda rehinle karşılanmayan alacak kısmı ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamındaki alacaklar için teminat gösterilmesi gerekmemektedir⁴⁰⁹.

Bundan başka, m. 305, I-d'nin mefhumu muhalifinden anlaşıldığı üzere, mühlet içerisinde komiserin onayı olmaksızın borçludan elde edilen alacaklar için de teminat gösterilmesi gerekmemektedir. Hatta bu alacaklar, İcra ve İflâs Kanunu'nun 308/c maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ancak tasdik edilen konkordato projesinin öngördüğü koşullar çerçevesinde tahsil edilebilecektir. Başka bir anlatımla, tasdik edilen konkordato, komiserin izni olmaksızın mühlet içinde doğan alacaklar için mecburidir ve bu alacaklar için teminat gösterilmesine gerek yoktur⁴¹⁰. Kanun koyucu bu hükmü sevk etmekle, borçlunun ve borçlu ile hukukî ilişkiye girecek üçüncü kişilerin komiser denetiminden kaçınılmalarını önlemek istemiştir⁴¹¹. Ayrıca, teminattan yararlanmak isteyen üçüncü kişilere, borçlu ile gerçekleştirecekleri hukukî işleme konkordato komiserinin onay verip vermediğini titizlikle araştırmaları gerektiğini ihtar etmektedir⁴¹².

Teminata tâbi alacaklar bakımından, bunların, sözelimi işçi alacağı yahut mühlet içinde komiserin izniyle doğan alacakların yabancı para olması hâlinde teminatın hangi

⁴⁰⁸ Altay/Eskiocak, s. 283; Taşpınar, s. 79; Okur, s. 516; Baygöl, s. 156-157; Eroğlu, s. 140. Buna rağmen, Taşpınar haklı olarak, şu çekinceyi dile getirmekten imtina etmemiştir: “... Ancak bu ‘güvence’ veya ‘imtiyaz’ın konkordato alacaklılarının önüne geçtiğini ve bu durumun önceki alacaklıların (konkordato alacaklılarının) aleyhine olduğunu belirtmek gerekir.” (Taşpınar, s. 79).

⁴⁰⁹ Uyar, s. 124; Sarısözen, s. 221; Pekcanıtez/Erdönmez, s. 135-136.

⁴¹⁰ Altay/Eskiocak, s. 284; Baygöl, s. 157.

⁴¹¹ Altay/Eskiocak, s. 284; Okur, s. 516.

⁴¹² Tanrıver, Değerlendirmeler, s. 281-282.

para birimi üzerinden gösterilmesi gerektiğinin de incelenmesi gerekir. Her şeyden önce, adî alacaklardan farklı olarak, imtiyazlı alacakların yabancı para olması hâlinde, bunların ülke parasına çevrilme mecburiyeti bulunmamaktadır⁴¹³. Bu sonuç gayet doğaldır; zira, imtiyazlı alacaklar, konkordato projesinden etkilenmeyip tam olarak ödenirler. Ancak, bu alacaklara karşılık gelecek teminat üzerinde biraz durmak gerekir. İlk olarak, borçlunun söz konusu teminata tâbi yabancı para alacakları için, yabancı para üzerinden teminat göstermesinde bir engel bulunmadığı gibi, bu durumda özellik arz eden bir husus da söz konusu değildir. Oysa, yabancı alacaklar için konkordato borçlusunun ülke parası yahut ülke parası ile ölçülebilen bir mal üzerinden teminat göstermesi hâlinde, teminatın yabancı parayı karşılayıp karşılamadığının hangi dönemdeki kur üzerinden tespit edilmesi gerektiği, açıklığa kavuşturulması gereken bir sorundur.

Öğretide yer alan bir görüşe göre, teminata tâbi alacaklar, konkordatoya tâbi olmayıp tam olarak ödenmeleri gereken alacaklar arasında yer aldığından, bu çevirinin mümkün olduğunca geç yapılması gerekir. Zira, teminat, ancak bu hâlde yabancı para alacağını tam olarak karşılar. Mümkün olan en geç tarih ise, mahkemenin konkordatonun tasdikine karar verdiği tarih olmalıdır. Bu görüşe göre hâkim, teminatın gösterilme zamanı bakımından daha esnek davranabilmeli; gerekirse tasdik duruşmasında borçluya teminatın tamamlattırılması için süre verebilmelidir⁴¹⁴.

Kanaatimizce, yabancı para alacağına ilişkin gösterilmesi gereken teminatın hangi tarihteki kur üzerinden paraya çevrilmesinde ikili bir ayrıma gidilebilir. Bu çerçevede, konkordato borçlusu, yabancı para alacağını ülke parası ile teminat altına alacak ise, bir azami süre belirlenmek şartıyla, bu süre içerisinde kendisinin uygun gördüğü bir an, çeviri tarihi olarak kabul edilmelidir. Zira, anılan ihtimalde, yabancı para alacaklısı bakımından fark eden bir husus söz konusu olmamaktadır; o alacağını, yine tam olarak alacaktır. Hem

⁴¹³ Pekcanitez, Yabancı, s. 169; Pekcanitez, Yabancı Para, s. 290; Öztekin, s. 468 dn. 29.

⁴¹⁴ Doğan, s. 145.

bu şekilde borçluya kolaylık tanınması, konkordatodan beklenen yarar ve amacın gerçekleşmesine de katkı sağlayabilecektir. Bununla birlikte, belirlenen azami süre içerisinde dâhi, borçlu, herhangi bir tarihte paraya çevirme talebinde bulunmamış ise, artık, azami sürenin son gününü çevirme anı olarak kabul etmekten başka seçenek yoktur. O azami süre ise, bizce, mahkemenin tasdik kararını verdiği tarih değil; konkordatoya katılım süresinin son günü olarak belirlenmelidir. Zira, bu tarihten sonra komiserin raporunu mahkemeye sunması gerekecektir. Teminat şartının (ve tabii diğer tasdik şartlarının) ise, kural olarak tasdik evresine kadar tamamlanmış olması gerekir. Zira, konkordato prosedürü içerisinde mahkemenin bir an önce tasdik hakkında kararını verebilmesi, bunun için de, tasdik duruşmasının uzamasına yol açabilecek nedenlerden olduğunca kaçınılması gerekir.

Buna karşılık, yabancı para alacağı için, ülke parası dışında başka bir şey, örneğin taşınmaz üzerinde teminat gösterilecek ise, söz konusu teminata tâbi alacağın tam olarak ödenmesi gerekeceğinden, çevirinin mümkün olduğunca geç ve fakat tasdik duruşmasının da uzamasına yol açmayacak bir tarihte gerçekleştirilmesi gerekir. Bu itibarla, çeviri tarihi, konkordatoya katılım süresinin son günü olarak belirlenmelidir.

Öte yandan, Kanun'da, teminat şartını düzenleyen 305. maddenin birinci fıkrasının d bendi, *“302 nci maddenin altıncı fıkrası kıyasen uygulanır”* demek suretiyle, çekişmeli veya geciktirici şarta bağlı yahut belirli olmayan bir vadeye tâbi alacaklar için teminat gösterilip gösterilmeyeceğine mahkeme tarafından karar verileceğini

belirtmektedir⁴¹⁵. Burada, çekişmeli alacaktan kasıt, daha önce de ifade edildiği üzere⁴¹⁶, yasal süre içerisinde (on beş gün) bildirilen ve fakat varlığı borçlu tarafından inkâr edilen alacaklardır. Bununla birlikte, alacağın çekişmeli sayılması için borçlunun sadece varlığını inkâr etmesi gerekmez. Borçlu, varlığını kabul etmekle birlikte, alacağın imtiyazlı olmadığını iddia ediyorsa, yine çekişmeli alacaklara ilişkin prosedür işletilmelidir⁴¹⁷. Ancak, vurgulamakta yarar var ki, gerek çekişmeli alacakların, gerek geciktirici şarta bağlı yahut belirli olmayan vadeye tâbi alacakların, teminata tâbi alacaklar kapsamında sınırlı olarak değerlendirilmesi gerekir. Bu bağlamda, 201. maddenin ilk sırasında yer almayan yahut komiserin onayı olmaksızın mühlet içinde akdedilen alacaklar, ister çekişmeli alacak, ister geciktirici şarta bağlı yahut belirli olmayan vadeye tâbi alacak olsun, teminat gösterilmesi gereken alacaklar arasında yer alamazlar. Başka bir anlatımla, bu alacakların teminat kapsamında değerlendirilebilmeleri, imtiyazlı alacak olmalarına veya mühlet içerisinde komiserin izniyle doğmalarına bağlıdır.

⁴¹⁵ Gerekçe’de bu husus, şu şekilde ifade edilmektedir: “... *çekişmeli veya geciktirici koşula bağlı yahut belirli olmayan bir vadeye tâbi alacakların oylamaya katılmaları halinde, bunların teminat gösterip göstermeyeceğine de mahkeme tarafından karar verilecektir.*” Kanaatimizce bu ifade, pek isabetli durmamaktadır. Zira, söz konusu ifadeden, bahsedilen alacakların teminata tâbi tutulabilmesi için öncelikle oylamaya katılmalarına karar verilmiş olması gerektiği anlaşılmaktadır. Oysa, 206. maddenin birinci sırasında yer alan imtiyazlı alacaklılar ile mühlet içerisinde konkordato komiserinin izniyle akdedilen alacaklar çoğunluk teşkilinde göz önünde bulundurulmazlar. Zira, alacakları teminata bağlanması gereken bu alacaklılar, konkordato projesinden etkilenmezler (m. 308/c, II ve III). Bu ifade, 7101 sayılı Kanun değişikliğinden önce olduğu gibi, adî alacaklar da teminata tâbi tutuluyor olsa idi anlamlı olabilirdi.

⁴¹⁶ Bkz. yuk. § 4, IV, B, 3, b.

⁴¹⁷ **Postacıoğlu**, s. 101; **Altay/Eskiocak**, s. 259; **Kuru**, s. 471 dn. 208.

Asliye ticaret mahkemesi, çekişmeli alacağın varlığını (yahut imtiyazını) kabul ettiği takdirde⁴¹⁸, borçlu, bu alacak için de teminat göstermeye mecburdur. Ne var ki, varlığı (yahut imtiyazı) kabul edilen alacak hakkında ne surette teminat gösterileceği, mahkemenin kararına göre farklılık gösterebilir. İlk ihtimalde, mahkeme, teminata tâbi olduğuna karar vermenin yanı sıra, çekişmeli alacağa isabet edecek payın borçlu tarafından mahkemece belirlenen bir bankaya yatırılmasına da karar vermiş olabilir⁴¹⁹. Bu ihtimalde, borçlunun, tasdik kararından evvel, söz konusu karar gereği alacağa isabet edecek payı bankaya yatırması, teminatın gösterildiği anlamına gelir. Artık borçlu, 305. madde uyarınca ayrıca teminat göstermek zorunda değildir⁴²⁰. Ancak şu var ki, borçlunun bu payı, konkordatonun tasdiki kararından önce bankaya yatırma zorunluluğu yoktur. Şayet borçlu, tasdik kararından önce, ilgili alacaklara düşecek payı bankaya yatırmamış ise, bu hâlde, tıpkı çekişmeli sayılmayan diğer teminata tâbi alacaklar gibi, İcra ve İflâs Kanunu'nun 305. maddesine göre teminat göstermelidir⁴²¹.

⁴¹⁸ Mahkemenin çekişmeli alacağın varlığına ilişkin yapacağı inceleme, söz konusu alacakların teminata tâbi olup olmayacağı ile sınırlıdır. Bu nedenle, mahkemece verilen karar, sadece teminata tâbi olmak bakımından bir sonuç doğurur; yoksa, alacağın varlığı veya yokluğu hakkında, maddi anlamda kesin hüküm teşkil etmez (**Budak/Kale**, s. 575; **Altay/Eskiocak**, s. 302; **Gürdoğan**, s. 186). Aksinin kabulü, 302. maddenin altıncı fıkrasında yer alan “*Şu kadar ki bu iddialar hakkında ileride mahkemece verilecek hükümler saklıdır*” cümlesinin anlamını yitirmesine neden olur.

⁴¹⁹ Mahkemenin böyle bir karar vermesi, İİK m. 308/b, II gereğince. Gerçekten, anılan maddenin ilk fıkrasında, alacağı itiraza uğramış alacaklıların, tasdik kararının ilânından itibaren bir ay içinde, genel hükümlere göre dava açabilecekleri ifade edilmektedir. İşte, açılacak bu dava neticesinde çekişmeli alacağın varlığının kabul edilmesi ihtimaline karşı, bu alacağın güvenceye alınması, ona isabet edecek payın bankaya yatırılması suretiyle yerine getirilir.

⁴²⁰ **Kuru**, s. 470; **Kuru**, El Kitabı, s. 1494; **Okur**, s. 513; **Eroğlu**, 4949, s. 109; **Pekcanıtez/Erdönmez**, s. 132; **Altay/Eskiocak**, s. 332.

⁴²¹ **Kuru**, El Kitabı, s. 1494; **Okur**, s. 513.

İkinci ihtimalde ise, mahkeme, çekişmeli alacakların teminata tâbi olduğunu tespit etmekle birlikte, bu alacaklara isabet edecek payın bankaya yatırılmasına karar vermemiş olabilir. Zira, mahkemenin böyle bir karar verme zorunluluğu bulunmamaktadır (İİK m. 308/b). Bu ihtimalde borçlunun, 305. maddeye göre teminat göstermekten başka şansı yoktur⁴²².

Mahkemenin, çekişmeli alacağa isabet edecek payın bankaya yatırılmasına karar vermediği durumda, alacaklının, konkordatonun tasdikinden sonra da, mahkemeden, alacağına düşecek payın bankaya yatırılmasını isteyebileceği kabul edilmektedir⁴²³. Şayet, mahkeme bu talebi kabul eder ve borçlu da payı bankaya yatırır ise, bu takdirde, konkordatonun tasdik edilebilmesi için 305. maddeye göre gösterilen teminatın iadesi gerekir. Zira, aksi hâlde, çekişmeli olmayan alacak için bir kere teminat gösterilmiş iken, çekişmeli alacak için iki kere teminat gösterilmiş olur ki, bunun kabulü mümkün olmaz⁴²⁴.

Görüldüğü üzere, teminata tâbi olduğu tespit edilen çekişmeli alacağa, ya 305. maddeye göre ya da 308/b maddesine göre teminat gösterilmektedir. Ancak her iki hâlde de, teminata tâbi alacaklar konkordato projesinden etkilenmediğinden, bu alacakların tamamı tutarında teminat gösterilmesi gerekir. Bu itibarla, mahkemenin bankaya yatırılmasına karar verdiği pay, aslında teminata tâbi alacağın tamamını karşılayacak tutarda olmalıdır.

Geciktirici şarta bağlı yahut belirli olmayan bir vadeye tâbi alacakların çoğunluk kapsamında değerlendirilip değerlendirilmeyeceği, şartın ya da vadenin yakın zamanda gerçekleşme ihtimalinin bulunup bulunmamasına bağlıdır. Ancak, bu alacakların, şart ya da vadenin yakın zamanda gerçekleşmesi ihtimal dahilinde değilse, diğer deyişle,

⁴²² **Kuru**, 470-471; **Okur**, s. 513.

⁴²³ **Kuru**, s. 470 dn. 207; **Berkin**, s. 576; **Gürdoğan**, s. 205; **Postacıoğlu**, s. 101-102.

⁴²⁴ **Kuru**, s. 470 dn. 207; **Okur**, s. 513.

çoğunluk hesabında dikkate alınmayacaklarına karar verilmiş olsa bile, teminata tâbi tutulmaları gerektiği kabul edilmektedir⁴²⁵. Bozucu şarta yahut belirli vadeye bağlı alacaklar bakımından ise ayırt edici bir durum söz konusu değildir. Bu tür alacaklar, imtiyazlı alacak ya da mühlet içerisinde komiserin izniyle doğmuş olmak şartıyla, teminata tâbi olmaktadır.

Kuşkusuz, 7101 sayılı Kanun ile teminat şartında borçlu bakımından bir kolaylaştırmaya gidilmiştir. Ancak, öğretide, yapılan değişikliklerin alacaklıları daha korumasız bırakacağı endişesinin gündeme gelebileceği vurgulanmıştır. Zira, alacaklılar her ne kadar konkordatoyu ancak teminat karşılığında kabul ederek bu riski bertaraf edebilecekse de, mülga hükümlerden farklı olarak, konkordato uyarınca alınması gereken alacak tutarının karşılıksız kalması halinde, alacaklıların elinde, borçlunun kendilerine karşı yükümlülüklerini yerine getirmemesi sebebiyle konkordatonun feshi silahını kullanmaktan başka çareleri kalmamaktadır⁴²⁶.

⁴²⁵ **Kuru**, s. 448 dn. 144; **Okur**, s. 515; **Ulukapı**, s. 178-179; **Berkin**, Konkordatonun Tasdiki, s. 399.

Tekrar ifade etmekte yarar var ki, 7101 sayılı Kanun değişikliğinden sonra, konkordato çoğunluğunun hesabında dikkate alınacak olup da teminata bağlanması gereken alacak bulunmamaktadır. Öte yandan, *Gürdoğan*, tasdik aşamasına gelindiği ve fakat bu tür alacaklar bakımından henüz bir karar verilmediği hâllerde, mahkemenin, bu alacaklar bakımından tetkik merciinin vereceği kararı bekletici mesele yapması gerektiğini ifade etse de (*Gürdoğan*, s. 194. Karş. **Postacıoğlu**, s. 87), 7101 sayılı Kanun değişikliği ile, söz konusu alacaklar hakkında karar verecek mercii, aynı zamanda tasdik incelemesini de yapacak olan asliye ticaret mahkemesi olduğundan, bahsedilen ihtimalde artık bekletici mesele yapılmasını gerektirecek bir durum bulunmamaktadır. Böyle bir ihtimalde, mahkeme, söz konusu alacaklar hakkında kararını verdikten sonra, tasdik için gerekli şartların sağlanıp sağlanmadığını incelemelidir. Bu çerçevede, tasdik duruşmasında çekişmeli yahut geciktirici şarta bağlı alacağın teminata tâbi tutulmasına karar verdiği takdirde, borçludan teminat şartının yeni koşullara uyarlanması istenmelidir.

⁴²⁶ **Budak/Kale**, s. 536.

C. Teminattan Vazgeçme

İcra ve İflâs Kanunumuzun 7101 sayılı Kanun ile değişik 305. maddesinin d bendine göre, alacaklılar, teminat verilmesinden açık bir beyan ile vazgeçebilirler. Alacaklıların teminattan vazgeçmiş olmaları, bu yöndeki iradelerinin açık olmasına bağlıdır. Diğer bir deyişle, alacaklıların sükût ettiklerinden bahisle borçlu teminat verilmesinden muaf tutulamaz⁴²⁷. Dolayısıyla, konkordato teklifini kabul etmiş ve fakat teminat isteyip istemediği konusunda herhangi bir beyanda bulunmamış alacaklının teminattan vazgeçtiği sonucu çıkarılmamalıdır⁴²⁸. Hatta, ödeme tekliflerinde konkordatonun teminatsız olduğu belirtilmiş ve alacaklı bu tekliflere kabul beyanında bulunmak suretiyle muvafakat etmiş olsa dahi, onun teminat şartından vazgeçtiği kabul

⁴²⁷ **Berkin**, Konkordatonun Tasdiki, s. 400; **Berkin**, Konkordato, s. 90; **Tanrıver**, Teminat, s. 212; **Baygöl**, s. 164; **Okur**, s. 518; **Arar**, s. 307. “Alacaklılar teminat şartından, ancak açık bir beyanla vazgeçebilirler. Sükût etmiş olmaları, teminattan vazgeçmiş sayılmalarını gerektirmez.” (12. HD. 22.01.1974, E. 1973/12298, K. 1974/380: **LegalBank**). “Alacaklılar teminat verilmesinden, ancak açık ve seçik bir beyanla vazgeçebilirler. Teminat şartı, konkordato komiseri ve işin mahkemeye intikali halinde Ticaret Mahkemesi tarafından re’sen ele alınıp incelenmesi zarurî olan emsali bir unsudur. Sükût ettiklerinden veya açıkça bir talepte bulunmadıklarından bahisle alacaklıların teminat şartından vazgeçtikleri iddia ve kabul olunamaz” (İİD. 29.5.1969, 6008/5808: **Kuru**, s. 469 dn. 204). Aynı yönde: 19. HD. 21.3.1995, 1500/2572: **KİBB**. Teminatta vazgeçme iradesi o kadar açık ve seçik olmalıdır ki, hukukçu olmayan bir alacaklı dahi, bundan ne kastedildiğini kolayca anlamalıdır (**Kuru**, s. 469 dn. 204; **Kuru**, C. IV, s. 3752; **Baygöl**, s. 163; **Ulukapı**, s. 181; **Tanrıver/Deynekli**, s. 121; **Tanrıver**, Teminat, s. 212; **Okur**, s. 517-518).

⁴²⁸ **Öktemer**, s. 161; **Tanrıver/Deynekli**, s. 121; **Tanrıver**, Teminat, s. 212; **Altay/Eskiocak**, s. 286; **Berkin**, Konkordato, s. 90.

olunamaz. Nitekim, alacaklı, teminattan vazgeçtiği yolundaki irade beyanını açıkça ve yazılı olarak ifade ederek imzasıyla onaylamalıdır⁴²⁹.

Öte yandan, vazgeçme ya da teminat istememe iradesinin şarta bağlı olarak yapılmış olması, hiçbir zaman, teminattan vazgeçildiği ya da teminatın istenmediği anlamına gelmez⁴³⁰. Zira, bu yöndeki bir beyan şartlı yapıldığı için teminattan vazgeçme iradesi açık ve kesin bir biçimde ortaya konmamış olur⁴³¹. Aynı şekilde, teminattan vazgeçilmiş olması, imtiyaz hakkından da vazgeçildiği anlamına gelmez; alacağın imtiyazlı olma vasfı devam eder⁴³².

Alacaklıların tamamı ya da bir kısmı teminat gösterilmesinden vazgeçebileceği gibi⁴³³, teminattan vazgeçen alacaklının beyanı, ancak kendi alacağına düşecek pay

⁴²⁹ **Altay/Eskiocak**, s. 287; **Ercan**, El Kitabı, s. 1194. Karş. **Okur**, s. 519. “Ayrıca; mahkemece projenin imzalanması sırasında teminat talep etmediklerinden bahisle teklif tasdik edilmiş ise de mahkemenin bu yöndeki gerekçesi de doğru değildir, tekliflerin imzalanması sırasında bazı alacaklıların teminat talep ettikleri gibi, 22.04.2017 tarihli duruşmada da açıkça teminat taleplerini tekrarladıkları anlaşılmaktadır. Yargıtay’ın yerleşmiş içtihatlarına ve doktrindeki kabul görmüş görüşe göre ‘alacaklı teminattan vazgeçtiği yolundaki irade beyanını açıkça ve yazılı olarak ifade ederek imzasıyla onaylamadıkça teminattan vazgeçildiği’ sonucuna varılması mümkün değildir. Bu itibarla, teklifin teminatsız olarak yapılmış olması ve bu teklifin alacaklı tarafından imzalanması gerekçe gösterilerek konkordatonun tasdik edilmesi de doğru değildir...” (23. HD., 27.03.2017, E. 2015/8856, K. 2017/939: **Muşul**, s. 426, dn. 381).

⁴³⁰ **Öktemer**, s. 161; **Tanrıver/Deynekli**, s. 121; **Pekcanıtez/Atalay/Sungurtekin Özkan/ Özkes**, s. 502; **Ulukapı**, s. 181; **Kuru**, s. 470 dn. 105.

⁴³¹ **Tanrıver**, Teminat, s. 212; **Baygül**, s. 164; **Okur**, s. 518.

⁴³² **Kuru**, s. 469 dn. 204; **Ulukapı**, s. 180; **Tanrıver**, Teminat, s. 212; **Tanrıver**, s. 230 dn. 394; **Tanrıver/Deynekli**, s. 120-121; **Arar**, s. 307; **Pekcanıtez/Atalay/Sungurtekin Özkan**, s. 502. O yine, konkordato şartlarına tabi olmaksızın tam olarak ödenir (**Okur**, s. 520).

⁴³³ **Kuru**, s. 469; **Berkin**, Konkordato, s. 90; **Berkin**, s. 565; **Gürdoğan**, s. 195; **Tanrıver**, s. 230 dn. 394. *Belgesay*, alacaklıların ne münferit ne de ekseriyetle teminattan vazgeçebileceklerini ifade etmiştir. Yazara göre, alacaklılar ancak, ittifakla teminat gösterilmesinden vazgeçebilirler (**Belgesay**, Şerh, s.

bakımından hüküm ve sonuç doğurur⁴³⁴. Yâni, sadece bir alacaklının teminattan vazgeçtiğine ilişkin açık beyanı, diğer alacaklıların teminat isteklerine etkide bulunmaz⁴³⁵. Bu nedenle, alacaklıların bir veya birkaçının teminattan vazgeçmesi, borçluyu teminat gösterme yükümlüğünden bütünüyle muaf kılmaz; borçlunun, teminat verilmesinden açıkça vazgeçmemiş olan alacaklının alacakları için teminat gösterme yükümlülüğü devam eder⁴³⁶. Ayrıca, alacaklıların teminattan kısmen vazgeçmesi de mümkündür. Ancak, bunun için vazgeçilen teminat miktarının açık ve kesin bir biçimde gösterilmiş olması gerekir⁴³⁷.

Diğer yandan, alacaklıların konkordatonun kabulü için gerekli olan çoğunlukla, yâni alacaklıların ve alacakların yarısını veyahut alacaklıların dörtte biri ve alacakların üçte ikisini aşan bir ekseriyetle (m. 302) teminat verilmesinden vazgeçmiş olmaları, kendi

512; **Belgesay**, s. 14). Yazarı böyle bir görüşte olmaya sevk eden neden, o dönemde Kanun'da yer alan ifadenin gerekli açıklıktan yoksun olmasıdır. Gerçekten, 4949 sayılı Kanun değişikliğinden önce, mülga 298. maddede “*alacaklılar teminat verilmesinden açık bir beyan ile vazgeçebilirler.*” denilmekte idi. Bu hususa ilişkin *Postacioğlu*, Kanun'da yer alan ifadenin açık olmadığını ifade etse de, *Belgesay*'dan farklı olarak, her alacaklının kendi alacağı bakımından teminattan vazgeçebileceğinin mümkün görülmesi gerektiğini ifade etmiştir (**Postacioğlu**, s. 31. Aynı görüşte, bkz. **Berkin**, Konkordatonun Tasdiki, s. 400).

⁴³⁴ **Kuru**, s. 469 dn. 203; **Tanrıver**, s. 230 dn. 394; **Tanrıver**, Teminat, s. 212; **Postacioğlu**, s. 31; **Eriş**, s. 859; **Pekcanıtez/Erdönmez**, s. 135; **Ulukapı**, s. 181; **Okur**, s. 518.

⁴³⁵ **Berkin**, Konkordatonun Tasdiki, s. 401; **Berkin**, Konkordato, s. 90; **Postacioğlu**, s. 31; **Tanrıver**, s. 230 dn. 394; **Baygül**, s. 164.

⁴³⁶ **Tanrıver/Deynekli**, s. 121; **Tanrıver**, Teminat, s. 212; **Berkin**, s. 565; **Berkin**, Konkordato, s. 90; **Okur**, s. 519; **Ulukapı**, s. 181; **Olgaç**, s. 1617. “*Konkordato teklifini teminatsız kabul ettiğini açıkça beyan etmeyen alacaklılar lehine teminat verilmemesi tek başına konkordato talebinin reddi için yeterlidir.*” (19. HD. 30.6.2005, 568/7353: **Kuru**, El Kitabı, s. 1493, dn. 121).

⁴³⁷ **Tanrıver/Deynekli**, s. 121; **Tanrıver**, Teminat, s. 212; **Eriş**, s. 859; **Baygül**, s. 164; **Ulukapı**, s. 181; **Okur**, s. 517.

alacakları için teminat gösterilmesinden vazgeçmemiş durumda bulunan diğer alacaklılar (azınlık) için herhangi bir bağlayıcılık taşımaz; onların alacakları için teminat gösterilmesi mecburidir⁴³⁸.

Teminattan vazgeçme beyanı, noter aracılığıyla gerçekleştirilebilir. Ancak, mutlaka bu şekilde yapılması gerekmez⁴³⁹. Alacaklılar, dilerse, alacaklılar toplantısı tutanağına geçirilen açık bir beyanla teminattan vazgeçebilirler. Bundan başka, konkordato komiserine veya mahkemeye bir dilekçe sunmak suretiyle de teminattan vazgeçmek mümkündür. Ancak, son hâlde, vazgeçme beyanına ilişkin dilekçede yer alan imzaların konkordato komiseri ya da mahkeme tarafından onanması gerekir⁴⁴⁰.

Belirtmek gerekir ki, konkordatoyu teminat karşılığında kabul etmiş alacaklı, sonradan teminat şartından vazgeçebilir⁴⁴¹. Ancak, Kanun'da teminattan vazgeçme konusunda bir süre öngörülmemiştir. Bu itibarla, vazgeçme iradesinin konkordatonun mahkemece tasdiki kararına kadar ortaya konulması mümkündür. Bu çerçevede, duruşmada, henüz tasdik kararı verilmeden herhangi bir alacaklı teminat

⁴³⁸ **Tarıver**, Teminat, s. 213; **Kuru**, s. 469, dn. 203; **Postacıoğlu**, s. 31; **Tarıver**, s. 230 ve orada dn. 394;

Okur, s. 519; **Gürdoğan**, s. 195; **Berkin**, Konkordatonun Tasdiki, s. 400-401; **Ulukapı**, s. 181.

⁴³⁹ “*Vazgeçmenin, mutlaka notere tasdik ettirilecek bir belgeye dayatılması da icap etmez.*” (12. HD., 21.3.1970, K. 1970/3007, E. 1970/1783: **KİBB**).

⁴⁴⁰ **Altay/Eskiocak**, s. 287; **Tarıver**, Teminat, s. 213; **Tarıver/Deynekli**, s. 122; **Ulukapı**, s. 181-182; **Baygül**, s. 164; **Okur**, s. 517.

⁴⁴¹ **Öktemer**, s. 161; **Tarıver**, Teminat, s. 212; **Tarıver/Deynekli**, s. 121; **Okur**, s. 518. “*..Konkordatoyu teminat karşılığında kabul etmiş olan alacaklıların, sonradan teminat şartından vazgeçmeleri mümkündür. Yeter ki, bu vazgeçme, açık ve şartsız bir irade beyanında vuku bulmuş olsun...*” (12. HD. 21.3.1970, 1783/3007: **KİBB**).

gösterilmesinden vazgeçerse, mahkemece, o kimse bakımından bu şartın aranmaması gerekir⁴⁴².

D. Teminatın Niteliği ve Türü

İcra ve İflâs Kanunu'nun 7101 sayılı Kanun ile değişik 305. maddesinin birinci fıkrasının d bendinde, teminata tâbi alacaklar bakımından gösterilecek teminatın “yeterli” olması gerektiği ifade edilmiştir. “Yeterli teminat”tan anlaşılması gereken, teminata bağlanacak alacakların karşılanması bakımından teminatın elverişli kapasiteye sahip olması, yâni gerek nicelik ve gerekse nitelik itibariyle alacakları karşılayabilecek durumda bulunmasıdır⁴⁴³. Gösterilecek teminatın nicelik olarak yeterli olmasından maksat, rakamsal olarak temin edilmesi gereken alacakların tümünü karşılayacak durumda bulunması; nitelik itibariyle yeterli olmasından maksat ise, alacakların alacaklarını hiçbir güçlükle karşılaşmadan ve kolaylıkla tahsil etmelerine imkân verecek özellikleri taşımasıdır⁴⁴⁴. Yukarıda, 7101 sayılı Kanun ile, temin edilmesi gereken

⁴⁴² **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 134; **Okur**, s. 517; **Öktemer**, s. 161. “Alacaklılardan bir kısmı, alacaklılar toplantısı tutanağına geçirilen beyanlarıyla, diğer bir kısmı da sonradan verdikleri dilekçelerle teminat şartından vazgeçmiş ve bunların yekunu, konkordatoya dahil alacaklıların mecmuuna baliğ olmuştur. Vazgeçme beyanını havi belgelerin, duruşmanın bu sebeple talik olduğu oturumda ibraz ve tevdi edilmeleri yeterli olup, oturum gününden evvel ibrazı lüzumuna mütedair ara kararı hükmünün yerine getirilmediğinden bahisle kaale alınmaması, usule ve yasaya aykırıdır.” (12. HD., 21.3.1970, 1783/3007: **LegalBank**).

⁴⁴³ **Tanrıver/Deynekli**, s. 124; **Altay/Eskiocak**, s. 285; **Uyar**, Tasdik, s. 124; **Ulukapı**, s. 182; **Yıldırım/Deren-Yıldırım**, s. 535; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 502.

⁴⁴⁴ **Tanrıver**, Teminat, s. 215; **Tanrıver**, s. 231 dn. 398; **Tanrıver/Deyneki**, s. 124; **Ulukapı**, s. 182; **Öktemer**, s. 163; **Berkin**, s. 563; **Baygöl**, s. 165; **Okur**, s. 520-521; “Buradaki (kafi) deyimi ile, yalnız miktar bakımından değil, alacaklılara konkordato şartları dairesinde alacaklarını tahsil etmenin

alacakların kapsamının daraltıldığını ve imtiyazlı alacaklar bakımından sadece 206. maddenin birinci sırasında yazılı alacakların teminata tâbi olduklarını ifade etmiştik⁴⁴⁵. İşte, konkordatoya yazılmış bu imtiyazlı alacakların tamamı için teminat gösterilmesi ve konkordato neticesinde yüzde yüz olarak ödenmesi gerekir⁴⁴⁶.

Teminatın türü belirlenirken, diğer deyişle nelerin teminat olacağı saptanırken mahkemece Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 87. maddesinden yararlanılacaktır⁴⁴⁷. İlgili maddede bir teminat kataloğuna yer verilmemiştir; bunun aksine, teminat, hâkim tarafından serbestçe takdir edilir⁴⁴⁸. Bununla birlikte, temin edilmesi gereken alacak sahipleri ile konkordato borçlusu arasında teminatın türü ve niteliği konusunda bir anlaşma yapılması mümkündür. Bu takdirde, teminat, söz konusu anlaşmaya göre belirlenmelidir⁴⁴⁹. Ancak, bu anlaşmanın yalnızca ona taraf olanları bağladığını, bu çerçevede, diğer alacaklılar için Kanun'da öngörülen şekilde teminat gösterilmesi gerektiği unutulmamalıdır⁴⁵⁰.

*mümkün olacağı kanaatini verecek kuvvet ve değerde bulunmasına işaret olunduğunu kabul etmek zorunludur.” (İİD. 10.7.1969, 7848/7723: **Kuru**, s. 466 dn. 196).*

⁴⁴⁵ Bkz. yuk. § 4, V, B.

⁴⁴⁶ **Kuru**, s. 468; **Kuru**, C. IV., s. 3681; **Budak/Kale**, s. 536; **Doğan**, s. 158-159.

⁴⁴⁷ **Altay/Eskiocak**, s. 285, **Kuru**, s. 466 dn. 196; **Tanrıver/Deynekli**, s. 125; **Tanrıver**, Teminat, s. 215; **Tanrıver**, s. 231 dn. 397; **Öktemer**, s. 162; **Berkin**, Konkordato, s. 88; **Berkin**, Konkordatonun Tasdiki, s. 399; **Ulukapı**, s. 182; **Coşkun**, s. 199; **Eriş**, s. 859; **Okur**, s. 522; **Baygöl**, s. 166.

⁴⁴⁸ “... Gösterilen teminatların ‘kâfi teminat’ sayılıp sayılmayacağının takdiri mahkemeye aittir. Mahkeme, şahısların kefaletini, aktife dahil menkuller ile 80.000.000 – liralık taşınmaz ipotekini ‘kâfi teminat’ saymamıştır. – Mahkemenin takdirinde bir hata bulunmaması ve verilen süre içinde davacı tarafından yeterli ve mahkemece kabul edilebilecek teminat gösterilmemiş bulunmasına göre, konkordatonun tasdiki talebi yerinde olup, davacı vekilinin karar düzeltme isteminin reddi gerekmiştir.” (11. HD., 02.06.1989, 4300/3353: **Eriş**, s. 870).

⁴⁴⁹ **Altay/Eskiocak**, s. 286; **Kuru**, s. 466-467 dn. 196.

⁴⁵⁰ **Okur**, s. 521; **Ulukapı**, s. 185.; **Altay/Eskiocak**, s. 286.

Öte yandan, teminatı serbestçe takdir etme yetkisini haiz bulunan mahkeme, konkordato borçlusu tarafından gösterilen teminatın yeterli olup olmadığına ilişkin kararını objektif gerekçelere dayandırmak zorundadır. Bu çerçevede, teminatın yeterli olmadığı kanaatine varan mahkemenin, bu hususu kararında delilleri ve nedenleriyle açıkça ortaya koyması gerekir⁴⁵¹.

Borçlunun aktif malvarlığının soyut bir şekilde teminat olarak gösterilmesi, teminat şartının yerine getirilmesini sağlamaz; tam tersine, borçlunun, aktif malvarlığında yer alan değerlerden hangilerinin, hangi konkordato alacağı için teminat olarak gösterildiğini açıkça belirtmesi ve bunların teminat teşkil edebilmesi için Kanun'un aradığı usul ve esaslara riayet etmesi gerekir⁴⁵².

Uygulamada en sık karşılaşılan konkordato teminatı, taşınmaz rehnidir⁴⁵³. Ancak, bu durumda, geçerli ve yeterli bir konkordato teminatından bahsedebilmek için, ipoteğin

⁴⁵¹ **Kuru**, s. 466 dn. 196. “... Konkordatoyu tasdik etmek görevini haiz ticaret mahkemesi, tetkikatı sonunda yukarıda yazılı şartların tahakkuk etmediği, gerekli teminatın gösterilmediği veya yeterli olmadığı neticesine varırsa, bunu kararında delilleri ve nedenleriyle birlikte açıkça göstermek ve tartışmak zorundadır.” (12. HD., T. 21.03.1970, 1783/3007: **KİBB**).

⁴⁵² **Tanrıver**, Teminat, s. 215; **Okur**, s. 523; **Baygül**, s. 165. “... Mahkemenin tasdik kararında ise, borçlunun mal varlığının teminat olarak yeterli olduğu kabul edilmiştir. – İİK. nun 298/3 maddesine göre [7101 sayılı Kanun’dan sonra: m. 305] borçlunun konkordatonun tasdik edilmesi hâlinde, alacaklılarına ödeyeceği para şimdiden, yani tasdikten önce yeterli teminatı (mesela menkul rehni, ipotek, banka teminat mektubu) vermelidir. Oysa, olayımızda ne konkordato komiserliği ne de mahkeme aşamasında borçlu teminat olarak neleri gösterdiğini açıklamamış, mahkemece de borçluya teminat olarak neleri gösterdiği sorulmamış, bu hususta hiçbir işlem yapılmamıştır. Söz konusu şartın gerçekleşmesi için gösterilen teminatın mahiyetine göre yasanın aradığı usul ve şartlar dairesinde işlem yapılmadan salt borçlunun malvarlığının teminat olarak yeterli bulunduğundan bahisle yetinilmesi doğru olmadığı gibi ...” (11. HD., 03.10.1989, E. 1989/5266, K. 1989/5004: **Eriş**, s. 872).

⁴⁵³ **Tanrıver/Deynekli**, s. 127; **Altay/Eskiocak**, s. 285; **Ulukapı**, s. 182-183; **Eriş**, s. 859; **Okur**, s. 523; **Hatipoğlu**, s. 188. “Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere ve özellikle,

kanunun öngördüğü koşullara uygun bir biçimde kurulmuş olması gerekir⁴⁵⁴. Bu çerçevede, taşınmaz üzerinde ipotek tesis edilmesi gerekirken, sadece tapu kayıtları üzerine ihtiyati tedbir konulmasıyla yetinilmesi, teminat şartının yerine getirildiği sonucunu doğurmaz⁴⁵⁵. Öte yandan, taşınmaz rehni tesis etmek suretiyle gösterilecek

*teminat olarak gösterilen taşınmazların üzerindeki ipotekler gözetildiğinde taşınmazların değerinin konkordatoyu teminatsız kabul etmeyen alacaklıların alacağını temin etmeyecek olmasına, teminat şartı gerçekleşmeyen konkordatonun tasdiki talebinin reddedilmesinde bir isabetsizlik olmamasına göre, davacı vekilinin yerinde görülmeyen bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün (ONANMASINA), 22.5.1997 gününde oybirliğiyle karar verildi.” (19. HD., 22.05.1997, 3026/5243: **LEXPERA**). Teminat olarak, taşınmaz rehni bir türü olan ipotekli borç ve irat senetlerinin de verilmesi mümkündür (**Tanrıver**, Teminat, s. 218).*

⁴⁵⁴ **Tanrıver/Deynekli**, s. 127; **Tanrıver**, Teminat, s. 217; **Ulukapı**, s. 183; **Okur**, s. 523. “... Borçlunun gayrimenkullerini teminat olarak gösterdiğinden bahsedildiği ve fakat ipotek tesis edilmediği anlaşılmaktadır. ... - Söz konusu şartın gerçekleşmesi için gösterilen teminatın mahiyetine göre yasanın aradığı usul ve şartlar dairesinde işlem yapılmadan...” (11. HD., 03.10.1989, E. 1989/5266, K. 1989/5004: **Eriş**, s. 872); “İİK. 298/3 maddesi [7101 sayılı Kanun’dan sonra: m. 305] hükmüne göre imtiyazlı alacaklıların alacaklarının tasfiyesi için üçüncü kişi teminatı veren Fadime’ye ait taşınmaz üzerinde fiili ipotek tesis edilmediği bu şekilde geçerli bir teminatın verilmiş olmadığı nazara alınmadan, aksine düşünce ile yazılı şekilde isteğin kabulüne karar verilmesi isabetsiz, mümeyyizlerin temyiz istekleri bu nedenle yerinde bulunduğundan hükmün bozulması gerekmiştir.” (12. HD., 16.06.1987, 14771/7572: **Eriş**, s. 866).

⁴⁵⁵ “... konkordato hükmünün ifası ve kendilerini ihbar etmiş olan imtiyazlı alacaklıların bütün alacaklarının tasfiyesi için kafi teminat verilmiş olmadı gerekmektedir. İşbu davada, konkordatonun tasdikini isteyen Şanal Gıda ve Sanayi tic. AŞ. Ortaklarından İsmail Şanal ve Tekin Şanal’a ait taşınmazların teminat olarak gösterildiği anlaşılmakta olup, bu taşınmazların tapu kayıtlarına alacaklılar lehine ipotek tesis edilmek suretiyle teminat şartının gerçekleştirilmesi gerekirken, mahkemece, borçlunun borçlarını ödeyinceye kadar devam etmek kaydıyla tapu kayıtlarına ihtiyati tedbir konulmuş olması suretiyle teminat şartının oluştuğunun kabul edilerek konkordatonun tasdikine karar verilmiş olması doğru görülmemiş ve hükmün bozulması gerekmiştir.” (11. HD., 14.11.1988, 1928/6747: **Eriş**, s. 868; **Altay/Eskiocak**, s. 972); “... mahkemece borçlunun kardeşi ...’e ait

teminatlarda, üzerinde ipotek kurulacak taşınmazın, teminata tâbi alacakları karşılayacak değerde olup olmadığına dikkat edilmelidir⁴⁵⁶. Bu bağlamda, teminat olarak gösterilecek taşınmazda, daha önce kurulmuş ipotek yahut konkordatoya tâbi olmayan alacaklar için konulmuş hacizler var ise, bunlar teminatın değerinden indirilmeli ve bu suretle elde edilecek değer alacakları karşılamaya yetip yetmediği tespit edilmelidir⁴⁵⁷. Taşınmazın

gayrimenkullerin teminat olarak gösterilmesi istemi yeterli görülerek, konkordatonun tasdikine karar verilmiştir. Öncelikle, borçlunun veya borçlu yararına 3. kişilerce verilecek gayrimenkul güvencesinin alacaklılar yararına ipotek edilmesi suretiyle yasa hükmünün uygulanması gerekmektedir. Borçlunun bu yükümlülüğü yerine getirmemiş olduğu gözetilerek konkordatonun tasdikine ilişkin istemin reddine karar verilmesi gerektiği halde, bu lâzimeye uyulmadan hüküm kurulması ve verilen karardan sonra, adı geçen şahsa ait bir kısım gayrimenkul üzerine tedbir şerhi ile yetinilmesi usul ve yasaya aykırıdır.” (19. HD., 07.02.1992, 23/80: **Tanrıver**, Teminat, s. 217 dn. 42).

⁴⁵⁶ “... taşınmazın değerinin imtiyazlı ve indirim tabi olmayan alacaklarla ve teminat verilmesinden vazgeçmeyen 16. alacaklının konkordato indirim nisbetine göre alacaklarını karşılayıp karşılayamayacağı tesbit edilmeden konkordatonun tasdiki isabetsiz, kurumun ve hazinenin temyiz itirazları açıklanan nedenlerle yerinde görüldüğünden hükmün İİK.nun 366. ve HUMK.nun 428. maddeleri uyarınca BOZULMASINA, 22.4.1985 gününde oybirliğiyle karar verildi.” (12. HD., T. 22.04.1985, E. 1984/12519, K. 1985/3795: **KİBB**).

⁴⁵⁷ “... Somut olayda, teminat olarak gösterilen Maltepe 48 parsel numaralı taşınmaz üzerinde mevcut olan hacizlerin toplam miktarının taşınmazın değerinin üzerinde olması, Tuzla 1536 parsel numaralı taşınmaz üzerinde ulunan ipotek bedeli ile öncelikli alacaktan kaynaklanan haciz miktarının da bu taşınmazın değerinden düşülmesi halinde alan taşınmaz marjının teminat isteyen alacaklıların alacak miktarını karşılamadığından, teminat koşulu gerçekleşmemiş olduğundan istem reddedilmiştir. – Gerçekten teminat olarak gösterilecek taşınmazın üzerinde daha önceden kurulmuş ipotek kamu alacakları ve ayrıcalıklı alacaklar nedeniyle konulmuş hacizler var ise bu teminat ve hacizlerin değerlerinin taşınmaz değerinden düşürülmesi, kalan değer teminat olarak kabul edilmesi zorunludur. ...” (19. HD., T. 25.02.2003, E. 2002/10677, K. 2003/1418: **Bilgen**, s. 254); “... 2-Konkordato talep eden davacının teminat isteyen alacaklıların alacak tutarını karşılayacak tutarda ve değerde teminat göstermesi konkordatonun kabulü için zorunlu bir koşuldur. Gösterilen teminatın üzerindeki yükümlülükler dışında teminat isteyen alacaklıların alacak tutarını karşılayıp karşılamadığı

değerine yönelik yapılacak tespitler, komiserlikçe tapu kayıtları gözetilerek, uzman bilirkişiler marifetiyle gerçekleştirilmelidir⁴⁵⁸.

Konkordato borçlusunun, teminat olarak, taşınır rehni de gösterebilmesi mümkündür⁴⁵⁹. Bu hâlde, taşınır rehninin hangi alacak için verildiğinin açıkça

*da mahkemece incelenmemiştir. Mahkemenin gösterilen teminatın değerini bilirkişiye hesap ettirip yükümlülükleri düştükten sonra kalan değerinin yeterli teminat olduğu sonucuna varması halinde gösterilen gayrimenkul üzerine bu alacaklılar yararına ipotek tesis ettirmeden ve teminatı gerçekleştirilmeden konkordatonun tasdikine karar vermesi yanlıştır.” (19. HD., T. 30.11.1993, 8245/8152: **Bilgen**, s. 256); “... Konkordato komiserliğince düzenlenen raporda teminat verilmesi gereken alacak tutarı 5.608.459.581 TL olup, bu konuda davacı fabrikasının bulunduğu 8 numaralı parseli teminat olarak göstermiştir. Parselin fabrika ile birlikte toplam değeri yapılan bilirkişi incelemesi ile 25.085.760.000 TL.dir. Oysa bu taşınmazın tapu kaydında alacaklılardan Vakıflar Bankası lehine 14.000.000.000 TL ipotek bulunduğu gibi ayrıca 14.529.882.000 TL alacaklı Franz lehine haciz şerhi bulunduğu görülmektedir. Konkordato komiserliğince bu kayıt gözetilmeden, parselin üzerindeki kayıtlara rağmen değerinin teminat isteyen alacaklıların alacaklarını karşıladığı ve ipotek tesisi ile teminatı kabulü gerektiği görüşü, mahkemenin de bu görüş doğrultusunda hüküm kurması yanlıştır.” (19. HD., T. 18.11.1992, 9571/5986: **Tanrıver/Deynekli**, s. 124 dn. 254); “...teminat olarak gösterilen taşınmazların üzerindeki ipotekler gözetildiğinde taşınmazların değerinin konkordatoyu teminatsız kabul etmeyen alacaklıların alacağını temin etmeyecek olmasına, ...” (19 HD., T. 22.05.1997, 3026/5243: YKD/1998/23/7, s. 1038).*

⁴⁵⁸ **Altay/Eskiocak**, s. 286.

⁴⁵⁹ **Kuru**, s. 466-467; **Tanrıver/Deynekli**, s. 125; **Budak/Kale**, s. 537; **Öktemer**, s. 162; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 54; **Üstündağ**, s. 252; **Bilgen**, s. 250; **Ulukapı**, İcra ve İflâs, s. 537; **Uyar**, Tasdik, s. 124; **Öztek**, Sempozyum, s. 242. “İİK’nun 298. maddesinin 3. bendi [7101 sayılı Kanun’dan sonra: m. 305] kâfi teminattan bahsetmiştir. Teminatın niteliğini belirtmediğine göre menkul eşyanın teminat olarak gösterilmesinde yasaya aykırı bir durum görülmemiştir.” (12. HD., T. 23.09.1974, 5015/8170: **Öktemer**, s. 161-163). “Otomobil teminat olarak verilebilir.” (İİD. T. 18.06.1974, 5660/6499: **Coşkun**, s. 200 dn. 149); “İİK. nun 298/3 maddesine [7101 sayılı Kanun’dan sonra: m. 305] göre, borçlunun konkordatonun tasdik edilmesi hâlinde, alacaklılarına ödeyeceği para şimdiden, yani tasdikten önce yeterli teminatı (mesela menkul rehni, ipotek, banka teminat mektubu) vermelidir.” (11.

gösterilmesi ve Kanun'da öngörülen usul ve şartlar çerçevesinde kurulması gerekir⁴⁶⁰; aksi hâlde, teminat şartının yerine geldiğinden bahsedilemez. Bununla birlikte, *ALTAY/ESKİOCAK*, taşınır rehni oluşturulmak suretiyle teminat şartının yerine getirilebileceği fikrine karşı çıkmaktadır. Yazarlara göre, taşınır rehminin kurulabilmesi, teslimin gerçekleşmesini zorunlu kılar; oysa konkordatoda, malları üzerinde tasarruf

HD., T. 03.10.1989, E. 1989/5266, K. 1989/5004: **Eriş**, s. 872); “*Borçlu, alacağı kendi taşınır veya taşınmaz malını rehnetme suretiyle teminata kavuşturmuşsa, konkordato nisabı hesaplanırken İİK.nun 297. maddesinde belirtildiği gibi, bu alacağın, rehnedilenin komiser tarafından takdir edilen değeriyle karşılanmayan, teminatsız kalan kısmı nazara alınır.*” (11. HD., T. 08.11.1991, 6992/5896: **KİBB**).

⁴⁶⁰ **Tanrıver/Deynekli**, s. 125-126; **Tanrıver**, Teminat, s. 216; **Ulukapı**, s. 183; **Okur**, s. 529. “... Konkordatoya itiraz eden alacaklıların, alacaklarını teminen davacı tarafından menkul rehni gösterilmek amaçlanmış ve bu sebeple dosyada mevcut Antalya 2. Noterliği'nin 23.2.1989 tarihli menkul rehni senedi düzenlenmiştir. Ancak, bu belge münderecatından, belgede yazılı taşınır malların MK.nun 853. maddesine [TMK m. 939] uygun şekilde rehnedildiği anlaşılamamaktadır. Bu sebeple, mahkemece, borçluya ait bu malların teminat olarak gösterilmesi bahis konusu olduğu takdirde malların değerinin bilirkşi aracılığıyla tespit ettirilmesi ve muteriz alacaklıların borçlarını karşılayacak miktarda olduğunun kabulü hâlinde, usulüne uygun bir menkul rehminin tesisinin sağlanması ve sonuca göre bir karar vermek gerekirken, gerçek kıymetleri tahkik edilmeyen mallar için usulüne uygun bir rehin işlemi de bulunmadığı hâlde bunların yeterli teminat olarak kabulü doğru olmadığından hükmün mümeyyiz alacaklı yararına bozulması gerekmiştir.” (11. HD., T. 22.05.1989, 2902/3069: **Eriş**, s. 869); “...teminat isteyen alacaklılar yararına yapılan 25.03.1992 tarihli rehin işlemi, menkul malın borçlunun hâkimiyet ve zilyetliğinden alınmadıkça geçersizdir. Nitekim alacaklılar vekillerinin talebi üzerine bu hususun araştırılmasına ilişkin 25.12.1992 tarihli ara kararından sonra geçersiz rehin işleminde yediemin olan ... 18.03.1993 tarihinde istifa ettiğini bildirmiş ve aynı tarihli noter ihtarnamesinden teminata konu menkul malların borçlu tarafından kendi işyerinden çıkarılıp ... A.Ş.'ye teslim edildiği anlaşılmaktadır. Borçlunun bir başka şirketin depolarına yaptığı bu teslimatın, konkordatonun teminatını oluşturan bir rehin işlemi olarak kabulü olanaksızdır... Teminata hakkı olan alacaklılar yararına menkul rehni koşullarına uygun şekilde yapılacak işlemle teminatın güvenceye alınarak bir karar verilmesi gerektiği halde noksan işlem ve tahkikatla hüküm kurulması isabetsizdir.” (19.HD., T. 18.05.1993, 3423/3850: **Okur**, s. 529 dn. 277).

yetkisini kullanma hakkına sahip borçlunun, zilyetliğini kaybetmeden ticari faaliyetlerine devam edebilmesi gerekir⁴⁶¹. Kimi yazarlar da, ilkesel olarak taşınır rehni gösterilebileceğine karşı çıkmamakla birlikte, aynı çekinceyi ileri sürmekten imtina etmemiştir. Bu çerçevede, her ne kadar taşınır rehni teminat olarak gösterilebilse de, borçlunun faaliyetlerine devam edebilmesi için varlığı zorunlu taşınır mallar üzerinde, teminat şartını yerine getirmek amacıyla rehin tesis edilemeyeceği ifade edilmiştir⁴⁶². O hâlde, borçlunun ticari faaliyetlerine devam etmesini sekteye uğratmayan ve kanun

⁴⁶¹ **Altay/Eskiocak**, s. 285. Aynı yönde: **Baygül**, s. 167.

⁴⁶² **Tanrıver/Deynekli**, s. 136; **Tanrıver**, Teminat, s. 217; **Okur**, s. 530; **Ulukapı**, s. 183; **Akil**, Konkordato, s. 203. Yargıtay’ın da aynı eğilim içerisinde olduğu gözlemlenmektedir: “... her ne kadar iki tır aracı muhafaza altına alınarak teminat gösterilmiş ise de, bunların aktifte yer aldığı ve muhafaza altına alınması hâlinde, bu defa çalıştırılmayacakları ve borçlarının ödenememesi sonucunu doğuracağı ve tüm bu durumda diğer şartları olduğu halde teminat şartının gerçekleşmediği sonucuna varılıp...” (11. HD., T. 27.12.1988, 9582/7952: **Altay/Eskiocak**, s. 974-975). Dikkat edilecek olursa, Yargıtay, gösterilen teminatın taşınır olma niteliğini teminat yükümlülüğünün yerine getirilmesi bakımından bir engel olarak görmemiştir. Sadece, bu durumun, borçların ödenmesini engelleyeceği gerekçesiyle teminat şartının yerine getirilmediği sonucuna varmıştır. “Davacının teminat olarak gösterdiği tekne kalıplarının, 25.3.1992 tarihinde düzenlenen tutanakla davacının kullanım ve zilyetliğinden alınarak üzerine konulan menkul rehni ile teminat isteyen muhtelif alacaklıların temsilcisi olarak gösterdikleri ...’a teslim edildiği anlaşılmaktadır. Bu durumda, konkordato talep eden davacının ticari faaliyetlerini devam ettirebilmesinin ve bunun sonucu borçlarını ödeyebilmesinin imkansızlığı mahkemece düşünülp menkul malların konkordatonun tasdiki için gerekli rehin koşulu olarak kabulü isabetsizdir. Bu durumda mahkemenin borçlunun ticari faaliyetlerini engellemeyecek şekilde teminat koşulunu yerine getirmesi yönünde süre vererek sonuca uygun bir karar vermesi gerekirken, yazılı şekilde, konkordatonun tasdikine karar vermesi, usul ve yasaya aykırıdır.” (19. HD. T. 07.07.1992, 6392/3325: **Tanrıver/Deynekli**, s. 126 dn. 263). **Öktemer** ise, bir adım daha ileri giderek, işletmede bulunan ve ticari faaliyetlerin devamı için zaruri olan kasa, tezgah, telefon gibi şeylerin, işletmenin bütünleyici parçasını teşkil eden sair demirbaş eşyanın, taşınır olsa bile, teminat olarak gösterilebileceğine işaret etmiştir (**Öktemer**, s. 162).

gereğince bir silice kaydedilmek suretiyle kurulan taşınır rehinlerinin teminat olabileceğinde kuşku bulunmasa gerektir. Bu bağlamda, ticari işletme veya motorlu taşıt rehni yahut gemi ipoteği tesis etmek suretiyle, teminat şartının yerine getirilebileceğinden söz edilebilir⁴⁶³. Zira, bu durumda, teslim bağli rehinden farklı olarak borçlu, zilyetliğini kaybetmeden ticari faaliyetlerini sürdürebilmekte, alacaklıların ise, yeterli teminat gösterilmiş olmakla, menfaati korunmuş olmaktadır⁴⁶⁴.

Görüldüğü üzere, taşınır rehni teminatında konunun nirengi noktasını, borçlunun faaliyetlerine devam edip edemediği hususu oluşturmaktadır. Böyle olması da pek doğaldır. Gerçekten, konkordatonun amacının borçlunun işletmesinin başında kalmasını sağlamak olduğu göz önüne alındığında, onun, mallarının önemli bir kısmından yahut hepsinden rehin tesisi suretiyle el çekmek zorunda kalması, kurumun amacına aykırı düşecektir⁴⁶⁵.

Öte yandan, ister taşınır ister taşınmaz olsun, diğer alacaklıların alacaklarının tahsili için projede yer alan malların teminat olarak gösterilip gösterilmeyeceğine de değinmek gerekir. Bir görüşe göre, bu tarz malların teminat olarak gösterilememesi gerekir⁴⁶⁶. Aksi görüş ise, projede yer alan malvarlığı değerlerinin teminat olarak

⁴⁶³ “... işletmede mevcut makine ve teçhizat niteliğinde taşınır mallar üzerinde teslim olmadan da rehin tesisi mümkün olduğu ve bu bağlamda genel olarak teminat gösterilmesi yönünde herhangi bir engel bulunmadığı, konkordatonun tasdiki için gerekli diğer şartlar sağlanmış olsa da, mahkemece davanın reddine ilişkin, bu menkullerin teminat olarak gösterilmesi halinde zilyetliklerin devri ve böylece işletmenin devamının mümkün olmayacağı gerekçesinin yasal mevzuat karşısında yerinde olmadığı anlaşıldığından ...” (İstanbul 17. BAM., T. 04/07/2018, 1632/1209: Coşkun, s. 201).

⁴⁶⁴ Okur, s. 530; Doğan, s. 154.

⁴⁶⁵ Postacıoğlu, s. 30; Budak/Kale, s. 537; Kale, Sorularla Konkordato, s. 54.

⁴⁶⁶ Pekcanitez/Erdönmez, s. 133; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 502; Sarısözen, s. 221; Akil, Konkordato, s. 203; Bilgen, s. 249; Coşkun, s. 200.

gösterilmesinde bir sakınca bulunmadığı kanaatindedir⁴⁶⁷. İlk görüş, teminata tâbi olmayan alacaklıların korunmasına yönelik bir eğilim içinde iken, ikinci görüş, kanun sistematüğinden hareketle aksi neticeye varmaktadır. Gerçekten, teminata tâbi imtiyazlı alacaklılar, İcra ve İflâs Kanunu'nun 294. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, mühlet içerisinde dahi, konkordato borçlusu aleyhine haciz yoluyla takip yapabilir; yapılan takip neticesinde haczedilen malların paraya çevrilmesini isteyebilir. Hâl böyle iken, ikinci görüşe göre, projede yer alan malların imtiyazlı alacaklılar lehine teminat olarak gösterilememesi yerinde değildir. Kanaatimizce de, imtiyazlı alacakların gerek mühlet kararından gerek konkordatonun tasdiki kararından etkilenmeyip (m. 294, II; m. 308/c, III) alacaklarına tam olarak kavuşmaları gerektiği karşısında, projede yer alan malların onlar lehine teminat olarak gösterilebilmesinin kabulü gerekir.

Öğretide, aynî teminatların yanı sıra, şahsi teminatların da gösterilebilmesi gerektiği ifade edilmektedir⁴⁶⁸. Ancak, şahsi teminatın bir türü olan kefalet için, gerek öğretide⁴⁶⁹ gerek Yargıtay kararlarında⁴⁷⁰, kefaletin alacakların tahsilini sağlayacak

⁴⁶⁷ **Budak/Kale**, s. 537 dn. 14.

⁴⁶⁸ **Postacioğlu**, s. 30; **Budak/Kale**, s. 537; **Sarısözen**, s. 221; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 133; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/ Özekes**, s. 502; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 54; **Bilgen**, s. 250; **Ulukapı**, s. 182; **Arar**, s. 305.

⁴⁶⁹ **Öktemer**, s. 163; **Tanrıver/Deynekli**, s. 125; **Tanrıver**, Teminat, s. 216; **Kuru**, s. 466 dn. 196; **Eriş**, s. 859; **Ulukapı**, s. 182; **Baygül**, s. 166. *Eriş*, noterde düzenlenen senetle olsa dahi, kefaletin teminat olarak gösterilemeyeceği kanaatindedir. Aksi görüş için, bkz. **Buruloğlu/Reyna**, s. 68; **Berkin**, Konkordatonun Tasdiki, s. 399.

⁴⁷⁰ “İİK.nun 298. maddesi [7101 sayılı Kanun'dan sonra: m. 305] konkordatonun tasdiki şartlarından biri olarak bütün alacaklıların tasfiyesi için (kâfi teminat) verilmiş olmasını öngörmektedir. Buradaki (kâfi) deyimini ile yalnız miktar bakımından değil, alacaklılara konkordato şartları dairesinde alacaklarını tahsil etmenin mümkün olacağı kanaatini verecek kuvvet ve değerde bulunmasına işaret olunduğunu kabul etmek zorunludur. Buna göre, şahısların kefaletinin (kâfi teminat) sayılmayacağı göz önünde tutulmadan yazılı şekilde karar verilmesi usul ve kanuna aykırı ve temyiz isteği yerinde bulunduğundan,

yeterlilikte olmadığından bahisle teminat olarak kabul edilemeyeceği ileri sürülmektedir. Bununla birlikte, tarafların anlaşmış olmaları hâlinde, kefaletin de teminat olarak gösterilebilmesi mümkündür. Buna göre, alacaklıların açık bir beyanla teminat gösterilmesinden feragat edebilmeleri ve tarafların teminatın tür ve niteliği konusunda anlaşma yapabilmeleri mümkün olduğundan, teminat olarak gösterilen kefalet, alacaklılar veya içlerinden bazıları tarafından kabul edilmişse, teminat gösterme şartı (kabul eden alacaklılar bakımından) yerine getirilmiş sayılmalıdır⁴⁷¹. Bundan başka, gerekirse borçlunun sahip olduğu ruhsatların, fikri ve sınai hakların da teminat olarak gösterilebileceği ifade edilmektedir⁴⁷². Konkordato borçlusu tarafından, hisse senedi, banka teminat mektubu, devlet tahvili de teminat olarak gösterilebilir⁴⁷³.

Son olarak, ifade etmek gerekir ki, teminatı serbestçe takdir etme yetkisini haiz bulunan mahkeme, konkordato borçlusu tarafından gösterilen teminatın yeterli olup olmadığını da kararında delilleri ve nedenleriyle açıkça ortaya koymak zorundadır⁴⁷⁴.

kararın BOZULMASINA...” (İİD., 10.07.1969, 7848/7723: **Altay/Eskiocak**, s. 920-921). “... şahsi kefaletin kabul edilmediği ve şahsi kefaletin İİK.nun 298/3 madde hükmüne göre kâfi teminat olarak kabul edilmeyeceği...” (11. HD., T. 27.12.1988, 9582/7952: **Tanrıver**, Teminat, s. 216 dn. 34). Ayrıca, bkz. 11. HD., 13.02.1989, 290/770: **Eriş**, s. 869; **Altay/Eskiocak**, s. 977.

⁴⁷¹ **Kuru**, s. 466 dn. 196; **Tanrıver/Deynekli**, s. 125; **Öktemer**, s. 163; **Ulukapı**, s. 182-183; **Eriş**, s. 859; **Baygül**, s. 166-167; **Okur**, s. 522-523.

⁴⁷² **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 54; **Budak/Kale**, s. 537.

⁴⁷³ **Tanrıver/Deynekli**, s. 128; **Kuru**, s. 467; **Eriş**, s. 859; **Okur**, s. 523; **Öktemer**, s. 162; **Baygül**, s. 167; **Ulukapı**, s. 183; **Buruloğlu/Reyna**, s. 68; **Berkin**, Konkordatonun Tasdiki, s. 399; **Üstündağ**, s. 252; **Uyar**, Tasdik, s. 124; **Belgesay**, s. 14.

⁴⁷⁴ **Kuru**, s. 466 dn. 196. “... Konkordatoyu tasdik etmek görevini haiz ticaret mahkemesi, tetkikatı sonunda yukarıda yazılı şartların tahakkuk etmediği, gerekli teminatın gösterilmediği veya yeterli olmadığı neticesine varırsa, bunu kararında delilleri ve nedenleriyle birlikte açıkça göstermek ve tartışmak zorundadır.” (12. HD., T. 21.03.1970, 1783/3007: **KİBB**).

E. Teminat Gösterme Usulü

Teminat gösterme yükümlülüğü, esasen borçluya aittir. Ancak, üçüncü bir kişi de borçlu adına teminat gösterebilir⁴⁷⁵.

Teminatın bizzat borçlu tarafından yerine getirildiği durumlarda, borçlu, yukarıda da ifade edildiği üzere⁴⁷⁶, bu yükümünü, genelde, taşınmaz rehni tesis etmek suretiyle

⁴⁷⁵ Öktemer, s. 164; Tanrıver, Teminat, s. 213; Tanrıver/Deynekli, s. 122; Altay/Eskiocak, s. 284-285; Arar, s. 306; Ulukapı, s. 184; Pekcanitez/Erdönmez, s. 133; Eriş, s. 860; Sarısözen, s. 221; Coşkun, s. 200; Budak/Kale, s. 536; Akil, Konkordato, s. 203. “... Bir alacağın, borçluya veya 3. şahsa ait mallar rehin edilmek suretiyle teminata kavuşturulması mümkündür.” (11. HD., 08.11.1991, 6992/5896: KİBB). Hatta, Yargıtay, bir kararında konkordato talep eden şirketin ortağı ve alacaklısı olan kimsenin dahi, üçüncü kişi olarak teminat gösterebileceğine işaret etmiştir: “Mahkemece, teminat isteyen alacaklıların alacaklarını karşılayacak miktarda teminat gösterilmemesi nedeniyle, davanın reddine karar verilmiştir. Dosya içeriğinde konkordatonun tasdiki için gereken diğer tüm koşulların mevcut olduğu anlaşılmaktadır. Şirket ortağı ve alacaklısı ... birinci derecedeki ... TL ipoteğini diğer alacaklılar lehine teminat olarak vermeyi kabul ettiğini beyan etmesine göre, davacılara ve ipotek alacaklısına tapu sicilinde resmi işlemleri tamamlamaları için uygun mehil verilmek, verilen mehil sonunda, teminat isteyen alacaklıların ... TL alacaklarını karşılayacak miktarda yasal teminat gösterilip gösterilmediğinin araştırılarak sonucuna göre bir karar verilmek gerekirken ...” (11. HD., 02.10.1989, 5874/4934: Altay/Eskiocak, s. 1010). Teminatın üçüncü kişi tarafından gösterildiği durumlarda, bu kimsenin sonradan konkordato talebinde bulunması, göstermiş olduğu teminata bir etkiye bulunmaz (12. HD., 28.01.1987, 4067/869: Eriş, s. 865; Akil, Konkordato, s. 203 dn. 802). Ancak, öncesinde konkordato talebinde bulunmuş bir kimsenin, başka bir konkordato borçlusu adına üçüncü kişi olarak teminat gösterebilmesi, İİK m. 297, II uyarınca mahkemenin bu doğrultuda vereceği bir izne tâbidir (Altay/Eskiocak, s. 285). Mahkemenin özellikle konkordato alacaklıların menfaatini korumak adına bu konuda titiz davranması gerekir. Bu itibarla, karar vermeden önce, komiser ve alacaklılar kurulunun görüşünü almak zorundadır (İİK m. 297, II). Öte yandan, teminat göstermiş üçüncü kişi, sonradan iflâs etse bile, teminat devam eder; iflâs masasına girmez. Nitekim, bkz. 12. HD., 28.05.1984, 6029/6799: Eriş, s. 864; Doğan, s. 152.

⁴⁷⁶ Bkz. yuk. § 4, V, D.

yerine getirmektedir⁴⁷⁷. Gelgelelim borçlu tarafından gerçekleştirilecek bu tasarruf, 7101 sayılı Kanun ile değişik 297. maddede yasak tasarruflar arasında sayılmıştır. Bu maddeye göre borçlu, taşınmaz rehni tesisini ancak mahkemenin izni dahilinde yerine getirebilir. 4949 sayılı Kanun değişikliğinden önce ise, söz konusu işlem yasak tasarruflar içerisinde sayılmış, mahkemenin izniyle yerine getirilebileceğine dair bir istisna bile tanınmamıştı. Başka bir anlatımla, konkordato borçlusunun madde metninde belirtilen yasak tasarrufları kat'î surette yerine getiremeyeceği belirtilmekte idi. İşte, bu katı tutumdan hareketle, o dönemde öğretilde bir görüş, bu durumun borçlunun teminat yükümünü yerine getirmesini ziyadesiyle güçleştirdiği, hatta teminat şartının ancak üçüncü bir kimse tarafından yerine getirilebileceği sonucunu doğurduğu gerekçesiyle borçlunun teminat için göstereceği taşınmaz rehminin, yasaklamayı öngören düzenlemenin kapsamı dışında kabul edilmesi gerektiğini belirtmekte idi. Savunulan bu görüşe göre, kanun koyucunun söz konusu maddeyi düzenlemekle güttüğü amaç, bu maddede sayılan yasak işlemlerin yapılmasıyla alacaklıların menfaatlerine zarar verebilecek ya da menfaatlerini tehlikeye düşürebilecek neticelerin ortaya çıkmasını engellemektir. Halbuki, teminat için taşınmaz rehni tesisi, alacaklılara zarar vermek şöyle dursun, bilakis onların menfaatini güvence altına almaktadır. Dolayısıyla, kanunla açıkça izin verilmemiş olsa bile, konkordato teminatı olarak taşınmaz rehni verilmesi işlemini, sırf bu amaçla sınırlı olmak kaydıyla, yasaklamayı öngören düzenlemenin kapsamına dahil etmemek gerekir⁴⁷⁸.

4949 sayılı Kanun değişikliğinden sonra ise, madde metninde belirtilen yasak tasarrufların borçlu tarafından yerine getirilmesi, mahkeme iznine tâbi kılınarak bir esneklik sağlanmaya gidildi. Aynı esas, 7101 sayılı Kanun değişikliği ile de korundu. Bu

⁴⁷⁷ **Tanrıver/Deynekli**, s. 123; **Sarısözen**, s. 221; **Altay/Eskiocak**, s. 285; **Ulukapı**, s. 182-183; **Eriş**, s. 859; **Okur**, s. 523; **Hatipoğlu**, s. 188.

⁴⁷⁸ **Tanrıver**, Teminat, s. 214; **Tanrıver/Deynekli**, s. 123; **Tanrıver**, s. 72; **Ulukapı**, s. 184; **Arar**, s.305; **Hatipoğlu**, s. 187-188.

çerçevede, *SARISÖZEN*, artık 297. madde ile güdülen amaca bakılmaksızın, mahkeme izin vermediği müddetçe, taşınmaz rehni tesisi işleminin yapılamayacağını kabul edilmesi gerektiğini ifade etmiştir⁴⁷⁹. Buna karşılık, öğretide *KALE*, tıpkı 4949 sayılı Kanun değişikliğinden önce ifade edilen görüş gibi, borçlunun, teminat göstermek maksadıyla yapacağı tasarrufların 297. maddede öngörülen yasak kapsamında kabul edilmemesi gerektiğini, bu bağlamda borçlunun mahkemenin iznine ihtiyaç duymaksızın taşınır veya taşınmaz rehni tesis edebilmesi gerektiğini savunmaktadır⁴⁸⁰.

Kanaatimizce, 7101 sayılı Kanun ile yapılan değişikliklerden sonra, özellikle adî alacakların teminat kapsamından çıkartılmış olmaları karşısında, mahkeme onayına ihtiyaç duymaksızın rehin tesisi işleminin yapılabileceğinin kabulü, alacağı teminatla güvence altına alınmamış alacaklıların menfaatini tehlikeye düşüreceğinden, 297. maddenin amacına aykırı olacaktır. Bu sebeple, teminat için dahi olsa, rehin tesisi işlemi, ancak mahkemenin bu konuda izni olması durumunda muteber sayılmalıdır. Öte yandan, *DOĞAN*, bu durumun pratik faydasına da değinmektedir. Yazara göre, mahkemenin vereceği izin, teminatın türü ve yeterliliği bakımından borçluya tasdik aşamasından önce yol gösterici bir nitelikte olacaktır⁴⁸¹. Burada, söz konusu pratik faydanın hasıl olabilmesi için mahkemenin sadece teminat yükümlülüğünün yerine getirilebilmesine yönelik genel bir izin vermekten kaçınması gerekir. Bu çerçevede, özellikle borçlunun teminat olarak üzerinde rehin tesis etmek istediği taşınır yahut taşınmazın, önce komiser tarafından gerekli incelemeler ve değer tespitleri yapılarak teminat için yeterli miktar ve nitelikte olduğu saptandıktan sonra mahkemeden izin alınması yerinde olacaktır. Böylece, teminatın miktar ve niteliğine ilişkin ilerde doğması muhtemel eksikliklerin ve bu nedenle tasdik duruşmasındaki olası erteleme sebeplerinin önüne geçilmiş olur.

⁴⁷⁹ *Sarisözen*, s. 222. Ayrıca, bkz. *Okur*, s. 532.

⁴⁸⁰ *Budak/Kale*, s. 538 dn. 17. Karş. *Altay/Eskiocak*, s. 285.

⁴⁸¹ *Doğan*, s. 160.

Borçlunun teminat olarak taşınmaz rehni göstermek istemesi hâlinde, rehnin ne şekilde gerçekleştirileceği, diğer deyişle, gösterilecek taşınmaz üzerindeki rehnin nasıl tesis edileceği öğretide tartışmalıdır. Bir görüşe göre, borçlunun ve alacaklıların bizzat tapu dairesine giderek ipotek tesis etmesi zaman kaybına neden olacağından, mahkemece, tapu dairesine gerekli müzekkere yazılarak ipotek tesisinin kolay yoldan gerçekleştirilmesi gerekir. Bu görüşe göre, teminat gösterilecek alacaklılar ile teminat miktarları belirlenmiş ve taşınmazın kıymet takdiri yapılarak teminat gösterilmeye elverişli olduğu anlaşılmış ise, mahkeme, tapu dairesine yazı yazarak, ipotek harcı alınmak kaydıyla, taşınmaz üzerinde ipotek tesis edilmesini emredebilir⁴⁸². Daha önce bu görüşü benimsemiş *ALTAY/ESKİOCAK* ise, 7101 sayılı Kanun ile teminat kapsamındaki alacakların daraltılması nedeniyle, ancak tarafların tapuda hazır bulunmaları suretiyle ipotek oluşturularak konkordato teminatının yerine getirilebileceğini ifade etmişlerdir. Yazarlara göre, bir müzekkere ile ipotek tesisi işleminin yapılabilmesinin kabul edilmesi, tüm alacaklıların teminata tâbi olduğu dönemde, bu kimselerin tapuda hazır bulunmaları suretiyle gerçekleştirilecek ipotek tesislerinin hem oldukça güç olması hem de zaman kaybına yol açması nedeniyle idi. Oysa, 7101 sayılı Kanun ile söz konusu güçlüklerle mücadele etmeyi gerektirecek bir durum kalmadığından, tarafların tapuda hazır bulunarak ipotek tesisini gerçekleştirmeleri gerektiğinin kabulü gerekir⁴⁸³.

Yargıtay'ın vermiş olduğu eski kararlarında, teminat gösterilmek üzere yapılacak ipotek tesisi işlemlerinde, tarafların tapuda hazır bulunmalarını istediğini, aksi durumda geçerli bir teminattan söz edilmeyeceğini savunduğu anlaşılmaktadır⁴⁸⁴. Yargıtay'a göre,

⁴⁸² **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 54. Karş. **Okur**, s. 527.

⁴⁸³ **Altay/Eskiocak**, s. 290.

⁴⁸⁴ “...İcra tetkik merciinin yazısı ile taraflar hazır bulunmaksızın tapuda ipotek tesis edilmesi de usulsüz olduğundan geçerli bir teminat ipoteği de bulunmamaktadır.” (11.HD., T. 08.11.1990, 5907/7106:

mahkeme, borçlu ve haklarında teminat gösterilecek alacaklılara belirli günde tapuda hazır bulunmaları gerektiğini tebliğ etmeli, bu hususa riayet etmeyen borçlu bakımından konkordatonun tasdiki talebi reddedilmelidir. Ayrıca, belirlenen günde ipotek tesisi için tapuda hazır bulunmayan alacaklıların da teminat isteminden feragat etikleri sonucuna varılmalıdır⁴⁸⁵.

Kanaatimizce, henüz teminata tâbi alacaklarda sınırlamaya gidilmeyen dönemde dâhi, Yargıtay'ın ipotek tesisi için " tarafların tapuda hazır bulunmaları gerekliliğine" ilişkin varmış olduğu sonuç, 7101 sayılı Kanun değişikliğinden sonra da uygulanmalıdır. Nitekim, gerek ipotek tesisi işleminin tapu müdürlükleri huzurunda resmi senet düzenlenmek suretiyle gerçekleştirilmesi zorunluluğu gerek *ALTAY/ESKİOCAK*'ın ifade ettiği üzere, teminata tâbi alacakların oldukça sınırlandırılmış olması, borçlu tarafından teminat olarak gösterilecek ipotek tesisi işlemlerinde, tarafların tapuda hazır bulunmaları

Okur, s. 526 dn. 272); "*Ticaret Mahkemesi ... duruşmada gösterilen teminatın ipotek olarak tapuya tesciline karar veremez.*" (12.HD., T. 22.04.1985, 12519/3795: **KİBB**).

⁴⁸⁵ "*Dairemizin 1987/3298-4137 sayılı ve 07.07.1987 tarihli ilamında açıkça belirtildiği gibi, konkordatoyu teminatsız kabul etmeyen alacaklıların tümüne ve borçluya ipotek tesisi için belli gün ve saatte tapu dairesinde bulunmaları lüzumu tebliğ edilmeli, alacaklılar buna riayet etmedikleri takdirde bu alacaklıların hakkında konkordatonun teminatsız olarak tasdikine karar vermeli, borçlunun riayetsizliği halinde ise konkordatonun reddi cihetine gidilmelidir.*" (11.HD., T. 27.06.1988, 4410/4297: **Eriş**, s. 866-867; **Kuru**, C. IV, s. 3748); "... mahkemece konkordatoyu teminatsız kabul etmeyen alacaklılara ve borçluya, ipotek tesisi için belli gün ve saatte tapu dairesinde bulunmaları lüzumu tebliğ edilmeli, alacaklılar buna riayet etmedikleri takdirde bu alacaklılar hakkında konkordatonun teminatsız olarak tasdikine karar verilmeli, borçlunun riayetsizliği halinde ise, konkordatonun tasdiki talebinin reddi cihetine gidilmelidir." (11. HD., T. 27.06.1988, 4118/4296: **Altay/Eskiocak**, s. 970); "... O hâlde mahkemece tapuya yetişmeyen alacaklılara bir muhtıra ile delil gün ve saatte tapuda hazır bulunmaları, riayet etmedikleri takdirde, teminatsız kabul etmiş sayılacaklarının bildirilmesi ve sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken..." (11. HD., T. 22.03.1988, E. 1987/6440, K. 1988/1715: **Altay/Eskiocak**, s. 968).

gerektiğini kabul etmeyi gerektirir. Bu çerçevede, mahkemece tapu dairesine yazılacak müzekkere neticesinde ipotek tesisi işleminin gerçekleştirilmesine cevaz verilmemelidir. Konkordato borçlusu ile kendilerine teminat gösterilmesi gereken alacaklıların farklı yerlerde bulunması hâlinde, tarafların tapuda hazır bulunmalarının emek ve zaman kaybına neden olabileceği ileri sürülebilirse de, 10.07.2019 tarihinde 7181 sayılı Kanun’la Tapu Kanunu’nda yapılan değişiklik, bu itirazı bertaraf edebilecektir. Gerçekten, anılan değişiklikle, Tapu Kanunu’nun 26. maddesine yeni bir fıkra eklenmiş ve söz konusu fıkra (m. 26, II) uyarınca, farklı tapu müdürlüklerinde bulunan kimselerin, taşınmaz mülkiyetinin devrini amaçlayan sözleşmeleri, bulundukları tapu müdürlüklerindeki resmi görevlilere iradelerini açıklayarak yapabilmeleri mümkün hâle gelmiştir. Öğretide *DOĞAN*’ın da haklı olarak işaret ettiği üzere, mülkiyetin devri için sağlanan bu kolaylığın, evleviyetle ipotek tesisi işlemleri için de uygulanabilmesi gerekir⁴⁸⁶.

Teminatın niteliği ve türünü açıklarken, borçlunun, sadece taşınır yahut taşınmaz rehni değil, banka mektubu ya da devlet tahvili göstermek suretiyle de teminat şartını yerine getirebileceğine işaret etmiştik. İşte, şayet borçlu, teminat olarak banka mektubu ya da devlet tahvili göstermiş ise, bunların komiserlikçe muhafaza altına alınması ve mahkeme kasasında saklanmak üzere, konkordato dosyalarıyla beraber asliye ticaret mahkemesine sunulması gerekir. Öte yandan, borçlu, teminat olarak taşınmaz rehni tesis etmek istemiş ise, konkordato komiseri, uzman bilirkişi marifetiyle taşınmazın gerçek değerini tespit ettirmeli, bunun neticesinde de, gösterilen teminatın lehine ipotek oluşturulacak alacaklıların alacaklarını karşılamaya elverişli olup olmadığını belirlemelidir. Konkordato komiseri, teminat olarak gösterilecek taşınmazın uygun olmadığı sonucuna varır ise, borçluyu yeni ve uygun bir teminat göstermesi hususunda

⁴⁸⁶ *Doğan*, s. 164.

uyarmalı; buna karşılık, taşınmaz teminata tâbi alacakları karşılayacak değerde ise, derhal ipotek işlemlerini gerçekleştirmek üzere harekete geçmelidir⁴⁸⁷.

F. Teminatın Gösterilme Zamanı

Tasdik aşamasına gelmiş bir konkordatonun kabul edilebilmesi için, kural olarak, borçlunun konkordatonun tasdiki şartlarını yerine getirmiş olması gerekir. Bu çerçevede, öğretideki yaygın kanaate göre, teminat şartı da konkordatonun tasdiki kararından önce, yani mühlet içerisinde, komiserlikçe düzenlenen rapor henüz asliye ticaret mahkemesine tevdi edilmeden tamamlanmalıdır⁴⁸⁸. Bu durumda, tasdik evresine gelinmiş bir konkordatoda, borçlunun teminat gösterilmesi için kendisine süre verilmesini ve bu sebeple duruşmanın ertelenmesini isteme imkânı bulunmamaktadır; bilâkis o, teminatın gösterildiğini duruşmada ispat etmelidir⁴⁸⁹. Bu sebeple, söz konusu görüşün bazı

⁴⁸⁷ Altay/Eskiocak, s. 288-289.

⁴⁸⁸ Tanrıver, Teminat, 218; Tanrıver/Deynekli, s. 128; Budak/Kale, s. 538; Kale, Sorularla Konkordato, s. 53; Kuru, s. 467 dn. 198; Uyar, Tasdik, s. 124; Eroğlu, 4949, s. 108; Ulukapı, s. 184; Yıldırım/Deren-Yıldırım, s. 535; Eriş, s. 859; Altay/Eskiocak, s. 287; Arar, s. 306; Postacioğlu, s. 30; Öktemer, s. 161; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 502; Berkin, s. 564.

⁴⁸⁹ Tanrıver/Deynekli, s. 128; Tanrıver, Teminat, 219; Kuru, s. 467, s. 198; Kuru, El Kitabı, s. 1492; Öktemer, s. 161; Arar, s. 306; Ulukapı, s. 184-185. Postacioğlu'na göre, her ne kadar borçlu tasdik aşamasında teminat için süre isteme hakkına sahip değilse de, tasdik duruşmasında konkordato bedelinin arttırılması söz konusu ise, borçluya, yeni şartları karşılayacak miktardaki teminatı sağlayabilmesi için kısa bir süre verilmelidir (Postacioğlu, s. 30). Esasen, 7101 sayılı Kanun'dan sonra, konkordato bedelinin artmış olmasının teminata bir etkisi bulunmasa gerektir. Zira, yeni değişikliklerden sonra, teminata tâbi olan imtiyazlı alacaklılar ile mühlet içerisinde komiserin izniyle doğan alacaklar, konkordato bedeli artsın veya artmasın, tam olarak ödenmek zorundadır. Bu itibarla, teminatın yeni bedeli karşılaması gerektiğinden bahsetmek zordur. Burada, akla, sonradan ortaya çıkan ve çekişmeli de olmayan teminata tâbi alacaklar gelebilir (Doğan, s. 162 dn. 410). Sözgelimi, tasdik

taraftarlarına göre mahkeme, duruşmadan önce konkordato dosyası ve tutanağını inceleyerek teminatın gösterilmediğini tespit ederse, borçluya teminatı duruşmaya kadar tamamlaması gerektiğini, aksi halde bunun için ayrı bir süre verilmeyeceğini ihtar etmelidir⁴⁹⁰. Ancak, borçlu, mühlet içerisinde teminat göstermiş ve fakat gösterilen teminat yeterli bulunmamış ya da teminat olarak verilmeyecek bir şey teminat olarak verilmişse, durum farklıdır. Bu halde, mahkemece, borçluya kısa bir süre verilerek, eksikliğin giderilmesi sağlanmalı; öngörülen süreye rağmen eksiklik giderilmez ise, konkordatonun tasdiki talebi reddedilmelidir⁴⁹¹.

Görüldüğü üzere, öğretide, ağırlıklı olarak, tasdik aşamasında teminat gösterilmesinin mümkün olmadığı, daha önce tamamlanmamış teminat şartının yerine getirilebilmesi için borçluya süre verilemeyeceği, sadece, daha önce gösterilen teminatın “yeterli” olmadığı hâllerle sınırlı olarak borçluya süre verilip söz konusu eksikliğin tamamlattırılabilceği ifade edilmektedir. Buna karşılık, *GÜRDOĞAN*, daha önce yerine getirilmemiş teminat şartının, tasdik aşamasında borçluya süre verilmek suretiyle

aşamasında imtiyazlı bir alacağın bildirilmesi söz konusu olmuş ve bu alacak borçlu tarafından da kabul edilmiş ya da çekişmeli olduğundan bahisle mahkemece teminat gösterilmemesi gerektiğine karar verilmiş bir alacağın, genel mahkemede açılmış bir dava neticesinde varlığı ispat edilmiş olabilir. İşte, bu gibi hâllerde, şartların değiştiğinden ve borçluya göstermiş olduğu teminatı yeni şartlara uyarlaması için süre verilmesi gerektiğinden bahsetmek mümkündür.

⁴⁹⁰ **Kuru**, s. 467 dn. 198; **Kuru**, El Kitabı, s. 1492; **Tanrıver**, Teminat, 219; **Tanrıver/Deynekli**, s. 128; **Uyar**, Tasdik, s. 124; **Eriş**, s. 860.

⁴⁹¹ **Tanrıver**, Teminat, s. 219; **Kuru**, s. 467, dn. 197; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 53; **Coşkun**, s. 200; **Öktemer**, s. 162; **Uyar**, Tasdik, s. 125; **Ulukapı**, s. 185; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 133; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 502; **Budak/Kale**, s. 538. Şurası da unutulmamalıdır ki, borçlu, hiç veyahut bazı alacaklılar için teminat göstermemiş olur ve alacaklılar da duruşmada teminat gösterilmesinden vazgeçtiklerini açıkça beyan ederlerse, konkordato tasdik edilmelidir (**Kuru**, s. 467 dn. 198; **Eroğlu**, 4949, s. 109).

tamamlattırılmasında bir engel bulunmayacağı fikrindedir⁴⁹². Keza, *PEKCANITEZ/ERDÖNMEZ* de, borçlunun teminatı yatırmamış olması hâlinde, kendisine mahkemece süre verilmesinin yerinde olacağını ifade etmiştir. Şu farkla ki, tasdik duruşmasından önce borçluya süre verilmiş ise, artık teminatın yerine getirilebilmesi için yeni bir süre verilemeyecektir⁴⁹³.

Kanaatimizce, tasdik aşamasından önce teminat şartının yerine getirilmiş olması gerektiğinin kabulü, özellikle, tasdik duruşmasının uzamasının mümkün merteye önüne geçilmesini sağlamak adına daha uygun olacaktır. Bu çerçevede, tasdik aşamasına gelinmiş bir konkordatoda, henüz teminat göstermemiş borçluya, şartın yerine getirilmesi için süre verilmemelidir. Bununla birlikte, teminatın gösterildiği ve fakat “yeterli” bulunmadığı durumlarda, eksikliğin giderilmesi için borçluya uygun bir süre verilmesinde sakınca bulunmasa gerektir.

Hangi görüş kabul edilirse edilsin, teminat şartının yerine getirilebilmesi için borçluya verilecek sürenin kesin süre niteliğinde olduğu unutulmamalıdır. Bu nedenle, verilen kesin süreye rağmen, borçlu teminat göstermemiş veya eksikliği gidermemiş ya da alacaklılar teminat gösterilmesinden açıkça vazgeçmemiş ise, konkordatonun tasdiki talebi reddedilmelidir⁴⁹⁴.

Tüm bunlara karşılık, *ALTAY/ESKİOCAK*, teminat şartının tasdik aşamasına kadar tamamlanması gerektiği hususunda, daha katı bir tutum sergilemektedir. Yazarlara

⁴⁹² **Gürdoğan**, s. 193-194. *Öztek*’in, “Yeterli teminat gösterebilecek bir borçlunun konkordato teklifi, teminat mühlet aşamasında tesis edilmedi diye reddedilebilmektedir. Oysa borçlu prosedüre bu açıdan hâkim değildir. Kendi kabahati olmayan bir eksiklik nedeniyle, ... cezalandırılmış olmaktadır ...” demek suretiyle, borçluya tasdik aşamasında dâhi, daha önce gösterilmemiş teminat için süre verilmesi gerektiği fikrine yakın olduğu anlaşılmaktadır (*Öztek*, Sempozyum, s. 99).

⁴⁹³ **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 133.

⁴⁹⁴ **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 133-134; **Tanrıver/Deynekli**, s. 129; **Tanrıver**, Teminat, s. 219; **Öktemer**, s. 162.

göre, teminatın, tasdik hakkında karar verilecek oturuma kadar eksiksiz bir biçimde tamamlanması gerekir. Bu çerçevede yazarların, hâkim görüşün aksine, eksik teminatın tasdik duruşmasında süre verilerek tamamlattırabileceği fikrine dahi sıcak bakmadıkları anlaşılmaktadır. Başka bir anlatımla, bu görüşe göre, eksik hususların tamamlanması sebebiyle de olsa, duruşmanın ertelenmesi mümkün değildir. Bu nedenle, asliye ticaret mahkemesi, örneğin borçlu ya da üçüncü bir kimse tarafından teminat olarak ipotek gösterilmesini isteyemeyeceği gibi, üzerinde ipotek tesis edilen taşınmazın değerinin takdirini ve teminata elverişli olup olmadığını saptayacak işlemleri de yapamaz; bu işlemlerin, konkordato dosyası mahkemenin önüne gelmeden tamamlanmış olması gerekir. Burada, mahkeme, olsa olsa, teminata elverişli olduğu bilirkişilerce tespit edilmiş ve fakat tapuda ipotek işlemleri yapılmamış taşınmaz bakımından, söz konusu işlemlerin hemen yapılmasını duruşmadan önceki tensip aşamasında isteyebilir⁴⁹⁵.

Öğretide *BELGESAY*, teminat şartının yerine getirilmesi gereken süreye ilişkin farklı bir görüş ileri sürmüştür. Yazara göre, mahkeme, belirleyeceği miktar ve sürede teminat gösterilmesi şartıyla konkordatonun tasdikine karar verebilir. Yani, tasdik kararından sonra da teminat şartının yerine getirilmesi mümkündür. Eğer, alacaklılardan herhangi birinin teminata yönelik itirazı söz konusu olur ise, bu takdirde mahkemenin bu hususta yeniden karar vermesi gerekir. Yazarın görüşü doğrultusunda, duruma göre, tasdik yargılamasına ilişkin iki ayrı karar söz konusu olabilmektedir. Bu hâlde, konkordato hüküm ve sonuçlarını, ancak teminatın uygun şekilde gösterilmiş olduğunu belirten ikinci karar ile doğurabilecektir⁴⁹⁶.

Gelgelelim bu görüş, bir taraftan süresinde yerine getirilmeyen teminat sebebiyle konkordatonun hüküm ve sonuç doğuramayacak olması, diğer taraftan gösterilen teminatın yeterli olup olmadığının tespitinin ikinci bir kararı gerektirmesi sebepleriyle,

⁴⁹⁵ Altay/Eskiocak, s. 287-288.

⁴⁹⁶ Belgesay, s. 15.

haklı olarak eleştirilmiştir. Zira, bu şekilde tasdik edilen konkordato, ne hukukî açıdan ne de uygulanabilirlik bakımından bir fayda sağlayabilir. Öte yandan, teminat gösterilinceye kadar konkordatonun hiçbir sonuç doğuramayacak olması, tasdik işlemlerini de gereksiz kılmaktadır. Burada, konkordatonun hüküm ve sonuçlarını hemen doğurması için, bozucu şarta bağlı olarak kabul edilmesi bir çözüm tarzı olarak gözükebilse de, bu da imkân dahilinde değildir. Zira, konkordatonun feshi için gerekli şartların gerçekleşmesi durumunda, konkordatonun geçici sonuçlarının ortadan kaldırılması güçleşecek, hatta belki imkânsız hâle gelecektir⁴⁹⁷.

Yargıtay içtihatlarında, bu konuya ilişkin bir yeknesaklığın sağlandığını söylemek güçtür. Yine de, farklı kararlarına rağmen, Yargıtay'ın, teminat şartının mümkün mertebe tasdik aşamasından önce tamamlanması gerektiği yönünde bir eğilim içerisinde olduğunu söylemek mümkündür. Bu çerçevede, çoğu kararında, teminatın raporun mahkemeye verilmesinden önce gösterilmesi gerektiğine ve bu hususa ilişkin borçluya ayrıca süre verilmeyeceğine işaret etmiştir⁴⁹⁸. Bununla birlikte, Yargıtay'ın bu katı tutumu, daha

⁴⁹⁷ **Berkin**, Konkordatonun Tasdiki, s. 401; **Berkin**, Konkordato, s. 91. Ayrıca bkz. **Gürdoğan**, s. 194; **Ulukapı**, s. 185.

⁴⁹⁸ “Borçlunun gerekli teminatı konkordatonun tasdiki için dosyanın ve raporun mahkemeye intikalinden önce vermesi ve komiserin de hazırladığı raporunda teminat da dahil olmak üzere bilimum şartların tamam olup olmadığının ve neticesi kanaatini bildirmeye mecburdur.” (12. HD. T. 22.01.1974, E. 1973/12298, K. 1974/380: **LegalBank**); “Alacaklıların teminat verilmesinden vazgeçmelerinin söz konusu olmamasına, teminatın dosyanın ticaret mahkemesine intikalinden önce gösterilmesi gerekip mahkemece bu hususta mehil dahi verilemeyeceğine...” (12. HD., T. 27.03.1986, E. 1985/9554, K. 1985/3338: **e-uyar**); “Mahkemece teminat gösterilmesi için mehil dahi verilmeyeceğine ve tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, temyiz olunan kararda yazılı gerekçelere göre yerinde bulunmayan temyiz sebeplerinin reddiyle usûl ve kanuna uygun hükmün İİK. 336 ve HUMK. 438. maddeleri uyarınca BOZULMASINA...” (12. HD., T. 14.11.1985, 3949/9583: **Altay/Eskiocak**, s. 960); “Bir kısım alacaklıların ... liralık alacakları yönünden teminat verilmesinden vazgeçmelerinin mevcut bulunmamasına, bu kısımda dosya tasdik için mahkemeye gönderilmeden önce

öncesinde hiç teminat gösterilmemiş olmasına ilişkindir. Şayet, konkordato dosyası mahkemeye intikal edilmeden teminat gösterilmiş ve fakat gösterilen bu teminat “yeterli” bulunmamış ise, tasdik aşamasında eksikliğin giderilmesi için süre verilebileceğine hükmetmiştir⁴⁹⁹. Aynı şekilde, Yargıtay’a göre, teminatın tamamlanmasına ilişkin henüz

teminatın gösterilmiş olması gerekmesine mahkemeden teminat için mehil istenemeyeceğine ve mahkemece de mehil verilmeyeceğine İİK. ’nın 298. maddesine binaen vârit olmayan temyiz itirazlarının reddi ile sonucu doğru hükmün İİK. 366 ve HUMK. 438. Maddeleri uyarınca ONANMASINA...” (12. HD., T. 25.06.1985, 844/6239: **Altay/Eskiocak**, s. 960); “... Borçlu, teminatı konkordatonun tasdik için dosyanın ve raporun mahkemeye intikalinden önce vermeye, komserde hazırladığı raporunda teminat şartını da nazara alarak, şartların tamam olup olmadığını ve netice kanaatini bildirmeye mecburdur. Ticaret Mahkemesi önceden gösterilmeyen teminat şartının yerine getirilmesi için borçluya mehil veremeyeceği gibi..” (12. HD., T. 22.04.1985, E. 1984/12519, K. 1985/3795: **KİBB**); “... vekilinin duruşmalara gelmiş bulunmasına, konkordato isteğine karşı çıkan ve teminat istemeyenler dışında kalan alacak tutarı üzerinden dosyanın ticaret mahkemesine intikalinden önce teminatın gösterilmiş ve fiilen kurulmuş olması gerekmesine, ticaret mahkemesindeki duruşmada bu noksanlığın giderilmesi için ayrıca mehil verilmeyeceğine göre red kararı isabetlidir...” (12. HD., T. 26.04.1984, 2680/5096: **Eriş**, s. 864); “Teminatların kabul edilmemesi gerekçesinde isabet yoksa da, İİK. ’nın 298. maddesine göre [7101 sayılı Kanun ’dan sonra: m. 305] teminatın konkordato mehli içinde gösterilmesi gerekmesine, mahkemece teminat gösterilmesi için mehil verilmeyeceğine binaen...” (12. HD., T. 24.06.1985, 539/6180: **Altay/Eskiocak**, s. 959); “Konkordato şartlarının, borçlunun konkordato tarihindeki durumuna göre tahkik edilmesi, değerleri meyanında teminat gösterilme şartının da dosyanın tasdik için Ticaret Mahkemesi ’ne intikalinden önce yerine getirilmiş olması lazımdır...” (İİD., T. 29.11.1973, 9114/10614: **Altay/Eskiocak**, s. 932).

⁴⁹⁹ “Teminatın, konkordato mehli içerisinde gösterilmesi gerekmesine, mahkemece teminat gösterilmesi için mehil verilemeyeceğine, mühlet içerisinde teminat gösterilmiş olmak şartıyla noksan mevcut ise ancak tamamlanması için mehil verilebileceğine...” (12. HD., T. 29.09.1983, 5266/6820: **Eriş**, s. 863); “Konkordato isteğini kabul etmeyen veya bu konuda teminatsız olarak kabul ettiklerini bildiren alacaklılar bakımından, gösterilmesi gereken teminatın dosyanın mahkemeye intikalinden önce verilmesi icap eder. Genel ilke bu olmakla beraber, borçlu teminat göstermiş olmasına rağmen, değeri itibarıyla yeterli olmadığı gerçekleşmiş ise, bu ahvalde noksan kalan bölüm bakımından, mahkeme

gerçekleştirilmemiş eksik işlemler var ise, bunların da yerine getirilebilmesi için borçluya tasdik aşamasında süre verilmelidir. Bu çerçevede, borçlu, teminat olarak taşınmaz rehni göstereceğini belirtmiş ve fakat ipotek işlemleri tasdik duruşmasından önce tamamlanmamış ise, duruşmada, ipotek işlemlerinin yerine getirilmesi için borçluya süre verilmeden teminat şartının yerine getirilmediğinden bahisle konkordatonun reddi cihetine gidilmemelidir⁵⁰⁰.

nezdinde teminat istenebilir ve borçluya tamamlattırılabilir.” (12 HD., T. 03.07.1986, 13817/7848:

Eriş, s. 865); “İİK.”nın 298.maddesi gereğince borçlunun gerekli teminatı konkordatonun tasdiki için dosyanın ve raporun mahkemeye intikalinden önce vermeye, komiserin de hazırladığı raporunda teminat da dahil olmak üzere bilimum şartların tamam olup olmadığını ve bunun neticesi kanaatini bildirmeye mecburdur. Ticaret mahkemesi önceden gösterilmeyen teminat şartının yerine getirilmesi için mehil veremez. Ancak, evvelce teminat gösterilip de کافی değilse, bunun tamamlanması için mehil verebilir.” (12.HD T. 21.02.1987, 9318/13410: **Okur**, s. 534 dn. 195); “Mahkeme nezdinde teminatın verilmesi için mehil istenemez. Mahkeme evvelce verilmiş olan teminatı noksan görür veya münasip bulmaz ise, bu ahvalde teminatın ikmali için süre tanyabilir. Olayda konkordato isteyen davacı dosya mahkemeye gelmeden önce teminat vermiş değildir. Teminatın gösterilmesi için mahkemenin ara kararı tesis etmesi yasaya uygun değildir.” (12. HD., T. 23.05.1985, E. 1984/15185, K. 1985/4669: **Altay/Eskiocak**, s. 959); “... teminat verilmesinden açıl bir beyanla vazgeçmeyen alacaklılar yönünden, mehil içinde teminat gösterilmek gerekir. Konkordato isteyen bu hususu yerine getirmemiş ticaret mahkemesinde 19.10.1981 tarihli dilekçesiyle göstermiştir. Ticaret mahkemesi mehil içinde gösterilen teminatı noksan bulduğu takdirde tamamlamak için mehil verebilir.” (12. HD., T. 10.12.1983, E. 1982/10613, K. 1983/921: **LEXPRA**). Verilecek bu süre, davayı uzatmayacak nitelikte kısa bir süre olmalıdır (bkz. İİD., T. 07.07.1972, 7745/7747: **Altay/Eskiocak**, s. 929).

⁵⁰⁰ “Dava konkordatonun tasdiki istemine ilişkin olup, davacının konkordato teklifini reddeden alacaklılar ile teminatlı olarak kabul eden alacaklılar yönünden tetkik merciine verilen süreler içerisinde konkordato komiseri tarafından işin mahkemeye intikalinden önce teminat ipoteği tesis edilmesi gerekir ise de, bu işlem tamamlanmadan iş mahkemeye intikal ettiği takdirde, mahkemece hangi alacaklar için ne miktar teminat ipoteği verilmesi gerektiği belirtilerek, bu konuda davacı borçluya mehil verilerek teminat ipoteği işlemi tamamlattırdıktan sonra diğer koşulların gerçekleşip gerçekleşmediği de

Öte yandan, Yargıtay bazı kararlarında, mahkeme, duruşmadan önce konkordato dosya ve tutanağından teminatın gösterilmemiş olduğunu tespit etmesine rağmen, borçluya teminatı duruşma gününe kadar tamamlaması gerektiğini, aksi hâlde bu hususa ilişkin kendisine süre verilmeyeceğini bildirmemiş ise, hiç gösterilmemiş teminat şartının yerine getirilmesi için borçluya süre verilmesi gerektiği neticesine varmıştır⁵⁰¹.

incelenerek hasıl olacak sonuç dairesinde bir karar verilmelidir. Bu nedenle, davacının iş mahkemeye intikal etmeden önce gerekli teminat ipoteğini tesis etmediği gerekçesiyle konkordato şartlarının oluşmadığı yönündeki mahkeme gerekçesi yerinde görülmüştür.” (11. HD., T. 25.12.1989, 7056/7448: **Eriş**, s. 852); “8.8.1978 kaydıyla tarihli dilekçeyle davacı şirket temsilcisi ... 2.6.1978 tarihli oturumda verilen karar üzerine 17.2.1978 tarihli celsede beyan edilen 7 günlük süre geçmeden teminat vereceği gayrimenkullerini irae etmiş bulunmaktadır. Bu suretle teminatların süresinde gösterildiği ve bunlar üzerinde gerekli tetkikat yapılarak borçlu davacıya ipotek tesisi için tekrar mehil verilmesi gerekeceği düşünülmeksizin konkordato talebinin teminat süresinde verilmemişinden bahisle reddine karar verilmesi, isabetsiz...” (12. HD., T. 19.12.1978, 9612/10451: **Altay/Eskiocak**, s. 947). Aynı yönde, bkz. 11. HD., 02.10.1989, 5874/4934: **Altay/Eskiocak**, s. 1010.

⁵⁰¹ “... Mahkemece duruşmadan önce konkordato dosyası ve tutanağı incelenerek teminat gösterilmediği tespit edilirse, borçluya teminatı duruşmaya kadar tamamlaması aksi hâlde bunun için kendisine mehil verilmeyeceğinin bildirilmesi gerekirken bu lâzimeye riayet edilmeden davalının teminat koşulunu yerine getirmedeği ... gerekçeleriyle davanın reddi doğru görülmemiş ve bozmayı gerektirmiştir.” (11. HD., T. 21.10.1989, 5269/4913: **Tanrıver/Deynekli**, s. 128 dn. 272); “... Alacaklılar teminat istemlerinden açıkça vazgeçmediklerine göre, konkordato tasdikini isteyen borçluya duruşma gününden önce de usulüne uygun süre verilerek teminat göstermesi olanağı tanınmadığı için yargılama aşamasında teminat yönünde uygun bir sürenin verilmesi ve bu süre içerisinde alacak tutarları gözönüne alınarak bir teminatın gösterilmesi halinde kararın verilmesi icap ederken, mahkemece bu hususun ihmal edilmesi doğru görülmemiş ve hükmün bozulması gerekmiştir.” (11. HD., T. 13.02.1989, 9870/769: **Eriş**, s. 868-869). Hatta Yargıtay, vermiş olduğu başka bir kararında, önceden bildirim şartını dâhi aramaksızın, daha önce gösterilmemiş teminat şartının yerine getirilmesi için tasdik aşamasında borçluya süre verilebileceğini kabul etmiştir: “... 2- Borçlu, konkordato teklifine ilişkin projesinde teminatsız ödeme teklifinde bulunmamıştır. Konkordatoyu kabul etmeyen veya teminatsız olarak kabul ettiğini bildirmeyen alacaklılar yönünden borçlunun yeterli teminat göstermesi gerekmektedir. –

Yargıtay'ın varmış olduğu bu sonucun, “borçlunun tasdik duruşmasına kadar teminat şartını yerine getirmesi gerektiği” yönündeki genel ilkeye aykırı düştüğünü söylemek mümkündür.

G. Tasdik Talebinin Kabulüne Yahut Reddine İlişkin Kararın Teminat Üzerindeki Etkisi

Konkordatonun tasdiki talebinin kabulü hâlinde, borçlu tarafından gösterilen teminatın iade edilmemesi gerektiğinde tereddüt bulunmasa gerektir. Ancak, konkordatonun tasdikine rağmen, teminatın iadesinin gerekip gerekmediği çeşitli ihtimaller üzerinden ayrıca değerlendirilmelidir. İlk olarak, alacaklılardan herhangi biri⁵⁰², Kanun'un 308/f maddesine dayanarak, konkordatonun tamamen feshini istemiş

Dairemizin önceki bozma ilamında da belirtildiği üzere esasen teminat hususunun konkordato komiseri tarafından icra tetkik merciince verilen mehil içerisinde yerine getirilmesi icap etmekteyse de, bu eksikliğin konkordatonun tasdiki aşamasında mahkemece, borçluya verilecek münasip bir süre içerisinde giderilmesi mümkündür.” (11. HD., T. 17.07.1990, 3164/3921: Eriş, s. 843).

⁵⁰² Burada kastedilen, alacakları konkordato çerçevesinde ödenecek olan, diğer deyişle, konkordatoyla bağlı olan alacaklılardır. Yoksa, İİK m. 206'nın birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklılar ile konkordato mühleti içinde komiserin izniyle doğan alacak sahiplerinin konkordatonun feshi davası açmakta hukukî yararları yoktur. Başka bir anlatımla, alacakları teminata bağlanarak güvence altına alınan ve kendileri hakkında konkordatonun mecburi olmadığı bu alacaklılar, konkordatonun feshi davasını açamazlar (**Kuru**, s. 502 dn. 297, 313; **Buruloğlu/Reyna**, s. 166 dn. 4; **Coşkun**, s. 252; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 87-88; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 163; **Sarisözen**, s. 249). “... Hükme göre alacaklının konkordatonun feshini isteyebilmesi için tasdik edilen konkordatodan etkilenmesi gerekir. Konkordatodan etkilenmeyen alacaklının konkordatonun feshi davası açmakta hukuki yararı bulunmadığından fesih davası açamaz.” (19. HD., T. 03.04.2008, E. 2007/8960, K. 2008/3405: **KİBB**). Konkordatoya kayıt yaptırmayan ve dolayısıyla hakkında teminat gösterilmesi gerekmeyen imtiyazlı alacaklılar, adi alacak statüsünde olduğundan, konkordatonun feshini isteyebilirler. Buna karşılık,

olabilir. Şayet mahkemece bu talep yerinde görülür ve konkordato tamamen feshedilir ise, hâkim görüşe göre, teminatın da iade edilmesi gerekir⁵⁰³. Zira, konkordatonun tamamen feshine karar verildiği takdirde, daha öncesinde tasdik edilen konkordato hükümsüz kalacağından, teminatın da nedeni ortadan kalkar⁵⁰⁴. Ancak, azınlıkta kalan görüşe göre ise, konkordatonun tamamen feshine rağmen, teminatın iade edilmesine gerek olmayıp alacakların alacaklarını tahsil amacıyla söz konusu teminata yararlanabilmeleri mümkündür⁵⁰⁵. Kanaatimizce, konkordatonun tamamen feshinde, teminatın iadesine gerek bulunmamalıdır. Aslında, teminatların tamamen fesih hâlinde muhafaza edilmeyeceğine ilişkin kabul, 7101 sayılı Kanun'dan önce imtiyazlı olsun ya da olmasın, tüm alacakların teminata tâbi olduğu dönemde anlamlı idi. Gerçekten, konkordatonun feshi geçmişe yönelik sonuç doğurduğundan⁵⁰⁶, gösterilen teminatların da hükümsüz kalması gerekirdi. Oysa şimdi, teminata tâbi alacaklar büyük ölçüde sınırlandırılmış olup bu alacakların teminata bağlanmasındaki gaye de, onların konkordato şartlarına tâbi olmaksızın tam olarak ödenmelerini sağlamaktır. Başka bir anlatımla, gösterilecek teminat, konkordato alacaklılarından farklı olarak, projenin ifasına

teminat gösterilmesinden açık bir beyanla vazgeçmiş imtiyazlı alacaklılar, sırf bu nedenle konkordatonun feshini isteyememelidir. Zira, teminattan vazgeçmiş olmak, alacağın imtiyazlı olma niteliğine bir etkide bulunmaz.

⁵⁰³ Altay/Eskiocak, s. 421; Eriş, s. 915; Akil, Konkordato, s. 251; Kuru, El Kitabı, s. 1529; Coşkun, s. 270; Ansay, s. 351-352; Ansay, Konkordato, s. 176; Ulukapı, İcra ve İflâs, s. 556; Ulukapı, s. 274; Postacioğlu, s. 137; Gürdoğan, s. 214; Üstündağ, s. 264; Kuru, Seminer, s. 131; Kuru, s. 510 dn. 318; Buruloğlu/Reyna, s. 184.

⁵⁰⁴ Altay/Eskiocak, s. 29; Doğan, s. 170; Ulukapı, s. 274; Arar, s. 332.

⁵⁰⁵ Pekcanitez/Erdönmez, s. 174; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 514; Uyar, s. 153; Sarısözen, s. 255.

⁵⁰⁶ Yıldırım/Deren-Yıldırım, s. 544; Akil, Konkordato, s. 251.

yönelik değildir. Buradan hareketle, konkordatonun tamamen feshinde dâhi, teminattan yararlanma hakkının saklı kaldığının kabulü, bizce daha isabetli olacaktır.

Konkordatonun kısmen feshi (m. 308/e) hâlinde, teminatın iade edilmesine gerek yoktur. Yani, konkordatonun kısmen feshi, imtiyazlı yahut mühlet içinde komiserin izniyle doğan alacaklar için gösterilen teminatın iade edilmesi için bir sebep sayılmamaktadır⁵⁰⁷. Çekişmeli olup da, haklarında 308/b maddesi uyarınca teminat olarak bankaya para yatırılmasına karar verilmiş alacaklılar, bu haklarını muhafaza ederler. Ancak bunun için anılan maddenin birinci fıkrası gereğince, tasdik kararının ilanından itibaren bir ay içinde dava açmış olmaları gerekir. Bu yükümlülüğü yerine getirmemiş

⁵⁰⁷ Altay/Eskiocak, s. 293; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, 513; Bilgen, s. 344; Sarısözen, s. 249. Karş. Yeşilova, B.: m. 308/e-308/f (Yeni Konkordato Hukuku 7101 sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m.285-309 Şerhi, Editör: Selçuk Öztekin, Ankara 2019, s. 637-665) s. 649. Nitekim, tüm alacakların teminata tâbi olduğu 4949 sayılı Kanun döneminde de, konkordatonun kısmen feshi talebi kabul edilen alacaklı, teminatını muhafaza etmekte; alacağının tahsili için söz konusu teminatı paraya çevirebilmekte idi (Kuru, s. 507; Kuru, Seminer, s. 131; Kuru, C. IV, s. 3840; Kuru/Arslan/Yılmaz, s. 646; Okur, s. 504; Kale, Sorularla Konkordato, s. 88-89; Eriş, s. 903; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz, s. 554; Ansay, s. 351; Ansay, Konkordato, s. 176; Berkin, s. 579; Gürdoğan, s. 212; Yıldırım/Deren-Yıldırım, s. 542 dn. 85; Ulukapı, İcra ve İflas, s. 554; Ulukapı, s. 265). Esasen bu, İİK m. 308/e'nin zorunlu sonucudur. Zira, anılan maddede, konkordatonun kısmen feshinde, her alacaklının, konkordato uyarınca kazanmış olduğu yeni hakları muhafaza edeceği hüküm altına alınmıştır. “İİK’nun 307. maddesinde [7101 sayılı Kanun’dan sonra: m. 308/e] belirtildiği gibi, kendisine karşı konkordato şartlarına göre yerine getirmeyen her alacaklı **konkordato mucibi iktisap eder olduğu yeni hakları muhafaza etmekle beraber konkordatoyu tasdik eden mahkemeye başvurarak kendisi hakkında konkordatoyu feshettirebilir...**” (İİD., T. 16.06.1969, 6780/6575: Coşkun, s. 264).

çekişmeli alacaklılar, konkordatonun kısmen feshinde dâhi, bankaya yatırılan paydan yararlanma haklarını yitirirler⁵⁰⁸.

Tasdik talebi kabul edilen borçlu, sonradan iflâs etmiş de olabilir. Bu ihtimalde de, konkordato borçlusu tarafından verilen teminat geçerliliğini koruyacaktır. Bu bağlamda, imtiyazlı alacaklı, kendisi için gösterilen teminattan yararlanma hakkını muhafaza edecektir⁵⁰⁹. Çekişmeli alacaklıların, borçlu tarafından mahkemece belirlenen bankaya yatırılan pay üzerinde rüçhan hakkı da, borçlunun iflâsı hâlinde devam eder⁵¹⁰. Öte yandan, İcra ve İflâs Kanunu'nun 308/f maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca konkordatonun tamamen feshi hâlinde, borçlunun iflâsına da karar verilebilmektedir. İşte, konkordatonun tamamen feshinden sonraki borçlunun iflâsı hâlinde, *ALTAY/ESKİOCAK*, alacaklıların konkordato nedeniyle aldıkları teminattan yararlanamayacağı kanaatindedirler⁵¹¹. Biz, bu yazarların aksine, tamamen fesihte dâhi, teminattan yararlanma hakkının muhafaza edileceğini kabul ettiğimizden, fesih sonrası iflâs hâlinde de, alacaklılar yararına gösterilen teminatın iflâs masasına karşı ileri sürülebileceği kanaatindeyiz.

Mahkemece kabul edilen teminatın, tasdik kararından sonra, alacaklıların izni üzerine, değiştirilebilmesi yahut kaldırılabilmesi mümkündür. Zira, teminatın gösterilebilmesi nasıl ki alacaklıların bu doğrultudaki istemlerine dayanıyorsa, onların onayı neticesinde kaldırılabilmesi veya değiştirilebilmesi de mümkün olmalıdır. Bu çerçevede borçlunun, konkordatoyu tasdik eden mahkemeye başvurarak teminatın

⁵⁰⁸ **Yeşilova**, Fesih, s. 641; **Kuru**, s. 502 dn. 297; **Kuru**, C. IV, s. 3766. Hatta, bu kimseler, İİK m. 308/b uyarınca süresinde dava açmamış ve öncesinde mahkeme de teminat olarak payın bankaya yatırılmasına karar vermemiş ise, borçlu tarafından gösterilen teminat da hükümsüz kalır.

⁵⁰⁹ **Altay/Eskiocak**, s. 293; **Kuru**, s. 467 dn. 198; **Kuru**, C. IV, s. 3840-3841; **Berkin**, s. 578.

⁵¹⁰ **Yeşilova**, Fesih, s. 649; **Sarısözen**, s. 249; **Kuru**, s. 507 dn. 309.

⁵¹¹ **Altay/Eskiocak**, s. 294.

değiştirilmesini veya kaldırılmasını istemesi ve alacaklıların da bu doğrultudaki muvafakatlerini mahkemeye bildirmesi gerekir⁵¹².

Konkordatonun tasdiki talebi reddedildiği takdirde, gösterilen teminatın iadesi gerekir. Bunun için, öncelikle red kararının kesinleşmesi beklenmeli, sonrasında ise, tasdik talebini reddeden mahkemece teminatın iadesine karar verilmelidir⁵¹³.

VI. Yargılama Giderleri ile Harçların Ödenmiş Olması Şartı

A. Genel Olarak

Asliye ticaret mahkemesinin konkordatonun tasdikine karar verebilmesi için, borçlunun, gerekli yargılama giderleri ile konkordatonun tasdiki halinde alacaklılara ödenmesi kararlaştırılan para üzerinden alınması gereken harcı, tasdik kararından önce, mahkeme veznesine depo etmesi şarttır (İİK m. 305, I-e). 07.06.1965 tarihli 538 sayılı

⁵¹² Eriş, s. 860. Ayrıca, bkz. Altay/Eskiocak, s. 292.

⁵¹³ Altay/Eskiocak, s. 291; Doğan, s. 169. Mühlet içerisinde teminat tesis edilmiş ve fakat borçlu, mühlet talebinden feragat etmiş ise, asliye ticaret mahkemesinden teminatın iadesi istenmelidir (Altay/Eskiocak, s. 291). Öte yandan, tasdik kararından sonra, borçlu konkordato çerçevesinde borçlarını ifa etmiş ise, bunu ispat ettiği takdirde mahkemece teminatın kaldırılmasına karar verilmelidir (Eriş, s. 860). Altay/Eskiocak, borçlunun, projede öngörülen tüm borçları ödemiş olması hâlinde, iflâsın kaldırılmasına ilişkin İİK m. 182’de öngörülen çözümün burada da kıyasen uygulama alanı bulabileceğini ifade etmektedir. Bu çerçevede borçlu, konkordato çerçevesinde tüm borçlarını ödediği takdirde, İİK m. 182’nin kıyasen uygulanması suretiyle, konkordatonun kaldırılmasını ve göstermek zorunda kaldığı teminatların iadesini isteyebilecektir. Yazarlar, bu faraziyenin uygulanmasının, ancak tüm borçların ödenmiş olması hâlinde mümkün olabileceğini; teminata tâbi münferit alacakların ödenmiş olmasının, tek başına İİK m. 182 uyarınca teminatın kaldırılması için haklı bir neden teşkil etmediğini de belirtmektedirler. Zira, İİK m. 182 tüm iflâs alacaklarının ve masa borçlarının ödenmesi hâlinde, iflâsın kaldırılabilmesini öngörmektedir (Altay/Eskiocak, s. 291-292).

Kanunun 125. maddesiyle, konkordatonun tasdiki şartlarını düzenleyen maddeye dördüncü bent olarak eklenen bu şart ile, borçlunun konkordatodan beklenen yararı engellemek suretiyle alacaklıları zarara uğratmasının önüne geçilmek istenmiştir. Şöyle ki, 528 sayılı Kanun değişikliğinden önce, konkordatonun tasdik kararının kesinleşmesi ile bağlayıcılık kazandığı hâllerde, borçlu, ilâm harçlarını ödemekten imtina ederek konkordatonun yürürlüğe girmesini engelliyor; alacaklılar ise, hem mühlet devam ettiği için takip yasağına maruz kalıyor, hem de konkordato şartlarınca tatmin edilmek imkânından mahrum kalıyordu⁵¹⁴. İşte, bu suiistimali önlemek amacıyla, 538 sayılı Kanun değişikliği ile, yargılama masrafları ile ilâm harcının, konkordatonun tasdik edilebilmesi için tasdik kararından önce mahkeme vizesine depo edilmesi zorunlu kılınmıştır.

B. Yargılama Giderleri

Tasdik kararından önce depo edilmesi kararlaştırılan yargılama giderlerinden anlaşılması gereken, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 323. maddesinde sayılan ve fakat ilâm harcı dışında kalan giderlerdir⁵¹⁵. Zira, kanun metninde *“konkordatonun tasdiki durumunda alacaklılara ödenmesi kararlaştırılan para üzerinden alınması gereken harç”* denilmek suretiyle, aslında ilâm harcı ayrıca sayılmıştır⁵¹⁶. O hâlde, yargılama giderleri adı altında yatırılması gerekenler; celse harçları, tasdik kararının tebliği ve posta giderleri, dosya ve sair evrak giderleri, tasdik şartlarının gerçekleşip

⁵¹⁴ Postacıoğlu, s. 34; Tanrıver/Deynekli, s. 133; Ulukapı, s. 186; Kuru, s. 473-474; Gürdoğan, s. 195; Üstündağ, s. 252; Hatipoğlu, s. 192; Buruloğlu/Reyna, s. 71; Namlı, s. 1540 dn. 176.

⁵¹⁵ Kuru, s. 472 dn. 209; Tanrıver/Deynekli, s. 134; Ulukapı, s. 187.

⁵¹⁶ Sadece, “ilâm harcı” ibaresini daha net ve açık bir manaya kavuşturmak adına, 7101 sayılı Kanun değişikliğinden sonra ifadede değişikliğe gidilmiştir (Bkz. 7101 sayılı Kanun'un hükümet gerekçesi, m. 32).

gerçekleşmediğine ilişkin yapılacak bilirkişi incelemesinin gerektirdiği giderler, ihtarname düzenlenmesine ilişkin giderler, resmi dairelerden alınan belgeler için ödenen harç, vergi, ücret ve sair giderler ile tasdik kararının ilânına⁵¹⁷ ilişkin giderler şeklinde sayılabilir⁵¹⁸.

Vurgulamak gerekir ki, borçlu tarafından depo edilmesi gereken yargılama giderleri, esas itibariyle tasdik yargılamasına ilişkindir. Yâni, buradaki yargılama giderlerinden maksat, tasdik safhasındaki giderlerdir⁵¹⁹. Nitekim, madde metninde geçen “*konkordatonun tasdikinin gerektirdiği...*” ifadesinden anlaşılması gereken bu olsa gerektir. Zira, borçlu, konkordatonun tasdikinden önceki döneme ait yargılama giderlerini, konkordato talebinde bulunurken yatırmış bulunmaktadır (İİK m. 285, IV). Bu giderlerin neler olacağı, Konkordato Gider Avansı Tarifesi’nin 3. maddesinde belirtilmiştir. Buna göre, borçlu, her türlü posta ve tebligat ücretleri, bilirkişi ve konkordato komiseri ücretleri, ilân ücreti, iflâs gideri ile dosyanın bölge adliye mahkemesi ve Yargıtay’a gidiş dönüş ücretleri gibi giderleri, konkordato talebinde bulunurken mahkeme veznesine yatırmak zorundadır. O hâlde, konkordatonun tasdik

⁵¹⁷ “538 sayılı Kanun’la değişik 208 inci maddenin dördüncü bendi hükmü, (konkordatonun tasdikinin gerektirdiği yargılama gideri ve ilâm harçlarının tasdik kararından önce borçlu tarafından mahkeme veznesine peşinen depo edilmesine) mütealliktir. Madde metninde kullanılan (yargılama giderleri) tabirine, konkordatonun tasdiki için tetkikat icra eden Ticaret Mahkemesinin bu maksatla yapacağı ilân ve tebligat masrafları da dahildir.” (İİD. T. 02.05.1968, 4656/4549: ABD/1968/3, s. 584); “İlan işlemi konkordatonun tasdikine karar veren mahkemece gerçekleştirilmelidir. Bu ilanın gerektirdiği giderler, konkordatonun tasdikine karar verilmeden önce borçlu tarafından İİK.nun 298/4. maddesi [7101 sayılı Kanun’dan sonra: m. 305] uyarınca yargılama giderleri ve harçları adı altında mahkeme veznesine depo edilen meblağdan karşılanmalıdır.” (19. HD., T. 03.07.1997, 4625/6975: YKD/1998/8, s. 1197).

⁵¹⁸ Tanrıver/Deynekli, s. 134; Pekcanitez/Erdönmez, s. 136; Kuru, s. 472 dn. 209; Kuru, C. IV, s. 3756; Hatipoğlu, s. 192; Ulukapı, s. 187; Akil, Konkordato, s. 204; Eroğlu, 4949, s. 109.

⁵¹⁹ Pekcanitez/Erdönmez, s. 136; Kuru, s. 472 dn. 209.

edilebilmesi için depo edilmesi gereken yargılama giderleri, geçici ve kesin mühlet aşamasında yatırılan giderlerden karşılanamamış tutarlar ile tasdik yargılamasının gerektirdiği giderler olarak anlaşılmalıdır⁵²⁰. Bu giderler arasında, konkordato komiserinin tasdik aşamasına yahut konkordatonun tasdik kararının kesinleşmesiyle bağlayıcı hâle geleceği kabul edilmişse, mühletin etkileri kesinleşme anına kadar devam edeceğinden bu ana kadar tahakkuk etmiş ücretleri de yer almalıdır.

Ancak, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 323. maddesinde yargılama gideri olarak sayılan vekâlet ücretinin depo edilmesine gerek yoktur. Zira, konkordatonun tasdiki bir dava olmadığından ve itiraz eden alacaklılar da davalı kabul edilmediğinden, onların vekillerince yapılmış herhangi bir itiraz kabul edilmiş olsa dahi, alacaklı lehine vekâlet ücretine hükmedilmez⁵²¹.

C. İlâm Harçları

Borçlunun, tasdik kararından önce ödemek zorunda olduğu ilâm harcı, 492 sayılı Harçlar Kanun'un (1) sayılı tarifesinin 7101 sayılı Kanun ile değişik B, II, 2-b maddesine göre, alacaklılara ödenmesi kararlaştırılan para üzerinden binde 2,27; yapılandırma sonunda rehinli alacaklılara ödenmesi kararlaştırılan tutar üzerinden ise binde 1.13'tür. İlâm harcı hesaplanırken, konkordato şartlarına göre ödenmesi gereken alacaklar hesaba katılmalıdır. Yâni, ilâm harcının hesabında gözetilmesi gereken alacaklar, konkordatoya tâbi alacaklardır. Bu nedenle, borçlu yakınlarına ait alacaklar her ne kadar çoğunluğun belirlenmesinde dikkate alınmasa da, imtiyazlı alacak olmamak kaydıyla, harç hesabında

⁵²⁰ **Kuru**, s. 472 dn. 209; **Postacıoğlu**, s. 35; **Doğan**, s. 172; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 136.

⁵²¹ **Kuru**, C. IV, s. 3757; **Kuru**, El Kitabı, s. 1496; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 137; **Ulukapı**, s. 187 dn. 587; **Doğan**, s. 172 ve orada dn. 432.

dikkate alınır⁵²². Yine, asliye ticaret mahkemesinin hesaba katılmasına karar vermiş olduğu çekişmeli alacaklar da, harç hesaplamasında göz önünde bulundurulur⁵²³.

Harç hesaplamasında dikkate alınmayacak alacaklar ise, rehinli alacaklar, kamu alacakları ve 206. maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar ile mühlet içinde komiserin izniyle doğan alacaklardır; zira bu alacaklar için konkordato mecburi değildir⁵²⁴. Gelgelelim, rehinli alacakların rehinle karşılanmayan kısmı ile borçlu tarafından tesis edilen ipoteğin üst sınır ipoteği olması halinde limit fazlası kısım, harç hesaplamasında dikkate alınmalıdır⁵²⁵. Bununla birlikte, borçlu lehine tesis edilen rehmin, üçüncü bir kimseye ait malvarlığı üzerinde kurulması hâlinde, bahsedilen rehinli alacak, harç tutarının belirlenmesine göz önünde bulundurulmamalıdır. Zira, ayrıntılarına yukarıda değindiğimiz üzere⁵²⁶, rehinli alacakların konkordato çoğunluğuna dahil edilmemesinde, rehinli malın borçluya yahut üçüncü kişiye ait olup olmaması bir fark yaratmamalıdır. Yine, adi alacak sahiplerinden herhangi biri alacağından feragat ettiği takdirde, bu alacak, ilâm harcı hesaplanırken dikkate alınmamalıdır⁵²⁷.

⁵²² **Tanrıver/Deynekli**, s. 135; **Kuru**, s. 473 dn. 210; **Ulukapı**, s. 187.

⁵²³ **Kuru**, s. 473 dn. 210; **Tanrıver/Deynekli**, s. 135; **Ulukapı**, s. 187.

⁵²⁴ **Kuru**, C. IV, s. 3757; **Buruloğlu/Reyna**, s. 94; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 55; **Hatipoğlu**, s. 192; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 136; **Akil**, Konkordato, s. 204; **Doğan**, s. 173; **Ulukapı**, s. 187.

⁵²⁵ **Tanrıver/Deynekli**, s. 135 ve orada dn. 286; **Hatipoğlu**, s. 192; **Ulukapı**, s. 187.

⁵²⁶ Bkz. yuk. § 4, IV, C, 2, c.

⁵²⁷ “Konkordatonun tasdikinin gerektirdiği yargılama masrafları ve tasdik harcı yatırılmadan konkordatonun tasdikine karar verilemez. Tasdik harcı konkordatoda alacaklılara verilmesi kararlaştırılan meblağın 0/00 9’dur. Ancak alacaklarından feragat eden alacaklıların alacakları tasdik harcı hesaplanırken dikkate alınmaz. Tasdik yargılaması sırasında bazı alacaklılar alacaklarından feragat ettiklerine ilişkin dilekçeler vermiştir. Mahkemece feragat edilen alacaklar haricinde ödenmesi gereken tasdik harcı hesaplanıp, borçludan ödenmesinin talep edilmesi gerekirken komiser raporunda belirtilen alacaklar üzerinden tasdik harcı hesaplanması isabetsizdir.” (19. HD., T. 30.04.2009, 1565/3854: **Coşkun**, s. 205-206).

Konkordatoda cezaevleri harcı alınmaz. Zira bu harç, icra daireleri marifetiyle tahsil edilmektedir (2548 sayılı Kanun m. 1). Oysa, konkordatoda icra dairelerince herhangi bir para tahsili söz konusu olmamaktadır⁵²⁸.

D. Ödenme Zamanı

İcra ve İflâs Kanunu'nun 305. maddesinin birinci fıkrasının e bendi uyarınca, borçlunun, yargılama giderleri ile ilâm harcını tasdik kararından önce mahkeme veznesine depo etmesi zorunludur. Asliye ticaret mahkemesinin burada yapması gereken, borçlunun depo edeceği gider ve harç tutarını açıkça tespit etmek ve bu tutarı mahkeme veznesine yatırması için borçluya kesin süre vermek olmalıdır⁵²⁹. Mahkeme, hiçbir miktar göstermeksizin, sadece yargılama gider ve ilâm harcının depo edilmesini içeren soyut bir ihtarla yetinmemeli; aksine, borçlunun yatırması gereken tutarı açıkça

⁵²⁸ **Kuru**, s. 473 dn. 210; **Kuru**, C. IV, 3757; **Pekcanitez/Erdönmez**, s. 137; **Ulukapı**, s. 186 dn. 581.

⁵²⁹ **Kuru**, C. IV, s. 3761; **Berkin**, s. 562 ve s. 565; **Gürdoğan**, s. 195-196; **Namlı**, s. 1540 dn. 177. “İcra ve İflâs Kanunu’nun 298. maddesinin 4. bendi [7101 sayılı Kanun’dan sonra: m. 305] uyarınca, konkordatonun tasdiki için gerekli yargılama masrafları ile ilâm harçlarının tasdik kararından önce, borçlu tarafından mahkeme veznesine depo edilmiş olması zorunludur. Borçlu, masrafları kendiliğinden yatırmazsa, ödeme lüzumu mahkemece emredilir. Bu durumda mahkemenin borçluya bu yönde mehil tayin etmesi ve masraf miktarını göstermesi gerekir.” (19. HD., T. 27.06.1995, 195/5906: **Tanrıver/Deynekli**, s. 136 dn. 289); “Yargılama giderleri ve konkordato ilâm harcının yatırılması için usulüne uygun süre verilmeden konkordatonun onanması isteminin reddine karar verilemez.” (11. HD., T. 02.10.1989, 5763/4976: **Eriş**, s. 841); “... yargılama masrafları ve ilâm harcının yatırılması hususu konkordato isteyene tebliğ edilmeden yatırılmadığından bahisle tasdik isteğinin red olunması isabetsiz, temyiz isteği yerinde görülmele hükmün bozulması gerekmiştir.” (12. HD., 06.06.1984, 4893/7230: **Eriş**, s. 865); “Konkordatonun tasdiki için gerekli yargılama masrafları ve ilâm harçları hesaplanarak ödenmesi zımında borçluya, usulen tebligat yapılmadığına göre kararın buna aykırı gerekçesinde isabet yoktur.” (İİD., T. 2.11.1972, 9760/10464: **Altay/Eskiocak**, s. 930).

belirtmelidir. Nitekim, Yargıtay’a göre, bu tarz soyut ihtarların gereğinin yerine getirilmemesi, tasdik talebinin reddi bakımından haklı bir sebep teşkil etmemektedir⁵³⁰. Borçlu, kendisine verilmiş kesin süreye rağmen, yargılama giderleri ile ilâm harcını depo etmezse, tasdik için varlığı zorunlu diğer şartlar bulunsa dahi, sırf bu nedenle, konkordatonun tasdiki talebi reddedilmek zorundadır⁵³¹.

⁵³⁰ “Borçlunun ne kadar yargılama gideri ve ilâm harcı ödemesi gerektiği yapılacak tebligatta açıkça gösterilmelidir. Hiçbir miktar gösterilmeksizin yargılama gideri ve ilâm harcının yatırılması için yapılan ihtar İİK’nın 298/4. maddesine [7101 sayılı Kanun’dan sonra: m. 305] uygun değildir.” (19. HD., T. 16.12.1999, 7551/7739: **Coşkun**, s. 202 dn. 151); “298 nci madde [7101 sayılı Kanun’dan sonra: m. 305] kapsamına giren masrafların yatırılmaması sebebiyle konkordatonun tasdiki isteğinin red edilebilmesi için, borçluya yapılacak kesin süreli ihtarda ödemekle mülzem bulunduğu masraf miktarının açıkça belirtilmesi zorunludur. Tetkik konusu olaya gelince; borçlu vekiline (gerekli ilânın yaptırılması ve muktazi harcın yatırılması, aksi halde gerekli kararın verileceği) şeklinde tebliğ olunan ihbarname bir hakkın düşürülmesi için yeterli değildir. Borçlu vekiline 298/4 madde [7101 sayılı Kanun’dan sonra: m. 305] uyarınca ödenmesi sorumlu masraflar miktarı kayıt edilmek suretiyle kesin mehilli ihtarda bulunularak zamanında gereğini yaptığı takdirde davanın esası incelenip kararın verilmesi lazımdır.” (İİD. T. 02.05.1968, 4656/4549: **Kuru**, s. 473 dn. 211); “İİK’nın 298 maddesinin 4 numaralı bendinde yazılı ve tasdik kararından önce mahkeme veznesine depo edilmesi gerekli yargılama masraflarının ve ilâm harçlarının miktarı tespit edilerek borçluya yapılacak kesin müddetli tebligatta gösterilmesi gerekir. Hiçbir miktar gösterilmeksizin tensipte, 08.05.1984, 05.06.1984, 20.11.1984 ve 27.12.1984 tarihli ara kararlarında yargılama giderlerinin ve ilâm harcını yatırmak (tamamlamak, ihtarına müsteniden ve ihtar gereği yerine getirilmediğinden bahisle konkordatonun tasdiki isteğinin reddolunması isabetsiz, ...” (12. HD., T. 16.12.1985, 4522/1160: YKD/1986/11, s. 1661; **Tanrıver/Deynekli**, s. 136 dn. 290). Aynı yönde, bkz. İİD., t. 14.09.1968, 6432/7863: **Altay/Eskiocak**, s. 915.

⁵³¹ **Tanrıver/Deynekli**, s. 136; **Kuru**, C. IV, s. 3760; **Gürdoğan**, s. 196; **Buruloğlu/Reyna**, s. 72. “Melita Ltd. Şti’nin konkordatonun tasdiki talebi tasdik için gerekli harç ve masrafların kesin mehle rağmen ödenmediği gerekçesiyle reddedilmiş, karar davacı vekiline temyiz edilmiştir. - Konkordatonun tasdikine karar verilebilmesi için tasdikinin gerektirdiği yargılama masrafları ve ilâm harçlarının tasdik kararından önce depo edilmesi gerekir. - Davacı vekiline tasdik harcının yatırılması için

Görüldüğü üzere, yargılama giderlerinin ve ilâm harcının yatırılmamış olması, tek başına tasdik talebinin reddi sebebi sayılmamaktadır. Bunun için, öncelikle borçluya kesin süre verilmeli, bu süreye rağmen ilgili şart yerine getirilmez ise, o zaman tasdik talebi reddedilmelidir. Ayrıca, borçluya yapılacak ihtarda, yargılama giderlerinin ve ilâm harcının verilen süre içinde mahkeme veznesine depo edilmemesi hâlinde tasdik talebinin reddedileceği hususu açıkça yer almalıdır.

Öte yandan, bir görüşe göre, mahkemenin tasdik duruşmasından önceki hazırlık evresinde, depo edilmesi gereken gider ve harç miktarını tespit ederek, borçluya en geç duruşma gününe kadar yatırması gerektiğini bildirmesinin yerinde olacağı ifade edilmiştir. Zira, bu durumda, duruşma esnasında borçluya süre verilmesine ve bu nedenle yargılamanın gecikmesine mahal verilmemiş olur⁵³². Benzer şekilde, başka bir görüşe

26.12.2006 tarihli celsede kesin süre verilmesine rağmen belirtilen meblağı ödemediğinden tasdik talebinin reddi isabetlidir. Açıklanan nedenlerle hükmün ONANMASINA,” (19. HD., 24.01.2008, E. 2007/8256, K. 2007/292: **Coşkun**, s. 206); “*Konkordatonun tasdiki talebinin kabul edilebilmesi için konkordatonun tasdikinin gerektirdiği yargılama masrafları ve ilam harçlarının tasdik kararından önce mahkeme veznesine depo edilmiş olması gerekir. Davacı borçluya konkordatoya tâbi alacaklar üzerinden hesaplanan ilam harcının ödenmesi için kesin mehil verilmiş olmasına rağmen ilam harcı depo edilmemiştir. Mahkemece bu yön gözetilerek yazılı şekilde karar verilmesinde bir isabetsizlik bulunmamaktadır.*” (9. HD., T., 27.11.2008, 8414/11593: **Bilgen**, s. 261); “*Konkordato harcı binde beş mahkemece verilen uygun sürede yatırılmazsa, konkordatonun onanması istemi red edilir.*” (11. HD., T. 14.09.1990, 5573/5412: **Eriş**, s. 876); “*İİK. ’nın 298/4 maddesinde açıklandığı gibi, konkordatonun tasdiki için yargılama masrafları ve ilâm harçlarının tasdik kararından önce borçlu tarafından mahkeme veznesine depo edilmesi zorunludur. Borçl, bu masrafları kendiliğinden yatırmazsa, ödemesi lüzumu mahkemece emrolunur. Tetkik konusu olayda mahkeme borçluya bu hususta, mehil tayin etmek ve masraf miktarlarını göstermek suretiyle kesin neticeli ihtarda bulunduğu halde depo kararı yerine getirilmediğinden verilen karar doğrudur.*” (İİD., T. 21.03.1969, 3109/3083: **Altay/Eskiocak**, s. 918).

⁵³² **Kuru**, s. 473 dn. 211; **Kuru**, C. IV, s. 3761. Karş. **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 503. “... Mahkemece, 12.05.1993 günlü tensip kararının 5. Maddesinde konkordato talep eden

göre, tensiple birlikte depo edilecek yargılama gider ve ilâm harcı miktarı, açıkça borçluya bildirilmelidir. Tensiple bildirilen miktar yatırılmamış ise, eksikliğin giderilmesi için borçluya kesin süre verilmeli, giderilmez ise, tasdik talebi reddedilmelidir⁵³³. Kanaatimizce, tasdik duruşmasının mümkün olan en kısa sürede sonuçlandırılabilmesi için, borçluya yapılacak bildirimde, sadece yatırılması gereken miktarın belirtilmesiyle yetinilmeyip, ayrıca en geç duruşma gününe kadar yatırılması gerektiğinin ve yatırılmaz ise, tasdik talebinin -diğer şartlar mevcut olsa bile- reddedileceğinin ihtarı da yer almalıdır. Bununla birlikte, mahkemece tespit edilen miktar, yargılama giderleri ile ilâm harcını karşılamaya yetmemiş ise, duruşma esnasında borçluya kesin süre verilerek eksiklik tamamlattırılmalıdır⁵³⁴. Mahkemenin, böyle bir ihtimale karşı, yargılama giderleri ile ilâm harcı miktarını biraz fazlaca tespit etmesinde yarar vardır⁵³⁵.

borçlunun borç miktarı olan 19.475.144.177 TL üzerinden %0.5 nispetinde konkordato tasdik harcı olan 97.375.700 TL'nin duruşma gününe kadar mahkeme veznesine yatırılması için kesin mehil verilmiş ise de harcın verilen kesin mehil süresinde yatırılmadığı anlaşıldığından davanın bu nedenle reddi gerekirken kabulü isabetsizdir...” (19. HD. T. 20.10.1993, 6282/6805: **Bilgen**, s. 267). Bu karara rağmen, Yargıtay’ın yerleşik uygulaması, duruşma esnasında borçluya süre verilebileceği yönündedir. Nitekim, bkz. 19. HD., 24.01.2008, E. 2007/8256, K. 2007/292: **Coşkun**, s. 206; 19. HD., T. 05.10.2000, 4888/6465: **Bilgen**, s. 263. Aynı şekilde, yatırılan miktar eksik ise, bu da duruşma esnasında borçluya kesin süre verilerek giderilebilecek bir eksikliktir: “*Borçlu tarafından konkordatoya tâbi alacakların %0.5’i miktarında ilâm harcı yatırılmış bakiye %01’lik bölüm yatırılmamıştır. Yatırılması gereken bakiye ilâm harcının miktarı da belirtilmek suretiyle borçluya yatırması için kesin mehil verilmeden bu koşulun yerine getirilmediğine ilişkin mahkeme gerekçesi İİK’nun 298/4. maddesine [7101 sayılı Kanun’dan sonra: m. 305] aykırıdır.*” (19 HD., T. 08.05.1997, 2177/4676: **Bilgen**, s. 267).

⁵³³ **Tanrıver/Deynekli**, s. 136.

⁵³⁴ **Hatipoğlu**, s. 192.

⁵³⁵ **Kuru**, s. 473 dn. 211; **Kuru**, C. IV, s. 3761.

Borçlu, mahkemenin kendisinden talep ettiği yargılama giderleri ile ilâm harcının gereğinden fazla olduğu inancında olsa bile, tasdik kararından önce, mahkeme veznesine söz konusu gider ve harcı ödemelidir⁵³⁶. Zira, arta kalan miktar ilerde borçluya iade edilecektir⁵³⁷.

VII. Dürüstlük Şartı

A. Genel olarak

Konkordatoda dürüstlük şartı, konkordatonun tarihsel gelişim süreciyle bağlantılı olarak her seferinde yeniden gözden geçirilmesi gereken ve üzerinde titizlikle durulmayı hak eden bir şart olmuştur. Özellikle, konkordato kurumuna yönelik değişen bakış açısı ve kurumun zamanla üstlendiği yeni vazifeler, bu şartın tekrar ele alınmasını zorunlu kılmıştır. Bunun bir sonucu olarak, öğretide de dürüstlük şartına yönelik birtakım tartışmalar meydana gelmiştir. Kanımızca, konunun daha iyi ortaya konulabilmesi, dürüstlük şartının konkordatonun gelişim serüveni içerisinde anlatılmasını gerekli kılmaktadır. Zira, ancak bu hâlde, dürüstlük şartının konkordato bakımından neden üzerinde durulması gereken bir şart olduğu daha iyi anlaşılabilir. Kaldı ki, dürüstlük şartının konkordatonun tasdiki için hâlâ aranması gereken bir şart olup olmadığı da, bizi zorunlu olarak buna sevk etmektedir.

⁵³⁶ Tanrıver/Deynekli, s. 136; Kuru, s. 473 dn. 211.

⁵³⁷ Kuru, s. 473 dn. 211.

B. 4949 Sayılı Kanun'dan Önceki Dönemde

4949 sayılı Kanun değişikliğinden önceki konkordato hükümlerinde, dürüstlük şartının bu kurum üzerinde nasıl bir öneme sahip olduğu, incelenmesi gereken bir meseledir. Bu dönemde konkordato, dürüst boşluya tanınmış hukukî bir lütuf olarak kabul edilmektedir⁵³⁸. Bu nedenle, konkordatoya başvuru imkânı alacaklılardan mahrum bırakılıp münhasıran borçluya tanınmıştır (mülga m. 285). Öte yandan, konkordato ancak dürüst borçluların yararlanabileceği bir imkân olduğundan, konkordato hükümleri de bu doğrultuda düzenlenmiştir. Nitekim, bu dönemde borçluya mühlet verilebilmesinin şartlarını düzenleyen mülga 286. maddede “... işlerindeki doğruluğu” ve “projenin alacaklıları zarara sokmak kasdından âri olup olmadığı” ifadelerine yer verilerek, haklarında mühlet kararı verilebilecek borçluların ancak dürüst kimseler olması gerektiğine işaret edilmekte idi. Bundan başka, mülga 290. maddenin ikinci fıkrasında, “... hüsnüniyetinden şüpheyi haklı gösterir bir hareket” borçlu hakkında verilen mühletin kaldırılmasının bir sebebi olarak gösterilmekte idi. Sonra, konkordatonun tasdiki şartlarını düzenleyen mülga 298. maddede “alacaklıların zararına olarak doğruluk haricinde yahut pek büyük hıfvetle hiçbir muamele yapmamış olmak” denilerek, konkordatonun tasdik edilebilmesi için dürüstlük şartı kurucu bir unsur olarak varlığını korumakta idi. Görüldüğü üzere, bu dönemdeki mevcut düzenlemeler karşısında dürüstlük şartı, konkordato nezdinde âdetâ “olmazsa olmaz” bir şart niteliğini haizdir. Burada borçlunun kötünîyetli sayılabilmesi için, alacaklılara zarar verme kastı ile hareket ettiğinin araştırılmasına gerek yoktur; onun, işlemlerinde doğruluk ve güven kuralına

⁵³⁸ Nitekim, bkz. **Buruloğlu/Reyna**, s. 18 ve s. 22; **Gürdoğan**, s. 164; **Tanrıver**, s. 3; **Tanrıver/Deynekli**, s. 29; **Berkin**, Hukukî Mahiyet, s. 193-194; **Berkin**, Konkordato, s. 28; **Keser, L.:** Dürüstlük Kuralı ve Konkordato Mühleti Bakımından Önemi, (Prof. Dr. Mahmut Tefvik Bırsel’e Armağan, İzmir 2001, s. 253-265); s. s. 258.

uymaması yeterlidir. Zira, bu dönemde aranan dürüstlük şartından maksat, sübjektif değil; objektif iyiniyettir⁵³⁹.

Ancak, konkordato bakımından sahip olduğu bu öneme rağmen, dürüstlük şartının kimi hâllerde esnetilmesi gerektiği, bu dönemde dahi öğretide ifade edilen bir husus olmuştur. Örneğin, tüzel kişiler bakımından dürüstlük şartı büsbütün değerlendirme dışı bırakılmamışsa da⁵⁴⁰, *POSTACIOĞLU*, şirketler tarafından teklif edilen konkordatoda dürüstlük şartı aranırken daha esnek ve ihtiyatlı davranılması gerektiğini, aksi hâlde, sırf yöneticilerin dürüstlikle bağdaşmayan tutum ve davranışları nedeniyle konkordatonun reddedilebileceğini, bunun ise hisse sahipleri ile alacaklılar için zararlı sonuçlar doğurabileceğini ifade etmiştir⁵⁴¹. Yine, *KURU*, malvarlığının terki suretiyle konkordatoda dürüstlük şartının aranacağını belirttikten sonra, bu tarz konkordatonun daha çok alacaklılar lehine olmasını gerekçe göstererek borçlunun dürüst olmayan davranışlarına rağmen, konkordatonun tasdik edilebilmesi gerektiğine işaret etmiştir⁵⁴².

Bu dönemde, dürüstlük şartına yönelik en ciddi (ve belki de tek) eleştiri, *ÖZTEK* tarafından yapılmıştır. Konkordatonun “hukukî bir lütuf” olduğu anlayışının terk edilmesi gerektiğine işaret eden yazar, konuya ahlâkî ölçütlere göre değil, ekonomik ölçütlere göre yaklaşılması gerektiğini ifade etmiştir. *ÖZTEK*’e göre, borçlunun malvarlığının alacaklı ve ekonomi için yararlı şekilde tasfiyesi mümkün ise, dürüst olmayan borçlu ile işletmesi

⁵³⁹ **Tanrıver, S.:** Konkordatonun Tasdiki Şartı Olarak Dürüstlük Koşulu, (BATİDER/1994/XVII/4, s. 65-73), s. 65-66; **Tanrıver/Deynekli**, s. 77-78; **Berkin**, Konkordato, s. 83; **Ansay**, s. 346; **Ulukapı**, s. 149. Ayrıca, bkz. **Arslan, R.:** Medeni Usul Hukukunda Dürüstlük Kuralı, Ankara 1989, s. 141.

⁵⁴⁰ Nitekim, bkz. **Berkin**, s. 530; **Postacioğlu**, s. 22; **Tanrıver/Deynekli**, s. 82; **Kuru**, s. 411 dn. 11; **Kuru**, C. IV, s. 3727; **Belgesay**, s. 18; **Hatipoğlu**, s. 179.

⁵⁴¹ **Postacioğlu**, s. 22. Aynı yönde, bkz. **Belgesay**, s. 13; **Belgesay**, Şerh, s. 511. Buna rağmen, o dönemde **Berkin** bu konuda daha katı bir tutum sergilemiş, sırf hisse payı sahipleri ile alacaklıların zarar göreceği düşüncesiyle dahi bu şekildeki bir neticeye varılmasını doğru görmemiştir (**Berkin**, s. 530-531).

⁵⁴² **Kuru**, C. IV, s. 3880; **Kuru**, s. 528.

birbirinden bağımsız bir değerlendirmeye tâbi tutulmalıdır. Yazarın “*insan ve işletme ayrımı*” ifadesiyle özetlenebilecek bu görüşüne göre, dürüstlikle yanlış ekonomik tercihlerin birbirine karıştırılmaması gerekir. Özellikle, borçlunun dürüst olmaması nedeniyle konkordatonun reddi, birçok işçi istihdam eden büyük işletmeler bakımından ciddi olumsuz sonuçlara yol açmaktadır. Oysa yazara göre, dürüst olmayan borçlu mallarının akıbetinden bağımsız olarak cezalandırılmalıdır. Gerçekten, borçlu doğruluk haricindeki davranışları nedeniyle ayrıca cezaî yaptırımlara uğrayabilir; oysa, işletmesinin devamlılığı bundan bağımsız olarak ele alınmadığında ortaya çıkan sonuç kimsenin menfaatine olmamaktadır. Yazar, bu duruma, Trakya’nın çok önemli bir fabrikasının konkordato teklifinin, tekliften hemen önce bir bankadan büyük miktarda kredi çekmesi ve bu davranışın mahkemece alacaklıları ızrar kastı taşıyan kötü niyetli bir davranış olarak kabul edilip reddedilmesini, uygulamadan bir örnek olarak göstermiştir. Bu fikirlerine rağmen yazar, mevcut hukukî düzenleme karşısında mahkemenin red kararının yerinde olduğunu ifade etmekten de kaçınmamıştır⁵⁴³.

Sonuç olarak, 4949 sayılı Kanun değişikliğinden önce, mevcut düzenlemeler karşısında dürüstlük şartı, konkordato bakımından vazgeçilmez bir unsur niteliğine sahiptir. Bu çerçevede, konkordato ister Kanun’da öngörülen alacaklı çoğunluğu ile kabul edilmiş olsun, ister işletmenin ayakta kalması imkân dâhilinde bulunsun, borçlu dürüst değil ise, konkordatonun tasdiki reddedilmektedir. Nitekim Yargıtay, o dönemde vermiş olduğu bir kararında, borçlunun sunmuş olduğu bilançoda tüm borçlarını göstermemiş olmasını dürüstlikle bağdaştırmayıp tasdik talebinin reddi cihetine giden yerel mahkeme kararını onamıştır⁵⁴⁴. Yine, Yargıtay’a göre borçlunun mecbur olduğu defterleri hiç yahut

⁵⁴³ **Öztek**, Sempozyum, s. 242.

⁵⁴⁴ “*Borçlunun mühlet talebinde bulunurken borçlarını gösteren listede bulunmayan şirket ortakları Hakan 12.500.000.000 TL, Sibel ..12.500.000.000 TL, Burhan Berkmen 25.708.100.000 TL İsmail Zafer .. 10.968.604.991 TL olarak bildirilmiş, bunlar haricinde O... Elektrik 2.535.517.585 TL, A... Elektrik*

usulüne uygun tutmamış olması, onun dürüst olmadığına karine teşkil etmektedir⁵⁴⁵. Son olarak, borçlunun mühlet talebinden kısa bir süre önce aşırı borçlanmış olması, borçlunun dürüst olmadığından bahisle tasdik talebinin reddini gerektirmiştir⁵⁴⁶.

*Ltd. Şti. 43.228.984.537 TL, S... Plastik Ltd. Şti. 248.946.250 TL, Zeliha 9.200.000.000 TL alacağını kaydettirmiş, borçlu tarafından bu alacaklar kabul edilmiştir. Bunlar arasında, mühletten önce doğan bir kısım borçları bilançoda göstermeyen borçlunun konkordato talebinin, alacaklıları zarara sokmak amacından arınmış olduğunun kabulü mümkün değildir. Mahkemece bu yönler gözetilerek 'konkordatonun tasdiki için gerekli dürüstlük koşulunun bulunmadığından, tasdik talebinin reddine' karar verilmesinde bir isabetsizlik bulunmamaktadır.” (19. HD., T. 25.5.2000, 2688/3963: **e-uyar**).*

⁵⁴⁵ “Muteriz alacaklılar borçlunun ... ticaret defterinin kanunî şartları ve bilhassa kapanış tasdikini haiz olmadığını, ... kaydederek kötü niyetli borçlunun konkordato talebinin kabul edilmeyeceği bildirilmiş olduklarına göre, bu iddialar gereği gibi tahkik ve karar yerinde münakaşa edilmeksizin ve teminat göstermeye mahâl olmadığından bahisle konkordatonun tasdik edilmesi usûle aykırı, temyiz isteği yerinde görüldüğünden hükmün, İİK’nın 366 ve HMUK ‘un 428. maddeleri uyarınca **BOZULMASINA...**” (İİD., T. 26.05.1966, 5920/5786: **Altay/Eskiocak**, s. 911);

⁵⁴⁶ Mahkemece, ‘davacı borçlunun konkordato talebinden kısa süre önce aşırı borçlandığı, alacaklıların alacaklarının dayanağı teşkil eden bonoların bir kısmının tanzim tarihinin mühlet talebinden sonra olduğu, nisap oluşturmak için hayali alacaklar yaratan borçlunun dürüst kabul edilemeyeceği’ gerekçesiyle ‘konkordatonun tasdiki talebinin reddine’ karar verilmiş, hüküm davalı vekilince temyiz edilmiştir. - Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere ve özellikle konkordato, dürüst borçlular için kabul edilmiş bir müessese olup, konkordato mühleti talebinden kısa bir süre önce aşırı borçlanan ve nisap oluşturmak için alacaklılar ihdas eden borçlunun dürüst olmadığının kabulü ile tasdik isteminin reddine karar verilmesinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre, davacı vekilinin yerinde görülmeyen temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün **ONANMASINA...**” (19. HD., T. 04.04.2002, 9106/2532: **E-Uyar**).

C. 4949 Sayılı Kanun Döneminde

Tarihsel gelişimi içerisinde konkordato, sadece borçluyu iflâs tehdidinden kurtarmasıyla değil, diğer yandan, iflâsın doğurduğu sakıncaları ortadan kaldırması ve işletmeleri ayakta tutarak milli ekonomiye katkı sağlamasıyla, ayrıca önem arz etmeye başladı⁵⁴⁷. Gerçekten, iflâsın yıkıcı etkisi, hem alacaklıların istenen düzeyde tatmin edilmesini engelliyor, hem de bazı dokunuşlarla yaşaması mümkün olan işletmelerin ekonomik kimliklerini yitirmesine neden oluyordu. Başka bir anlatımla, dürüst olmadığından bahisle konkordatodan yararlandırılmayan borçlu için artık kaçınılmaz olan iflâs, alacaklarına bir an önce kavuşmak isteyen alacaklıların ve kurtarılması mümkün işletmelerin aleyhine sonuçlar doğuruyordu. Özellikle, geniş çaplı istihdam kabiliyeti bulunan işletmelerin ortadan kalkması hâlinde, bunun nasıl bir işsizlik furçasına yol açacağı göz önüne alındığında, borçlunun dürüst olmaması ile konkordatodan yararlandırılması arasındaki ilişki, yeniden gözden geçirilmeyi gerektiriyordu.

İşte, bir taraftan alacaklıların menfaatine sonuçlar doğurması, diğer taraftan işletmelerin ayakta kalmasına katkı sağlamasıyla âdeta bir yeniden yapılandırma kimliğine bürünen konkordatoda borçlunun dürüstlüğü, bir ölçüde göz ardı edilmesi gereken bir şart konumuna düşmüştür. Borçlunun dürüst olmayan tutum ve davranışlarına rağmen, alacaklıların ve kamu ekonomisinin konkordatodan elde edeceği menfaat, kanun koyucuyu, birtakım düzenlemeler yapmaya itmiştir. Bu çerçevede, 2003 yılında yapılan 4949 sayılı Kanun değişikliği ile, mühlet verilmesine ilişkin şartları düzenleyen 286. maddede yer alan “... işlerindeki doğruluğu” ibaresi, madde metninden çıkartılmıştır. Gerekçe’de bu husus, “... tetkik merciinin ... verilecek kararı objektif ölçütlere dayandırması esası kabul edilmiştir. Bu bağlamda dürüstlük şartı ... kaldırılmıştır.

⁵⁴⁷ Yılmaz, Düşünceler, s. 102; Altay/Eskiocak, s. 5.

Borçlunun konkordato talebinden önce işlerindeki doğruluğu şartı ise alacaklıların menfaatleri karşısında önemini yitirmiştir. Bu açıdan bakıldığında, hâkim, işçilerin işletmenin muhafaza edilmesindeki menfaatini dahi dikkate alabilecektir.” şeklinde ifade edilmiştir⁵⁴⁸. Keza, konkordatonun tasdiki şartlarını düzenleyen mülga 298. maddede *“alacaklıların zararına olarak doğruluk haricinde yahut pek büyük hiffetle hiçbir muamele yapmamış olmak”* ifadesi madde metninden çıkartılarak, konkordatonun tasdikinde dürüstlük şartına yer verilmemiştir. Öte yandan, konkordatonun dürüst borçluya tanınmış hukukî bir lütuf olmaktan ziyade, bir yeniden yapılandırma aracına dönüşmesinin sonucu olarak, alacaklılara da konkordato talep edebilme yetkisi verilmiştir (m. 285)⁵⁴⁹.

⁵⁴⁸ 4949 sayılı Kanun’un hükümet gerekçesi, m. 69.

⁵⁴⁹ Bu değişikliğin gayesini Tanrıver, şu şekilde izah etmiştir: *“Borçlunun yanısıra, alacaklılara da, konkordato talep etme olanağının tanınması karşısında, konkordatonun, artık, sadece borçluya tanınan hukuki bir lütûf olmaktan çıkartılıp; borçlunun yanısıra, alacaklıların ve hatta kamunun menfaatlerinin dengelenmesine ve bir potada uzlaştırılmasına hizmet eden bir hukuki kuruma dönüştürülmek istendiği söylenebilir.”* (Tanrıver, Değişiklikler, s. 69; Tanrıver, Değerlendirmeler, s. 265).

Gelgelelim, 4949 sayılı Kanun’la yapılan bu değişikliklere rağmen, gerek mahkeme itihatlarında⁵⁵⁰ gerek öğretide kimi yazarlarca⁵⁵¹, dürüstlük şartının konkordato bakımından varlığı zorunlu şartlar arasında sayılmasından imtina edilmemiştir. “*Borçlunun işlerindeki doğruluğu*” artık mühlet verilebilmesi için bir şart olarak öngörülmemiş ve Gerekçe’de dürüstlük şartının açıkça kaldırıldığı belirtmiş olmasına rağmen, bahsedilen şartın hâlâ aranması gerektiğini savunan görüşün gerekçesini, *TANRIVER*’in konuya ilişkin şu ifadeleri, yeterince açıklar niteliktedir: “Kanun koyucu, yeni düzenlemede, ‘borçlunun işlerindeki doğruluğu’ ibaresinin yerine, işletmesinin ekonomik anlamda ayakta kalabilirliğinin temin edilmesini temel alan ve

⁵⁵⁰ “*Konkordato teklif eden borçlunun dürüst olması tasdikin şartlarındandır. Olayımızda temyize başvuran bazı alacaklıların dosyaya sunduğu sözleşmelere göre davacı borçlunun bazı alacaklılardan olumlu oy almak için proje dışı sözleşmeler yaparak, bu alacaklılara faizli ödeme öngördüğü anlaşılmaktadır. Tasdik edilen projede davacı, borçlarını 18 ayda faizsiz olarak ödemeyi teklif etmiş olmasına rağmen projenin dışına çıkararak alacaklılar arasında adaletsizlik yaratacak şekilde sözleşme yapmış olması konkordatonun “dürüstlük kuralına” uygun düşmemektedir. Mahkemece yapıldığı iddia edilen bu sözleşmeler üzerinde durularak gerçekten bu şekilde sözleşmeler yapılmış olması halinde dürüst davranmayan borçlunun konkordatonun tasdiki talebinin reddine karar verilmesi gerekir.*” (23. HD., T. 27.03.2017, E. 2015/8856, K. 2017/939: **LegalBank**); “*2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda 4949 sayılı Kanunla değişik 286.maddesinde dürüstlük koşulu öngörülmemişse de aynı madde de konkordato projesinin alacaklıları zarara sokmak kasdından ari olması koşulu ngrlmş, aynı Kanunun 308.maddesinde [7101 sayılı Kanun’dan sonra: m. 308/f] konkordatonun süniyetle muallel olması halinde tamamen feshinin istenebileceğine ilişkin düzenlemenin muhafaza edilmiş olması karşısında konkordato tebliğinin iyiniyet kurallarına aykırı ve alacaklılara zarar verme amacıyla yapılmaması gerektiği sonucuna varılmalıdır.*” (19. HD., T. 30.6.2005, 568/7353: **KİBB**); “*Davacı borçlunun nisabı oluşturmak için alacaklı olmayanları alacaklı gösterdiği anlaşılmaktadır. Borçlunun alacaklıların zararına olarak doğruluk haricinde yaptığı bu işlem dürüstlük kuralına aykırı olup, tasdik talebinin reddi gerekir.*” (19.HD. T. 11.12.2003, 9649/12518: **Kuru**, El Kitabı, s. 1491).

⁵⁵¹ **Kuru**, El Kitabı, s. 1490; **Tanrıver**, Değişiklikler, s. 87; **Tanrıver**, Değerlendirmeler, s. 266-267 ve s. 280; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 48; **Atalay**, s. 99.

bunun en önemli aracı olarak algılanan tümüyle ekonomik veriler üzerine kurulu bir ölçüt işlevini gören ‘konkordatonun başarı ihtimali’ ibaresini, ikame etmek istemiştir. Ancak, her nedense, yasal değişiklik yapılırken, İcra ve İflâs Kanunu’nun 286. maddesinde yer alan ‘projenin alacaklıları zarara sokma kastından âri olup olmaması’ ibaresi çıkartılmamıştır. Sözü edilen ibarenin muhafaza edilmiş bulunması, genel çerçevede, kusur araştırması temeline dayalı olarak, daha dar kapsamda da olsa, borçlunun dürüstlüğü, mühlet verilmesi aşamasında, hâlâ yasal bir koşul olarak aranması gerektiğine, üstü örtülü bir biçimde de olsa işaret etmektedir. Yapılan bu tespit karşısında, gerçekleştirilen yasal değişiklikle, borçlunun dürüst olmasının konkordato mühleti verilmesi bağlamında artık aranmayacağı gibi bir izlenim yaratılmışsa da, bu izlenim gerçekçi bir temele dayanmamaktadır. Bu durumda, tetkik merci konkordato mühleti talebini karara bağlarken, projenin alacaklıları zarara sokma kastından âri olup olmadığını belirleme temelinde, kusur araştırmasını baz almak suretiyle, borçlunun dürüst olup olmadığını tayine çalışacaktır”⁵⁵². Gerçekten, mühlet verilebilmesinin şartlarını düzenleyen 286. maddede, “... ve işlerindeki doğruluğu” ibaresi madde metninden çıkartılırken, aynı maddede yer alan “*projenin alacaklıları zarara sokma kastından âri olup olmaması*” ibaresi korunmuştur. Öte yandan, yazara göre, 4949 sayılı Kanun’la yapılan değişikliklere rağmen, borçlunun tasarruf yetkisinin veya konkordato mühletinin kaldırılmasının bir sebebi sayılan “... iyi niyetinden şüpheyi haklı gösterir bir harekette bulunması” ibaresinin Kanun’da muhafaza edilmiş bulunması ve kötü niyetle sakatlanmış konkordatonun alacaklılardan biri tarafından feshedilmesinin mahkemeden

⁵⁵² **Tanrıver**, Değişiklikler, s. 71-72; **Tanrıver, S.:** İflâs Dışı Adi Konkordatoya İlişkin Güncel Sorunlar Ve Bazı Değerlendirmeler, (Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukçuları Toplantısı-VIII, Abant 9-10 Ekim 2009, s. 255-280), s. 263-264; **Tanrıver**, Değerlendirmeler, s. 266-267;

istenebiliyor olması, konkordato prosedüründe dürüstlüğün hâlâ etkin bir rol oynadığının göstergelerini oluşturmaktadır⁵⁵³.

Yine, *KALE*, 4949 sayılı Kanun’la konkordatonun iyileştirme işlevini arttırmaya yönelik yapılan değişikliklere rağmen, mevcut hükümler karşısında dürüstlük şartının gerek mühlet gerek konkordatonun tasdiki aşamasında hâlâ aranması gereken bir şart olduğunu belirtmiştir. Yazara göre, tıpkı 4949 sayılı Kanun değişikliği öncesi dönemde olduğu gibi, dürüstlük şartı, hem borçlunun konkordato talebinden önceki dönemdeki, hem de konkordato prosedürü içerisindeki işlemlerinde göz önünde bulundurulması gereken bir şart niteliğini haizdir⁵⁵⁴.

Buna karşılık, bu dönemde *TAŞPINAR AYVAZ*, aksi yönde görüş belirten isim olmuştur. *TAŞPINAR AYVAZ*, özellikle borçlunun konkordato teklifinden önceki dönemdeki işlerindeki dürüstlüğünün konkordato bakımından artık bir önemi kalmadığını ifade etmiştir. Bu bağlamda yazar, mülga 290. maddede yer alan ve borçlunun tasarruf yetkisinin veya mühletin kaldırılmasının bir sebebi olarak gösterilen “*borçlunun iyiniyetinden şüpheyi haklı gösterir hareketi*” ibaresinin konkordato süreciyle sınırlı olarak algılanması gerektiğini savunmuştur. Yazara göre, burada aranan iyiniyetin, konkordato talebinden önceki borçlunun işlerindeki dürüstlüğü ile bir ilgisi bulunmamaktadır; borçlunun tasarruf yetkisinin ya da konkordato mühletinin kaldırılmasına asıl neden olan, onun konkordato süreci içerisindeki isteksizliği, yardıma ve bilgi aktarmaya yanaşmamasıdır⁵⁵⁵. Öte yandan, *TAŞPINAR AYVAZ*’a göre,

⁵⁵³ **Tanrıver**, Değişiklikler, s. 72; **Tanrıver**, Değerlendirmeler, s. 267. Aynı yönde, bkz. **Kuru** El Kitabı, s. 1450-1451.

⁵⁵⁴ **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 49. Karş. **Belgesay**, s. 12. 7101 sayılı Kanun değişikliğinden sonra yine aynı görüş için, bkz. **Kale**, Konkordato, s. 265.

⁵⁵⁵ **Taşpınar Ayvaz**, s. 243-244. Ayrıca, bkz. **Taşpınar**, s. 58 ve s. 77. 7101 sayılı Kanun değişikliğinden sonra yine aynı görüş için, bkz. **Taşpınar Ayvaz, S.:** Konkordatonun Tamamen Feshi, (7101 sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, MİHBİR 16. Toplantı, 5-6 Ekim 2018 / Antalya, s. 197-205), s. 202.

konkordatoda dürüstlük şartının hâlâ geçerliliğini koruduğuna bir gerekçe olarak gösterilen ve konkordatonun tamamen feshi hükmünde (mülga m. 308) yer alan “suiniyet” ibaresinin de borçlunun işlerindeki dürüstlüğü ile bir ilgisi bulunmamaktadır. Buradaki suiniyetin gerek borçlu gerek üçüncü kişilerce yapılan doğruluk ve güven kurallarına aykırılığı ifade ettiğini belirten yazar, konkordatonun feshedilmesine neden olan suiniyetten anlaşılması gerekenin, borçlunun o güne kadarki ticari faaliyetlerindeki dürüstlüğü aykırı fiillerinin değil; konkordatonun meydana gelmesini sağlamak üzere gösterdiği kötünietli davranışlarının olması gerektiğine vurgu yapmıştır. Bu nedenle, yazara göre, konkordato talep etmeden önceki dönemdeki borçlunun işlerinde göstermiş olduğu dürüstlüğü aykırı tutum ve davranışlar, konkordatonun feshi sebebi sayılmazlar. Yine yazar, mühlet verilebilmesine yönelik serdedilen “*projenin alacaklıları zarara uğratma kastından âri olması*” şartını da bu bağlamda değerlendirmektedir. Netice itibariyle, dürüst olmayan borçlu ile mallarının kaderinin ayrı değerlendirilmesini vurgulayan ve konkordato prosedürünün olabildiğince objektif ölçütler temelinde yürütülmesini savunan yazara göre, borçlunun konkordato talebine kadarki eylem ve işlemleri için dürüstlük araştırması yapılmamalı; ancak, bu talepten sonra gerek mühlet almak gerek konkordatoyu tasdik ettirmek için borçlunun dürüstlüğü, doğruluk ve güven kurallarına aykırı talepleri geri çevrilmelidir⁵⁵⁶.

BUDAK da, bu dönemde belirtmiş olduğu bir görüşünde, hakkında konkordato prosedürü işletilecek işletmenin ödeme güçlüğü içine düşmesinde borçlunun dürüstlüğüne artık göz önünde bulundurulması gereken bir unsur olmadığını belirtmiştir. Buna karşılık, yazar, gerek suiniyetle muallel konkordatonun feshedilebilmesini, gerek konkordatonun alacaklılara zarar verme kastından âri olmasını ve dürüstlüğü aykırılık hâllerinde borçlunun tasarruf yetkisinin kaldırılmasını gerekçe

⁵⁵⁶ **Taşpınar Ayyaz**, s. 243-244. Benzer yönde, bkz. **Doğan**, s. 181 vd.

göstererek, konkordato prosedürü içerisinde dürüstlüğün hâlâ etkin bir rol oynadığının altını çizmiştir⁵⁵⁷.

D. 7101 Sayılı Kanun Döneminde

2018 yılında yapılan 7101 sayılı Kanun değişiklikleri de, tıpkı 4949 sayılı Kanun döneminde olduğu gibi, konkordato kurumunu yeni anlayış çerçevesinde revize etmeye yöneliktir. Başka bir anlatımla, konkordatoyu bir iyileştirme veya yeniden yapılandırma aracı olarak telakki eden yeni yaklaşımın izleri, 7101 sayılı Kanun değişikliklerinde de görülmektedir. Bu çerçevede, yapılan değişikliklerde, borçlunun menfaatinden ziyade, ödeme güçlüğü içerisinde bulunan işletmelerin kurtarılmasına odaklanılmıştır. Bu ise, beraberinde dürüstlük şartının yeniden gözden geçirilmesini gerektirmiştir. Söz gelimi, mülga 290. maddede yer alan ve mühletin kaldırılma sebebi olarak gösterilen *“borçlunun iyiniyetinden şüpheyi haklı gösterir bir hareket”* ibaresi, madde metninden açıkça çıkartılmıştır. Gerekçe’de bu değişikliğin sebebi, *“Yeni düzenlemede borçlunun ve alacaklıların menfaati kadar ve hatta bu menfaatlerden de fazla ticari işletmenin menfaatlerine odaklanıldığından, mevcut Kanun’un 290 ıncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan ‘iyiniyetinden şüpheyi haklı gösterir bir hareket’ kriteri kanuna alınmamaktadır”*⁵⁵⁸ şeklinde ifade edilmiştir.

Görüldüğü üzere, 4949 sayılı Kanun döneminde, dürüstlük şartının konkordato prosedürü içerisinde hâlâ önemli bir işlevi haiz olduğunu belirten görüşün dayanak noktalarından birini oluşturan bu ifade, 7101 sayılı Kanun döneminde, konkordatonun iyileştirme işlevini ön plana çıkarmak amacıyla Kanun’dan çıkartılmıştır. Böylece,

⁵⁵⁷ **Budak, A. C.:** Tartışmalar, (Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukçuları Toplantısı-VIII, Abant 9-10 Ekim 2009, s. 281-295), s. 282.

⁵⁵⁸ 7101 sayılı Kanun’un hükümet gerekçesi, m. 24.

mühletin yahut tasarruf yetkisinin kaldırılmasına yönelik subjektif ölçütlerden uzaklaşmış; borçlunun sadece yasak tasarruflardan birini yapması ya da komiserin talimatlarına aykırı davranması hâlinde bahsedilen yaptırımın uygulanacağı belirtilerek (yeni m. 297) tamamen objektif ölçütler benimsenmiştir. Yine, 4949 sayılı Kanun döneminde, konkordatonun tasdiki şartları arasında dürüstlük şartının açıkça sayılmaması, bu Kanun döneminde de muhafaza edilen esaslardan biri olmuştur.

Buna karşılık, konkordatonun tamamen feshinde borçlunun dürüstlüğü, nasıl ki 4949 sayılı Kanun döneminde etkin bir rol oynamaya devam ettiyse, 7101 sayılı Kanun döneminde de ilgili maddede dürüstlük şartına hâlel getirecek değişiklikler yapılmayarak, aynı esasın benimsenmesine devam edilmiştir. Bu dönemde, konkordatonun tamamen feshinde yapılan tek değişiklik, mülga 308. maddede yer alan “*suinîyetle muallel*” ibaresi yerine, “*kötü niyetle sakatlanmış*” ibaresinin tercih edilmesidir (yeni m. 308/f). Bu nedenle, kötü niyetle sakatlanmış konkordatonun tamamen feshini, alacaklılardan herhangi biri, konkordatoyu tasdik eden mahkemeden isteyebilecektir. O hâlde, bu dönemde de, konkordato prosedürü içerisinde borçlunun dürüstlüğüne nasıl bir öneme sahip olduğu, hâlâ cevaplandırılması gereken bir sorudur.

ALTAY/ESKİOCAK, konkordato nezdinde dürüstlük şartının tamamen göz ardı edilemeyeceğini ileri sürmektedir. Yazarlar, yukarıda belirtmiş olduğumuz, yani konkordatonun feshinde kötüniyet unsurunun korunuyor olmasını ve “*borçlunun alacaklıları zarara uğratmak kastıyla hareket ettiğinin anlaşılması hâlinde*” mühletin kaldırılabilceğini görüşlerine gerekçe olarak göstermektedirler. Bu nedenle, borçlunun dürüstlüğüne aykırı eylemlerinin konkordatonun akıbetinde bir tesire sahip olmayacağı fikrine mesafelidirler. Bu çerçevede, yazarlara göre, borçlunun hileli ve muvazaalı alacaklar yaratması, aktif ve pasifini tahrif etmesi ve mahkemenin izni olmaksızın yasak tasarruflardan biri yapması, konkordatoda göz ardı edilmeyecek dürüstlüğüne aykırı davranışlardır. Ancak, yazarlar, konkordato hükümlerinin tarihi süreç içerisinde geçirmiş

olduğu değişiklikler karşısında, borçlunun konkordato talebinden önceki dürüstlüğe aykırı davranışlarının, özellikle konkordatonun alacaklılar ve işletmenin yararına olacağını anlaşılması hâlinde, konkordatonun tasdikine bir engel teşkil etmeyeceğini ifade etmekten de kaçınmamıştır⁵⁵⁹.

PEKCANITEZ/ERDÖNMEZ de, 4949 sayılı Kanun döneminde tasdik şartları arasından dürüstlük şartı açıkça çıkartılmış olmasına rağmen, konkordatonun tasdik edilebilmesi için borçlunun dürüst davranması gerektiğini belirtmişlerdir. “Kötü niyetle sakatlanmış” olmanın konkordatonun feshine neden olabileceğini görüşlerine gerekçe olarak gösteren yazarlar, mahkemenin, borçlunun ilerde konkordatonun tamamen feshine neden olabilecek dürüstlüğe aykırı davranışlarını kendiliğinden gözetmesi ve buna göre karar vermesi gerektiğini ifade etmektedirler⁵⁶⁰. Yine *BUDAK/KALE* de, konkordatoya yönelik yeni anlayışın bir sonucu olarak dürüstlük şartı madde metninden çıkartılmış olsa da, aynı gerekçeyle, tasdik aşamasında dürüstlük şartının gözetilmesi gerektiğini savunmaktadır⁵⁶¹.

YEŞİLOVA, gerek konkordatonun tamamen feshini düzenleyen 308/f maddesini, gerek konkordato mühleti alabilmek veya konkordatoyu tasdik ettirebilmek için dürüstlüğe aykırı hareket eden borçluya yönelik cezai yaptırımları düzenleyen 334. maddeyi gerekçe göstererek, dürüstlük şartının bugün dahi geçerli olduğu fikrini savunmaktadır. Yazarın konuyu, tıpkı eski anlayışta olduğu gibi, bir “lütuf” çerçevesinde değerlendirdiği görülmektedir. Yani *YEŞİLOVA*’ya göre, konkordato ile hasıl olan sonuçlara borçlunun layık olması gerekir. Hatta, konkordato ile alacaklıların eline iflâsa nazaran daha fazla pay geçecek olsa bile, borçlunun dürüstlüğü, konkordatoda mutlaka

⁵⁵⁹ *Altay/Eskiocak*, s. 338.

⁵⁶⁰ *Pekcanitez/Erdönmez*, s. 130-131 ve s. 172. Aynı yönde, bkz. *Uyar*, s. 130; *Sarısözen*, s. 87; *Bilgen*, s. 224.

⁵⁶¹ *Budak/Kale*, s. 528. Ayrıca, bkz. *Muşul*, s. 507; *Coşkun*, s. 87.

göz önünde bulundurulması gereken bir unsur niteliğindedir. Yazarın bu görüşüne göre, güncel anlayıştan farklı olarak, borçlunun dürüstlüğünün alacaklıların menfaati karşısında önemini yitirmediği söylenebilir⁵⁶².

Tam da burada vurgulamış olalım ki, Yeşilova'nın görüşüne bir dayanak kıldığı ve cezaî yaptırım içeren İcra ve İflâs Kanunu'nun 334. maddesini, *ÖZTEK* ve *TAŞPINAR AYVAZ*, dürüstlük şartının mevcudiyetine bir gerekçe olarak görmemektedirler. Yazarlara göre, borçlunun dürüstlük kuralına aykırı davranışlarına rağmen konkordato tasdik edilerek işletmenin kurtarılması sağlanabilmelidir. Burada borçlunun dürüstlüğe aykırı davranışları ile işletmesi birbirinden bağımsız ele alınmalıdır. Yani, bir taraftan konkordato sayesinde işletmenin ayakta kalabilmesi sağlanmalı, diğer taraftan borçlu, 334. madde uyarınca cezalandırılmalıdır⁵⁶³.

Netice itibariyle, gerek 4949 sayılı Kanun gerek 7101 sayılı Kanun değişikliklerinden sonra dahi, öğretide ağırlıklı görüş, dürüstlük şartının konkordato prosedüründe ihmal edilmemesi gereken bir şart olduğu yönündedir. Bu çerçevede, hâkim görüşe göre, konkordatonun tasdik edilebilmesi, 305. maddede tek tek sayılan şartlardan başka, borçlunun dürüst olmasına da bağlıdır. Yani, borçlu dürüstlük kuralına aykırı eylemlerde bulunmuş ise, diğer şartlar sağlanmış olsa da, tasdik talebi reddedilmelidir. Uygulamanın da bu görüş doğrultusunda seyrettiğini söylemek mümkündür. Nitekim, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi vermiş olduğu bir kararında, Kanun'da açıkça sayılmamış olsa da, borçlunun dürüst olmasını konkordatonun tasdiki şartları arasında saymıştır⁵⁶⁴. Yine, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi'ne göre,

⁵⁶² **Yeşilova**, Fesih, s. 660-661.

⁵⁶³ **Öztek**, Sempozyum, s. 242; **Taşpınar Ayvaz**, s. 243-244.

⁵⁶⁴ “*Konkordatonun tasdiki için borçlunun dürüst olma şartının varlığının mevcut olup olmadığı, doktrinde tartışılmakla birlikte ağırlıklı görüş ve Yargıtay uygulamasında bu şartın varlığının gerekli olduğu*

konkordatoda dürüstlük kuralına ait bir düzenlemenin bulunmaması, mahkemenin böyle bir değerlendirme yapamayacağı anlamına gelmemektedir⁵⁶⁵. Keza, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi, vermiş olduğu güncel bir kararında, konkordato talebinden önce şirkete ait ciddi miktardaki taşınır ve taşınmaz malların elden çıkarılmış olmasının dürüstlük kuralı çerçevesinde değerlendirilmesi yapıldıktan sonra bir sonuca varılması gerektiğine işaret etmiştir⁵⁶⁶. Yargıtay da, yakın tarihte, dürüstlük kuralı çerçevesinde

kabul edilmektedir.” (Ankara BAM., 23. HD., T. 25.01.2018, E. 2017/1782, K. 2018/79: LEXPERA).

Aynı yönde, bkz. İstanbul BAM., 17. HD., T. 23.06.2020, E. 2019/2536, K. 2020/1139: LEXPERA

⁵⁶⁵ “7101 sayılı sayılı kanunla yapılan değişiklikten önceki İİK’nın 286. maddede, dürüstlük koşulu öngörülmemiş ise de, aynı maddede konkordato projesinin alacaklıları zarara sokmak kasdından arı olması koşulu öngörülmüştür. Dava tarihinde yürürlükte bulunan düzenlemelerde ise benzer bir ifadeye yer verilmemiştir. Ancak, konkordato ile ilgili düzenlemelerde iyi niyetle ilgili düzenlemenin olmaması, mahkemenin böyle bir değerlendirme yapamayacağı anlamına gelmemelidir. Nitekim, her ne kadar somut olayda uygulama yeri bulunmasa dahi, 06.12.2018 tarihinde kabul edilerek, 19 Aralık 2018 tarihli Resmî Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren, 7155 sayılı “ Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanun “ un 16.maddesi ile 2004 sayılı İİK’nın 292. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan “uymazsa” ibaresinden sonra gelmek üzere “ya da borçlunun alacaklıları zarara uğratma amacıyla hareket ettiği anlaşılıyorsa” ibaresi eklenmiştir. Diğer yandan, somut olayda uygulanma yeri tartışmalı da olsa dahi, TMK’nın 2.maddesinde, herkesin haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kuralına uymak zorunda olduğu, bir hakkın kötüye kullanılmasının hukuk düzeninin korumayacağı ifade edilmiştir. 6100 sayılı HMK’nın ikinci bölümünde, yargılamaya hakim olan ilkeler üst başlığı ile, 29.maddede, dürüst davranma ve doğruyu söyleme yükümlülüğü düzenlenerek, maddede, tarafların dürüstlük kuralına uygun davranmak zorunda olduğu belirtilmiştir.” (İstanbul BAM., 17. HD., T. 17.01.2019, E. 2018/3168 K. 2019/32: LEXPERA).

⁵⁶⁶ “Dava açılmadan hemen önce merkezin değiştirilmiş olması, ortakların şirkete yüklü miktarda borçlanması veya şirketten alacaklı hale getirilmesi, davadan hemen önce şirkete ait ciddi miktarda taşınır, taşınmaz vb malların elden çıkarılmış olması gibi hususlar, konkordato talep eden şirketin, talebinde ne kadar ciddi, samimi olup olmadığı, dürüstlük kuralına uygun hareket edip etmediği

kullanılmadığı gerekçesiyle konkordato talebinin reddine ilişkin verilen yerel mahkeme kararını onamıştır⁵⁶⁷.

Her şeyden önce, Türk Medeni Kanunu’nun 2. maddesinde düzenlenen dürüstlük kuralı, hukukî ilişkilerde daima gözetilmesi gereken bir ilke niteliğindedir. Bu çerçevede, anılan hükmün, özellikle özel hukuk ilişkilerinde âdeta bir anayasa hükmünde olduğunu söylemek mümkündür. Buradan hareketle, konkordato hükümleri arasında yer alan ve

*noktasında dikkate alınmalıdır.” (İstanbul BAM., 37. HD., T. 08.01.2020, E. 2019/2736, K. 2020/67: **LEXPERA**); “Somut olayda, davacı şirketin geçici mühlet talebi öncesinde taşınlarını elden çıkarmasına rağmen, dava dilekçesinde ve ekli evraklarda bu hususun belirtilmediği, yine aktiflerde yer verilen stokların da komiserin nezaret görevine rağmen herhangi bir bilgi verilmeden elden çıkarıldığı görülmektedir. Bu iş ve eylemlerde dürüstlük kuralı ile bağdaşmayacağından, mahkemece davacı şirket yönünden geçici mühletin kaldırılarak konkordato talebinin reddine ve borca batık olduğu anlaşılan şirketin iflasına karar verilmesi yerindedir.” (İstanbul BAM., 17. HD., T. 13.02.2020, E. 2020/170, K. 2020/429: **LEXPERA**); Konkordato süreci içerisinde de dürüst davranma ilkesine uygun hareket edilmesi gerektiğine ilişkin, bkz. İstanbul BAM, 17. HD., T. 22.11.2018, E. 2018/2727, K. 2018/1955: **LEXPERA**; İstanbul BAM, 17. HD., T. 17.09.2020, E. 2020/936, K. 2020/1685: **LEXPERA**.*

⁵⁶⁷ “Mahkemece, iddia ve tüm dosya kapsamına göre, tüm dosya kapsamından istemde bulunan şirketin ticari defterlerinin usulüne uygun olarak tutulmuş olmadığı, muhasebe kayıtlarının eksik hesaplamalar ile şirketin mal varlığının gerçek durumunu yansıtmadığı, mal varlığı ve gelirlerinin borcu karşılama imkanına sahip olmadığı, projesinin, hukukun itibar etmediği ve muvazaanın yasal karine olarak kabul edildiği pek çok belgeyle desteklenmiş olduğu, mahkememize ibraz edilen iyileştirme projesinin gerçekleşme olasılığının bulunmadığı, istemin alacaklıları zarara uğratma kastından ari olmadığı, konkordato isteminin dürüstlük kuralları çerçevesinde kullanılmadığı sonuç ve kanaatine varılmakla konkordato isteminin reddine karar verilmiştir. Karar, davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir. Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere göre, davacı vekilinin tüm temyiz itirazları yerinde görülmemiştir. SONUÇ : Yukarıda açıklanan nedenlerle, davacı vekilinin tüm temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA...” (23. HD., T. 02.04.2018, E. 2016/3659, K. 2018/2521: **KİBB**). Yine, dürüstlük şartının ihlaline ilişkin benzer yöndeki karar için, bkz. 23. HD., T. 26.01.2021, E. 2018/639, K. 2021/209: **LEXPERA**).

onun feshini düzenleyen 308/f maddesinde “*kötüniyetle sakatlanmış*” ibaresine yer verilmemiş olsaydı dahi, yine de konkordato bağlamında dürüst davranma ilkesi büsbütün göz ardı edilemezdi. Zira, her şeyden evvel, herkes haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kuralına uymak zorunda olduğu gibi (TMK m. 2, I), bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını da hukuk düzeni korumaz (TMK m. 2, II). Bununla birlikte, söz konusu konkordato olduğunda, konuya biraz mesafeli yaklaşmak gerekir. Başka bir anlatımla, konkordato nezdinde dürüst davranma ilkesini geniş anlamda yorumlamak, çoğu zaman istenmeyen neticeler doğurabilir. Kaldı ki, dürüstlük şartını tıpkı 4949 sayılı Kanun’dan önceki dönemde olduğu gibi, “olmazsa olmaz” bir unsur kabul etmek, süreç içerisinde konkordato hükümlerinde yapılan değişiklikleri de anlamsız kılabilir.

Konkordato, artık bir atıfet kurumu olarak telakki edilmemelidir. Bu nedenle, borçlunun konkordatoya layık olabilmesi için, öncelikle işlerinde dürüst olması gerektiği anlayışı terk edilmelidir. Konkordatonun, sadece borçlunun değil, en az onun kadar (ve hatta ondan önce) alacaklıların ve işletmelerin menfaatini gözeten bir yeniden yapılandırma aracına dönüşmesini sağlayan yeni yaklaşım bunu gerektirmektedir. Bu çerçevede, özellikle borçlunun konkordato talep etmeden önceki ticarî ilişkilerinde sergilemiş olduğu dürüstlüğe aykırı tutum ve davranışları, hem hakkında mühlet verilebilmesini hem de konkordatonun tasdikini engellememelidir. Ancak, şu noktayı da açıklığa kavuşturmak gerekir ki, kanaatimizce, borçlunun sergilemiş olduğu dürüstlüğe aykırı davranış, konkordato mühleti elde etmek yahut projeyi tasdik ettirmek için yapılmış ise, konkordato talep etmeden önceki bir döneme ait olsa bile, bu davranış konkordatonun kaderinde göz önünde bulundurulmalıdır. Özellikle, konkordatonun işletmenin kurtarılmasına katkı sağlaması düşük ihtimal ise, proje tasdik edilmemelidir. Yani, konkordato talebinden önceki dürüstlüğe aykırı tutum ve davranışlar, konkordatodan bağımsız oldukları ölçüde önemsiz sayılmalıdır. Konkordatoyla yakından bağlantılı olmakla birlikte, dürüstlük şartının ihlali nedeniyle konkordatonun reddi

işletmenin aleyhine ciddi sonuçlar doğuracak ise, tasdikle sınırlı olarak dürüstlük şartı göz ardı edilebilmeli ve fakat borçlu, dürüstlüğü aykırı davranışı nedeniyle İcra ve İflâs Kanunu'nun 334. maddesi uyarınca ayrıca cezalandırılmalıdır.

Borçlunun konkordato talebinden sonraki, diğer deyişle, konkordato prosedürü içerisindeki dürüstlüğü aykırı tutum ve davranışları ise ayrıca irdelenmeye medardır. Bir kere, kötü niyetle sakatlanmış konkordatonun feshi, alacaklılardan herhangi biri tarafından tasdik kararını veren mahkemeden istenebildiğine göre (m. 308/f), borçlunun, konkordatonun tasdikini sağlamaya yönelik kötünietli davranışlardan kaçınması gerektiği kuşkusuzdur. Sözelimi, Kanun'da öngörülen çoğunluğu sağlamak amacıyla gerçek olmayan alacaklar üretilmesi yahut teklifin kaynakla orantılı olması için aktif ve pasiflerin tahrif edilmesi, konkordatonun tasdikini engelleyebilecek dürüstlüğü aykırı davranışlardır. Öte yandan, İcra ve İflâs Kanunu'nun 292. maddesinin birinci fıkrasının c bendinde, *“borçlunun alacaklıları zarara uğratmak amacıyla hareket etmesi”* kesin mühletin kaldırılması sebebi olarak öngörülmüştür. Esasen bu ibare, 4949 sayılı Kanun döneminde mülga 286. maddede yer almakta iken, 7101 sayılı Kanun değişikliği ile Kanun'dan çıkartılmış idi. Konkordato bakımından dürüstlük şartının kurucu unsur niteliğini bertaraf etmeye yönelik bu değişikliğe rağmen, *“borçlunun alacaklıları zarara uğratma amacıyla hareket ettiği”* ibaresi, yaklaşık on ay sonra 7155 sayılı Kanun'la yeniden, İcra ve İflâs Kanunu'nun 292. maddesinin c bendine eklendi. Kanaatimizce bunu, kanun koyucunun, konkordato prosedürü içerisinde dürüstlük şartının önemini sürdürmesi gerektiği yönünde bir amaç sarf ettiğinin alameti olarak kabul etmek gerekir⁵⁶⁸. Bu nedenle, borçlunun konkordato prosedürü içerisinde dürüstlüğü aykırı tutum ve davranışları, özellikle alacaklıları zarara uğratmaya matuf hareketleri, konkordatonun akıbetinde ihmal edilebilir bir unsur olarak görülmemelidir. Bu konuda asıl can alıcı nokta, konkordatonun açıkça alacaklıların ve işletmenin yararına olacağı

⁵⁶⁸ Nitekim, bkz. İstanbul BAM., 17. HD., T. 17.01.2019, E. 2018/3168 K. 2019/32: **LEXPERA**.

anlaşılmasına rağmen, borçlunun dürüst davranma ilkesine uygun olmayan davranışlarına nasıl bir önem atfedileceği üzerinde toplanmaktadır. Yani, konkordato ödeme güçlüğü içerisinde bulunan işletmenin kurtarılmasını sağlayabilecek ise, borçlunun dürüst davranma yükümlüğünü ihlâl etmesi göz ardı edilebilir mi?

Bu konuda yapılacak değerlendirmeyi, konkordatonun yeni kimliğiyle örtüşür şekilde yapmak faydalı olabilir. Bu çerçevede, konkordatodan alacaklıların ve hatta üçüncü kişilerin sağlayacağı menfaate odaklanılabilir. Örneğin, konkordato talep eden borçluya ait işletme, çok sayıda işgücü istihdam ediyor ise, bu kimselerin de konkordatodan elde edeceği menfaat göz önünde bulundurularak bir neticeye varılabilir. Yani konkordato, işletmenin ayakta kalmasını kolaylaştırıp milli ekonomiye katkı sağlıyor ve alacaklılar da iflâsa nazaran daha fazla pay elde edebiliyor ise, borçlunun doğruluk ve güven kurallarına aykırı davranışlarına rağmen konkordato tasdik edilebilmelidir. Ancak burada borçlu, eğer şartları varsa 333 veya 334. madde uyarınca ayrıca cezalandırılmalıdır ki hukuka duyulan güven sarsılmamış olsun. Bununla birlikte, konkordatodan elde edilecek menfaat kayda değer nitelikte değil ise, borçlunun dürüstlük şartını ihlal etmesi, konkordatonun tasdiki talebinin reddi için yeterli görülmelidir.

VIII. Mahkemenin Projede Gerekli Gördüğü Düzeltmeleri Yaptırması

İcra ve İflâs Kanunu'muzun konkordatonun tasdiki şartlarını düzenleyen 305. maddesinin ikinci fıkrası "*Mahkeme konkordato projesini yetersiz bulursa kendiliğinden veya talep üzerine gerekli gördüğü düzeltmenin yapılmasını isteyebilir.*" şeklindedir. 7101 sayılı Kanun değişikliğinden önce de kanunda yer alan bu hüküm ile, tasdik incelemesini yapacak asliye ticaret mahkemesine, projede gerekli gördüğü düzeltmeleri yaptırabilme yetkisi verilmektedir.

Her şeyden önce, mahkemeye tanınan bu yetki, konkordatonun tasdiki için mevcut belirsizlik ya da yetersizliklerin giderilmesine yöneliktir; yoksa, Kanun'un açıkça

varlığını aradığı şartların mahkeme tarafından değiştirilmesine imkân tanımaz⁵⁶⁹. Zira, daha önce de belirtildiği üzere⁵⁷⁰, konkordatonun tasdikine ilişkin aranan şartlar, kamu düzeni ile ilgilidir. Bu nedenle mahkeme, tasdik şartlarının somut olayda gerçekleşip gerçekleşmediğinin incelemesini, re'sen araştırma ilkesinin bir sonucu olarak kendiliğinden yapacak ve şartlar mevcut ise, konkordatonun tasdikine; değilse, reddine karar verecektir. Ancak, tasdik şartlarının varlığına rağmen, mahkeme, konkordato teklifinin yeterli olmadığı kanaatine varırsa, re'sen yahut alacaklılardan birinin talebi üzerine, gerekli gördüğü düzeltmenin yapılmasını isteyerek, konkordatonun hakkaniyete uygun ve tüm alacaklılar için adil hale gelmesini sağlayabilir⁵⁷¹. Borçlunun sunduğu, hatta alacaklıların da kabul ettiği bir projede, özellikle konkordatoyu kabul etmeyen alacaklıların menfaati gerektiriyorsa, mahkeme, düzeltme yapılmasını isteyebilir⁵⁷². Sözgelimi, mahkeme, konkordatoyu kabul etmeyen alacaklılar bakımından katlanılamaz derecedeki uzun vadelerin kısaltılması yoluna gidebilir⁵⁷³. Mahkemenin, İcra ve İflâs Kanunu'nun 305. maddesinin ikinci fıkrasının kendisine tanımış olduğu takdir yetkisini kullanırken komiserin ve alacaklılar kurulunun görüşünü alması uygun olur⁵⁷⁴.

Son olarak, belirtmekte yarar var ki, mahkeme tarafından re'sen ya da talep üzerine istenebilecek düzeltmelerin, alacaklılar lehine olması gerekir. Aksi tutumun kabulü, kabul oyu veren alacaklıların aleyhine olan bir değişikliğin, oylama yapılmadan konkordatonun bir hükmü olarak kendilerini bağlayıcı hale gelmesi anlamına gelir ki, buna izin verilmemelidir⁵⁷⁵

⁵⁶⁹ **Taşpınar**, s. 80; **Taşpınar Ayvaz**, s. 254.

⁵⁷⁰ Bkz. yuk. § 4, I.

⁵⁷¹ **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 55.

⁵⁷² 7101 sayılı Kanun'un hükümet gerekçesi, m. 32.

⁵⁷³ **Budak/Kale**, s. 540.

⁵⁷⁴ 7101 sayılı Kanun'un hükümet gerekçesi, m. 32.

⁵⁷⁵ **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/ Özekes**, s. 499.

§ 5. İFLÂS İÇİ KONKORDATO BAKIMINDAN TASDİK ŞARTLARI

I. Genel Olarak

İflâs içi konkordatoda mahkemenin konkordatoyu tasdik edebilmesi için gerekli olan şartlar, iflâs dışı konkordatodaki gibidir. Bu nedenle, gerekirse dürüstlük şartı dahil⁵⁷⁶, İcra ve İflâs Kanunu'nun 305. maddesinde belirtilen şartlar, burada da mevcut olmalıdır ki, konkordato tasdik edilebilsin⁵⁷⁷. Gelgelelim, iflâs içi konkordatonun yapı

⁵⁷⁶ Müflisin taksiratlı ve hileli iflâs hallerinin bulunması, konkordato talebinin reddini gerektirir (**Kuru**, C. IV, s. 3865; **Altay/Eskiocak**, s. 426; **Buruloğlu/Reyna**, s. 119 ve s. 128).

⁵⁷⁷ “İflâs içi konkordatonun tasdiki için borçlu veya alacaklılardan birinin talebinin olması, bu talebin usulüne uygun şekilde ilanla duruyurulan ikinci alacaklılar toplantısında görüşülmesi, yasanın nitelikli aradığı çoğunluğun sağlanması, borçlunun dürüst olması, iflas durumundan samimiyetle çıkmak istemesi, konkordato teklifinin, borçlunun malvarlığı ile orantılı olması, teminat şartının yerine getirilmiş olması, tasdik edilmesi uygun görülüyorsa tasdik harcının depo edilmiş olması gerekir. Bu sayılan şartların tümünün bir arada olması gerektiği çok açıktır.” (İstanbul Anadolu 3. ATM. T. 19.6.2019, E. 2018/593 K. 2019/679: **LEXPERA**); “Mahkemece iflâs içi konkordatonun tasdiki koşullarının bulunup bulunmadığı yönünden bilirkişi incelemesi yaptırılmış, müflise ait taşınmazların değerinin 56.464.000.000 TL, borçlarının 3.059.782.399 TL olduğu, bunun sonucu olarak aktif pasif dengesinin bulunmadığı, aktif aşırı yüksek olan ve pek çok borcu ödemeyen müflisin iyiniyetli kabul edilemeyeceği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş, hüküm davacı vekilince temyiz edilmiştir. – İflâs içi konkordatoda (4949 sayılı Kanunla kaldırılmış olan) asgari %50 ödeme koşulu aranmazsa da, borçlunun teklifinin servetiyle mütenasip bulunması tasdik koşuludur. Müflis borçlunun aktif, borçlarının 15 katından fazla olduğu saptandığından konkordatonun tasdiki için gerekli koşul bulunmamaktadır.” (19. HD., T. 18.04.1996, 1615/4003: **Kuru**, El Kitabı, s. 1539); “... Mahkemenin iflas içi konkordatoya karar verebilmesi için müflisin dürüst olması, teklif edilen paranın borçlunun kaynakları ile orantılı olması, konkordatonun çifte çoğunlukla kabul edilmiş olması, teminat gösterme şartı ve yargılama giderlerinin ve harçlarının depo edilmesi şartlarının hepsinin birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.” (İstanbul BAM., T. 23.06.2020, E. 2019/2536, K. 2020/1139: **LegalBank**).

itibariyle farklı yönlerinin bulunması, zorunlu olarak, tasdik şartlarının bazısı için özellik arz eden durumlar yaratır. Sözelimi, bu konkordato türünde konkordato çoğunluğunun ne şekilde belirleneceği, iflâs dışı konkordatodan ayırır. Biz de bu başlık altında, sadece iflâs içi konkordato bakımından özellik arz eden şartları incelemekle yetineceğiz.

Ancak, incelemeye geçmeden hemen önce şu noktaya da işaret edelim ki, iflâs idaresi, iflâs içi konkordatoda komiser ait vazifeleri kendisi yerine getirdiğinden, mahkemeye sunacağı gerekçeli raporunda tasdik şartlarının gerçekleşip gerçekleşmediğine işaret etmelidir. Konkordatonun tasdikinde söz konusu rapor yol gösterici nitelikte olsa da, tasdik şartları kamu düzeninden olduğundan, mahkeme somut olay bakımından bahsedilen şartların gerçekleşip gerçekleşmediğini kendiliğinden araştırmalıdır⁵⁷⁸.

II. Çoğunluk Şartı

A. Genel Olarak

İcra ve İflâs Kanunu'nun 309 uncu maddesinin ikinci fıkrasının 302 nci maddeye yapmış olduğu atıf dolayısıyla, iflâs içi konkordatoda da, konkordatonun tasdik edilebilmesi için, ya kaydedilmiş olan alacaklıların ve alacakların yarısını ya da kaydedilmiş olan alacaklıların dörtte birini ve alacakların üçte ikisini aşan bir çoğunluğun konkordatoya muvafakat vermesi gerekir.

Bu konkordato türünde de, konkordato, ister alacak ve alacaklıların yarısını ister alacaklıların dörtte birini ve alacakların üçte ikisini aşan bir çoğunluk tarafından kabul

⁵⁷⁸ **Kuru**, s. 464; **Tanrıver/Deynekli**, s. 74-75; **Budak/Kale**, s. 527; **Coşkun**, s. 203; “*Konkordatonun tasdiki için (...) şartların varlığı mahkemece re’sen incelenir.*” (19.HD. T. 13.3.2008, E. 2007/9122, K. 2384: E-Uyar).

edilmiş olsun, her iki halde de çoğunluğun hem alacak hem de alacaklı yönünden birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir. Dolayısıyla, alacaklı çoğunluğu olduğu halde alacak çoğunluğu oluşmamışsa, konkordatonun tasdiki talebi reddedilmelidir

B. Çoğunluğunun Belirlenmesi

1. Uygulanacak Kriter

İflâs içi konkordatoda konkordato çoğunluğu belirlenirken, bu belirleme işleminin hangi esasa göre yapılması gerektiğinin saptanması gerekir. Zira, bilindiği üzere, iflâs prosedüründe alacağı kabul veya reddetme yetkisi borçluya ait değildir; burada, alacağın mevcut olup olmadığı iflâs idaresi tarafından tespit edilir. Gerçi, her alacak için müflisten beyanda bulunması istenir (İİK m. 230) ancak, müflisin beyanlarının iflâs idaresi bakımından bir bağlayıcılığı yoktur. İflâs idaresi, her alacak hakkında, kendi yapacağı incelemelerden varacağı kanıya göre kabul veya red kararı verir ve buna göre sıra cetveli düzenler⁵⁷⁹.

İşte, bu durum karşısında, iflâs içi konkordatoda konkordato nisabı belirlenirken sıra cetvelinin mi esas alınacağı, yoksa borçlu beyanlarından hareketle mi işlem yapılacağı üzerinde durmak gerekir. Öğretide bir fikir, konkordato nisabı belirlenirken sıra cetveline itibar edilmesi gerektiğini ifade etmiş⁵⁸⁰ ise de, yaygın kanaat, adı

⁵⁷⁹ Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 449 vd.; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 511 vd.

⁵⁸⁰ **Buruloğlu/Reyna**, s.111-112; **Yıldırım/Deren-Yıldırım**, s. 546; **Ansay**, s. 352 dn. 453. Ayrıca bkz. **Üstündağ**, s. 265.

konkordatoya özgü prensiplerin bu konkordato türünde de devam ettiği; bu sebeple, borçlu beyanına dikkat kesilmek gerektiği yönündedir⁵⁸¹.

Gerçekten, konkordato, iflâstan sonra ortaya çıkmış olsa da, iflâs hukukuna ilişkin ilke ve esaslar yerine, konkordato prensiplerini uygulamak gerekir. Zira, kanun koyucu, İcra ve İflâs Kanunu'nun iflâs içi konkordatoyu düzenleyen 309. maddesi ile konkordatonun ilgili hükümlerine atıf yaparak, iflâstan sonra olsa dahi, konkordatonun işleniş tarzının buraya da sirayet ettirilmesini amaçlamıştır. Bu nedenle, iflas içi konkordatoda çoğunluk şartı belirlenirken sıra cetveline değil, iflâs dışı konkordatoda olduğu gibi, borçlunun alacak hakkındaki açıklamalarına itibar etmek gerekir.

2. Dikkate Alınacak Alacaklar

a. Genel Olarak

Çoğunluğun hesabında dikkate alınacak alacaklar, sıra cetveli düzenlenene kadar masaya yazdırılan ve masaya bildirilmemiş olsa dahi, tapu sicilinde yazılı olan alacaklar (İİK m. 231) ile konkordatonun görüşüldüğü alacaklılar toplantısına kadar, alacağını masaya yazdırmış olan alacaklılardır⁵⁸². Ancak, ister sıra cetveli düzenlenen kadar

⁵⁸¹ Postacıoğlu, s. 155-156; Altay/Eskiocak, s. 439; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 516; Sarısözen, s. 268-269; Kale, Sorularla Konkordato, s. 107; Akil, Konkordato, s. 267; Coşkun, s. 288; Aydemir, s. 127; Albayrak, İflâs, s. 87; Gürdoğan, s. 208.

⁵⁸² Uyar, s. 256; Ercan, El Kitabı, s. 1216. Esasen, bu son gruptaki alacakların konkordato çoğunluğunda dikkate alınıp alınmayacağı meselesi öğretide tartışmalıdır. Zira bu alacaklar, ancak konkordatonun görüşüldüğü alacaklılar toplantısına kadar bildirilmiş olduğundan, iflâs idaresinin sıra cetveli düzenlerken haberdar olmadığı alacaklardır. Bu sebeple bir görüş, geç bildirilmekle haklarında iflâs idaresince bir karar verilmemiş alacakların, çoğunluk teşkilinde nazara alınmayacağı kanaatindedir (Postacıoğlu, s. 157). Diğer görüş ise, iflâs içi konkordatoda İİK m. 298, I hükmü

masaya yazdırılmış olsun, ister teklifin görüşüldüğü alacaklılar toplantısına kadar bildirilmiş olsun, çoğunluk hesabında göz önünde bulundurulacak alacaklar, adî konkordatoda olduğu gibi, adî alacaklardır⁵⁸³.

b. Sıra Cetveline Kabul Edilen ve Müflis Tarafından Doğrulan Alacaklar

İflâs idaresi tarafından sıra cetveline kabul edilen alacaklar, müflis tarafından da kabul edilmiş, yani, herhangi bir itiraza uğramamış ise, bu alacaklar, konkordato çoğunluğu belirlenirken dikkate alınır. Öyle ki, alacağı sıra cetveline kabul edilmiş bir alacaklıya karşı, başka bir alacaklının sıra cetveline itiraz davası açmış olması da, alacaklının konkordato nisabında göz önünde bulundurulmasına bir engel teşkil etmez⁵⁸⁴. Bu davanın açılması, konkordatoda nezdinde bir hüküm ifade etmeyip alacaklı dilerse bu itirazını, tasdik duruşmasında ileri sürebilir⁵⁸⁵. Ancak, konkordato çoğunluğunun

uygulanmayacağından ve alacakların hesaba katılıp katılmaması, alacağın sıra cetveline kabul edilmiş olup olmamasına göre değil, müflisin alacağı kabul etmiş olup olmamasına göre tayin olduğundan, konkordato teklifinin görüşüldüğü alacaklılar toplantısına kadar iflâs idaresine bildirilen alacakların, konkordatoda nisabında gözetilmesi gerektiğini savunmaktadır (**Kuru**, s. 519). Bu durumda, iflâs idaresi, geç bildirilen her alacak hakkında, müflisin beyanına başvurur (m. 230) ve borçlu alacağı kabul ederse, hesaba katılır; reddederse, bu alacağın hesaba katılıp katılamamasına, katılacaksa ne oranda katılacağına mahkeme karar verir (m. 309, II; m. 302, VI) (**Tanrıver/Deynekli**, s. 113 dn. 209; **Öztek/Tunç Yücel**, s. 706-707).

⁵⁸³ **Tanrıver/Deynekli**, s. 111.

⁵⁸⁴ **Kuru**, El Kitabı, s. 1535; **Kuru**, s. 518 dn. 20; **Tanrıver**, s. 245 dn. 462; **Öztek/Tunç Yücel**, s. 705; **Akil**, Konkordato, s. 268; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 105-106; **Hatipoğlu**, s. 184.

⁵⁸⁵ **Kuru**, s. 518 dn. 20; **Postacıoğlu**, s. 156; **Tanrıver**, s. 245 dn. 462.

belirlenmesinden önce sıra cetveline itiraz davası açan alacaklı, davayı kazanmış ve karar kesinleşmişse, artık davalı alacaklının alacağı çoğunluk teşkilinde hesaba katılmaz⁵⁸⁶.

c. Sıra Cetveline Kabul Edilmeyen ve fakat Müflis Tarafından Doğrulan Alacaklar

Sıra cetveline kabul edilmemesine karşın, müflis tarafından varlığı kabul edilen alacaklar, çekişmeli alacak olarak nitelendirilmemelidir. Zira, konkordatoya özgü norm ve prensipler, bir alacağı çekişmeli kılma yetkisini sadece borçluya tanır. O halde, sıra cetveline kabul edilmemiş ve fakat müflis tarafından doğrulanmış alacaklar, asliye ticaret mahkemesinden bu konuya ilişkin karar vermesini istemeksizin, doğrudan hesaplama dahil edilmelidir⁵⁸⁷. Ancak, böyle bir durumda, iflâs idaresinin borçlunun varlığını kabul ettiği bir alacağın gerçekte mevcut olmadığını, bu nedenle sıra cetveline kabul edilmediğini, dolayısıyla borçlunun dürüstlikle bağdaşmayan bir tutum içerisinde bulunduğunu, mahkemeye vereceği raporunda belirtmek suretiyle tasdik talebinin reddini istemesine de herhangi bir engel yoktur⁵⁸⁸.

Diğer yandan, sıra cetveline kabul edilmemiş ve fakat varlığı müflis tarafından doğrulanmış alacağın nisaba dahil edilebilmesi için, alacaklının sıra cetveline itiraz davası açmış olması da gerekmez. Çünkü, sıra cetveline itiraz davasının süresi içerisinde

⁵⁸⁶ **Kuru**, El Kitabı, s. 1535; **Tanrıver**, s. 245 dn. 462; **Öztek/Tunç Yücel**, s. 705; **Akil**, Konkordato, s. 268; **Hatipoğlu**, s. 184. Şayet bu dava neticesinde alacağın kısmen sıra cetvelinden silinmesine karar verilmişse, silinmeyen kısmın konkordato çoğunluğunun belirlenmesinde dikkate alınması gerekir (**Tanrıver/Deynekli**, s. 112).

⁵⁸⁷ **Kuru**, C. IV, s. 3860; **Tanrıver/Deynekli**, s. 112; **Tanrıver**, s. 245 dn. 463; **Uyar**, s. 256; **Hatipoğlu**, s. 185.

⁵⁸⁸ **Tanrıver/Deynekli**, s. 112-113; **Tanrıver**, s. 245 dn. 463; **Kuru**, C. IV, s. 3860.

açılmamış olması, alacağın son bulmasına neden olmaz⁵⁸⁹. Şayet, sıra cetveline itiraz davası açılmış ve bu esnada konkordato tasdik edilmişse, alacaklının açmış olduğu bu dava konusuz kalır⁵⁹⁰.

d. Mahkeme Kararına Göre Hesaplamaya Dahil Edilecek Alacaklar

Müflis tarafından kabul edilmeyen, diğer deyişle, itiraza uğrayan alacaklar, sıra cetveline kabul edilsin ya da edilmesin, konkordato bakımından çekişmeli alacak sayılır⁵⁹¹. Bu sebeple, söz konusu alacakların konkordato nisabında dikkate alınıp alınmayacağına ve alınacaksa ne oranda alınacağına asliye ticaret mahkemesi karar verir (İİK m. 309, II; 302, VI).

Müflis tarafından kabul edilmemiş alacak, sıra cetveline kaydedilmiş ise, bu durumda, alacağı çekişmeli sayılan alacaklı, 308/b maddesi uyarınca, tasdik kararının ilanından itibaren bir ay içinde dava açabilir⁵⁹². Buna karşılık, müflis tarafından kabul edilmeyen ve sıra cetveline de kaydedilmeyen alacak için açılmış bir sıra cetveline itiraz davası mevcut ise, alacaklının bir ay içinde dava açmasına gerek yoktur. Bu durumda alacaklı, açmış olduğu sıra cetveline itiraz davasına, borçluya karşı 308/b maddesi uyarınca açılan bir dava gibi devam edebilir⁵⁹³.

⁵⁸⁹ **Kuru**, C. IV, s. 3860.

⁵⁹⁰ **Altay/Eskiocak**, s. 449; **Kuru**, s. 519 dn. 23.

⁵⁹¹ **Tanrıver**, s. 245 dn. 464; **Gürdoğan**, s. 208; **Postacıoğlu**, s. 155-156; **Kuru**, s. 518; **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 106; **Uyar**, s. 256; **Ercan**, El Kitabı, s. 1216; **Hatipoğlu**, s. 185.

⁵⁹² **Altay/Eskiocak**, s. 449-450; **Tanrıver/Deynekli**, s. 145; **Kuru**, El Kitabı, s. 1536; **Postacıoğlu**, s. 156; **Akil**, Konkordato, s. 268 dn. 1122; **Hatipoğlu**, s. 185.

⁵⁹³ **Kuru**, s. 519 dn. 23; **Altay/Eskiocak**, s. 450.

3. Kapsam Dışı Tutulacak Alacaklar

a. Borçlu Yakınlarına Ait Alacaklar ile İmtiyazlı Alacaklar

İcra ve İflâs Kanunu'nun 309. maddesinin ikinci fıkrasının 302. maddeye yapmış olduğu yollama nedeniyle, iflâs içi konkordatoda da, konkordato borçlusunun eşi ve çocuğu ile kendisinin ve evlilik bağı ortadan kalkmış olsa dahi eşinin anası, babası ve kardeşi alacak ve alacaklı çoğunluğunun hesabında nazara alınmaz⁵⁹⁴.

Aynı şekilde, 206. maddenin ilk sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar da çoğunluk teşkilinde nazara alınmazlar (İİK m. 302, IV). Bununla birlikte, imtiyazlı alacak sahipleri, imtiyaz haklarından açıkça feragat ederlerse konkordatoda nisabında göz önünde bulundurulur⁵⁹⁵. Zira imtiyaz hakkından feragat, alacağın adi alacak gibi işlem görmesi sonucunu doğurur⁵⁹⁶. Buna karşılık, İcra ve İflâs Kanunu'nun 302. maddesinin dördüncü fıkrasında sayılan borçlu yakınları, imtiyazlı alacakları için imtiyaz haklarından açıkça feragat etseler bile, çoğunluk hesabında göz önünde tutulamazlar⁵⁹⁷.

⁵⁹⁴ “... borçlunun eşi, ana, babası, evladı ne alacaklı olarak ne de alacak miktarı ekseriyetinin teşkilinde hesaba katılmaz. Müflis şirketin tüzel kişi olması hasebiyle eşi, ana, babası olmayacaksa da, şirket yetkilisinin annesinin kabul oyu kullanması, üstelik alacak miktarının da 9.5 milyon gibi hayli yüklü bir miktar olması talebin dürüst olmadığını göstermektedir.” (İstanbul Anadolu 3. ATM., T. 19.6.2019, E. 2018/593 K. 2019/679: LEXPERA).

⁵⁹⁵ **Tanrıver/Deynekli**, s. 114. 206. maddenin ikinci ve üçüncü sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar, konkordato nezdinde adî alacak statüsünde olduğundan, açıkça feragat etmeleri beklenmeksizin bunların da konkordato çoğunluğuna dahil edilmesi gerektiği unutulmamalıdır.

⁵⁹⁶ **Tanrıver**, s. 220.

⁵⁹⁷ **Tanrıver/Deynekli**, s. 99; **Kuru**, s. 456 dn. 170.

b. Rehinli Alacaklar

Mülkiyeti müflise ait malın rehnedilmesi suretiyle temin edilmiş alacaklar da, kural olarak, iflâs içi konkordato, çoğunluk hesaplanmasında dikkate alınmaz⁵⁹⁸. Ancak rehin, üçüncü bir kimsenin malvarlığı üzerinde tesis edilmişse, rehinle temin edilen bu alacak, müflisin borçtan şahsen sorumlu olması kaydıyla, konkordato çoğunluğunun belirlenmesinde hesaba katılır⁵⁹⁹. Üst sınır ipoteğinde limit fazlası alacak adi alacak sayılıp, bu alacağın da, konkordato nisabında nazara alınması gerekir⁶⁰⁰.

⁵⁹⁸ “Taraflar arasındaki iflâs içi konkordato davasının yapılan yargılaması sonunda ilâmda yazılı nedenlerden dolayı davanın reddine yönelik olarak verilen hükmün süresi içinde Müflis A... İşletmesi A.Ş ve yönetim kurulu başkan vekilince temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü [...] Yapılan yargılama sonucunda, ipotekli alacaklar ve işçi alacaklarının nisapta nazara alınmayacağı, alacaklıların yarısı ve alacakların 2/3’ü koşulunun sağlanmadığı gerekçesiyle, Müflis A... İşletmesi A.Ş’nin konkordato teklifinin abul edilmemiş sayılmasına ve tasdik isteminin reddine karar verilmiştir. – Kararı Müflis A... İşletmesi A.Ş ve yönetim kurulu başkan vekili temyiz etmiştir. – Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle geciktirici sebeplere delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre, Müflis A... İşletmesi A.Ş ve yönetim kurulu başkan vekilinin temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.” (23. HD., T. 17.06.2016, E. 2015/8726, K. 2016/3722: **Bilgen**, s. 328). “Davacı müflis şirketin 23.1.1985 tarihinde iflâsına karar verilmiş, 48 alacaklı iflâs masasına alacak kaydı yaptırmıştır. 48 alacaklı için masanın borcu (2.778.800.000.-) TL. olup bu alacak miktarından ipotekli ve imtiyazlı alacaklılar dışında kalan 41 alacaklı konkordato nisabına dahil edilmiş, 36 alacaklı (2.044.000.000.-) TL.sı alacakları için iflâs içi konkordato teklifinde kabul oyu vermiş, 5 alacaklı (111.000.000.-) TL. alacakları için red oyu kullanmıştır.” (11. HD., T. 26.03.1990, 1184/2590: **Eriş**, s. 873).

⁵⁹⁹ **Tanrıver/Deynekli**, s. 114; **Hatipoğlu**, s. 184.

⁶⁰⁰ **Tanrıver/Deynekli**, s. 114.

c. Masa Alacakları

Bilindiği üzere, iflâsın açılmasından tasfiyenin sonuna kadar iflâs masasının işlemlerinden ötürü iflâs idaresi (veya iflâs dairesi) tarafından yapılacak masraflara masa borçları denir⁶⁰¹. Masa alacakları, iflâs alacaklarından daha önce ve tam olarak ödenir. Ayrıca, iflâs içi konkordato, masa alacakları için mecburi olmaz. Yani, bu alacaklar konkordatodan etkilenmez; bunların masadan tam olarak ödenmesi gerekir. Bu nedenle, masa alacakları, konkordato çoğunluğu belirlenirken göz önünde bulundurulmazlar⁶⁰².

4. Özellik Arz Eden Durumlar

Çoğunluk hesaplaması yapılırken karşılaşılması muhtemel özel durumlar ile iltihak süresine ilişkin özellik arz eden durumlar, iflâs dışı konkordatoda olduğu gibi, bu konkordato türünde de geçerlidir. Bu sebeple, sadece ilgili yerlere atıf yapmakla yetiniyoruz⁶⁰³.

Ancak, bunlar dışında, yabancı para alacaklarının hangi tarihteki kur üzerinden Türk parasına çevrilmesi gerektiğini ele almak gerekir. Zira, yabancı para alacaklarının hangi tarihteki kur üzerinden nisaba dahil edilecekleri hususunda İcra ve İflâs Kanunu'nda herhangi bir düzenleme yoktur. İflâs içi konkordatoda, iflâsın kaldırılmasının asıl gaye olduğu gözetilecek olursa, enflasyon oranının yüksek düzeyde seyrettiği ülkemizde borçlunun durumunu daha da ağırlaştırmamak için yabancı para

⁶⁰¹ **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin** **Özkan/Özekes**, s. 412; **Atalı/Ermenek**, s. 311; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 522 **Kuru**, El Kitabı, s. 1213; **Albayrak**, İflâs, s. 44-45; **Ercan**, El Kitabı, s. 1076; **Muşul**, s. 245; **Üstündağ**, s. 202-203.

⁶⁰² **Kuru**, C. IV, s. 3859 dn. 47; **Kuru**, El Kitabı, s. 1534 dn. 12; **Tanrıver/Deynekli**, s. 114-115; **Önen**, s. 88; **Hatipoğlu**, s. 185.

⁶⁰³ Bkz. yuk. § 4, IV, C, 3.

alacaklarının iflâsın açıldığı tarihteki kur üzerinden Türk parasına çevrilerek çoğunlukta hesaba katılması daha doğru bir yaklaşım olur⁶⁰⁴

III. Teminat Şartı

A. Genel Olarak

İflâs içi konkordatoda da, konkordatonun tasdik edilebilmesi için müflisin (borçlunun) teminat şartını yerine getirmesi gerekir (İİK m. 309, II; m. 305, I-d)⁶⁰⁵. Bu nedenle, adî konkordatoda teminat şartına ilişkin yapmış olduğumuz açıklamalar kural olarak burada da geçerlidir. Ancak şu var ki, bu konkordato türünde temin edilmesi gereken alacaklar adî konkordatoya göre farklılık gösterir. Bundan başka, iflâs içi konkordatoda borçlunun masaya giren mal ve haklar üzerinde tasarruf yetkisi son bulduğundan, müflisin nasıl teminat göstereceği üzerinde de durmak gerekir. İşte, bizim de bu başlık altında yapacağımız şey, teminat şartının iflâs içi konkordato bakımından farklılık gösteren bu yönlerini incelemek olacaktır.

⁶⁰⁴ **Tanrıver/Deynekli**, s. 115.

⁶⁰⁵ “Davacının konkordato teklifi başlangıçta teminatsızdır. Daha sonra davacı müflis şirket, malvarlığına kesinleşen kararla dahil edilen Şeref Han isimli taşınmaz alacaklılar yararına teminat olarak gösterdiğini bildirmiş, konkordato teklifine red oyu veren alacaklıların alacakları için de banka teminat mektubu ibraz etmiş, diğer alacaklılardan da noter tasdikli muvafakatname ibraz etmiştir. Bu suretle davacı müflis şirket tarafından teminat koşulu da yerine getirilmiş olduğundan mahkemenin teminata ilişkin gerekçesi de yerinde görülmemiştir. – Bu durumda, davacı müflis şirketle ilgili İİK.nun 297 ve 298 inci maddelerinde belirtilen tüm koşullar davacı yararına oluştuğu halde, mahkemece konkordatonun tasdikine karar verilmek icabederken, kararda yazılı nedenlerle davanın reddi doğru görülmemiş ve hükmün bu nedenle davacı müflis şirket yararına bozulması gerekmiştir.” (11. HD., 15.03.1990, 1631/2177: **Eriş**, s. 874).

B. Teminata Tâbi Alacaklar

1. Genel Olarak

Yukarıda ayrıntılarıyla değindiğimiz üzere⁶⁰⁶, adî konkordatoda teminata bağlanması gereken alacaklar, 206. maddenin birinci sırasındaki imtiyazlı alacaklar ile mühlet içerisinde komiserin onayıyla akdedilmiş alacaklardır. Gelgelelim, iflâs içi konkordatoda, komiser tayin edilmediği gibi, konkordato mühleti de söz konusu değildir⁶⁰⁷. Bu nedenle, iflâs içi konkordatoda, sadece 206. maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacakların, yani işçilerin ihbar ve kıdem tazminatları, işçiler için kurulan yardım sandıkları ve derneklerin işverenlerden alacakları ile aile hukukundan kaynaklanan nafaka alacaklarının teminata bağlanmaları gerekecektir⁶⁰⁸. Bununla birlikte, masa alacaklarının iflâs alacaklarından önce ve tam olarak ödenmesi gerektiğinden, kanaatimizce bunları da teminata tâbi alacaklar arasında saymak gerekir.

7101 sayılı Kanun değişikliğinden önce, imtiyazlı olmayan alacaklar da teminata tâbi olduklarından, bu alacaklar hakkında da teminat gösterilmesi gerekir idi. Bununla birlikte, bu alacakların teminat şartından yararlanabilmesi, onların kayıtlı alacak niteliği taşımalarına bağlı idi. İflâs içi konkordatoda kayıtlı alaktan anlaşılması gereken ise, kural olarak, sıra cetveli düzenlenen kadar bildirilmiş olan alacaklar olmalıdır. Bununla birlikte, iflâsta alacağın sıra cetveli düzenlenmesinden sonra bildirilmesi de mümkündür (İİK m. 236, I). Bu durumda, konkordato teklifinin görüşüleceği ikinci alacaklılar toplantısına kadar bildirilen ve müflis tarafından kabul edilen alacaklar da, kayıtlı alacak sayılmalıdır. Öte yandan, imtiyazlı alacaklar hakkında teminat gösterilebilmesi için,

⁶⁰⁶ Bkz. yuk. § 4, V, B.

⁶⁰⁷ Bu konuda detaylı bilgi için bkz. yuk. § 3, III, B, 2, b, bb.

⁶⁰⁸ Bu alacakların niçin teminata bağlanmaları gerektiğine ilişkin, bkz. yuk. § 4, V, B.

bunların süresinde bildirilmiş olmaları gerekmediği görüşünde olduğumuzu yukarıda belirtmiştir⁶⁰⁹. Bu itibarla, ikinci alacaklılar toplantısından sonra bildirilen imtiyazlı alacaklar hakkında da teminat gösterme yükümlülüğü devam etmelidir. Buna karşılık, borçlunun olası bir itirazında çekişmeli kılınan ve mahkemece adî alacak olduğuna karar verilen imtiyazlı alacak hakkında teminat gösterilmesine gerek yoktur. Bu alacak, ikinci alacaklılar toplantısından sonra bildirildiği için artık konkordato çoğunluğunda da dikkate alınmayacaktır. Bu yüzden, imtiyazlı dahi olsa, alacağın en azından ikinci alacaklılar toplantısına kadar bildirilmiş olmasında fayda vardır.

Öte yandan, tıpkı çoğunluk şartında olduğu gibi, haklarında teminat gösterilmesi gereken imtiyazlı alacakların tespiti bakımından da sıra cetveli önemli bir işlevi haizdir. İfâs idaresi, Kanun'da öngörülen bir aylık süre içerisinde (m. 219, II) masaya yazdırılan yahut masaya yazdırılma zorunluluğu olmayıp tapu sicilinde yazılı alacaklar (m. 232) ile sonradan yazılan alacaklar hakkında yapacağı incelemede, her bir alacağın mevcut olup olmadığını, mevcutsa alacağın miktarının ne olduğunu, alacağı yazdıran kimsenin o alacağın gerçek alacaklısı olup olmadığını, alacağın imtiyaz vasfı taşıyıp taşımadığını, imtiyazlı ise sırasını tespit ettikten sonra, bu tespit doğrultusunda bir sıra cetveli düzenler⁶¹⁰. Bununla birlikte, konkordatoda bir alacağın mevcudiyetinde asıl göz önünde bulundurulması gereken borçlunun beyanı olduğundan, sıra cetveline kabul edilmeyen ve fakat borçlu tarafından doğrulanan imtiyazlı alacaklar hakkında teminat gösterilmesi gerekip gerekmediği de incelenmelidir. Bu nedenle, teminat gösterilmesi gereken imtiyazlı alacakların tespiti bakımından çeşitli ihtimalleri dikkate alarak açıklama yapmak faydalı olacaktır. Ancak, hatırlatmakta yarar var ki, imtiyazlı alacaktan kastımız

⁶⁰⁹ Bkz. yuk. § 4, IV, 2, b, cc.

⁶¹⁰ **Kuru**, El Kitabı, s. 1318; **Kuru**, C. IV, s. 3206-3207; **Okur**, s. 538; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 449; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 511; **Kuru/Arslan/Yılmaz**, s. 573; **Yıldırım/Deren-Yıldırım**, s. 464-465;

sadece 206. maddenin ilk sırasında yazılı olan alacaklar olacaktır. Bu nedenle, açıklamalarımızın sıra cetvelinde imtiyazlı olduğu belirtilen ve 206. maddenin ikinci veya üçüncü sırasında yer alan alacaklarla bir ilgisi bulunmamaktadır. Zira bu alacaklar, 7101 sayılı Kanun değişikliğinden sonra, konkordato nezdinde imtiyazlı olmayan alacaklar statüsündedir.

2. Sıra Cetveline Kabul Edilen ve Müflis Tarafından Doğrulan İmtiyazlı Alacaklar

Sıra cetveline kabul edilen ve müflis tarafından doğrulan imtiyazlı alacaklar için, müflisin teminat göstermesi gerekir. Alacağı sıra cetveline kabul edilmiş bir imtiyazlı alacaklıya karşı, başka bir alacaklının sıra cetveline itiraz davası açmış olması da (m. 235, II), müflisin teminat gösterme yükümlülüğüne bir etkide bulunmaz; o yine, teminat göstermek zorundadır⁶¹¹. Ancak, tasdik kararından önce, sıra cetveline itiraz davası açmış alacaklı, davayı kazanır ve bu karar kesinleşirse, artık varlığına yahut sırasına itiraz edilen imtiyazlı alacak hakkında teminat gösterilmesi gerekmez.

3. Sıra Cetveline Kabul Edilmeyen ve fakat Müflis Tarafından Doğrulan Alacaklar

Sıra cetveline kabul edilmemesine karşın, müflis tarafından varlığı doğrulan alacaklar, çekişmeli alacak olarak nitelendirilmemelidir. Zira, konkordatoya özgü norm ve prensipler, bir alacağı çekişmeli kılma yetkisini sadece borçluya tanır. O hâlde, sıra cetveline kabul edilmemiş ve fakat müflis tarafından doğrulanmış alacaklar hakkında da, asliye ticaret mahkemesinden bu konuya ilişkin karar vermesini istemeksizin, doğrudan

⁶¹¹ Tanrıver/Deynekli, s. 129 ve orada dn. 276; Okur, s. 539; Baygül, s. 162; Akyürek/Akyürek, s. 559.

teminat gösterilmelidir⁶¹². Bununla birlikte, iflâs idaresi, müflis tarafından doğrulanan alacağın gerçekte mevcut olmadığını, bu nedenle sıra cetveline kabul edilmediğini ve dolayısıyla borçlunun dürüst olmayan tutum ve davranışlar sergilediğini tasdik merciine sunacağı raporunda belirterek konkordatonun tasdiki talebinin reddini isteyebilir⁶¹³.

4. Sıra Cetveli Düzenlenmesinden Sonra Bildirilen ve Müflis Tarafından Doğrulan Alacaklar

Daha önce de ifade edildiği üzere, iflâsta alacağın sıra cetveli düzenlenmesinden sonra bildirilmesi de mümkündür (İİK m. 236, I). Bu hâlde iflâs idaresinin yapması gereken, 230. madde uyarınca müflise alacak hakkında ne diyeceğini sormak olmalıdır. Zira, iflâs içi konkordatoda da bir alacağın teminat kapsamında sayılıp sayılmayacağı, o alacağın sıra cetveline kabul edilmiş olup olmamasına göre değil; müflisin alacağı kabul edip etmemesine göre netlik kazanır⁶¹⁴. Müflis, bildirilen alacağın varlığını doğrular ise, sıra cetveli düzenlenmesinden sonra bildirilmiş olsa bile, o alacak hakkında teminat gösterilmelidir. Buna karşılık, müflis, geç bildirilen alacağın varlığını doğrulamaz ise, bu takdirde asliye ticaret mahkemesinin vereceği karar doğrultusunda bir çözüme gidilmesi gerekir (İİK m. 309, II; m. 302, VI).

⁶¹² Tanrıver/Deynekli, s. 130 dn. 277; Okur, s. 540.

⁶¹³ Kuru, s. 518 dn. 22; Kuru, El Kitabı, s. 1535; Tanrıver/Deynekli, s. 130 dn. 277; Okur, s. 540 dn. 318; Baygöl, s. 163.

⁶¹⁴ Tanrıver/Deynekli, s. 130; Okur, s. 541; Baygöl, s. 163.

5. Mahkeme Kararına Göre Teminat Gösterilmesi Gereken İmtiyazlı Alacaklar

Müflis tarafından İcra ve İflâs Kanunu'nun 230. maddesi uyarınca varlığı yahut imtiyazı reddedilmiş alacaklar, sıra cetveline kabul edilsin ya da edilmesin, iflâs içi konkordato nezdinde çekişmeli alacak sayılırlar. Bu durumda, söz konusu alacaklar hakkında teminat gösterilip gösterilmeyeceğine asliye ticaret mahkemesi karar verir (İİK m. 309, II; m. 305, I-d; 302, VI). Bu alacaklar hakkında çekişmeli alacaklara ilişkin prosedür uygulandığından, çekişmeli alacak sahiplerinin, 308/b maddesi uyarınca tasdik kararının ilânından itibaren bir ay içinde alacağın esası hakkında dava açmaları gerekecektir⁶¹⁵.

Müflis tarafından reddedilmiş ve sıra cetveline de kabul edilmemiş alacağın çekişmeli sayılabilmesi için, sıra cetveline itiraz davasının açılmış olmasına da gerek yoktur. Asliye ticaret mahkemesi, yapacağı incelemede müspet karar verirse, bu alacak için de 305. maddeye göre müflisin teminat göstermesi gerekir. Bu durumda çekişmeli alacak sahibi, 308/b maddesi uyarınca tasdik kararının ilânından itibaren bir ay içinde dava açmalıdır. Bununla birlikte, sıra cetveline kabul edilmemiş alacaklı, sıra cetveline itiraz davası açmış ise, artık 308/b maddesine göre yeni bir dava açılmasına gerek yoktur; tasdik kararından sonra sıra cetveline ilişkin yargılamanın 308/b maddesinde öngörülen dava olarak sürdürülmesi gerekir⁶¹⁶.

⁶¹⁵ Altay/Eskiocak, s. 449-450; Tanrıver/Deynekli, s. 145; Kuru, El Kitabı, s. 1536; Postacıoğlu, s. 156; Akil, Konkordato, s. 268 dn. 1122.

⁶¹⁶ Kuru, s. 519 dn. 23; Kuru, El Kitabı, s. 1536; Altay/Eskiocak, s. 450.

C. Müflisin Teminat Şartını Nasıl Yerine Getireceği

İflâs içi konkordatoda, teminat şartını müflis (borçlu) yerine getirecek olsa da, iflâsla beraber tasarruf yetkisinin kaybedilmesi karşısında, müflisin bunu nasıl sağlayacağı üzerinde durmak gerekir. Gerçekten, iflâsta borçlu masaya giren mal ve hakları üzerinde tasarruf yetkisini yitirir. Bu durumda, borçlu teminat şartını, ya kendisi adına güvence veren üçüncü kişiler aracılığıyla gerçekleştirecek ya da teminata tâbi alacak sahiplerinin tamamının açık ve seçik bir beyanla konkordato teminatından vazgeçmelerini sağlayarak, teminat gösterme yükümünden muaf olacaktır⁶¹⁷. Görüldüğü

⁶¹⁷ **Tanrıver/Deynekli**, s. 130. “... Davacı iflâs idaresi temsilcileri dilekçelerinde, borçlu Erteks-Eren Tekstil San. Ve Tic. A.Ş.’nin iflâsına dair kararın kesinleştiğini, ikinci alacaklılar toplantısından önce şirket temsilcilerinin konkordato teklifinde bulunduklarını, 2. alacaklılar toplantısında bu taleplerinin oylandığını, gerek miktar itibarıyla gerekse sayısal çoğunlukça kabul edildiğini, buna göre müflis şirketin borçlarının tamamını 1 yıl ödemesiz, sonraki 2 yıl içinde 24 eşit taksitle ödemek istediklerini belirterek teklif edilen konkordatonun tasdikini talep ve dava etmiştir. Müflis şirket vekili, teminat olarak 830.000.000 TL değerindeki fabrikayı, fabrika üzerindeki işletme rehnini göstereceklerini belirtmiştir. Mahkemece, iflâs dosyası, dosyaya ibraz edilen delillere göre, müflisin 553.326.191 TL’lik teminat gösterilmesi gereken borca karşılık 445.390.000 TL’lik teminat gösterdiği, işletme rehninin teminat olarak kabul edilemeyeceği, buna göre yeterli teminat gösterilmemesi nedeniyle konkordatonun tasdiki talebinin reddine karar verilmiştir. Hükmü müflis vekili temyiz etmiştir. Mahkemece teminat isteyen alacaklıların alacaklarını karşılayacak miktarda teminat gösterilmemesi nedeniyle, davanın reddine karar verilmiştir. Dosya içeriğinden konkordatonun tasdiki için gereken diğer tüm koşulların mevcutt olduğu anlaşılmaktadır. Şirket ortağı ve alacaklısı ... 1. derecedeki 143.000.000 TL ipoteğini diğer alacaklılar lehine teminat olarak vermeyi kabul ettiğini beyan etmesine göre, davacılar ve ipotek alacaklısının tapu siciline resmi işlemleri tamamlamaları için uygun mehil verilmek, verilen mehil sonunda teminat isteyen alacaklıların 553.326.191 TL alacaklarını karşılayacak miktarda yasal teminat gösterilip gösterilmediğinin araştırılarak sonucuna göre bir karar verilmek gerekirken, davacıyla ve ipotek alacaklısının bu beyanı üzerinde durulup teminat gösterilmesi için mehil verilmeden davanın

üzere, teminata tâbi alacak sahiplerinin bir bütün hâlinde teminat gösterilmesinden feragat etmemeleri durumunda, iflâs içi konkordatoda teminat şartının yerine getirilebilmesi için, üçüncü bir kimsenin borçlu adına teminat göstermesinden başka imkân kalmamaktadır.

İşaret edilen bu nedenle, öğretilde haklı olarak, teminat şartının yerine getirilmesi amacıyla sınırlı şekilde, tasarruf yetkisi kaldırılmış borçlunun masaya giren mal ve haklar üzerinde tasarrufta bulunabilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bu görüş, iflâsta masaya giren mal ve haklar üzerinde müflisin tasarruf yetkisinin kaldırılmasının esas itibarıyla iflâs alacaklılarının zarar görmesini önlemeye matuf olduğunu belirttikten sonra, müflisin teminat göstermek amacıyla yapacağı tasarrufun bu amaca aykırı düşmeyeceğini, bilakis alacaklıların menfaatinin güvence altına alınacağını savunmaktadır. Bu nedenle, her ne kadar müflisin tasarruf yetkisi kısıtlanmış olsa da, konkordatonun içinde bulunulan iflâs prosedürüne nazaran alacaklılara daha büyük avantajlar sağlayacağı açıkça ortada ise ve gerekli çoğunluk şartı da sağlanmışsa, iflâs idaresinin masaya giren mal ve haklar üzerinde müflisin tasarrufta bulunmasına müsaade etmesi uygun olur. Kaldı ki, bu görüşe göre, iflâs içi konkordatodaki nihai amacın iflâsın kaldırılmasını sağlamak olduğu göz önüne alındığında, müflisin teminat şartını yerine getirmesinde ona kolaylık sağlanmaması, söz konusu amacın gerçekleşmesini zorlaştırmak bir tarafa, imkansızlaştırabilir⁶¹⁸.

reddine karar verilmesi doğru görülmemiş ve bozmayı gerektirmiştir.” (11 HD., T. 02.10.1989, 5874/4934: **Tanrıver/Deynekli**, s. 130 dn. 278; **Eriş**, s. 870).

⁶¹⁸ **Tanrıver/Deynekli**, s. 131 vd; **Baygül**, s. 164-165; **Doğan**, s. 33-34. Ayrıca bkz. **Kale**, Sorularla Konkordato, s. 105-106. Nitekim, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi’nin kararına konu olan bir olayda, iflâs idaresi, müflis şirketin teminat olarak taşınmaz üzerinde ipotek göstermesine müsaade ederek teminat yönünden tasdik şartının yerine getirilmesini sağlamıştır (İstanbul BAM., T. 23.06.2020, E. 2019/2536, K. 2020/1139: **LegalBank**). Öğretilde *Hatipoğlu*, müflise ait tasarruf yetkisi kaldırılmış olduğundan, onun yararına üçüncü bir kişi tarafından teminat gösterilmesi yönünde Kanun’da açıklık

SONUÇ

Konkordato, İcra ve İflâs Kanunu'muzun ilk hâlinde itibaren hukukumuzda yer alan bir kurumdur. Mali durumu bozulan borçluyu içinde bulunduğu ödeme güçlüğünden kurtarmak gayesiyle kabul edilen bu kurum, ekonomi alanında meydana gelen gelişmeler ve değişimler neticesinde, zaman içerisinde birtakım değişikliklere uğramıştır. Özellikle, konkordatonun borçluya tanınmış hukukî bir lütuf olduğu anlayışı büyük ölçüde terk edilince, tarihi süreç içerisinde konkordato, borçlunun yanı sıra, alacaklıların yararına ve işletmelerin kurtarılmasına hizmet eden bir yeniden yapılandırma kimliği kazanmıştır.

Konkordatonun hukukî niteliğine ilişkin çeşitli görüşler ileri sürülmüş ise de, son tahlilde konkordato, yaygın olarak, kolektif bir cebrî icra usulü olarak telakki edilmektedir. Bir taraftan kamu ekonomisinin korunmasına hizmet etmesi, diğer taraftan belli bir alacaklı çoğunluğunun kabul beyanı ve mahkemenin tasdik kararı ile azınlık alacaklılarını da bağlayacak şekilde sonuç doğurması, onun, iflâsa nazaran hafifletilmiş bir cebrî icra kurumu olarak kabul edilmesini isabetli kılmaktadır.

Konkordato, çeşitli ayrımlara tâbi tutulmuştur. Mahkeme dışı konkordato, herhangi bir resmî makamın katılımı olmaksızın, borçlunun alacaklılarıyla gerçekleştirdiği bir özel hukuk sözleşmesidir. Resmi makamların katılımı ile gerçekleştirilen mahkeme içi konkordato ise, hüküm ve sonuçları bakımından İcra ve İflâs Kanunu'na tâbi olan konkordatodur. Bu konkordato, yapıldığı zaman itibariyle “iflâs dışı konkordato” ya da “iflâs içi konkordato”; düzenleniş biçimi itibariyle “adî konkordato” ya da “malvarlığının terki suretiyle konkordato”; içeriği itibariyle ise “yüzde konkordatosu”, “vade konkordatosu”, “bileşik konkordato” şeklinde sınıflandırılmıştır.

bulundurulmasının yararlı olacağı fikrindedir (**Hatipoğlu**, s. 191). Kanaatimizce, uygulamada zaten bu konuda bir tereddüt bulunmadığından, bu konuya ilişkin Kanun'da bir açıklık bulunması hususu, çok da gerekli görülmemelidir.

Çalışma konumuzu oluşturan konkordatonun tasdiki şartları da, mahkeme içi konkordato esas alınarak incelenmiştir.

Adî (iflâs dışı) konkordato süreci, herhangi bir borçlunun yahut iflâs talebinde bulunabilecek her alacaklının asliye ticaret mahkemesinden geçici mühlet talebinde bulunması ile başlar. Bu itibarla, borçlu tarafından talep edilecek konkordatoda, onun iflâsa tâbi kimselerden olup olmaması önemsizdir. Alacaklılar tarafından talep edilen konkordatoda ise, borçlunun iflâsa tâbi kimselerden olması şarttır. Yani, alacaklılar sadece iflâsa tâbi borçlu hakkında konkordato talep edebilirler.

Asliye ticaret mahkemesi, başvuru belgelerinde eksiklik olmadığını tespit ettiği takdirde, derhal üç aylık geçici mühlet kararı verir. Öğretide bir görüş, geçici mühlet kararı verilebilmesi için başvuru belgelerinin eksiksiz olmasının yeterli olmadığını, ayrıca bu belgelerden borçlunun içinde bulunduğu ekonomik krizden kurtulabileceğinin de anlaşılması gerektiğini savunmaktadır. Kanaatimizce, Kanun'daki düzenleme buna imkân vermemektedir. Mahkemenin bu konuda yapacağı inceleme, sadece başvuru belgelerinin eksiksiz olup olmadığıyla sınırlı şekli bir incelemedir. Bu nedenle, başvuru belgeleri eksiksiz ise, başkaca işlem yapılmaksızın, derhal geçici mühlet kararı verilmelidir. Kaldı ki, konkordatonun başarıya ulaşma ihtimalinin bulunmadığı, diğer deyişle, borçlunun içinde bulunduğu ekonomik krizden kurtulamayacağı geçici mühlet kararı ile birlikte atanan konkordato komiseri tarafından tespit edilebilecek bir durumdur. Konkordato komiseri incelemiş olduğu ön projenin hiçbir şekilde tasdik edilmeyeceğini öngörüyor ve borçlunun mali durumunun düzeleceğine ilişkin bir gelecek görmüyorsa, geçici mühlet süresinin sona ermesini beklemeden, derhal mahkemeye bir ara rapor yazarak geçici mühletin kaldırılmasını istemelidir.

Geçici mühlet süresi içinde, konkordatonun başarıya ulaşabileceğinin anlaşılması hâlinde, borçluya bir yıllık kesin mühlet verilir. Geçici ve kesin mühlet ayrımı, 7101 sayılı Kanun değişikliği neticesinde kabul edilmiştir. Mahkeme, geçici mühlet kararı

verilmesinden farklı olarak, borçluya kesin mühlet verebilmek için etraflı bir incelemeye girişmelidir. Bu itibarla, borçlunun mali durumunun düzelmesinin ve konkordatonun tasdik edilmesinin imkân dahilinde olduğu yaklaşık ispat ölçüsünde anlaşılmalıdır.

Kesin mühlet kararı verilmesinden sonra konkordato komiseri, yapacağı bir ilân ile alacaklıları alacaklarını bildirmeye davet eder. Bu ilânda, alacaklarını bildirmeyen alacaklıların, bilançoda kayıtlı olmadıkça konkordato projesinin müzakerelerine kabul edilmeyecekleri ihtarı da yer almalıdır. Alacakların bildirilmesinden ve borçlunun bildirilen alacaklara ilişkin beyanı alındıktan sonra, konkordato komiseri yapacağı yeni bir ilân ile alacaklıları, konkordato projesini müzakere etmek üzere toplanmaya davet eder. Bu müzakere sonucunda konkordato teklifinin kabul edilip edilmediği anlaşılır. Müzakerenin bitiminden sonra konkordato komiseri, konkordatoya ilişkin bütün belgeleri, konkordato projesinin kabul edilip edilmediğine ve tasdikinin uygun olup olmadığına ilişkin gerekçeli raporunu asliye ticaret mahkemesine sunar.

Konkordato komiserinin mahkemeye sunacağı rapor, konkordatonun tasdiki şartlarının gerçekleşip gerçekleşmediği hususunda yol gösterici nitelikte olacaktır. Bununla birlikte, bu rapor mahkeme için bağlayıcı bir niteliği haiz değildir. Konkordatonun tasdiki şartları kamu düzeninden olduğundan, mahkeme takdir yetkisi çerçevesinde tasdik şartlarının yerine gelip gelmediğini re'sen incelemelidir. Konkordatonun tasdiki şartları, kümülatif bir nitelik arz eder. Bu itibarla, Kanun'da yer alan şartlardan birinin eksikliği dahi, tasdik talebinin reddini gerektirir.

7101 sayılı Kanun değişikliği ile iflâsın ertelenmesi kurumunun yerine ikame edilmeye çalışılan konkordatoda, çağdaş eğilimler doğrultusunda radikal değişiklikler yapılmıştır. Konkordatonun tasdiki şartları da bu değişikliklerden nasibini almıştır. Bu bağlamda, sadece malvarlığının terki suretiyle konkordato bakımından sevk edilen ve esas itibariyle alacaklıların menfaatini korumayı amaçlayan *“teklif edilen tutarın, borçlunun iflâsı hâlinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktardan fazla*

olacağının anlaşılması” şartı anılan değişiklikle beraber, açıkça adî konkordatonun da tasdiki şartları arasında yer almıştır. Ancak bu yenilik sorgulanmaya açıktır. Öğretide, “kaynakla orantılılık” olarak ifade edilen ve 7101 sayılı Kanun değişikliğinden önce de Kanun’da yer alan *“teklif edilen tutarın borçlunun kaynakları ile orantılı olması”* şartının, alacaklıların menfaatini korumaya yettiği, hâl böyle iken, birbirinden farklı hüküm ve sonuçları bulunan malvarlığının terki suretiyle konkordato ile adî konkordatonun aynı şarta tâbi tutulmasının isabetli olmadığı ifade edilmiştir. Öte yandan, bu şartın somut olayda gerçekleşip gerçekleşmediği, borçlunun iflâsı hâlinde alacaklıların elde edeceği miktar ile konkordato projesinde yer alan teklife göre ödenmesi öngörülen miktarın karşılaştırılması suretiyle anlaşılabilecek; bu şekildeki bir karşılaştırma ise, tamamen varsayımlara dayalı olacaktır. Özellikle, iflâs tasfiyesinin uzun sürmesi, bu süreç içerisinde borçluya ait aktif değerlerin değer kaybına uğraması ve hangi meblağlar üzerinden satılacağının belirlenememesi, anılan şartın tespitini oldukça güçleştirecektir. Hele ki konkordato talebinde bulunabilecek borçluların iflâsa tâbi olmaları gerekmediği göz önüne alındığında, iflâsa tâbi olmayan borçlu bakımından bu şartın gerçekleşip gerçekleşmediğinin tespiti de hayli zor olacaktır. İşte, bu zorluktan hareketle öğretide bir görüş, konkordato projesinde alacaklılara ödenmesi öngörülen tutarın, iflâs neticesinde elde edilecek muhtemel meblağdan fazla olacağının kural olarak kabul edilmesi ve ispat yükünün aksini iddia eden alacaklıya düşmesi gerektiğini ileri sürmüştür. Kanun metninin sarahati karşısında böyle bir sonuca varmak mümkün olmadığı gibi, ispat yükünü aksini iddia eden alacaklının taşıması hâlinde de anılan şartın tespitindeki zorluk azalmamaktadır.

Ayrıca, öğretide, bu şartın adî konkordatonun niteliği ile örtüşmediği ileri sürülmüştür. Buna göre, malvarlığının terki suretiyle konkordatoda amaç, borçlunun mallarının alacaklıların yararına olacak şekilde tasfiye edilmesidir. Dolayısıyla, bu konkordato türü için iflâsa nazaran daha fazla pay elde etme şartının aranması anlamlıdır.

Zira bu hâlde, borçluya ait malvarlığı tasfiye edilirken, alacaklıların iflâsa nazaran daha az oranda tatmin edilmelerinin önüne geçilmiş olur. Buna karşılık, adî konkordato, borçlunun ödeme güçlüğünden olabildiğince kurtarılmasını amaçlamaktadır. Bu nedenle, Kanun'da öngörülen çoğunlukla kabul edildikten sonra, sırf iflâsa nazaran daha az bir oranda tatmin edileceklerinden bahisle konkordatonun tasdiki talebinin reddedilmesi, çoğunluk iradesinin yok sayılması anlamına gelir. Yine, alacaklı çoğunluğunun kabul beyanına rağmen, iflâstan daha az bir oranda tatmin edilecekleri gerekçesiyle tasdik talebinin reddi, ayakta kalması mümkün işletmenin bu imkândan mahrum kalmasına ve dolayısıyla konkordatonun yeniden yapılandırma işlevini yitirmesine neden olabilir.

Konkordatonun tasdiki şartlarından bir diğeri, kaynakla orantılılık şartıdır. Bu çerçevede, teklif edilen tutar, borçlunun kaynaklarıyla orantılı olmalıdır. Bu nedenle borçlu, konkordato talebine ekleyeceği ayrıntılı bilançosunda, tüm aktif ve pasiflerini eksiksiz biçimde göstermelidir. Bununla birlikte, borçlu, teklif ettiği tutar ile kaynakları arasındaki dengeyi lehine çevirmek amacıyla, yapay alacaklar üretebilir. Borçlunun bildirdiği pasiflerin kendiliğinden listeye dahil olduğu göz önüne alındığında, bildirilen bu pasiflerin maddi gerçeği yansıtıp yansıtmadığı, konkordato komiseri ve bilirkişiler tarafından titizlikle incelenmelidir. Borçlunun defter ve belgelerinde yapılacak inceleme neticesinde, yapay alacaklar üretildiği sonucuna varılırsa, bu durum, konkordatonun görüşüldüğü toplantıda alacaklıların, tasdik aşamasında ise asliye ticaret mahkemesinin takdirine sunulmalıdır.

Kaynakla orantılılık şartının tespitinde borçlunun beklenen haklarının dikkate alınıp alınmayacağı, alınacaksa ne oranda alınacağı mahkemenin takdirindedir. Mahkeme, bu belirlemeye yaparken, beklenen hakkın hukukî bir ilişki temeline dayanıp dayanmadığını dikkate almalıdır. Bunun yanı sıra, beklenen hakkın yakın zamanda gerçekleşmesine kesin gözüyle bakılıyor olması da önemlidir. İşte, ancak bu iki unsuru

bünyesinde taşıyan beklenen hak kaynakla orantılılık şartında göz önünde bulundurulmalıdır.

Öğretide, borca batık olmayan, yani malvarlığı pasifini karşılayan borçluların tenzilat konkordatosu yapamayacağı, aksi tutumun kabulünün kaynakla orantılılık şartını ihlâl edeceği belirtilmiştir. Bununla birlikte, bu görüşe göre, borçlu malvarlığını kısa sürede paraya çeviremediğinden muaccel borçlarını ödeyemiyor ise, vade konkordatosundan yararlandırılabilir. Bu hâlde, teklif edilen tutarın kaynakla orantılı olmadığından bahsedilemez. Buna karşılık, diğer görüşe göre ise, borca batık olmayan borçlu dahi, tenzilat konkordatosu teklif edebilmeli; bu durumda kaynakla orantılılık şartı yerine gelmediğinden tasdik talebi reddedilmemelidir.

Borca batık olmayan borçlunun tenzilat konkordatosundan yararlandırılması, her zaman orantılılık şartının ihlâl edildiği anlamına gelmemelidir. Nitekim, Kanun'da da hangi hallerde hangi konkordato türüne başvurulacağına ilişkin bir sınırlama getirilmemiştir. Gerekçe'de bunun nedeninin, mahkemelerin somut olayın özelliklerine göre değerlendirme yapabilmelerine imkân tanımak olduğu açıkça vurgulanmıştır. Özellikle, borca batık olmamakla birlikte, borçlu tarafından uygun bir indirimle teklif edilen tenzilat konkordatosu, alacaklıları iflâsa nazaran daha iyi bir düzeyde tatmin edebilir. Öte yandan, konkordatonun iyileştirme ve yeniden yapılandırma kimliği de, borca batık olmayan borçluların tenzilat konkordatosu akdedemeyeceği fikrine mesafeli yaklaşılmasını gerektirmektedir. Borçluya malvarlığını tasfiye etmek yerine, işletmesinin başında kalarak borçlarını ödeme imkânı sunulmak isteniyorsa, onun, pasiflerini aşan malvarlığıyla değil; işletmesinin başında iken elde edeceği yeni kaynaklarla borçlarını ödemesine sıcak bakılmalıdır.

Konkordatonun tasdik edilebilmesi için, teklifin Kanun'da öngörülen çoğunlukla kabul edilmesi şarttır. 7101 sayılı Kanun değişikliğinden sonra alternatifli bir çoğunluk

esas benimsenmiştir. Bunun nedeni, alacak miktarı küçük ve fakat sayıca çok olan alacaklıların konkordatonun akdedilmesine mâni olmasını engellemeye çalışmaktır.

Konkordato çoğunluğunda dikkate alınacak alacaklar, adî alacaklardır. Bu itibarla, rehinli alacaklar, 206. maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar, borçlu yakınlarına ait alacaklar, mühlet içinde komiserin izniyle doğan alacaklar ile kamu alacakları, çoğunluk teşkilinde hesaba katılmazlar. Rehinli alacakların konkordato çoğunluğuna dahil edilmemesinde, 7101 sayılı Kanun değişikliğinden önceki dönemden farklı olarak, rehin konusu malın borçluya yahut üçüncü kişiye ait olması, herhangi bir fark yaratmamalıdır. Bu çerçevede, kanaatimizce, rehin konusu mal, üçüncü kişinin mülkiyetinde olsa bile, konkordato çoğunluğunda dikkate alınmamalıdır. Ancak, üçüncü kişiye ait ve işletmenin faaliyeti için önemli olmayan rehinli malların mühlet içinde satılabilmesine cevaz verilerek, duruma göre, mülkiyeti üçüncü kişiye ait mal ile teminat altına alınan alacağın konkordato çoğunluğunda dikkate alınabilmesi sağlanmalıdır.

Yabancı para alacakları da çoğunluk teşkilinde hesaba katılırlar. Ancak, bu alacakların hangi tarihteki kur üzerinden ülke parasına çevrilecekleri meselesi tartışmalıdır. Yabancı para alacaklılarının alacaklarına tam olarak ulaşabilmeleri için çeviri anı olabildiğince geciktirilmelidir. Öte yandan, yabancı para alacaklıları arasında eşitlik sağlanması için, ortak bir çeviri anı kabul edilmelidir. Bu nedenle, yabancı para alacaklarının ülke parasına çeviri anı olarak, konkordatoya iltihak süresinin son günü esas alınmalıdır.

Mühlet içinde komiserin izni olmaksızın doğan alacakların çoğunluğa dahil edilip edilmemesi gerektiği, açıklığa kavuşturulması gereken bir meseledir. Tasdik edilen konkordato, bu alacaklar için de bağlayıcıdır. Kanun koyucu, konkordatonun mühlet içinde izinsiz doğan alacaklar hakkında bağlayıcı olduğunu öngörmekle, bu alacaklıların komiser denetiminden kaçınmalarını önlemek istemiştir. Kanaatimizce, mühlet içinde komiserin izni olmaksızın doğan alacak sahipleri, konkordatoya oy kullanabilmeli ve

çoğunluğa dahil olabilmelidir. Zira, bu alacaklar için konkordatonun bağlayıcı olması, yeterli ve gerekli bir yaptırımdır; daha ileri gidilerek, kendileri hakkında bağlayıcı olan konkordatoda oy kullanabilmelerinin önüne geçilmesine gerek yoktur.

Konkordatoda, alacakların hiç yahut yasal süre içinde bildirilmemiş olmasının yaptırımı, müzakerelere kabul edilmemek şeklinde öngörülmüştür. Ancak, *“müzakerelere kabul edilmemek”* yaptırımından ne anlaşılması gerektiği izaha muhtaçtır. Konkordatoya oy verebilmek için müzakereye katılmak şart değildir. Nitekim, müzakereye katılmamış alacaklıların da, müzakere bitimini takip eden yedi gün içinde konkordatoya katılmasına cevaz verilmiştir. Öte yandan, bu müzakerenin yapılış amacı, borçlu ve konkordato projesi hakkında bilgi edinmektir. Alacaklarını süresinde yahut hiç bildirmeyen alacaklıların anılan müzakereye katılması, diğer alacaklıların borçlu hakkında sağlıklı bilgi edinmesine katkı sağlayabilir. Bu nedenle, alacağın süresinde yahut hiç bildirilmemiş olmasının yaptırımı, müzakereye katılabilmek ve fakat konkordato çoğunluğunun teşkilinde nazara alınmamak şeklinde kabul edilmelidir. Bu hususa ilişkin mevcut muğlaklığın ortadan kaldırılması için de, kanun metninin *“konkordato müzakeresinde oy hakkından mahrum kalınacağı”* şeklinde düzenlenmesi isabetli olacaktır.

Konkordatonun tasdik edilebilmesi için öngörülen bir diğer şart, teminat şartıdır. 7101 sayılı Kanun’la, konkordato prosedüründen yararlandırılmayı kolaylaştırmak adına, teminata bağlanması gereken alacakların sayısı azaltılmıştır. Buna göre, sadece 206. maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar ile mühlet içinde komiserin izniyle doğan alacaklar teminata bağlanmalıdır. Kanun’da belirtilen imtiyazlı alacaklar hakkında teminat gösterilebilmesi için, bunların komisere bildirilmiş olması gerekir. Bununla birlikte, bahsedilen bildirim yükümlülüğünü, Kanun’da öngörülen on beş günlük süre ile sınırlı tutmamak gerekir. Bu çerçevede, imtiyazlı alacak sahiplerinin yasal süreden sonra (ve fakat tasdik kararına kadar) komisere bildirdiği alacakları için teminat gösterilmelidir.

Öte yandan, 206. maddenin birinci sırasında yazılı alacaklar için geriye doğru bir yıllık sürenin hesaplanmasında, geçici mühlet kararının verildiği tarih değil; konkordatonun talep edildiği tarih dikkate alınmalıdır.

Teminat gösterilmesi gereken alacağın yabancı para alacağı olması hâlinde, gösterilecek teminatın hangi tarihteki kur üzerinden çevirisinin yapılması gerektiği, açıklığa kavuşturulmalıdır. Bu çeviri yapılırken, teminatın yabancı para alacağını tam karşılaması için çeviri anının olabildiğince geciktirilmesi faydalıdır. Bununla birlikte, söz konusu geciktirme tasdik duruşmasının uzamasına da yol açılmamalıdır. Bu itibarla, çeviri tarihi, konkordatoya katılım süresinin son günü olarak belirlenmelidir. Ancak, borçlu, yabancı para alacağını ülke parası ile teminat altına alacak ise, katılım süresinin son gününe kadar kendisinin uygun göreceği bir vakitte çevirinin yapılabilmesine müsaade edilmelidir. Zira bu hâlde, yabancı para alacaklısının yararını tehdit edecek bir husus bulunmamaktadır.

Konkordatodan beklenen, borçlunun işletmesinin başında kalarak borçlarını ödeyebilmesine katkı sağlamasıdır. Bu nedenle, borçlunun ticari faaliyetlerine devam edebilmesi için varlığı zorunlu olan malları üzerinde taşınır rehni kurulmamasına özen gösterilmelidir. Burada, kurulması teslimine bağlı olmayıp bir sicile kaydı gereken taşınır rehinlerine öncelik verilmesi yerinde olur. Böylece borçlu, bir taraftan teminat gösterme şartını yerine getirirken, diğer taraftan işletmesinin başında kalarak borçlarını tasfiye edebilir. Öte yandan, imtiyazlı alacakların konkordatodan etkilenmeyip tam ve öncelikle ödenmeleri gerektiğinden, bu alacaklar hakkında gösterilecek teminatın projede yer alan mallar üzerinde gösterilip gösterilmediğine bakılmamalıdır.

Konkordatonun tasdiki şartlarından bir diğerini, yargılama giderleri ile ilâm harcının tasdik kararından önce ödenmesi oluşturmaktadır. Bu şartın öngörülmesindeki amaç, borçlunun, gerekli giderleri ödemekten kaçınarak konkordatonun yürürlüğe girmesini engellemesine imkân vermemektir. Kamu alacakları ve 206. maddenin birinci

sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar ile mühlet içinde komiserin izniyle doğan alacaklar, ilâm harcının hesaplanmasında dikkate alınmaz.

Konkordatonun yeniden yapılandırma kimliğine bürünmesinden en çok etkilenen şartın, dürüstlük şartı olduğu söylenebilir. Öyle ki bu şart, 4949 sayılı Kanun değişikliği döneminde konkordatonun tasdiki şartları arasından açıkça çıkartılmıştır. Buna rağmen, konkordatoya ilişkin mevcut düzenlemelerden hareketle, dürüstlük şartı, konkordatoda büsbütün göz ardı edilmemiştir. Bununla birlikte, somut olay bakımından dürüstlük şartının tespitinde, konkordatonun yeniden yapılandırma ve iyileştirme işlevini yerine getirmesini önleyecek derecedeki değerlendirmelerden kaçınılmalıdır. Bu itibarla, borçlunun işlerinde sergilemiş olduğu dürüstlüğü aykırı hareketlerle ödeme güçlüğü içerisine düşmesi, konkordatonun tasdikinde göz önünde bulundurulması gereken bir husus olmamalıdır. Bu şartın tespitinde asıl dikkate alınması gereken, konkordato prosedürü içerisinde borçlunun ne ölçüde dürüstlük şartına riayet ettiği olmalıdır. Özellikle, mühlet verilmesini ya da konkordatonun tasdik edilmesini sağlamaya matuf kötüniyetli tutum ve davranışlar, konkordatonun tasdiki talebinin reddini gerektirmelidir. Ancak, bu yöndeki bir değerlendirmede, işletmenin ayakta kalabilirliği ile konkordatonun alacaklılara ve üçüncü kişilere olan katkısı da dikkate alınmalı; hatta, bu kimseler için daha yararlı olacağı açık ise, konkordato tasdik edilebilmelidir.

İflâs içi konkordatonun tasdik edilebilmesi için gerekli olan şartlar da, tıpkı adî konkordatodaki gibidir. Bu itibarla, adî konkordatoya ilişkin şartlarda göz önünde bulundurulması gereken hususlar, bu konkordato türünde geçerlidir.

İflâs içi konkordatoda, çoğunluk şartı tespit edilirken, sıra cetveline değil, müflisin (borçlunun) alacaklar hakkındaki beyanına dikkat edilmelidir. Bu çerçevede, müflis tarafından kabul edilen alacaklar, sıra cetveline kabul edilsin ya da edilmesin, çoğunluk teşkilinde hesaba katılmalıdır. Burada, adî konkordatodaki alacaklara ek olarak, masa alacakları da çoğunluk hesabında dikkate alınmaz.

İflâs içi konkordatoda, 206. maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar ile masa alacakları teminata tâbi alacaklardır. Bu şartın tespitinde de sıra cetveline değil, müflisin beyanına bakılmalıdır. İflâsın açılmasıyla beraber, müflisin tasarruf yetkisi kısıtlandığından, teminat gösterme şartının hangi şekilde yerine getirileceği açıklığa kavuşturulmalıdır. Burada, müflisin, teminat göstermekle sınırlı olarak, masaya giren mal ve haklar üzerinde tasarrufta bulunabilmesine imkân tanımak yerinde olur. Bu itibarla, iflâs idaresi, teminat gösterme şartının yerine getirilmesinde, müflise kolaylık sağlamalıdır. Aksi halde, konkordatonun tasdik edilebilmesi için ya müflis adına üçüncü bir kişinin teminat şartını yerine getirmesi ya da teminata bağlanması gereken alacak sahiplerinin teminat gösterilmesinden vazgeçmeleri gerekir.

KAYNAKÇA

Akil, Cenk: Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordatoda Konkordato Tasfiye Memuru (AÜHFD/2012/3, s. 819-858).

Akil, Cenk: Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları, (TBBD/2019/141, s. 227-252) (Mühlet).

Akil, Cenk: Sorularla Adi Konkordato, Ankara 2019 (Konkordato).

Akdeniz, Murat/Kayhan, Şaban: İflasın Ertelenmesi ve Hukuki Sonuçları, İstanbul 2014.

Akyürek, Ayhan/Akyürek, Remziye: Konkordato Hukuku, Ankara 2019.

Albayrak, Hakan: İflâs Dışı Adi Konkordatoda Konkordato Mühletinin Sözleşmeler Bakımından Sonuçları, Ankara 2020.

Albayrak, Hakan: İflasın Kaldırılması, Ankara 2007 (İflâs).

Altay, Sümer: Teorik ve Pratik Konkordato Hukuku, İstanbul 1993.

Altay, Sümer/Eskiocak, Ali: Konkordato ve Yeniden Yapılanma Hukuku, 4.B., İstanbul 2019.

Andreas, Tuhr: Borçlar Hukukunun Umumi Kısım, C. 1-2, (Çeviren: Cevat Edege), Ankara 1983.

Ansay, Sabri Şakir: Hukuk İcra ve İflâs Usulleri, 4. B., Ankara 1956.

Ansay, Sabri Şakir: Konkordato, (AC/1940/1/3, s. 158-178) (Konkordato).

Arar, Kemal: İcra ve İflâs Hükümleri, C. 2, İflâs, Ankara 1945.

Arat, Ayşe/Ercan Özler, Meltem: Konkordato-İbra İlişkisi Çerçevesinde Konkordatonun Bir Tür İbra Olup Olmadığı Sorunu, (THD/2018/12/145, s. 14-28).

Arslan, Ramazan: Borçlunun Üçüncü Kişide Bulunan Alacağının Haczi, Haczin Üçüncü Kişiye Bildirilmesi ve Sonuçları, (AÜHFD/2016/65/4, s. 3217-3242) (Haciz).

Arslan, Ramazan: Medeni Usul Hukukunda Dürüstlük Kuralı, Ankara 1989 (Dürüstlük).

- Arslan, Ramazan:** Medeni Usul Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi, Ankara 1977.
- Arslan, Serkan Aziz:** Konkordato Mühletinin İşçi Alacaklarına Etkisi, (TBBD/2019/141, s. 249-272) (Mühlet).
- Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder/Taşpınar Ayvaz, Sema:** İcra ve İflâs Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2017.
- Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder/Taşpınar Ayvaz, Sema/Hanağası, Emel:** İcra ve İflâs Hukuku, 5. Baskı, Ankara, 2019.
- Arzova, Sabri Burak/Yavaş, Murat/Küçük, Barış:** Hukuki ve Mali Yönden İflasın Ertelenmesi ve Borca Batıklık Bilançosu, Güncellenmiş 3. B., Ankara 2016, s. 58-58.
- Atalay, Oğuz:** Konkordato Hukukundaki Değişiklikler, (BD/2003/47, s. 99-106).
- Atalay, Oğuz:** Konkordato Projesinin Hazırlanması, (7101 sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, MİHBİR 16. Toplantı, 5-6 Ekim 2018 / Antalya, s. 93-105) (Proje).
- Atalay, Oğuz:** Konkordato Reformu Hakkında Değerlendirmeler, (7101 sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler, Editör: Prof. Dr. Muhammet Özkes, İstanbul 2018, s. 111-134) (Değerlendirmeler).
- Atalay, Oğuz:** Konkordato Talebi Üzerine İcra Takiplerinin İhtiyati Tedbirle Durdurulması, (LGD/2013/11/125, s. 23-34) (Tedbir).
- Atalay, Oğuz/Atalı, Murat/Erdoğan, Erdoğan:** Üçüncü Kişi Rehniyle Güvence Altına Alınmış Olan Alacakların Borçlunun Konkordato Nisabında Dikkate Alınıp Alınamayacağı Meselesi, (<https://blog.lexpera.com.tr/ucuncu-kisi-rehniyle-guvence-altina-alinmis-olan-alacaklarin-borclunun-konkordato-nisabinda-dikkate-alinip-alinamayacagi-meselesi>, (E. T. 03.05.2021), Lexpera Blog).
- Atalı, Murat:** Konkordatoda Kesin Mühlet ve Sonuçları, (7101 sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler, Editör: Prof. Dr. Muhammet Özkes, İstanbul 2018, s. 85-110) (Kesin Mühlet)

- Atalı, Murat/Ermenek, İbrahim:** İcra ve İflâs Hukuku (Takip Hukuku I – Takip Hukuku II), Güncellenmiş 3. Baskı, Ankara 2020
- Aydemir, Efrail:** Konkordato ve Yeniden Yapılandırma, Ankara 2019.
- Başözen, Ahmet:** İcra ve İflâs Hukuku, Ders Notu & Soru Bankası, Genişletilmiş ve Güncellenmiş 3. Baskı, Ankara 2019.
- Başözen, Ahmet/Üçer, Mehmet:** “Cessio Bonorum” Ya Da Bilinen İsmiyle “Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato”, (EÜHFD/2008/XXII/3-4, s. 209-266).
- Bayar, Arif:** Beklenen Mal ve Hakların Haczi, Konya 2013, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi: acikerisimarsiv.selcuk.edu.tr).
- Baygöl, Nurhak:** İflas İçerisinde Konkordato Teminatı, (Prof. Dr. Saim Üstündağ’a Armağan, Ankara 2009, s. 153-168).
- Belgesay, Mustafa Reşit:** İcra ve İflâs Hukuku, I. Sentetik Bölüm, C. II, Konkordato-İflas-İptal Davası-Tahliye, 2. Bası, İstanbul 1953.
- Belgesay, Mustafa Reşit:** İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, 4. Bası, C. II, İstanbul 1954 (Şerh).
- Berkin, Necmeddin:** İflas Hukuku, 4. Bası, İstanbul 1972.
- Berkin, Necmeddin:** İflas Hukukunda Konkordato, İstanbul 1949 (Konkordato).
- Berkin, Necmeddin:** Konkordato Akti ve Konkordatonun Hukukî Mahiyeti, (İBD/1949/23/4, s. 193-213) (Hukukî Mahiyet).
- Berkin, Necmeddin:** Konkordato ve İflas, (İBD/1949/23/3, s. 129-147) (İflas)
- Berkin, Necmeddin:** Konkordatonun Hükümleri, (İBD/1949/23/11, s. 641-671) (Hüküm)
- Berkin, Necmeddin:** Konkordatonun Mahkemede Tasdiki ve Tasdik Şartları, (İBD/1949//23/7, s. 385-415) (Konkordatonun Tasdiki).
- Bilgen, Mahmut:** Konkordato İflas ve Yargılama Usulü, 3. Baskı, Ankara 2020.
- Börü, Levent:** Adi Konkordatoda Alacaklılar Kurulu, (İnÜHFD/2018/9/2, s. 341-371).
- Budak, Ali Cem:** Karşılaştırmalı İcra ve İflâs Kanunu, 9. Baskı, Ankara 2019 (Kanun).

- Budak, Ali Cem:** Ödeme Güçlüğü Veya Ödeme Aczi İçindeki İşletmelerin Kurtarılması Ve Türk Konkordato Hukuku, (Türk, İngiliz ve ABD Hukukunda İşletmelerin Ödeme Güçlüğü Sorunları ve Banka İlişkileri Sempozyumu, Şirket Kurtarma Hukuku ve Banka Alacaklarının Cebri İcra Yoluyla Tahsili, Yayına Hazırlayan: Ali Cem Budak, İstanbul 1993, s. 69-88).
- Budak, Ali Cem:** Tartışmalar, (Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukçuları Toplantısı-VIII, Abant 9-10 Ekim 2009, s. 281-295) (Tartışmalar).
- Budak, Ali Cem:** Türk Hukukunda Çekişmesiz Yargı, (Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukçuları Toplantısı IV, Ankara 30 Eylül – 1 Ekim 2005, s. 128-187) (Çekişmesiz Yargı).
- Budak, Ali Cem/Kale, Serdar:** m. 304-308, (Yeni Konkordato Hukuku 7101 sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m.285-309 Şerhi, Editör: Selçuk Öztek, Ankara 2019, s. 515-564).
- Budak, Ali Cem/Tunç Yücel, Müjgan:** m. 287-293, (Yeni Konkordato Hukuku, 7101 sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m.285-309 Şerhi, Editör: Selçuk Öztek, Ankara 2019, s. 239-324).
- Buruloğlu, Enver/Reyna, Yuda:** Konkordato Hukuku ve Tatbikat, 1968.
- Bülbül, Duran:** Hukuki ve Mali Yönleriyle Konkordato, Ankara, 2019.
- Coşkun, Mahmut:** Konkordato ve İflas, 2. Baskı, Ankara 2019.
- Çukacı, Yusuf Cahit:** Konkordato, Ankara 2019.
- Deliduman, Seyithan:** İflâsın Ertelenmesinin Etkileri, Kocaeli 2008 (İflâs).
- Deliduman, Seyithan:** Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato, (İBD/2004/78/3, s. 1032-1058).
- Deynekli, Adnan/Kısa, Sedat:** Hacizde ve İflasta Sıra Cetveli, İstanbul 1996.
- Doğan, Emsalgül:** Konkordatonun Tasdiki Yargılaması, Ankara 2020.

Er, Gökçe: Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Mal ve Alacaklarının Hacı, (<https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/29735/6100.pdf>, (E. T. 15.03.2021), Ankara 2009).

Ercan, İbrahim: İcra ve İflâs Hukukunda Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato, Konya 2008.

Ercan, İsmail: Uygulamacılar İçin İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, 6. Baskı, Ankara 2020 (El Kitabı).

Erdem, Murat: Mahkeme Dışı Konkordato, (MaÜHFD/2005/1, s. 225-240).

Erdönmez, Güray: Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordatoda Alacaklılar Kurulunun Görev ve Yetkileri, (GÜHFD/2003/1, s. 199-222).

Eren, Fikret.: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 23. Baskı, Ankara 2018.

Eriş, Gönen: Uygulamalı İflâs ve Konkordato Hukuku Açıklamalar ve İçtihatlar, Ankara 1991.

Eroğlu, Ender Canan: 4949 ve 5092 sayılı İcra ve İflâs Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunlar'ın Adi Konkordato İle İlgili Hükümlerde Getirmiş Oldukları Değişikliklerin Tespiti ve Değerlendirilmesi, (ABD/2005/3, s.85-120) (4949).

Eroğlu, Orhan: Uygulamada Konkordato, Ankara 2019.

Güner, Abdullah: Konkordato, (AD/1952/2, s. 277-310).

Güneysu-Güngör, Gülin: Milletlerarası Özel Hukukta İflas İçin Konkordato, (AÜHFD/1995/44/1, s. 293-312).

Gürdoğan, Burhan: İflâs Hukuku Dersleri, 1966.

Hatipoğlu, Yüksel: Konkordatonun Tasdik Şartları ve Usule İlişkin Hükümleri, (AD/2001/92/7, s. 171-199).

İşıқтаç, Muhip Şeyda: Konkordato (İBD/2018/92/3, s.15-34).

İyilikli, Ahmet Cahit: Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Mal, Hak ve Alacaklarının Haczi, (<https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/34054/tez.pdf>, (E. T. 15.03.2021), Ankara 2011) (Haciz).

İyilikli, Ahmet Cahit: Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordatonun Lex Commisoria Yasağına Aykırılık Teşkil Edip Etmemesi Üzerine Bir İnceleme, (LHD/2004/18, s. 1541-1546),

Kale, Serdar: 7101 Sayılı İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Çerçevesinde İflas Dışı Adi Konkordato, (İMÜHFD/2018/5/9, s. 213-269) (Konkordato).

Kale, Serdar: Sorularla Konkordato (İflas Dışı Ve İflas İçi Adi Konkordato), 1. B., İstanbul 2017 (Sorularla Konkordato).

Karakaş, Cemal Fazıl: Borca Batık Olmayan Borçlunun Tenzilat Konkordatosu İstemi Ve Seçenekli Konkordato Projesi, (MİHDER/2020/16/47, s. 767-802).

Karakaş, Cemal Fazıl: Konkordato Başvurusu ve Başvuruya Eklenicecek Belgeler, (7101 sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, MİHBİR 16. Toplantı, 5-6 Ekim 2018 / Antalya, s.29-40) (Konkordato Başvurusu)

Karayazgan, Güngör/Varol, Behlül: Tatbiki İcra ve İflâs Hukuku ve En Son İçtihatlar, İstanbul 1971.

Keser, Hakan: 4857 Sayılı İK ve 2004 Sayılı İİK Çerçevesinde Haciz, İflas Konkordato ve İşverenin Aczinin İş Sözleşmesinden Doğan Bazı Temel Haklara Etkileri, (İHSGHD/2006/12, s. 1181-1220).

Keser, Leyla: Dürüstlük Kuralı ve Konkordato Mühleti Bakımından Önemi, (Prof. Dr. Mahmut Tefvik Birsal'e Armağan, İzmir 2001, s. 253-265) (Dürüstlük).

Kumkale, Ruknettin: Konkordato, 4. B., Ankara 2019.

Kuru, Baki: Bankalardaki Mevduatın ve Diğer Alacakların Haczi, 2. B., Mayıs-2002 (Haciz).

Kuru, Baki: İcra ve İflas Hukuku, C. IV, 3. Baskı, İstanbul 1997 (C. IV).

Kuru, Baki: İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, Tamamen Yeniden Yazılmış ve Genişletilmiş İkinci Baskı, Ankara 2013 (El Kitabı).

Kuru, Baki: İcra ve İflâs Kanunu'nun 89. Maddesinde Yapılan Değişiklikler, (BD/2003/47, s. 59-829) (Değişiklikler).

Kuru, Baki: İflâs ve Konkordato Hukuku, 2. Basım (Tıpkı Basım), İstanbul 1988.

Kuru, Baki: Konkordato, (Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'nün Düzenlediği İcra ve İflâs Kanunu Değişiklik Tasarısı Hakkında Seminer, Ankara 1963, s. 117-154) (Seminer).

Kuru, Baki/Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder: İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, Gözden Geçirilmiş, 6352 sayılı Kanunla Getirilen Yenilikler ve Yapılan Değişiklikler İşlenip Değerlendirilmiş 28. Baskı (Tıpkı Basım), Ankara 2014.

Muşul, Timuçin: İflâs ve Konkordato Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2019.

Namlı, Mert: Türk Ve İsviçre Hukuku'nda Gerçekleştirilen Reformların Konkordato Hukuku Bakımından Getirdiği Değişiklikler, (YD/2018//44/4, s. 1479-1552),

Oğuz, Özgür: Konkordatonun İş Sözleşmelerine Etkisi, (LHD/2019/17/195/, s. 1123-1140).

Okur, Mustafa: Dava ve Takiplerde Teminat, (Yayımlanmış Doktora Tezi: acikarsiv.ankara.edu.tr).

Olgaç, Senai: İçtihatlarla Tatbikatımızda İcra ve İflâs Kanunu, C. II, İstanbul 1974.

Oruç, Yakup: İflâs İdaresi, 1. B., Ankara 2019.

Öktemer, Semih: Konkordatoda Teminat Sorunu, (YD/1977/1, s. 159-169).

Önen, Ergin: İflâstan Sonra Konkordato, (BATİDER/1976/VIII/3, s. 77-100).

Önen, Ergin: İnşâî Dâva, Ankara 1981.

Özekes, Muhammet: İflâsın Ertelenmesi, (Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukçuları Toplantısı II-III, Eskişehir 3-5 Ekim 2003 ve 1-2 Ekim 2004, s. 453-504) (İflâsın Ertelenmesi)

Özekes, Muhammet: Konkordatoya Başvuru ve Geçici Mühlet Kararı, (7101 Sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler, Editör: Prof. Dr. Muhammet Özekes, 1. B., İstanbul 2018, s. 43-83).

Oğuz, Özgür: Konkordatonun İş Sözleşmelerine Etkisi, (LHD/2019/17/195, s. 1123-1140).

Öztek, Selçuk: Adi Konkordatoda Üçüncü Kişi Rehninin Akıbeti Hakkında Bazı Düşünceler, (<https://legal.com.tr/blog/genel/adi-konkordatoda-ucuncu-kisi-rehninin-akibeti-hakkinda-bazi-dusunceler>, (E. T. 03.05.2021), Legal Blog).

Öztek, Selçuk: Türk Hukukunda ve Uygulamasında Ödeme Güçlüğü İçindeki İşletmelerin Rehabilitasyonu: İmkânlar, Aksaklıklar ve Çözüm Önerileri, (Türk, İngiliz ve ABD Hukukunda İşletmelerin Ödeme Güçlüğü Sorunları ve Banka İlişkileri Sempozyumu, Şirket Kurtarma Hukuku ve Banka Alacaklarının Cebri İcra Yoluyla Tahsili, Yayına Hazırlayan: Ali Cem Budak, İstanbul 1993, s. 240-248) (Sempozyum).

Öztek, Selçuk: Üçüncü Kişi Rehniyle Temin Edilmiş Bir Alacağın Adi Konkordato Nisabının Hesaplanmasındaki Durumu (Son Gelişmeler), (MİHDER/2020/16/47, s. 739-766) (Rehin).

Öztek, Selçuk: Yeni Konkordato Hukuku, (Yeni Konkordato Hukuku 7101 sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m.285-309 Şerhi, Editör: Selçuk Öztek, Ankara 2019).

Öztek, Selçuk/Tunç Yücel, Müjgan: m. 302, (Yeni Konkordato Hukuku 7101 sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m.285-309 Şerhi, Editör: Selçuk Öztek, Ankara 2019, s. 489-507) (m. 302).

Öztek, Selçuk/Tunç Yücel, Müjgan: m. 309, (Yeni Konkordato Hukuku 7101 sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m.285-309 Şerhi, Editör: Selçuk Öztek, Ankara 2019, s. 699-723).

Pekcanitez, Hakan: İcra-İflâs Hukukunda Şikâyet, Ankara 1986 (Şikâyet).

Pekcanitez, Hakan: İflâsın Kaldırılması, (Makaleler, C. I, İstanbul 2016, s. 95-123) (İflâs).

Pekcanitez, Hakan: Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsili, 2. B., İzmir 1996 (Yabancı).

Pekcanitez, Hakan: Yargıtay Kararları Işığında Yabancı Para Alacaklarının Tahsili, (Makaleler, C. 1, İstanbul 2016, s. 245-292) (Yabancı Para).

Pekcanitez, Hakan/Atalay, Oğuz/Sungurtekin Özkan, Meral/Özekes, Muhammet: İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, 6. Bası, İstanbul 2019.

Pekcanitez, Hakan/Erdönmez, Güray: 7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, İstanbul 2018.

Pekcanitez, Hakan/Erdönmez, Güray: 7101 Sayılı Kanunla Yürürlüğe Giren Konkordato Hükümlerinin Değerlendirilmesi, (BD/2018/105, s. 108-156) (Konferans).

Pekcanitez, Hakan/Erdönmez, Güray: Üçüncü Kişinin Verdiği Rehinle Teminat Altına Alınan Alacak Konkordato Nisabının Hesabına Dahil Edilmeli Midir?, (<https://blog.lexpera.com.tr/ucuncu-kisinin-verdigi-rehinle-teminat-altina-alinan-alacak-konkordato-nisabinin-hesabina-dahil-edilmeli-midir>, (E. T. 03.05.2021), Lexpera Blog).

Postacioğlu, İlhan: Konkordato, İstanbul 1965.

Saldırım, Mustafa: İflastan Önce Konkordatonun Tasdikinın Hüküm ve Sonuçları, (ABD/2000/4, s. 229-271).

Sarisözen, Serhat: Geçici ve Kesin Mühlet Kararı, (7101 sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, MİHBİR 16. Toplantı, 5-6 Ekim 2018 / Antalya, s.41-73) (Mühlet).

Sarisözen, Serhat: İcra - İflâs ve Konkordato Hukukunda Yapılan Yenilikler, Genişletilmiş 3. Baskı, Ankara 2019.

Sarisözen, Serhat: Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato, (LHD/2006/4/40, s. 1037-1051) (Malvarlığının Terki).

Serozan, Rona: Medeni Hukuk Genel Bölüm Kişiler Hukuku, 5. B., İstanbul 2014.

Sungurtekin Özkan, Meral: Ödeme Güçlüğüne Düşmüş İşveren Karşısında İşçi Hak ve Çıkarlarının Korunması Konusunda Türk Hukukunda Geçerli Olan Sistemin Uluslar Arası Normlara Uygunluğu Meselesi, (Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2008/10/1, s. 138-168).

Tanrıver, Süha: 4949 Sayılı İcra ve İflas Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Adî Konkordato İle İlgili Hükümlerde Getirmiş Olduğu Değişikliklerin Tespiti ve Değerlendirilmesi, (TBBD/2004/51, s. 67-90) (Değişiklikler).

Tanrıver, Süha: İflâs Dışı Adi Konkordatoya İlişkin Güncel Sorunlar Ve Bazı Değerlendirmeler, (Makalelerim II (2006-2010), Ankara 2011, s. 259-282); (Medeni Usul ve İcra-İflâs Hukukçuları Toplantısı-VIII, Abant 9-10 Ekim 2009, s. 255-280). (Değerlendirmeler).

Tanrıver, Süha: İflas Dışı Konkordato Bakımından Tasdik Şartı Olarak Teminat, (AÜHFD/1995/44/1-4, s. 209-220) (Teminat).

Tanrıver, Süha: Konkordato Komiseri, Ankara 1998.

Tanrıver, Süha: Konkordato Prosedürünün Islahı İle İlgili Bazı Düşünceler, (AÜHFD/2001/50/3, s. 1-9) (Düşünceler).

Tanrıver, Süha: Konkordatonun Tasdiki Şartı Olarak Dürüstlük Koşulu, (BATİDER/1994/XVII/4, s. 65-73) (Dürüstlük).

Tanrıver, Süha/Deynekli, Adnan: Konkordatonun Tasdiki, Ankara 1996.

Taşpınar, Sema: Adi Konkordato Hakkında İcra ve İflâs Kanunu'nda Yapılan Değişiklikler, (BATİDER/2003/XXII/2, s. 49-92).

Taşpınar Ayvaz, Sema: İcra-İflâs Hukukunda Yeniden Yapılandırma, Ankara 2005.

Taşpınar Ayvaz, Sema: Konkordatonun Tamamen Feshi, (7101 sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, MİHBİR 16. Toplantı, 5-6 Ekim 2018 / Antalya, s. 197-205) (Fesih).

Tekinay, Selâhattin/Akman, Sermet/Burcuoğlu, Halûk/Altop, Atillâ: Borçlar Hukuku, C. I., 5. B., İstanbul 1985.

Tunç Yücel, Müjgan: İflâs İçerik Konkordato Konusunda Uygulamada Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (BÜHFD/2013/8/107-108, s. 25-38).

Tunç Yücel, Müjgan: Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları, İstanbul 2020 (Mühlet).

Tunç Yücel, Müjgan: Üçüncü Kişinin Mali Üzerindeki Rehinle Temin Edilen Alacanın Konkordatodaki Durumu, (<https://blog.lexpera.com.tr/ucuncu-kisinin-mali-uzerindeki-rehinle-temin-edilen-alacagin-konkordatodaki-durumu>, (E. T. 03.05.2021), Lexpera Blog).

Tunçomağ, Kenan: Türk Borçlar Hukuku, C. I., Genel Hükümler, 6. B., İstanbul 1976.

Türk, Ahmet: Sermaye Ortaklarının ve Kooperatiflerinin Borca Batıklık Nedeniyle İflâsı ve İflâsın Ertelenmesi Konusunda İcra ve İflâs Kanunu'nda Yapılan Son Değişikliklerin Değerlendirilmesi ve Öneriler, (DEÜHFD/2004/6/1, s. 195-334).

Ulukapı, Ömer: İcra ve İflâs Hukuku, 1. B., Konya 2015 (İcra ve İflâs).

Ulukapı, Ömer: Konkordatonun Feshi, 1998.

Ulukapı, Ömer: Konkordatonun Sonuçları, (SÜHFD/2000/8/1-2, s. 9-61) (Sonuç).

Umar, Bilge: Aciz Hâli – Borca Batıklık Kavramlarının Farkı Ve Bu Yönden Yeni MK Metninin Düştüğü Bir Yanlışlık, (YÜHFD/2004/1, s. 317-324).

Umar, Bilge: İcra ve İflâs Hukuku'nun Tarihi Gelişmesi ve Genel Teorisi, İzmir 1973 (Genel Teori).

Uyar, Talih: Gerekçeli-İçtihatlı İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, İzmir 1975 (Şerh).

Uyar, Talih.: İflâstan Sonra Konkordato, (BÜHFD/2010/69-70, s. 242-247) (Konkordato).

Uyar, Talih: Konkordatoda “Ekseriyet” Koşulu (İİK. mad. 297), (BÜHFD/2009/61-62, s. 126-130) (Ekseriyet).

Uyar, Talih: Konkordatonun Tasdiki, (Ali Güneren'e Armağan, İstanbul 2010, s. 121-129) (Tasdik).

Uyar, Talih: Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri, 2. Bası, Ankara 2019.

Uyar, Talih: Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri, (İBD/2018/92/4, s. 15-102) (İlkeler)

Uyanık, Atilla: Konkordato, 1. Baskı, Ankara 2018.

Üstündağ, Saim: İcra Hukukunun Esasları, 6. B., İstanbul 1995 (İcra).

Üstündağ, Saim: İflâs Hukuku (İflâs – Konkordato – İptal Davaları), 8. Bası, İstanbul 2009 (İflâs).

Yavuz, Mustafa: Son Düzenlemeler Işığında Mahkemelerce Verilen Konkordato Mühletinin Alacaklılar Ve Borçlu Bakımından Sonuçları, (Mali Çözüm Dergisi, 2018/147, s. 159-168).

Yeşilirmak, Ali: Uluslararası Hukukta İflâs, 1. B., İstanbul 2011.

Yeşilova, Bilgehan: m. 295, (Yeni Konkordato Hukuku 7101 sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m.285-309 Şerhi, Editör: Selçuk Öztek, Ankara 2019, s. 363-387) (Şerh).

Yeşilova, Bilgehan: m. 308/c, (Yeni Konkordato Hukuku 7101 sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m.285-309 Şerhi, Editör: Selçuk Öztek, Ankara 2019, s. 583-625).

Yeşilova, Bilgehan: m. 308/e-308/f (Yeni Konkordato Hukuku 7101 sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m.285-309 Şerhi, Editör: Selçuk Öztek, Ankara 2019, s. 637-665) (Fesih).

Yıldırım, Kamil/Deren-Yıldırım, Nevhis: İcra ve İflâs Hukuku, 7. Baskı, İstanbul 2016.

Yılmaz, Ejder: Dünden Bugüne İcra ve İflâs Kanunumuz, (SÜHFD, C. 11, 2003/3-4, s. 9-45).

Yılmaz, Ejder: İflâs ve Konkordato Uygulamasıyla İlgili Bazı Sorunlar Üzerine Düşünceler, (TBBD, 1995/1, s. 92-109) (Düşünceler).

Yılmaz, Ejder: İflâs İdaresi, Ankara 1976 (İdare).

Zabunoğlu, Yahya: Konkordato İle İlgili Görüşmeler, (Banka ve Ticaret Enstitüsünün Düzenlediği İcra ve İflâs Kanunu Değişiklik Tasarısı Hakkında Seminer, Ankara 1963, s. 149-154).

ÖZET

Mali durumu bozulan borçluları içine düştükleri ekonomik krizden kurtarmayı amaçlayan konkordato, İcra ve İflâs Kanunu'nun ilk hâlinden beri Türk hukukunda yer alan bir kurum olmuştur. Bu kurumun meydana gelebilmesi, bir taraftan borçlu ile alacaklılarının belli çoğunluğunun anlaşmasına, diğer taraftan mahkemenin tasdik kararına bağlıdır. Mahkemenin tasdik kararı verebilmesi için de, kuşkusuz, kanunda yer alan tasdik şartlarının gerçekleşmesi gerekir. Başka bir anlatımla, tasdik şartlarının sağlanmadığı bir konkordato teklifi, alacaklılar tarafından kabul edilmiş olsa dahi tasdik edilmez. Konuya bu açıdan yaklaşıldığında, tasdik şartlarının konkordato bakımından taşıdığı önem daha net anlaşılmaktadır. Öte yandan, Türk hukukunda konkordato kurumunu canlandırmaya yönelik yapılan kanun değişiklikleri, ister istemez, tasdik şartlarını doğrudan etkilemiştir. İşte, bu çalışmada da, konkordato için önemli bir yeri haiz tasdik şartları, güncel değişiklikler de dikkate alınarak yeniden incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Konkordato, Tasdik şartları, Yeniden yapılandırma

ABSTRACT

Concordat, which aims to save debtors whose financial situation has deteriorated, from the economic crisis they are in, has been an institution in Turkish law since the first version of the Execution and Bankruptcy Law. The establishment of this institution depends on the agreement of a certain majority of the debtor and his creditors, on the one hand, and the approval decision of the court, on the other. Undoubtedly, the conditions of approval in the law must be met in order for the court to issue a decision of approval. In other words, a concordat proposal that does not meet the approval conditions is not approved even if it is accepted by the creditors. When the subject is approached from this point of view, the importance of the approval conditions in terms of concordat is understood more clearly. On the other hand, the amendments made in Turkish law to revive the institution of concordat directly affected the approval conditions. Here, in this study, the conditions of approval, which have an important place for the concordat, have been re-examined by considering the current changes.

Keywords: Concordat, Attestation conditions, Restructuring